

Latvijas KLP stratēģiskā plāna 2023. – 2027.gadam
Grozījumu priekšlikums
3.pakotne

CCI	2023LV06AFSP001
Nosaukums angļu valodā	CAP Strategic plan
Nosaukums valsts valodā(-ās)	LV - KLP stratēģiskais plāns
Versija	4.0
Pirmais gads	2023
Pēdējais gads	2027
Atbalsttiesīgums no	2023. gada 1. janv.
Atbalsttiesīgums līdz	
Komisijas lēmuma numurs	
Komisijas lēmuma datums	
Attiecīgais(-ie) fonds(-i)	ELGF, ELFLA
Ziņojuma ģenerēšanas datums	04/12/2024 12:51

salīdzināt ziņojumu

Satura rādītājs

Grozījuma veids	8
Vispārīga informācija par grozījuma pieprasījumu	8
Grozījuma veids	9
Sīka informācija par katras modifikācijas konkrētajiem elementiem	10
Grozījumi intervencē LA19	10
Iemesli, kas pamato izmaiņas	10
Sagaidāmā izmaiņu ietekme	10
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem	11
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme	11
Grozījumi intervencē LA20	11
Iemesli, kas pamato izmaiņas	11
Sagaidāmā izmaiņu ietekme	11
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem	11
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme	11
Grozījumi 5.2. sadaļā - Nozariskās intervences	11
Iemesli, kas pamato izmaiņas	11
Sagaidāmā izmaiņu ietekme	12
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem	12
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme	12
Grozījumi intervencē LA17	12
Iemesli, kas pamato izmaiņas	12
Sagaidāmā izmaiņu ietekme	13
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem	13
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme	13
Grozījumi intervencē LA18 Pārtikas kvalitātes shēmas	13
Iemesli, kas pamato izmaiņas	13
Sagaidāmā izmaiņu ietekme	14
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem	14
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme	14
Grozījumi intervencē LA4.2	14
Iemesli, kas pamato izmaiņas	14
Sagaidāmā izmaiņu ietekme	14
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem	15
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme	15
Grozījumi LA 1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	15
Iemesli, kas pamato izmaiņas	15
Sagaidāmā izmaiņu ietekme	15
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem	15
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme	15
Izmaiņas intervences LA10.1 saiknē ar LLVS8 standartu	15
Iemesli, kas pamato izmaiņas	15
Sagaidāmā izmaiņu ietekme	16
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem	16
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme	16
Izmaiņas V pielikumā	16
Iemesli, kas pamato izmaiņas	16
Sagaidāmā izmaiņu ietekme	16
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem	16
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme	16
Jauna ekoshēmas intervence TM4.3. "Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē" ieviešana	17
Iemesli, kas pamato izmaiņas	17
Sagaidāmā izmaiņu ietekme	17

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	17
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme	18
Konteksta rādītāju datu atjaunošana	18
Iemesli, kas pamato izmaiņas	18
Sagaidāmā izmaiņu ietekme	18
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	18
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme	18
LLVS 8.1. atcelšana.....	18
Iemesli, kas pamato izmaiņas	18
Sagaidāmā izmaiņu ietekme	19
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	19
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme	19
Tehniski labojumi pārvaldības sistēmā.....	19
Iemesli, kas pamato izmaiņas	19
Sagaidāmā izmaiņu ietekme	19
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	19
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme	19
Apspriešanās ar uzraudzības komiteju (Regulas (ES) 2021/2115 124. panta 4. punkta d) apakšpunkts)	
.....	20
Datums	20
Uzraudzības komitejas atzinums.....	20
2.1.SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām.....	21
2.1.SO5.4 Intervences loģika	21
2.1.SO5.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī	25
2.1.SO5.7 Vai plānojat KLP ieguldījumu novirzīt LIFE programmai (tikai attiecībā uz konkrēto mērķi Nr. 4, Nr. 5, Nr. 6)	25
2.1.SO5.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase.....	25
2.1.SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas.....	28
2.1.SO6.4 Intervences loģika	28
2.1.SO6.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī	32
2.1.SO6.7 Vai plānojat KLP ieguldījumu novirzīt LIFE programmai (tikai attiecībā uz konkrēto mērķi Nr. 4, Nr. 5, Nr. 6)	32
2.1.SO6.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase	32
2.2. Konteksta rādītāji un citas mērķrādītāju aprēķināšanai izmantotās vērtības	34
2.3. Mērķu plāns	35
2.3.3. Atbilstība Savienības 2030. gada mērķiem, kas noteikti stratēģijā “No lauka līdz galdam” un ES Biodaudzveidības stratēģijā 2030. gadam, un ieguldījums to sasniegšanā.....	35
3. Stratēģijas saskaņība un papildināmība	48
3.1. Pārskats par vidisko un klimatisko struktūru.....	48
3.1.1. Apraksts par nosacījumu sistēmas kopējo ieguldījumu konkrēto 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā minēto vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanā	48
3.1.2. Pārskats par komplementaritāti (papildināmību) starp attiecīgajiem pamatnosacījumiem, kā minēts 31. panta 5. punktā un 70. panta 3. punktā, un dažātajām intervencēm, kas vērstas uz vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanu	49
3.1.3. Skaidrojums par to, kā sasniegt 105. pantā noteikto lielāku kopējo ieguldījumu.....	52
3.5. Pārskats par nozariskām intervencēm.....	55
3.5.2. Biškopības produkti	55
3.9. Vienkāršošana un administratīvā sloga samazināšana.....	57
3.10. Nosacījumu sistēma	62
3.10.4. Galvenais jautājums: Bioloģiskā daudzveidība un ainava (aizsardzība un kvalitāte)	62

3.10.4.1. LLVS 8: Minimālā aramzemes daļa, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām teritorijām un iezīmēm, kā arī visā lauksaimniecības platībā, ainavas iezīmju saglabāšana un aizliegums griezt dzīvžogus un cirst kokus putnu vairošanās un ligzdošanas sezonā	62
3.10.4.1.1. Saimniecību prakšu kopsavilkums.....	62
3.10.4.1.2. Teritoriālā piemērošanas joma (piemērojams “minimālās daļas” standartam).....	65
3.10.4.1.3. Attiecīgie lauksaimnieku veidi (piemērojams “minimālās daļas” standartam)	65
3.10.4.1.4. Skaidrojums par devumu prakses/standarta galvenā mērķa sasniegšanā	65
4. Vairākām intervencēm kopīgi elementi	67
4.1. Definīcija un minimālās prasības	67
4.1.1. Lauksaimnieciskā darbība.....	67
4.1.1.1. Ražošanas definīcija.....	67
4.1.1.2. Lauksaimniecības zemes uzturēšanas definīcija	67
4.1.1.2.1. Aramzemes uzturēšanas kritēriji.....	67
4.1.1.2.2. Ilggadīgo stādījumu uzturēšanas kritēriji.....	67
4.1.1.2.3. Ilggadīgo zālaugu uzturēšanas kritēriji	67
4.1.2. Lauksaimniecības platība.....	67
4.1.2.1. Agromežsaimniecības sistēmu elementi, ja tās tiek izveidotas un/vai uzturētas lauksaimniecības platībā	67
4.1.2.1.1. Aramzemes agromežsaimniecības sistēmu elementi	67
4.1.2.1.2. Ilggadīgo stādījumu agromežsaimniecības sistēmu elementi.....	67
4.1.2.1.3. Ilggadīgu zālaugu agromežsaimniecības sistēmu elementi	68
4.1.2.2. Aramzeme	68
4.1.2.2.1. Citas piezīmes par aramzemes definīciju.....	68
4.1.2.3. Ilggadīgie stādījumi	68
4.1.2.3.1. Stādaudzētavu definīcija	68
4.1.2.3.2. Īscirtmeta atvasāju definīcija	68
4.1.2.3.3. Citas piezīmes par ilggadīgo stādījumu definīciju.....	68
4.1.2.4. Ilggadīgie zālāji.....	69
4.1.2.4.1. Zāles un citu lopbarības zālaugu definīcija.....	69
4.1.2.4.2. Lēmums izmantot “aparšanas” kritēriju attiecībā uz ilggadīgo zālāju klasifikāciju....	69
4.1.2.4.3. Lēmums izmantot kritēriju “augšnes apstrāde” attiecībā uz ilggadīgo zālāju klasifikāciju.....	69
4.1.2.4.4. Lēmums izmantot “atkārtotas apsēšanas ar citāda veida stiebrzālēm” kritēriju attiecībā uz ilggadīgo zālaugu klasifikāciju	69
4.1.2.4.5. Lēmums par citu augu, piemēram, koku un/vai krūmu, kurus var izmantot dzīvnieku barības ieguvei, iekļaušanu, ar nosacījumu, ka pārsvaru saglabā zāle un citi lopbarības zālaugi	69
4.1.2.4.6. Lēmums par citu augu, piemēram, krūmu un/vai koku, kurus var noganīt vai izmantot dzīvnieku barības ieguvei, iekļaušanu, ja zāle un citi lopbarības zālaugi tradicionāli nav dominējoši vai nav sastopami ganību teritorijās	69
4.1.2.4.7. Citas piezīmes par ilggadīgo zālāju definīciju	69
4.1.2.5. Citas piezīmes par lauksaimniecības platības definīciju kopumā.....	69
4.1.3. Atbalsttiesīgs hektārs	69
4.1.3.1. Kritēriji, kā noteikt lauksaimnieciskās darbības pārsvaru, ja zeme tiek izmantota arī ar lauksaimniecību nesaistītām darbībām	69
4.1.3.2. Kritēriji, lai nodrošinātu, ka zeme ir lauksaimnieka rīcībā.....	70
4.1.3.3. Periods, kurā platībai jāatbilst “atbalsttiesīga hektāra” definīcijai	70
4.1.3.4. Lēmums iekļaut lauksaimniecībā izmantojamās platības tikai katru otro gadu	70
4.1.3.5. Lēmums par citu ainavas iezīmju (kas nav aizsargātas saskaņā ar LLVS) iekļaušanu, ja tās nav dominējošas un būtiski netraucē lauksaimnieciskās darbības veikšanu to aizņemtās platības dēļ	70
4.1.3.6. Lēmums attiecībā uz ilggadīgiem zālājiem ar izklīdētām neatbalsttiesīgām iezīmēm piemērot fiksētus samazinājuma koeficientus, lai noteiktu platību, kas ir uzskatāma par tādu, par kuru ir tiesības saņemt atbalstu	70
4.1.3.7. Lēmums saglabāt iepriekš atbalsttiesīgo platību atbilstību, ja tās vairs neatbilst “atbalsttiesīgā hektāra” definīcijai saskaņā ar SPR regulas 4. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktu,	

jo tiek izmantotas valsts shēmas, kuru nosacījumi atbilst intervencēm, uz kurām attiecas Regulas (ES) HZR 63. panta 2. punktā minētā integrētā sistēma, kas pieļauj 1. pielikumā neiekļautu produktu audzēšanu, izmantojot paludikultūru, un kas palīdz sasniegt SPR regulas vidiskos un klimatiskos mērķus	70
4.1.4. Aktīvs lauksaimnieks	71
4.1.4.1. Kritēriji, ar kuriem nosaka tos, kuru lauksaimnieciskās darbības līmenis ir minimāls	71
4.1.4.2. Lēmums izmantot ar lauksaimniecību nesaistītu neatbalstāmu darbību sarakstu kā papildu instrumentu	71
4.1.4.3. Lēmums noteikt tiešo maksājumu summu, kas nepārsniedz 5000 EUR, saskaņā ar kuru lauksaimnieki jebkurā gadījumā uzskatāmi par “aktīviem lauksaimniekiem”	71
4.7. Lauku attīstības intervencu veidu kopīgie elementi.....	71
4.7.2. Lauku apvidus definīcija un tās piemērojamība	71
5. Tiešie maksājumi, stratēģijā norādītās nozaru un lauku attīstības intervences.....	73
5.1. Tiešo maksājumu intervences	73
TM1 - Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatlbalsts	73
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem.....	73
TM3 - Ienākumu papildatlbalsts gados jauniem lauksaimniekiem.....	74
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu	74
Eco-scheme(31) - Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	75
TM4.3 - Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē.....	75
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	75
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi.....	75
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	75
4 Rezultātu rādītājs(-i)	75
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	75
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana	77
7 Atlbalsta apjoms un summas.....	77
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu	77
9 Atbilstība PTO kritērijiem	77
11 Plānotās vienības summas — definīcija	79
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem.....	79
5.2. Nozariskās intervences.....	80
Augļi un dārzeņi.....	80
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	80
Graudaugu produkti	82
TKO2.1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos.....	82
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	82
Liellopa un teļa gala.....	85
TKO2.3.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos.....	85
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	85
Piens un piena produkti.....	87
TKO2.4.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos.....	87
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	87
Cūkgaļa	89
TKO2.5.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos.....	89
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	89
Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	91
Pārējie 6.pielikumā minētie sektori.....	91
TKO2.2.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos.....	91

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	91
5.3. Lauku attīstības intervences	94
ENVCLIM(70) - Vides, klimata un citas pārvaldības saistības.....	94
LA10.1 - Zaļās joslas	94
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana	94
LA10.3 - Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība.....	95
LA10.4 - Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām.....	95
INVEST(73-74) - Investīcijas, arī apūdeņošanā.....	96
LA4.2 - Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē.....	96
12 Plānotās vienības summas — definīcija	96
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem.....	96
RISK(76) - Riska pārvaldības instrumenti.....	99
LA17 - Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija.....	99
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	99
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi.....	99
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	99
4 Rezultātu rādītājs(-i)	99
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	99
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana	100
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes	101
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu	101
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu	101
10 Atbilstība PTO kritērijiem	102
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es).....	103
12 Plānotās vienības summas — definīcija	104
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem.....	104
COOP(77) - Sadarbība.....	106
LA18 - Pārtikas kvalitātes shēmas.....	106
12 Plānotās vienības summas — definīcija	106
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem.....	106
LA19 - Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu	108
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	108
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi.....	108
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	108
4 Rezultātu rādītājs(-i)	109
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	109
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana	112
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes	112
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu	114
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu	114
10 Atbilstība PTO kritērijiem	117
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es).....	118
12 Plānotās vienības summas — definīcija	119
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem.....	119
LA20 - Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai	121
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	121
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi.....	121
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	121
4 Rezultātu rādītājs(-i)	122
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	122
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana	124
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes	124
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu	125

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu	125
10 Atbilstība PTO kritērijiem	125
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es).....	125
12 Plānotās vienības summas — definīcija	126
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem.....	126
LA1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide).....	128
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	128
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi.....	128
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	128
4 Rezultātu rādītājs(-i)	129
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	129
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana	130
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes	130
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu	131
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu	131
10 Atbilstība PTO kritērijiem	131
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es).....	131
12 Plānotās vienības summas — definīcija	132
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem.....	132
6. Finanšu plāns	135
6.1. Pārskata tabula	135
7. Pārvaldības un koordinācijas sistēma	139
7.1. Pārvaldības un koordinācijas struktūru, un kontroles struktūru identifikācija	139
7.2. Uzraudzības un ziņošanas struktūras apraksts	142
7.3.2.2. Īss tās kontroles sistēmas apraksts, kas nav domāta IAKS (kontroles metodes, kontrolpārbaudes, investīciju ilgums un saistītās ex post pārbaudes utt.)	142
7.4. Nosacījumu sistēma	146
7.4.4. Kompetentās kontroles struktūras, kas atbild par nosacījumu sistēmas praktiskās piemērošanas pārbaudēm, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības.....	146
V pielikums — papildu finansējums, ko valsts piešķir KLP stratēģiskā plāna satvarā.....	148
Valsts finansiālā palīdzība augļu un dārzeņu nozarē atbilstīgi Regulai (ES) 2021/2115	155

Grozījuma veids

Grozījums

Vispārīga informācija par grozījuma pieprasījumu

SM1

Grozījumi tiek veikti lauksaimniecības platības definīcijās un LLVS 8. standartā, lai īstenotu nepieciešamos pielāgojumus, ņemot vērā, ka Regula (ES) 2024/1468 atceļ LLVS 8. standarta pirmo prasību, kas paredzēja pienākumu lauksaimniekiem daļu aramzemes atvēlēt ar ražošanu nesaistītām platībām, tā vietā nosakot pienākumu dalībvalstīm izveidot ekoshēmas atbalstu, kas aptver ar ražošanu nesaistītu platību izveidošanu un uzturēšanu uz aramzemes un jaunu ainavas elementu veidošanu.

Grozījumi paredz papildinājumus intervencē LA17 “Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija”, lai veicinātu lauksaimniekus izmantot ganāmpulka apdrošināšanu pret plēsējiem, daļēji kompensējot lauksaimniekiem apdrošināšanas polišu iegādi pret šo risku.

SM2

Grozījumi intervencē LA4.2 “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” paredz palielināt vienas vienības izmaksu - vidējo projekta summu. Kā arī, ņemot vērā atbalsta pretendentu lielo interesi par šo intervenci, tiek pārskatīts plānotā publiskā finansējuma sadalījums pa finanšu gadiem, paredzot ELFLA finansējuma izmaksu arī 2025. finanšu gadam.

SM3

Grozījumi paredz papildinājumus un korekcijas nozariskās intervencēs - augļu un dārzeņu kā arī citās nozarēs (graudaugu produkti, liellopa un teļa gaļa, piens un piena produkti, cūkgaļa, VI pielikuma pākšu dārzeni), precizējot atbalsta saņemšanas nosacījumus.

SM4/SM5/SM6

Grozījumi tiek veikti, ņemot vērā, ka tiek veidota jauna ekoshēmas intervence TM4.3. “Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē” saskaņā ar Regulā (ES) 2021/2115 31. panta 1. a punktā noteikto pienākumu dalībvalstīm izveidot ekoshēmas atbalstu, kas aptver ar ražošanu nesaistītu platību izveidošanu un uzturēšanu uz aramzemes un jaunu ainavas elementu veidošanu, aizstājot atcelto LLVS 8. standarta pirmo prasību, kas paredzēja pienākumu lauksaimniekiem daļu aramzemes atvēlēt ar ražošanu nesaistītām platībām.

Līdz ar LLVS 8. standarta pirmās prasību atcelšanu tiek veikti grozījumi intervencē LA10.1.

SM7

Netiek veikti grozījumi.

SM8

Lai maksimāli mazinātu administratīvo slogu un izmantotu vienkāršo izmaksu iespējas, tiek grozīta intervence LA19 “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana” un intervence LA20 “Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai”. Intervencē LA19 tiek precizēts arī nosacījums par lauku teritorijas piemērošanu, starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības īstenošanas teritoriju.

SM9

Lai maksimāli mazinātu administratīvo slogu un piemērotu vairākas vienkāršotās izmaksas, tiek veikti grozījumi intervencē LA20 “Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai”. Savukārt, grozījumi intervencē LA18 “Pārtikas kvalitātes shēmas” paredz palielināt plānotās vienības summas vērtību un maksimālās plānotās vidējās summas par vienību vērtību, lai

optimizētu paredzētā finansējuma piešķiršanu, ņemot vērā reālo atbalsta pretendentu interesi par šo intervenci.

HORIZ

Netiek veikti grozījumi.

Grozījuma veids

- Regulas (ES) 2021/2115 11. panta 1. un 5. punktā minētās plānotās izlaides pārskatīšana vai samazinājuma koeficientu noteikšana/pārskatīšana
- Izmaiņas, kas saistītas ar Regulas (ES) 2021/2115 12. un 13. pantā minēto nosacījumu sistēmu
- Regulas (ES) 2021/2115 17. panta 5. punktā minētais pārvietojums saistībā ar samazinājumu un maksimuma noteikšanu
- Izmaiņas intervencēs dažās nozarēs, kas minētas Regulas (ES) 2021/2115 42. pantā
- Tādas summas piešķiršana, kas jāiemaksā InvestEU, kā minēts Regulas (ES) 2021/2115 81. pantā
- Izmaiņas pēc tam, kad ir pārskatīti Regulas (ES) 2021/2115 88. panta 7. punktā minētie lēmumi izmantot tiešo maksājumu piešķirumus intervencēm dažās nozarēs
- Piešķirumu pārvietojumi no ELFLA uz tiešajiem maksājumiem, kā minēts Regulas (ES) 2021/2115 103. pantā
- Izmaiņas elementos, kas saistīti ar tiešo maksājumu intervences veidiem, kuri noteikti Regulas (ES) 2021/2115 III sadaļas II nodaļā
- Trūkstošo elementu pievienošana apstiprinātajā KLP stratēģiskajā plānā, kā minēts Regulas (ES) 2021/2115 118. panta 5. punktā
- Izmaiņas attiecībā uz intervencēm lauku attīstībai, kas noteiktas Regulas (ES) 2021/2115 III sadaļas IV nodaļā un kas nav minētas šīs regulas 119. panta 9. punktā
- Izmaiņas attiecībā uz intervencēm lauku attīstībai, kas noteiktas Regulas (ES) 2021/2115 III sadaļas IV nodaļā un kas minētas šīs regulas 119. panta 9. punktā
- Izmaiņas saistībā ar Regulas (ES) 2021/2115 120. pantā minēto KLP stratēģisko plānu pārskatīšanu
- Further cases referred to in Article 4(1) of Regulation (EU) 2023/370 (one or more options are possible)
- Izmaiņas tādu ārkārtas pasākumu dēļ, kas nepieciešami, lai risinātu problēmas, kas saistītas ar dabas katastrofām, katastrofāliem notikumiem vai nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem, kurus par tādiem oficiāli atzinusi kompetentā valsts iestāde, vai grozījumi sakarā ar būtiskām un pēkšņām izmaiņām dalībvalsts sociālekonomiskajos apstākļos
- Izmaiņas, kas vajadzīgas pēc izmaiņām Savienības tiesību aktos, izņemot tās, kas minētas Regulas (ES) 2021/2115 120. pantā, vai izmaiņas, kas vajadzīgas pēc Eiropas Savienības tiesu nolēmumiem
- Izmaiņas pēc ārkārtas pasākumiem, kas pieņemti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 219., 220. vai 221. pantu
- Izmaiņas, kas nepieciešamas saistībā ar Regulas (ES) 2021/1060 58. pantā minēto finanšu instrumentu ieviešanu vai to grozījumiem
- Izmaiņas saistībā ar Regulas (ES) 2021/2116 34. pantā minēto KLP stratēģisko plānu automatisku atcelšanu
- Izmaiņas attiecībā uz intervencēm saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 III sadaļas IV nodaļā izklāstīto, kas minētas šīs regulas 119. panta 9. punktā
- Grozījums attiecībā uz citiem KLP stratēģisko plānu elementiem, nevis tiem, kas noteikti iepriekšējos punktos

Sīka informācija par katras modifikācijas konkrētajiem elementiem

Grozījumi intervencē LA19

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Ņemot vērā intervences LA19 īstenošanas pirmo gadu pieredzi, kā arī nacionālo normatīvo aktu izstrādi attiecībā uz starpteritoriālo un starpvalstu sadarbību, ir nepieciešams veikt precizējumus intervences LA19 aprakstā, kā arī KLP SP vispārīgās attiecīgās sadaļās (3.9. un 4.7.2.):

- *precizējumi nosacījumā par lauku teritorijas piemērošanu* – atbilstoši 4.7.2.nodaļā noteiktajam intervences LA19 īstenojamam atbalstam “Jauniešu iniciatīva” ir noteikta īstenošanas teritorija – lauku teritorija. Tomēr praksē, lai veicinātu iespēju iegūt dzīvei nepieciešamās prasmes, zināšanas un kompetences neformālās izglītības ceļā, ir nepieciešams īstenot darbības ārpus lauku teritorijas, piemēram, apmeklēt dažādus izglītojošus pasākumus pilsētās. Tāpēc ir nepieciešams precizēt, ka lauku teritorijas definējums neattiecas uz vienkāršoto izmaksu “Jauniešu iniciatīva”. Attiecīgi svītrotā atsauce uz vienkāršoto izmaksu “Jauniešu iniciatīva” 4.7.2.nodaļā un intervences LA19 aprakstā.
- *starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības īstenošanas teritorija* - intervences LA19 Teritoriālās darbības jomas aprakstā ir minēts, ka “Valstspilsētās ir atbalstāmas šādas darbības, ja tās ir pamatotas vietējās attīstības stratēģijā: starpvalstu un starpteritoriālās sadarbības projektu īstenošana, ja labumu gūst VRG sadarbības projekta mērķgrupa.” Tomēr attiecībā uz starpteritoriālo un starpvalstu sadarbības atbalstu pamatojums par darbību īstenošanu tiks sniegts attiecīgajā sadarbības projektā nevis stratēģijā, tāpēc ir nepieciešams veikt atbilstošu precizējumu KLP SP.
- *vienkāršoto izmaksu piemērošana* - lai maksimāli mazinātu administratīvo slogu un izmantotu vienkāršo izmaksu iespējas, intervence papildināta ar vairākām vienkāršotām izmaksām - vienotas likmes finansējums netiešajām izmaksām un tiešās personāla izmaksas kā vienotā likme no tiešajām projekta attiecinām izmaksām. Kā arī, ievērojot Regulas 2021/2115 83.panta 2.punkta “c” apakšpunktu, plānots piemērot transporta, t.sk.degvielas izmaksām metodikau “Vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika 1 km izmaksām darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” un Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam īstenošanai” un iekšzemes komandējuma izmaksām “Vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika iekšzemes komandējumu izmaksām darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” un Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam īstenošanai”. Minētās vienkāršotās izmaksas plānots piemērot starpvalstu un starpteritoriālo sadarbības projektu īstenošanai. Tāpēc papildināts intervences apraksta LA19 7.sadaļa un tāpat attiecīgi tiek precizēta KLP SP 3.9.nodaļa “Vienkāršošana un administratīvā sloga samazināšana”.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Grozījums paredz precizēt intervences LA19 *Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana* atsevišķus KLP SP ietvertos nosacījumus, lai paredzētu atkāpes noteiktajos nosacījumos attiecībā uz starpteritoriālo un starpvalstu sadarbību, lauku teritorijas definīcijas piemērošanu un ieviestu jaunas vienkāršotās izmaksas starpvalstu un starpteritoriālo sadarbības projektu īstenošanai. Rosinātie grozījumi uzlabos intervencē paredzētā atbalsta īstenošanu, tādejādi veicinās šāda veida projektu īstenošanu:

- vienkāršotai izmaksai “Jauniešu iniciatīva”, paplašinot iespējas neformālai izglītībai, prakses un pieredzes iegūšanai ārpus lauku teritorijas;
- samazinās administratīvo slogu atbalsta saņēmējiem starpvalstu un starpteritoriālo sadarbības projektu īstenošanā, ieviešot vairākus vienkāršoto izmaksu veidus, tādejādi atvieglojot projekta izmaksu uzskaiti un maksājuma pieprasījumu pamatojošās dokumentācijas sagatavošanu, kā arī samazinot LAD administratīvo slogu projektu izmaksu dokumentācijas pārbaudēs;
- precizējot intervencē LA19 noteiktos nosacījumus attiecībā uz starpteritoriālo un starpvalstu sadarbību, ņemot vērā, ka šiem projektiem tiek piemērota atšķirīga īstenošanas kārtība.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Grozījumi neietekmē mērķus un rādītājus.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Grozījumi neietekmē finanšu plānu.

Grozījumi intervencē LA20

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Lai maksimāli mazinātu administratīvo slogu un izmantotu vienkāršo izmaksu iespējas, intervence LA20 *Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai* papildināta ar vairākām vienkāršotām izmaksām, ievērojot Regulas 2021/2115 83.panta 2.punkta "c" apakšpunktu, plānots piemērot vienkāršotās izmaksas transporta, t.sk. degvielas, izmaksām atbilstoši metodikai "Vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika 1 km izmaksām darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" un Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam īstenošanai" un iekšzemes komandējuma izmaksām atbilstoši metodikai "Vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika iekšzemes komandējumu izmaksām darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" un Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam īstenošanai". Tāpēc papildināts intervences apraksta LA20 7.sadaļa un tāpat attiecīgi tiek precizēta KLP SP 3.9. nodaļa "Vienkāršošana un administratīvā sloga samazināšana".

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Grozījums paredz precizēt intervences LA20 aprakstu, lai ieviestu jaunas vienkāršotās izmaksas – transporta izdevumiem, tos nosakot 1 km, un iekšzemes komandējuma izmaksas. Rosinātie grozījumi uzlabos intervencē paredzētā atbalsta īstenošanu, tādejādi veicinās šāda veida projektu īstenošanu, samazinot administratīvo slogu atbalsta saņēmējiem un atvieglojot projekta izmaksu uzskaiti un maksājuma pieprasījumu pamatojošās dokumentācijas sagatavošanu, kā arī samazinot LAD administratīvo slogu projektu izmaksu dokumentācijas pārbaudēs.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Grozījumi neietekmē mērķus un rādītājus.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Grozījumi neietekmē finanšu plānu.

Grozījumi 5.2. sadaļā - Nozariskās intervences

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Lai paplašinātu augļu un dārzeņu, kā arī citu sektoru ražotāju organizācijas darbības programmas ietvarā atbalstāmo pasākumu klāstu saskaņā ar regulas 2021/2115 47. panta a) apakšpunktā minēto intervenču veidu - *investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos* - KLP SP TKO1.1, TKO2.1.1, TKO2.2.1, TKO2.3.1, TKO2.4.1 un TKO2.5.1 sadaļā - *Intervences īpašās struktūras, prasības un atbilstības nosacījumu (Specific design, requirements and eligibility conditions of the intervention)*, būtu jāpapildina intervence ar atbalstāmu nemateriālo investīciju - tīmekļa vietnes un digitālie rīki, kā arī ar pasākumiem attiecībā uz pētniecības un eksperimentālām un inovatīvām ražošanas metodēm saskaņā ar regulas 2021/2115 46. panta d) apakšpunktā minēto mērķi. Paredzot ražotāju organizācijām (RO) īstenot dažāda veida pasākumus, kas saistīti ar pētniecību (tostarp pētnieciskā darba izstrāde, organizācija u.tt.) eksperimentālām un inovatīvām ražošanas metodēm, tiek rasta iespēja RO īstenot plašāku pasākumu klāstu nevis tikai materiālus un nemateriālus ieguldījumus, un tas atbilstu KLP SP noteiktajam virzienam par RO konkurētspējas paaugstināšanu un jaunu tirgus apguvi, kā arī pievienotās vērtības radīšanu. Ar grozījumiem tiek specificēts intervences nosaukumā iekļautais *citi pasākumi*, jo pētniecība var ietvert arī citus pasākumus ne tikai materiālus un nemateriālus ieguldījumus.

KLP SP citu sektoru RO, kas ir atbilstīgie kooperatīvi, ir noteiktas specifiskas atbalsta saņemšanas prasības, kuras paredz to, ka atbilstīgiem kooperatīviem nav tiesības pretendēt uz investīcijām materiālos un nemateriālos aktīvos. Ņemot vērā līdzšinējo pieredzi un, lai paplašinātu citu sektoru RO atbalstāmo pasākumu klāstu, un padarītu pievilcīgāku atbalsta programmu atbilstīgiem kooperatīviem, būtu jāprecizē atbalsta saņemšanas nosacījumi, paredzot to, ka turpmāk atbilstīgajiem kooperatīviem ir tiesības pretendēt arī uz atbalstu par investīcijām nemateriālos aktīvos.

Visi atbilstīgi kooperatīvi Latvijā nav ražotāju grupas ES izpratnē, bet tie ir kooperatīvi, kas ir izgājuši noteiktu atzīšanas procesu atbilstoši LV likumdošanas prasībām un, lai veicinātu kooperācijas attīstību, šādiem atbilstīgiem kooperatīviem tiek paredzētas salīdzinošas priekšrocības uz investīciju pasākumiem. Ņemot vērā, ka atbilstīgie kooperatīvi vēlas veidot RO ar mērķi kopīgi virzīt produkciju tirgū (piem. preču zīmes, licences u.c), RO atbalsta ietvarā tiem būtu jāparedz iespēja īstenot nemateriālus ieguldījumus, bet šajā gadījumā par šiem pašiem nemateriāliem ieguldījumiem RO nav tiesības pretendēt uz atbalstu no citām ES un valsts atbalsta programmām.

Saskaņā ar EK regulējumu daļēju maksājumu iespējamā piemērošana ražotāju organizācijām un to asociācijām ir uzskatāma par neskaidru, līdz ar to, lai ražotāju organizācija izvairītos no naudas plūsmas grūtībām, KLP SP intervences TKO1.1, TKO2.1.1, TKO2.2.1, TKO2.3.1, TKO2.4.1 un TKO2.5.1 sadaļā - *Intervences īpašās struktūras, prasības un atbilstības nosacījumu (Specific design, requirements and eligibility conditions of the intervention)* ir jāprecizē nosacījumi intervences īstenošanai, norādot atbalsta saņemšanas veidus atbilstoši EK regulējuma prasībām – starpmaksājuma (pēc īstenotās intervences), avansa maksājuma vai galējā maksājuma veidā (t.i., tiek precizēta terminoloģija).

Saskaņā ar EK sniegto skaidrojumu (vēstule: *AGRI.B.1/LJB/vm/(2024)4950432*), attiecībā uz darbības programmām, kas pašlaik tiek īstenotas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 (2) noteikumiem, Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2017/892 (3) 12. pantā ir paredzēta iespēja dalībvalstīm atļaut augļu un dārzeņu ražotāju organizācijām un to apvienībām saņemt daļējus ELGF finansētos maksājumus. Tomēr attiecībā uz darbības programmām, kas tiek īstenotas saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 noteikumiem, daļēju maksājumu iespējamā piemērošana augļu un dārzeņu ražotāju organizācijām un to asociācijām ir uzskatāma par neskaidru, jo daļējie maksājumi nav skaidri atļauti ne Regulā (ES) 2021/2115, ne Regulā (ES) 2021/2116, savukārt citi maksājumi, piemēram, avansa maksājumi, ir skaidri reglamentēti.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Izmaiņa tiek veikta saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas 2021/2115 47. panta 1. punktā noteiktajiem intervenču veidiem. Papildinājumi un precizējumi veikti, lai pēc iespējas paplašinātu ražotāju organizācijas darbības programmas ietvarā atbalstīto intervenču klāstu saskaņā ar KLP SP noteiktajiem mērķiem un intervenču veidiem, kā arī, lai ražotāju organizācija izvairītos no naudas plūsmas grūtībām. Grozījums stājas spēkā dienā, kad EK apstiprina KLP stratēģiskā plāna grozījumus.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Papildinājumi un precizējumi veikti, lai ražotāju organizācija pēc iespējas sekmīgāk īstenotu KLP SP noteiktos mērķus. Ražotāju organizācijas, izvēloties savās darbības programmās TKO1.1, TKO2.1.1, TKO2.2.1, TKO2.3.1, TKO2.4.1 vai TKO2.5.1 intervences papildinājumus, radītu pozitīvu ietekmi uz SO3 mērķu izpildi un to rezultāta rādītājiem.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Grozījumi neietekmē finanšu plānu.

Grozījumi intervencē LA17

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Grozījumi intervencē LA17 Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija, paredz divus grozījumus – 1) precizējumu apdrošināšanas polises atbilstības nosacījumos, papildinot attiecināmos riskus ar plēsēju nodarītajiem postījumiem ganāmpulkā un 2) precizējumus iznākuma rādītāja O.9 nosaukumā.

1) Latvijā ir stabila vilku populācija ar tendenci pieaugt. Lai gan saimniecības veic pasākumus lauksaimniecības dzīvnieku aizsardzībai, tomēr katru gadu reģistrēti vairāki desmiti gadījumu, 2023.gadā

pat virs 100 gadījumu, kad vilki uzbrukuši lauksaimniecības dzīvniekiem, pamatā - aitām. Tā kā vilki uzbrukuma gadījumā var nokost lielu daļu vai pat visu ganāmpulku, tas rada ganāmpulku īpašniekiem lielus zaudējumus. Apdrošināšanas sabiedrības ir gatavas piedāvāt lauksaimniekiem apdrošināšanu pret plēsēju radītajiem zaudējumiem, bet tā kā šādu pakalpojumu ir gatavi izvēlēties tikai nedaudzi lauksaimnieki, apdrošināšanas polises pret šo risku ir samērā dārgas. Tāpat lauksaimniecības dzīvniekus Latvijā var apdraudēt arī citi plēsēji. Tāpēc būtu jāveicina lauksaimniekus izmantot ganāmpulka apdrošināšanu pret plēsējiem, daļēji kompensējot lauksaimniekiem apdrošināšanas polišu iegādi pret šo risku.

2) Intervences apraksta tabulās 12 un 13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ir nepieciešams precizēt iznākuma rādītāja O.9 nosaukumu. Pašlaik iznākuma rādītājs O.9 definēts kā “Atbalsta saņēmēji”. Tomēr ņemot vērā to, ka viens atbalsta saņēmējs viena gada ietvaros var iegādāties vairākas apdrošināšanas polises (piemēram, vienu - lauksaimniecības dzīvniekiem un vienu - sējumiem; vai vienu - ziemas sējumu riskiem un otru – vasaras sējumu riskiem), un to, ka iznākuma rādītāju O.9 izmanto plānotās vienas vienības izmaksu aprēķinam, iznākuma rādītājā O.9 būtu jāuzskaita visas darbības – visus atbalstītos iesniegumus par iegādātajām apdrošināšanas polisēm. Ikgadējā snieguma ziņojumā par 2023.gadu Latvija attiecībā uz intervenci LA17 ir ziņojusi visas darbības, tāpēc iznākuma rādītāja O.9 nosaukums ir jāprecizē kā “Atbalstītās darbības”, un šāds nosaukums korekti parāda Ikgadējā snieguma ziņojumā sniedzamo informāciju. Iznākuma rādītāja O.9 vērtību nav nepieciešams precizēt, jo tā atbilst aptuvenajam ikgadējam darbību (atbalstīto iesniegumu) skaitam.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

1) Atbalsts par plēsēju riska apdrošināšanu veicinās ganāmpulku īpašniekus izmantot apdrošināšanas pakalpojumus, un riska iestāšanās gadījumā lauksaimnieki saņems kompensācijas par plēsēju nodarītajiem postījumiem.

2) Pareizi definēts iznākuma rādītājs O.9 kā “Atbalstītās darbības” precīzāk atspoguļos visas riska pārvaldībā veiktās darbības un vērtību, kuru izmanto vienas vienības summas aprēķinā.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

1) Precizējums apdrošināšanas polises atbilstības nosacījumos, papildinot attiecināmos riskus ar plēsēju nodarītajiem postījumiem ganāmpulkā pozitīvi ietekmēs saimniecību izturētspēju. Ņemot vērā, ka paredzams neliels skaits saimniecību, kas iegādāsies apdrošināšanas polises pret plēsēju risku, grozījums neietekmēs rādītāju R.5.

2) Grozījums attiecībā uz O.9 neietekmē mērķus un rādītājus, jo grozījumā tiek precizēts iznākuma rādītāja O.9 nosaukums.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Grozījumi neietekmē finanšu plānu.

Grozījumi intervencē LA18 Pārtikas kvalitātes shēmas

Iemesli, kas pamato izmaiņas

1. Grozījumi paredz precizēt vienības summas izmaiņas un iznākuma rādītāja O.29 vērtības pa gadiem, nemainot intervencei sākotnēji piešķirtā kopējā finansējuma apmēru.

Intervences apraksta tabulā 13 *Plānotās vienības summas — finanšu tabulā ar rezultātiem*, ir nepieciešams veikt izmaiņas, palielinot plānoto vienības summu un maksimālo plānoto vidējo summu par vienību. Šis grozījums ir pamatots ar to, ka ir noslēgusies pirmā pieteikšanās kārtā intervencē LA18. Ņemot vērā pieteikšanās kārtas rezultātus, ir aprēķināta aktuālā plānotā vienas vienības summa un maksimālā plānotā vidējā summa par vienību 2024. gadā, un ir nepieciešams precizēt šīs vērtības turpmākajiem gadiem. Faktiski plānotā vienības summa un maksimāli plānotā vidējās vienības summa ir lielāka nekā sākotnēji plānots, jo:

1) Atbalsta summa, ko saņem pretendenti, ir atkarīga no tā, kurā pārtikas shēmā viņi piedalās un cik produktus viņi ir pieteikuši atbalstam. Dažādās pārtikas kvalitātes shēmās maksimālā atbalsta summa ievērojami atšķiras. Piemēram: lauksaimniecības produktu primārajiem ražotājiem, kas piedalās bioloģiskajā pārtikas kvalitātes, aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un cilmes vietas nosaukumu vai

garantētu tradicionālo īpatnību shēmās, atbalsts ir no 340 *euro* līdz 590 *euro*. Nacionālajā pārtikas kvalitātes shēmā tas ir mazāks – no 250 *euro* līdz 400 *euro*. Pārstrādes produktu ražotājiem bioloģiskajā pārtikas kvalitātes shēmā atbalsts var būt no 430 *euro* līdz 7 150 *euro*, bet nacionālajā pārtikas shēmā – no 420 *euro* līdz 5 460 *euro*.

2) Atbalsta apmēru ietekmē arī tas, ka atbalsta pretendents var kvalificēties atbalsta saņemšanai par dalību vairākās pārtikas shēmās. Piemēram, aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu produktu ražotājs var pieteikt savu produktu arī bioloģiskās pārtikas kvalitātes shēmā un nacionālajā pārtikas shēmā.

3) Kopš sākotnējā plānošanas posma ir mainījušies tirgus apstākļi un pieaugušas izmaksas, kas ietekmē gan pārstrādes produktu ražotājus, gan lauksaimniecības produktu primāros ražotājus.

Tādēļ ar grozījumiem ir palielināta plānotā vienības summas vērtība no 1 650 līdz 3 000 *euro* un ir palielināta maksimālā plānotā vidējās summas par vienību vērtība no 1 980 līdz 4 000 *euro*, jo sākotnēji plānojot nebija iespējams paredzēt, cik pārtikas kvalitātes shēmās atbalsta pretendenti piedalīsies un cik produkti tiks reģistrēti pārtikas kvalitātes shēmām.

2. Intervences apraksta tabulā 13 *Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem* ir nepieciešams veikt izmaiņas un samazināt O.29 rādītāja vērtību no 1 296 uz 600, kas atbilst faktiskajai situācijai. 2024.gadā ir noslēgusies pirmā pieteikšanās kārtā intervencē LA18 un pirmie rezultāti liecina, ka atbalsta saņēmēju aktivitāte ir bijusi mazāka, kā sākotnēji plānots - apmēram 600 atbalsta pretendenti.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Grozījumi nemaina intervences īstenošanas būtību. Tiek veicināta atbalsta mērķu sasniegšana, jo atbalsts intervences ietvaros tiek nodrošināts par daudzveidīgāku produktu klāstu. Viens atbalsta pretendents varēs saņemt atbalstu par vairākiem produktiem un to veidiem kā sākotnēji plānots.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Iznākuma rādītājs O.29 “Atbalsta saņēmēji” tika precizēts atbilstoši intervences LA18 pieteikumu kārtai, kas noslēdzās 2024. gada 26. martā. Ņemot vērā 2024. gada pieteikšanās kārtas rezultātus un tendences, ar šiem grozījumiem noteikts, ka atbalsta saņēmēju skaits 2025. gadā un turpmākos gados būs 600, un prognozētais atbalsta saņēmēju skaits nesasnies iepriekš plānoto, tāpēc O.29 ar šiem grozījumiem tiek samazināts.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Izmaiņas finanšu plānā neietekmē kopējo intervencei LA18 pieejamo finansējumu.

Grozījumi intervencē LA4.2

Iemesli, kas pamato izmaiņas

2024.gada jūlijā tika izsludināta pirmā projektu iesniegumu pieņemšanas kārtā intervencē LA4.2 “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē”. Finansējuma izmaksa šiem projektiem plānota turpmākos trijos finanšu gados sākot ar 2025.finanšu gadu. Provizoriski, vērtējot projektu iesniegumus ir redzams, ka vidējā projekta summa ir būtiski lielāka nekā sākotnēji prognozēta pēc iepriekšējā periodā iesniegto projektu apjoma. Pirmajā projektu iesniegumu kārtā iesniegto projektu summas ir no 30 000 līdz 1,5 milj.euro. Ņemot vērā pašreizējo ekonomisko situāciju ir redzams, ka lauksaimnieki ar jauniem ieguldījumiem pārstrādē ir kļuvuši piesardzīgāki. Tas lielā mērā ir saistīts ar ierobežotām finanšu iespējām, savukārt esoši lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumi ir bijuši aktīvāki piesakoties uz atbalstu, attiecīgi atbalstam ir pieteikti projekti ar lielāku vidējo projektu summu salīdzinot ar iepriekšējā perioda datiem. Tāpēc ir nepieciešams veikt izmaiņas intervences apraksta 13.nodaļā “Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem” – palielināt noteikto vienas vienības summu jeb vidējo projekta summu, kā arī precizēt indikatīvā plānotā publiskā finansējuma sadalījumu pa finanšu gadiem, paredzot finansējuma izmaksu arī 2025.finanšu gadam.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi nemaina intervenču īstenošanas būtību, bet precizē intervences 13.nodaļā indikatīvo finansējuma sadalījumu pa finanšu gadiem un paredz publiskā finansējuma izmaksu no 2025.finanšu gada atbilstoši projektu iesniegumu pirmās kārtas rezultātiem.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Rosinātie grozījumi neietekmē KLP SP noteiktos mērķus un rādītājus, jo grozījumi paredz izmaiņas tikai indikatīvajā finansējuma sadalījumā pa finanšu gadiem un finanšu avotiem (publiskais finansējums vai papildus valsts finansējums), nemainot intervencēm sākotnēji paredzēto publiskā finansējuma apmēru, kā arī palielina vidējo vienības summu. Atbilstoši precizētajam publiskajam finansējumam ir ietverta izlaide 2025.finanšu gadam, ņemot vērā, ka atsevišķiem projektiem ir paredzēta publiskā finansējuma izmaksa jau 2025.finanšu gadā.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi ietekmē intervencei paredzētā finansējuma avotu, t.i. ELFLA finansējuma vai papildu valsts finansējuma apmēru, bet neietekmē kopējo publiskā finansējuma piešķirumu intervencei, kā arī palielina vidējo vienības summu.

Grozījumi LA 1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Izmaiņas ir iesniegtas EK saskaņā ar LV 2024. gada 30. augusta paziņojumu un tiek piemērotas un stājas spēkā ar notifikācijas iesniegšanas datumu 2024. gada 30. augustu.

Šobrīd KLP stratēģiskā plānā intervences LA 1.3 - *Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)* apraksta sadaļā "7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes" kā maksājuma veids tiek paredzēts saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana. Tas ir paredzēts gan tiešajām attiecināmajām izmaksām (izmaksām, kas tieši saistītas un ir nepieciešamas pakalpojuma nodrošināšanai), gan netiešajām attiecināmajām izmaksām (izmaksām, kas nepieciešamas pakalpojuma nodrošināšanai, bet nav tieši saistītas ar pakalpojuma sniegšanu, piemēram, biroja administratīvie izdevumi).

Lai atbalsta saņēmējiem - lauksaimniecības vai mežsaimniecības nozares nevalstiskajām organizācijām, kooperatīvajām sabiedrībām, kuras darbojas lauksaimniecības vai mežsaimniecības, vai pārtikas, dzīvnieku un amatniecības (mājražošana) nozarē, un kas atbilst atbalsta saņemšanas nosacījumiem,- informatīvo pasākumu organizēšanā un īstenošanā mazinātu administratīvo slogu, vadošā iestāde rosina kā maksājuma veidu paredzēt arī vienotas likmes finansējumu. Tādējādi, ņemot vērā Regulas 2021/1060 54.panta "a" punktu, nacionālajos normatīvajos aktos tiks noteikta netiešajām attiecināmajām izmaksām vienota likme, izteikta procentos, no tiešajām attiecināmajām izmaksām.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi veicinās projektu īstenošanu šīs intervences ietvaros, tādejādi sniedzot ieguldījumu KLP SP noteikto sasniedzamo mērķa vērtību izpildē.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Tā kā rosinātie grozījumi skar tikai netiešo attiecināmo izmaksu pozīciju, tie neietekmē mērķus un rādītājus R1, R28. Atbalsta maksājuma veida maiņa netiešo attiecināmo izmaksu pozīcijai neietekmē no personu skaitu, kas gūs labumu no zināšanu apmaiņas LA1.3. intervences ietvaros.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi neietekmē intervences finanšu plānu.

Izmaiņas intervences LA10.1 saiknē ar LLVS8 standartu

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Grozījumi paredz izmaiņas **5.3. nodaļā**, intervences **apraksta 6** “Attiecīgo bāzes elementu noteikšana”, **apakšsadaļā** “Attiecīgo LLVS un SMR saraksts” un **apakšsadaļā** “Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar intervenci”, **svītrojot atsauci uz intervences saikni ar LLVS8**, pamatojoties uz to, ka stājusies spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 14. maija Regula (ES) 2024/1468, ar kuru attiecībā uz labiem lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa standartiem, klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmām, KLP stratēģisko plānu grozījumiem, KLP stratēģisko plānu pārskatīšanu un attiecībā uz atbrīvošanu no kontroles un sodiem groza Regulu (ES) 2021/2115 un (ES) 2021/2116. Tāpēc iepriekš noteiktās prasības LLVS8 standartā attiecībā uz neražojošo buferjoslu izveidošanu, sākot ar 2025. pieprasījuma gadu vairs nav aktuālas LA10.1 intervences atbalsta pretendentiem.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi nemaina intervences īstenošanas būtību, jo LLVS8 standarta prasību atcelšana neietekmē intervences ietvaros atļautos buferjoslu ierīkošanas un apmaksāšanas nosacījumus.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Grozījumi neietekmē mērķus un rādītājus, jo nemainās intervences saistību platība.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Grozījumi neietekmē finanšu plānu.

Izmaiņas V pielikumā

Iemesli, kas pamato izmaiņas

2024. gadā tika izsludināta pirmā iesniegumu pieņemšanas kārtā intervencē LA8 “Atbalsts meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai un uzturēšanai”. Atbalsta saņēmējiem līdz 2024. gada 15. oktobrim ir izmaksāti 15 519,91 *euro*. Kopējais apstiprinātais finansējums pieteikumiem, kuriem jau veikta pirmā izmaksa līdz 2024. gada 15. oktobrim, ir 46 000 *euro* apmērā.

Tā kā spēkā esošajā KLP SP redakcijā 2.1 intervencē LA8 izmaksas 2024. finanšu gadā netika paredzētas, ņemot vērā aktuālo situāciju, ar KLP SP grozījumiem (versija 3.1) intervences LA8 finanšu plānā 2024. finanšu gadā tika iekļautas izmaksas. Tā kā KLP SP grozījumu 3.1. versijas saskaņošanas procedūra ar Eiropas Komisiju (turpmāk - EK) ievērojami aizkavējās un oficiāli grozījumi EK tika iesniegti tikai š.g. 4. oktobrī un tie līdz 2024. gada 15. oktobrim vēl netika apstiprināti, tad nebija iespējams nodeklarēt EK izmaksāto summu 2024. finanšu gadā.

Vadošās iestāde rosina intervencē LA8 “Atbalsts meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai un uzturēšanai” 2024. gadā apstiprināto summu 46 000 *euro* apmērā attiecināt no KLP SP papildu valsts finansējuma (*top-up*) līdzekļiem, kurus attiecīgi samazina no intervencei LA7.1 “Investīcijas meža ieaudzēšanai, nomaiņai, atjaunošanai un retināšanai” paredzētajiem papildu valsts finansējuma līdzekļiem.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi nemaina intervencu īstenošanas būtību.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Rosinātie grozījumi neietekmē KLP SP noteiktos mērķus un rādītājus, jo grozījumi paredz izmaiņas papildu valsts finansējuma piešķiruma sadalījumā pa intervencēm, nemainot intervencēm sākotnēji paredzēto publiskā finansējuma apmēru.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi ietekmē intervencei paredzētā finansējuma avotu, t.i. ELFLA finansējuma vai papildu valsts finansējuma apmēru, bet neietekmē kopējo publiskā finansējuma piešķirumu intervencei.

Grozījumi neietekmē KLP SP piešķirumu vides un klimata intervencēm.

Jauna ekoshēmas intervence TM4.3. “Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē” ieviešana

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Grozījumi tiek veikti saskaņā ar Regulā (ES) 2021/2115 31. panta 1.a punktā noteikto pienākumu dalībvalstīm izveidot ekoshēmas atbalstu, kas aptver ar ražošanu nesaistītu platību izveidošanu un uzturēšanu uz aramzemes un jaunu ainavas elementu veidošanu, aizstājot atcelto LLVS 8. standarta pirmo prasību, kas paredzēja pienākumu lauksaimniekiem daļu aramzemes atvēlēt ar ražošanu nesaistītām platībām un iezīmēm.

Nepieciešami grozījumi arī 4.nodaļā “Definīcijas”, jo aramzemes agromežsaimniecības sistēmu elementi tiek papildināti ar ekoshēmas intervences TM4.3 elementiem, kas iekļauti ekoshēmas intervences TM4.3 atbalsttiesīgo ainavu elementu slānī.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Regulas (ES) 2021/2115 31. panta 1.a punkts paredz ar ražošanu nesaistītu platību, piemēram, papuvē esošas zemes, uzturēšanu un jaunu ainavas elementu veidošanu.

Tā kā punkts paredz izveidot ekoshēmu par papuvē esošu zemi, informējam, ka jau kopš 2023.gada Latvijā tiek īstenota intervence (TM4.2.) “Ekoloģiski nozīmīgas platības”, kuras ietvaros tiek paredzēts atbalsts lauksaimniekiem, kuri izveido ekoloģiski nozīmīgas platības. Šajās platībās tiek audzēti vai uzturēti šādi kultūraugi: slāpekli piesaistoši kultūraugi, tauriņzieži sēti maisījumā ar aramzemē sētām stiebrzālēm vai graudaugiem, kur tauriņzieži ir vairāk kā 50%, augi nektāra iegūšanai (medusaugi), zaļmēslojuma augu papuves, starpkultūras un zālāji pasējā. Katram ekoloģiski nozīmīgās platības veidam, tostarp zaļmēslojama augu papuvēm, ir noteikti specifiski atbalsta saņemšanas nosacījumi, un tam ir paredzēta atsevišķa plānotā vienības summa, finansējums un izlaide. 2024.gadā lauksaimnieki deklarējuši 88% no plānotās zaļmēslojuma papuvju platības un paredzētais finansējums tiks izmantots pilnībā. Ekoshēma darbojas labi, atbilstoši mērķim, atbilst iepriekš minētās regulas 31. panta 1.a punktam un līdz ar to nav nepieciešamas izmaiņas.

Pants paredz izveidot ekoshēmu arī par ainavas elementu veidošanu, tāpēc tiks īstenota jauna intervence (TM4.3) “Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē”, lai saimniecību līmenī veicinātu ainavas elementu izveidi vai saglabāšanu apsaimniekotajā aramzemes platībā, nodrošinot finansiālu stimulu lauksaimniekiem, lai veidotu vai saglabātu dalībvalsts noteiktos ainavas elementus.

Jaunā ekoshēmas intervence paredzēs jaunu ainavas elementu izveidošanu vai esošo ainavas elementu saglabāšanu vismaz 1% platībā no saimniecības aramzemes kopplatības, tādējādi palielinot bioloģisko daudzveidību un nodrošinot dabiskas dzīvotnes un patvērumu savvaļas dzīvniekiem, kā arī veicinot ekoloģiskā līdzsvara uzlabošanu.

Lai samazinātu administratīvo slogu, TM4.3. intervencei ir noteikta minimālā ainavas elementu kopējā platība saimniecībā – 0,1 ha. Nosakot šādu minimālo ainavas elementu kopējo platību, izvairīsimies no nepieciešamības identificēt daudz mazu platību, kas, salīdzinājumā ar atbalsta apjomu, radītu nesamērīgu administratīvo slogu administrējošajai iestādei.

Grozījums stājas spēkā nākamajā dienā pēc paziņojuma par Komisijas lēmumu, ar ko apstiprina KLP stratēģiskā plāna grozījumu.

Par jaunas ekoshēmas ieviešanu lauksaimnieki tika informēti reģionālajos semināros, kas notika visā Latvijā no 2024.gada 19. septembra līdz 11. decembrim (kopā 11 reģionālie semināri).

Kā arī Uzraudzības komitejas laikā (19/12/2024) lauksaimnieku nevalstiskās organizācijas tiks informētas par plānotajiem grozījumiem, un plānotās izmaiņas būs pieejamas ministrijas mājaslapā.

Līdz ko grozījumi stāsies spēkā, lauksaimnieki tiks plaši informēti par šiem grozījumiem, izmantojot Zemkopības ministrijas, maksājumu aģentūras un Valsts KLP tīkla informācijas kanālus.

Grozījumi un aktuālā stratēģiskā plāna redakcija būs publicēta Zemkopības ministrijas mājaslapā.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Jaunās ekoshēmas intervence TM4.3 sniegs ieguldījumu SO6 konkrēto mērķu izpildes nodrošināšanā.

Jaunā ekoshēmas intervence TM4.3 sniegs ieguldījumu R.34, lai veicinātu ainavas elementu izveidi vai saglabāšanu saimniecību apsaimniekotajā aramzemes platībā, paredzot finansiālu stimulu lauksaimniekiem, lai veidotu vai saglabātu dalībvalsts noteiktos ainavas elementus.

Ieviešot jauno ekoshēmas intervenci TM4.3 tiek veiktas atbilstošas izmaiņas sekojošās sadaļās: 2.1 nodaļā: “SO6 4 Intervences loģika” un “SO6 8 Rezultātu rādītāja (-u) atlase”, 2.3. tabulā “Mērķu plāns”, 2.3.3. nodaļā “Atbilstība Savienības 2030. gada mērķiem, kas noteikti stratēģijā “No lauka līdz galdam” un ES Biodaudzveidības stratēģijā 2030. gadam, un ieguldījums to sasniegšanā” un 3.1.2.nodaļā “Pārskats par komplementaritāti (papildināmību) starp attiecīgajiem pamatnosacījumiem, kā minēts 31. panta 5. punktā un 70. panta 3. punktā, un dažādajām intervencēm, kas vērstas uz vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanu”.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Jaunās ekoshēmas īstenošanai tiks pārdalīts finansējums no TM1 (*Ilgspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts*), jo lauksaimnieku interese pieteikties uz esošām ekoshēmu intervencēm katru gadu palielinās, līdz ar to nav brīvu finanšu līdzekļu esošo ekoshēmu ietvaros. Līdz ar to ir nepieciešamas izmaiņas 5.1. nodaļā TM1 intervencei 12 tabulā “Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem”

Nepieciešamas izmaiņas ir arī 6.1 tabulā “Pārskata tabula”, jo kopējais ekoshēmām atvēlētais finansējums palielināsies.

Konteksta rādītāju datu atjaunošana

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Ņemot vērā aktuālākos statistikas datus, nepieciešamas atjaunot vērtības šādiem konteksta rādītājiem (KLP SP 2.2.nodaļa):

1) **C.01** (Lauku iedzīvotāju kopskaits — LEADER (R.38) (Persona)) **un C.01b** (Lauku iedzīvotāju kopskaits — pakalpojumiem un infrastruktūrai (R.41) (Persona)) 2022.gada vietā norādot 2023.gada Centrālās Statistikas pārvaldes (CSP) datus par lauku iedzīvotāju skaitu atbilstoši KLP SP noteiktai lauku teritorijas definīcijai un aizstājot vērtību “673 853,00” ar “649 249,00”. Izmaiņas nepieciešamas, jo 2022.gada 1.jūlijā trīs teritoriālas vienības - Mārupe, Ādaži un Ķekava - ieguva pilsētas statusu un no šī brīža tās neatbilst lauku teritorijas definīcijai. Teritoriālās izmaiņas ir atspoguļotas 2023.gada CSP datos. Tas ietekmē rezultātu rādītāju R.38 un R.41 izpildes vērtības.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi nemaina intervenču īstenošanas būtību.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Grozījumi konteksta rādītājiem C.01 un C.01b. ietekmē rezultātu rādītāju R.38 un R.41 ikgadējās vērtības, kuru C.01 un C.01b. ir dalītājs (denominators).

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Grozījumi neietekmē KLP finanšu plānu.

LLVS 8.1. atcelšana

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Grozījumi tiek veikti LLVS 8 nosacījumos, lai īstenotu nepieciešamos pielāgojumus, ņemot vērā, ka Regula (ES) 2024/1468 atceļ LLVS 8. standarta pirmo prasību, kas paredzēja pienākumu lauksaimniekiem daļu aramzemes atvēlēt ar ražošanu nesaistītām platībām vai iezīmēm, tā vietā nosakot pienākumu dalībvalstīm izveidot ekoshēmas atbalstu, kas aptver ar ražošanu nesaistītu platību izveidošanu un uzturēšanu uz aramzemes un jaunu ainavas elementu veidošanu.

Veikti tehniski precizējumi laba lauksaimniecības un vides stāvokļa standarta saīsinājuma lietojumam sekojošās sadaļās: 2.3.3. nodaļā “Atbilstība Savienības 2030. gada mērķiem, kas noteikti stratēģijā “No lauka līdz galdam” un ES Biodaudzveidības stratēģijā 2030. gadam, un ieguldījums to sasniegšanā”.

3.1.1.nodaļā “Apraksts par nosacījumu sistēmas kopējo ieguldījumu konkrēto 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā minēto vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanā”, 3.1.2.nodaļā “Pārskats par komplementaritāti (papildināmību) starp attiecīgajiem pamatnosacījumiem, kā minēts 31. panta 5. punktā un 70. panta 3. punktā, un dažādajām intervencēm, kas vērstas uz vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanu” un 3.1.3.nodaļā: “Skaidrojums par to, kā sasniegt 105. pantā noteikto lielāku kopējo ieguldījumu”. Turpmāk tiks izmantots standarta "laba lauksaimniecības un vides stāvokļa" (LLVS) saīsinājums, kā noteikts Regulā 2021/2115.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Ietekme nemainīga, jo balstoties uz Regulas (ES) 2021/2115 31. panta 1.a punktu, kurš paredz ar ražošanu nesaistītu platību, piemēram, papuvē esošas zemes, uzturēšanu un jaunu ainavas elementu veidošanu, arī turpmāk tiks īstenota intervence (TM4.2.) “Ekoloģiski nozīmīgas platības”, kuras ietvaros tiek paredzēts atbalsts lauksaimniekiem, kuri izveido zaļmēslojuma augu papuves.

Tāpat tiks ieviesta jauna intervence (TM4.3) “Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē”. Šīs intervences mērķis ir veicinātu ainavas elementu izveidi vai saglabāšanu apsaimniekotajā aramzemes platībā, nodrošinot finansiālu stimulu lauksaimniekiem, lai veidotu vai saglabātu dalībvalsts noteiktos ainavas elementus.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Ietekme uz mērķiem un rādītājiem būs nemainīga, ņemot vērā, ka ainavu elementu uzturēšanas prasības, kas tiek svītrotas no LLVS 8. standarta pirmās prasības, turpmāk tiks atbalstītas TM4.3 ietvaros.

Ņemot vērā, ka tiek atcelta LLVS 8. standarta pirmā prasība, tiek veikti attiecīgi grozījumi šādās nodaļās: 2.1 nodaļā “SO6 8 Rezultātu rādītāja (-u) atlase”, 3.1.1.nodaļā “Apraksts par nosacījumu sistēmas kopējo ieguldījumu konkrēto 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā minēto vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanā” un 4.nodaļā “Definīcijas”, jo ir atsauces uz LLVS 8.standarta pirmo prasību.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Nav ietekme uz finanšu plāniem, jo nosacījumu sistēmai nav paredzēts finansējums.

Tehniski labojumi pārvaldības sistēmā

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Izmaiņas ir veiktas ņemot vērā izmaiņas Vadošās iestādes un Kompetento kontroles iestāžu struktūrās.

1) Tiek precizētas Lauku atbalsta dienesta un Valsts meža dienesta atbildīgās personas.
2) No 2025. gada 1. janvāra tiek likvidēta Zemkopības ministrijas padotībā esošā valsts pārvaldes iestāde – Lauksaimniecības datu centrs un tā veiktie pārvaldes uzdevumi nodoti Lauku atbalsta dienestam. Tāpēc no KLP SP pārvaldības struktūras tiek dzēsts Lauksaimniecības datu centrs (LDC). Tas prasa veikt arī tehniskus labojumus vairākās KLP SP sadaļā, kurās bija atsauce uz LDC. Šīs sadaļas ir:

- 3.5.2. Biškopības produkti
- 3.9. Vienkāršošana un administratīvā sloga samazināšana
- 4.1.4.1. Kritēriji, ar kuriem nosaka tos, kuru lauksaimnieciskās darbības līmenis ir minimāls (aktīva lauksaimnieka kritēriji)
- Intervence TM3 Ienākumu papildatbalsts gados jauniem lauksaimniekiem
- Intervence LA10.3 - Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība
- Intervence LA10.4 - Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām
- 7.3.2.2.nodaļa ELFLA kontroles.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Sakārtota pārvaldības struktūra.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Labojums neietekmē kopējos mērķus un rādītājus.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Labojumiem nav ietekmes uz finanšu plānu.

Apspriešanās ar uzraudzības komiteju (Regulas (ES) 2021/2115 124. panta 4. punkta d) apakšpunkts)

Datums

2024. gada 19. decembris

Uzraudzības komitejas atzinums

salīdzināt ziņojumu

2.1.SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām

2.1.SO5.4 Intervences loģika

Intervences veids	Intervences veids	Intervences kods (dalībvalsts) — nosaukums	Kopīgais iznākumu rādītājs
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.1 - Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.2 - Ekoloģiski nozīmīgas platības	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.4 - Saudzējošā lauksaimniecības prakse	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.5 - Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
Sectoral - Augļi un dārzeņi	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Augļi un dārzeņi	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO1.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.1.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.3.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.3.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.4.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.4.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Cūkgaļa	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās	TKO2.5.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

	ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	ražošanas metodēs un citos pasākumos	
Sectoral - Cūkgaļa	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.5.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.2.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.2.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA10.1 - Zaļās joslas	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA10.2 - Vidi saudzējoša dārzkopība	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA10.5 - Zālāju biotopu apsaimniekošana	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA11 - Bioloģiskā lauksaimniecība	O.17. To hektāru skaits vai citu vienību skaits, par kurām tiek saņemts atbalsts par bioloģisko lauksaimniecību
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA4.1.2 - Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA4.1.5 - Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem un apgrozāmajiem līdzekļiem lauku saimniecībās	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA4.1.6 - Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA4.5 - Mākslīgo mitrāju izveide	O.21. Atbalstīto lauku saimniecību neienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA16 - Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai	O.1. Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darba grupu projektu skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.1 - Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.2 - Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības

			veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA2.1 - Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA2.2 - Daudzgaļu konsultāciju pakalpojumi ('inkubācija') (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA3 - Demonstrējumi	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits

Pārskats

Veicot lauksaimniecisko darbību un iegūstot ražu ar ilgtspējīgām metodēm, vienlaikus sniedzot ieguldījumu arī dabas resursu ilgtspējīgā apsaimniekošanā. Ievērojot lauksaimnieciskās darbības ietekmi uz dabas resursiem, kā arī saistības, kas noteiktas emisiju samazināšanai saistībā ar NEC direktīvas īstenošanu vai robežvērtības saistībā ar Nitrātu direktīvas īstenošanu un Ūdens pamatdirektīvas mērķu izpildes sekmēšanai, nepieciešams veicināt ilgtspējīgu lauksaimniecības praksi īstenošanu, kas mazinātu ietekmi uz dabas resursiem, uzlabojot augsnes kvalitāti, tai skaitā veicot skābo augšņu kalķošanu, mazinot barības vielu noteci, veicot mēslošanas plānošanu, precīzu minerālmēslojuma lietošanu un kūtsmēsli atbilstoši apsaimniekošanu, kā arī veicinot šķidro kūtsmēsli tiešu iestrādi augsnē.

Nepieciešams paredzēt atbalstu apmācību un konsultāciju pasākumiem par tēmām, kas palielinās lauksaimniecībā un mežsaimniecībā nodarbināto izpratni un zināšanas par vides aspektiem, videi draudzīgām saimniekošanas metodēm, nosacījumu sistēmas prasībām vides jomā un var sekmēt videi un klimatam draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanu.

Ņemot vērā, ka ar specifisko mērķi SM5 ir nepieciešams risināt vairākas vajadzības, tad:

·Lai veicinātu augsnes kvalitātes uzlabošanu, vienlaikus veicinot augsnes struktūras uzlabošanu un ilgtspējīgu augsnes apsaimniekošanu (SM5 V1), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA10.2.) "Vidi saudzējoša dārkopība", paredzot nodrošināt barības elementu pārvaldības uzlabošanu veicot mēslošanas plānošanu, kā arī kas kopumā nodrošinās labāku barības elementu pārvaldību; (TM4.1) "Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi" paredzot, ka saimniecībā tiek nodrošināta pastiprināta kultūraugu dažādošana un rudens-ziemas periodā aramzemē tiek veidots augsnes segums; (TM4.2) "Ekoloģiski nozīmīgas platības", paredzot augsnes veselībai un kvalitātei labvēlīgu kultūraugu audzēšanu kā starpkultūras, zaļmēslojuma augi, slāpekli piesaistoši kultūraugi, kā arī paredzot, ka iespēju, ka platībā, kurā plāno veidot ekoloģiski nozīmīgas platības, tiek veikta augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija, kas vēlākā posmā nodrošina samazinātu vajadzību pēc papildus mēslojuma; (TM4.4.) "Saudzējošā lauksaimniecības prakse" paredzot, ka lauksaimnieks izmantos saudzējošas augsnes apstrādes metodes, nodrošinot augsnes dabīgās auglības un veselības uzlabošanu, gaisa un mitruma apriti t.i. augsni apstrādā saudzīgi vai neveic tās aršanu; (TM4.7) Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās", paredzot, ka arī bioloģiskā saimniecībā tiek nodrošināta pastiprināta kultūraugu dažādošana un rudens-ziemas periodā aramzemē tiek veidots augsnes segums.

·Lai veicinātu ūdens kvalitātes uzlabošanu, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās (SM5 V2), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA4.5.) "Mākslīgu mitrāju izveide", atbalstot mākslīgumitrāju izveidi ūdens kvalitātes uzlabošanai, mazinot barības vielu noteci no

lauksaimniecības zemēm, īpaši riska ūdens objektu teritorijās; (LA10.1.) “Zaļās joslas”, zālāju buferjoslu izveidei gar ūdensobjektiem, ~~pārsniedzot pamatprasībās noteiktos minimālos ierobežojumus~~, gar ūdensteci vai ūdenstilpi, kas noteikta saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatoru un ūdenstilpju klasifikatoru. Šajā buferjoslā nenotiks ražošana, to būs aizliegts apart un tajā tiek uzturēts pastāvīgs zālājs vai savvaļas augi un piekrastes veģetācija, nodrošinot ūdens kvalitātes uzlabošanu, mazinot barības vielu noteci no lauksaimniecības zemēm, īpaši riska ūdens objektu teritorijās. (LA10.5.) “Zālāju biotopu apsaimniekošana” mazinās barības vielu noteci, turklāt tajos atļauta ekstsensīva lopkopība un nav atļauta sintētisko minerālmēsļu lietošana;

·Lai sekmētu amonjaka emisiju samazināšanu, īstenojot amonjaka emisijas samazinošus pasākumus (SM5 V3), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence: (TM4.5.) “Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses” paredzot, ka lauksaimnieks nodrošinās mēslošanas plānošanu saimniecībā un veiks tiešu organiskā mēslojuma (šķīdumslī) iestrādi augsnē, izmantojot lentveida izkliedētāju vai inžekcijas metodi, tādējādi mazinot arī amonjaka emisijas ((TM4.5.) dos ieguldījumu arī ES Zaļā kursa mērķu sasniegšanā). Atbalsta intervence LA 4.1.2. “Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās” sniegs ieguldījumu atbalstu lauku saimniecībās aprīkojuma iegādei tiešai šķīdumslī iestrādei ar dažādām metodēm, kūtsmēsļu krātuvju noseģšanai un pārbūvei, tostarp lagūnu aizstāšanai. Arī intervence (LA.11.) “Bioloģiskā lauksaimniecība” ar zālāju ekstsensīvu apsaimniekošanu sniegs ieguldījumu šo vajadzību risināšanā.

·Lai veicinātu zināšanu pilnveidošanos un pieredzes apmaiņu ilgtspējīgu prakšu īstenošanai (SM5 V4), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA.10.1) “Zaļās joslas”; (LA10.2.) “Vidi saudzējoša dārzkopība”; (LA.11.) “Bioloģiskā lauksaimniecība”, kuru ietvaros paredzēti nodrošināt zināšanu pilnveidošanos par ilgtspējīgām lauksaimniecības praksēm un pieredzes apmaiņu.

·Lai palielinātu bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoto platību (SM5 V5), KLP stratēģiskajā plānā ietverta atbalsta intervence (LA11.) “Bioloģiskā lauksaimniecība”, kas veicinās aizvien vairāk izmantot saimniekošanā bioloģisko praksi un metodes, kā arī nodrošina šīs prakses uzturēšanas pasākumus. (TM4.7) “Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās” palīdzēs saglabāt pietiekamu atbalsta līmeni bioloģiskās saimniekošanas prakses veikšanai un veicinās arī augsnes uzlabošanu un aizsardzību.

·Lai nodrošinātu mērķtiecīgu agrovīdes pasākumu ieviešanu īpaši jutīgās platībās un riska ūdensobjektos ar nozīmīgu izkliedētā piesārņojuma ietekmi (SM5 V6), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervences: (LA10.1.) “Zaļās joslas” un (LA10.2.) “Vidi saudzējošā dārzkopība”, kuru ietvaros ir paredzēts sniegt papildu atbalstu šajās mērķteritorijās īstenojot šīs paaugstinātās agrovīdes prakses.

·Lai nodrošinātu ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, īpaši tādās nozarēs kā dārzkopība, tādējādi mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus (SM5 V7), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA4.1.2., kuras ietvaros lauku saimniecībām būs pieejams atbalsts ūdens resursu atkārtotai izmantošanai, notekūdeņu attīrīšanai, kā arī ūdens ņemšanas vietu izveidei;

·Lai īstenotu ilgtspējīgu augsnes auglības pārvaldību (SM5 V8), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (TM4.5.) “Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses” paredzot, ka saimniecībā tiek veikta mēslošanas plānošana izmantojot valstī noteiktu vienotu metodi un izmantotais slāpekļa daudzums nepārsniedz mēslošanas plānā norādīto daudzumu, un mēslojuma iestrāde tiek veikta izmantojot precīzās tehnoloģijas((TM4.5.) dos ieguldījumu arī ES Zaļā kursa mērķu sasniegšanā);

Lai uzlabotu ūdens kvalitāti un nodrošinātu ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus, risinot SM5 V2 un V7 vajadzību, KLP SP paredzētas atbalsta intervences TKO1.1/TKO2.1.1/ TKO2.2.1/ TKO2.3.1/ TKO2.4.1/ TKO2.5.1“Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos

pasākumos” un TKO1.4/ TKO2.1.4/ TKO2.2.4/ TKO2.3.4. TKO2.4.4/ TKO2.5.4 "Bioloģiskā vai integrētā ražošana".

2.1.SO5.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī

Neattiecas

2.1.SO5.7 Vai plānojat KLP ieguldījumu novirzīt LIFE programmai (tikai attiecībā uz konkrēto mērķi Nr. 4, Nr. 5, Nr. 6)

: Nē

2.1.SO5.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase

Rezultātu rādītāja(-u) atlase šim konkrētajam mērķim

Rezultātu rādītāji [visi ieteicamie rezultātu rādītāji šim konkrētajam mērķim ir norādīti treknrakstā]	Mērķa vērtība
R.19^{PR} - Augsnes uzlabošana un aizsardzība Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības, kas ir labvēlīgas augsnes apsaimniekošanai tādā veidā, kas uzlabo augsnes kvalitāti un augsnes biotu (piemēram, samazinot augsnes apstrādi, nodrošinot kultūraugu segu, izmantojot augmaiņu, arī ar pākšaugiem)	69,73 %
R.20^{PR} - Gaisa kvalitātes uzlabošana Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt amonjaka emisijas	1,09 %
R.21^{PR} - Ūdens kvalitātes aizsardzība Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par ūdensobjektu kvalitāti	24,36 %
R.22^{PR} - Ilgtspējīga barības vielu pārvaldība Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par uzlabotu barības vielu pārvaldību	22,84 %
R.26^{CU} - Ieguldījumi saistībā ar dabas resursiem To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ienesīgo un neienesīgo ieguldījumu atbalstu saistībā ar dabas resursu aizsardzību	1,2349 %
R.29^{PR} - Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, kuru KLP atbalsta bioloģiskās lauksaimniecības jomā, atsevišķi uzrādot bioloģiskās lauksaimniecības turpināšanu un pāreju uz bioloģisko lauksaimniecību	18,78 %

Mērķrādītāju un attiecīgo starpposma mērķrādītāju pamatojums

Visām intervencēm, plānotie rezultāti un sniedzamie mērķa rādītāji prognozēti, balstoties uz šī perioda pieredzi par pretendentu aktivitātēm pasākumu izvēlē un līdz šim sasniegtajām raksturvērtībām pasākumu īstenošanas tendencēm pa gadiem, kā arī pretendentu iespējamo interesi uzņemties saistības konkrētā intervencē un ņemot vērā kopējo intervencei pieejamo finansējumu plānošanas periodā.

Ņemot vērā, ka ar specifisko mērķi SM5 ir nepieciešams risināt vairākas situācijas analīzē konstatētās vajadzības, tad:

·Intervence (TM4.1.) “Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi” dos ieguldījumu R.19, paredzot, ka saimniecībā tiek nodrošināta pastiprināta kultūraugu dažādošana un rudens-ziemas periodā aramzemē tiek veidots augsnes segums;

·Intervence (TM4.2) “Ekoloģiski nozīmīgas platības” dos ieguldījumu R.19, R.21 un R.22, paredzot augsnes veselībai un ūdens kvalitātei labvēlīgu kultūraugu audzēšanu kā starpkultūras, zaļmēslojuma augi, slāpekli piesaistoši kultūraugi, kā arī paredz iespēju, ka platībā, kurā plāno veidot ekoloģiski

nozīmīgas platības tiek veikta augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija, kas vēlākā posmā nodrošina samazinātu vajadzību pēc papildus mēslojuma;

·Intervence (TM4.4.) “Saudzējošā lauksaimniecības prakse” dos ieguldījumu R.19, paredzot, ka lauksaimnieks izmantos saudzējošas augsnes apstrādes metodes, nodrošinot augsnes dabīgās auglības un veselības uzlabošanu, gaisa un mitruma apriti t.i. augsni apstrādā saudzīgi vai neveic tās aršanu;

·Intervence (TM4.5.) “Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses” dos ieguldījumu R.20, R.21 un R.22, paredzot, ka lauksaimnieks nodrošinās mēslošanas plānošanu, saimniecībā izmantotais slāpekļa daudzums nepārsniega mēslošanas plānā norādīto daudzumu un mēslojuma iestrāde tiks veikta ar precīzām tehnoloģijām, t.sk.veiks tiešu organiskā mēslojuma (šķīdumā) iestrādi augsnē, izmantojot lentveida izkliedētāju vai inžekcijas metodi, tādējādi mazinot arī amonjaka emisijas ((TM4.5.) dos ieguldījumu arī ES Zaļā kursa mērķu sasniegšanā);

·Intervence (LA4.1.2.) “Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazināšanai pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās” dos ieguldījumu R.26, atbalstot ieguldījumus lauku saimniecībās aprīkojuma iegādei mazinot amonjaka emisijas, t.i. tiešai šķīdumā iestrādei ar dažādām metodēm, kūsmēslošanas krātuvju noseģšanai un pārbūvei, tostarp lagūnu aizstāšanai, biogāzes staciju izveidei enerģijas izmantošanai pašpatēriņam, kā arī atbalstot ūdens resursu atkārtotai izmantošanu, notekūdeņu attīrīšanu, kā arī ūdens ņemšanas vietu izveidi;

·Intervence (LA4.5.) “Atbalsts ieguldījumiem neienesīgām investīcijām – mākslīgu mitrāju izveide” dos ieguldījumu sniedzot R.26, ar mērķi ieguldīt neienesīgās investīcijās, izbūvējot ~~80~~ mākslīgos mitrājus ūdens kvalitātes uzlabošanai, mazinot barības vielu noteci no lauksaimniecības zemēm, īpaši riska ūdens objektu teritorijās;

·Intervence (LA11) “Bioloģiskā lauksaimniecība” sniegs ieguldījumu R.19, R.21 un R.29, ar mērķi veicināt aizvien vairāk izmantot saimniekošanā bioloģisko praksi un metodes, kā arī nodrošina šīs prakses uzturēšanas pasākumus. R.29 uz 2027. gadu noteikts kā 18,78%, jo LA11 ietvaros plānots atbalstīt 368 000 ha (C17= 1 959 400 ha). Tāpat paredzēts nodrošināt zināšanu pilnveidošanu par ilgtspējīgām lauksaimniecības praksēm un pieredzes apmaiņu;

·Intervence (LA10.1.) “Zaļās joslas” sniegs devumu R.21 un R.22, ar mērķi nodrošina labāku ūdens kvalitāti, kamdēļ tiks veidotas 8 metru platas zālāju buferjoslas gar ūdensobjektiem, ~~pārsniedzot pamatprasībās noteiktos minimālos ierobežojumus par pastāvīgu 2 metru platu lauksaimniecības zemes joslu~~, gar ūdensteci vai ūdenstilpi, kas noteikta saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatoru un ūdenstilpju klasifikatoru. Šajā buferjoslā nenotiks ražošana, to būs aizliegts apart un tajā tiek uzturēti pastāvīgi zālāji vai savvaļas augi un piekrastes veģetācija, nodrošinot ūdens kvalitātes uzlabošanu, mazinot barības vielu noteci no lauksaimniecības zemēm, īpaši riska ūdens objektu teritorijās. Šajā platībā aizliegta sintētisko minerālmēslojumu lietošana. Tāpat paredzēts nodrošināt zināšanu pilnveidošanu par ilgtspējīgām lauksaimniecības praksēm un pieredzes apmaiņu;

·Intervence (LA10.2.) “Vidi saudzējoša dārkopība” sniedzot ieguldījumu R.21 un R.22, ar mērķi nodrošināt barības elementu pārvaldības uzlabošanu veicot mēslošanas plānošanu, kas kopumā nodrošinās labāku barības elementu pārvaldību un ūdens aizsardzību. Tāpat paredzēts nodrošināt zināšanu pilnveidošanu par ilgtspējīgām lauksaimniecības praksēm un pieredzes apmaiņu.

·Intervence (LA10.5.) “Zālāju biotopu apsaimniekošana” sniedzot ieguldījumu R.22, ar mērķi nodrošināt barības elementu pārvaldības uzlabošanu - nelietojot sintētiskos minerālmēslojumus un ievērojot ekstenzīvu liellopu blīvumu, kas kopumā nodrošinās labāku barības elementu pārvaldību un ūdens aizsardzību.

Intervence TKO1.1/ TKO2.1.1/ TKO2.2.1/ TKO2.3.1/ TKO2.4.1/ TKO2.5.1 "Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos" sniegs ieguldījumu R.26, ar mērķi īstenot ar dabas resursu aizsardzību saistītus pasākumus.

Papildinošo ieguldījumu sniegs šādas intervences:

- TM4.7.- "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās"
- LA 4.1.5. "Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās"
- LA 4.1.6. "Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai"
- LA10.3. Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība
- LA 1.1 Mācības,
- LA 1.2. Konsultantu mācības
- LA 1.3 Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
- LA 2.1 Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi
- LA 2.2 Daudzgaļu konsultāciju pakalpojumi (`inkubācija`) konsultāciju pakalpojumi
- LA3 Demonstrējumi

TKO1.4/ TKO2.1.4/ TKO2.2.4/ TKO2.3.4. TKO2.4.4/ TKO2.5.4 "Bioloģiskā vai integrētā ražošana".

salīdzināt ziņojumi

2.1.SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas

2.1.SO6.4 Intervences loģika

Intervences veids	Intervences veids	Intervences kods (dalībvalsts) – nosaukums	Kopīgais iznākumu rādītājs
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.2 - Ekoloģiski nozīmīgas platības	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.3 - Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
Sectoral - Augļi un dārzeņi	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.3.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.4.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Cūkgaļa	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.5.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.2.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA10.1 - Zaļās joslas	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām

RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA10.2 - Vidi saudzējoša dārzkopība	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA10.4 - Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA10.5 - Zālāju biotopu apsaimniekošana	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA11 - Bioloģiskā lauksaimniecība	O.17. To hektāru skaits vai citu vienību skaits, par kurām tiek saņemts atbalsts par bioloģisko lauksaimniecību
RD	ASD(72) – Platībatkarīgie traucēkļi, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām	LA12 - Natura 2000 maksājums mežiem	O.13. To hektāru skaits, kas saņem atbalstu saskaņā ar Natura 2000 vai Direktīvu 2000/60/EK
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA4.1.1 - Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA4.5 - Mākslīgo mitrāju izveide	O.21. Atbalstīto lauku saimniecību neienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA4.6 - Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana	O.23. Atbalstīto ārpussaimniecības neienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA16 - Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai	O.1. Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darba grupu projektu skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.1 - Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.2 - Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA2.1 - Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA2.2 - Daudz gadu konsultāciju pakalpojumi ('inkubācija') (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA3 - Demonstrējumi	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits

Pārskats

Dabiskie zālāji ir tādi zālāji, kas veidojušies ilgākā laika posmā. Parasti tie netiek intensīvi izmantoti, netiek mēsloti un ir bioloģiski vērtīgi, jo tiem ir liela augu sugu daudzveidība. Daudzi no šiem zālājiem atbilst Eiropas Biotopu Direktīvai. Daži no šiem dabisko zālāju biotopiem ir iekļauti *Natura 2000* aizsargājamo teritoriju tīklā, kas izveidots retu un apdraudētu augu un dzīvnieku sugu un to dzīves vietu (biotopu) aizsardzībai. Šie zālāji sniedz lielu ekosistēmas pakalpojumu daudzveidību. Latvijā nav apzināta lauksaimniecības radīto ekosistēmas pakalpojumu pilna vērtība, bet tikai zālāju' sniegtie ekosistēmu pakalpojumi nemonētārā izteiksmē.

Latvijas dabiskie zālāji (pļavas un ganības) veido tikai 0,7% no Latvijas teritorijas, turklāt 60–80 % no tiem ir izzušanas stadijā nepareizas apsaimniekošanas vai aizaugšanas rezultātā, vai tie tiek uzarti. Lauksaimniecībai intensificējoties, daļa pļavu tiek pamestas, jo ir mazražīgas. Pļavā, kuru vairs neapsaimnieko, uzkrājas sausā zāle jeb kūla, mainās mikroklimats, gaismas intensitāte, mitrums, kā rezultātā notiek zemju aizaugšana, kas no dabas aizsardzības viedokļa nav vēlama, jo izzūd daudzi vērtīgi biotopi. Tāpēc būtiski ir šos zālājus pareizi apsaimniekot, kā arī veikt atjaunošanas pasākumus vietās, kur tas ir iespējams un kas pašreiz ir neizmantotas/degradētas.

Latvijas mežu bioloģisko daudzveidību ir veidojusi un uztur tradicionālā Latvijas mežsaimniecība – mazo kailciršu sistēma ar relatīvi garu cirtes aprites periodu, mijiedarbībā ar cilvēka maz ietekmētu meža teritoriju tīklu. Aizsargājamās teritorijas un teritorijas ar dažādiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem Latvijā aizņem 28,2% no kopējās mežu platības. Dabas vērtību saglabāšanai izveidotas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kopskaitā 683. Daļa no šīm teritorijām ir iekļautas vienotajā Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju tīklā *Natura 2000*.

Atsevišķu ārpus *Natura 2000* mežu teritorijām esošu biotopu un dzīvotņu aizsardzībai ir izveidoti mikroliegumi. Noteikto mērķu sasniegšanai šajās teritorijās ir noteikti saimnieciskās darbības ierobežojumi, tāpēc nepieciešams kompensēt mežsaimnieciskās darbības ierobežojumu dēļ neiegūtos ieņēmumus teritorijās, kas nodrošina direktīvu 92/43/EEK un 2009/147/EK prasību īstenošanu.

Nemot vērā, ka ar specifisko mērķi SM6 ir nepieciešams risināt vairākas vajadzības bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai, tad:

·Lai veicinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos zālajos un meža zemēs, uzlabojot esošos un ieviešot jaunus pasākumus, kas nepieciešami dažādām sugām un dzīvotnēm (SM6 V1), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA4.6.) “Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana” sniegs ieguldījumu R.32 paredzot 260 projektu īstenošanu ar mērķi atjaunot vismaz 1 333 ha bioloģiski vērtīgo zālāju platību, veicot darbību neienesīgo investīciju projektu ietvaros, kā rezultātā tiks ieviests jauns pasākums, kas nepieciešami dažādām sugām un dzīvotnēm, tās atjaunojot; (LA10.5.) “Zālāju biotopu apsaimniekošana” sniegs ieguldījumu R.31, kas veicinās bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos zālajos un meža zemēs, uzlabojot esošos pasākumus.

·Lai palielinātu bioloģiskās lauksaimniecības, integrētās augu audzēšanas un citu vides pasākumu ieguldījumu ekosistēmas pakalpojumu sniegšanā un motivēt lauksaimniekus pāriet uz integrētās augu audzēšanas un bioloģiskās lauksaimniecības sistēmām (SM6 V2), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (TM4.7.) “Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās” dos ieguldījumu R.24, paredzot, ka lauksaimnieks nodrošina bioloģiskās ražošanas prakses uzturēšanu tādējādi samazinot ar pesticīdiem radītos riskus; (LA11) “Bioloģiskā lauksaimniecība”; (LA10.2.) “Vidi saudzējoša dārkopība” paredzot samazināta apjoma pesticīdu lietošanu, jo tiks veikta augu veselības monitorēšana, mehāniskā košana un aizsardzība, TM4.7. un LA11 dos ieguldījumu Zaļā kursa mērķu nodrošināšanā. (LA4.5.) “Mākslīgo mitrāju izveide” sniegs ieguldījumu ekosistēmas pakalpojumu sniegšanā (R.32), kas veicinās zaļās infrastruktūras izveidi - putnu dzīvotņu radīšanu, tādejādi panākot ieguldījumus bioloģiskajā daudzveidībā.

·Lai nodrošinātu atbilstošas kompensācijas par ierobežojumiem bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai (SM6 V3), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA10.5.) “Zālāju biotopu apsaimniekošana” sniegs

ieguldījumu R.31, kas veicinās bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos zālajos un meža zemēs, paredzot atšķirīgas atbalsta likmes, atkarībā no ierobežojumu apjomiem; Kā papildinošu efektu sniegs arī interence (LA12) "NATURA2000 meža teritorijās", paredzot atšķirīgas atbalsta likmes, atkarībā no ierobežojumu apjomiem; (TM4.3.) "[Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē](#)", sniegs ieguldījumu R.34, lai saimniecību līmenī [veicinātu ainavas elementu izveidi vai saglabāšanu apsaimniekotajā aramzemes platībā, paredzot finansiālu stimulu lauksaimniekiem, lai veidotu vai saglabātu dalībvalsts noteiktos ainavas elementus.](#)

Lai nodrošinātu tipisko lauksaimniecības zemju ainavu un to elementu aizsardzību, saglabājot daudzveidīgu, vizuāli pievilcīgu un ekoloģiski funkcionālu ainavu struktūru un elementu daudzveidību (SM6 V4), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (TM4.3) "[Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē](#)" paredzot ainavas elementu izveidi vai saglabāšanu vismaz 1% no saimniecības aramzemes kopplatības, kā arī (TM4.1) "Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi", (TM4.7.) "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās" un (TM4.2.) "Ekoloģiski nozīmīgas platības" paredzot daudzveidīgu kultūraugu audzēšanu.

·Lai veicinātu lauksaimnieku un mežsaimnieku, kā arī citu zemes īpašnieku izglītošanu par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un saglabāšanas iespējām (SM6 V5), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA11) "Bioloģiskā lauksaimniecība"; (LA10.4.) "Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām"; (LA10.5.) "Zālāju biotopu un bridējputnu dzīvotņu uzturēšana zālajos", kuru ietvaros paredzēts sniegt apmācības visiem atbalsta pretendentiem.

·Lai sekmētu augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu, tai skaitā veidojot buferzonas, un bišu izplatību tradicionālajā un bioloģiskajā lauksaimniecības sistēmā (SM6 V6), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA10.1.) "Zaļās joslas", kas sniegs ieguldījumu R.24, jo tiks izveidotas zaļā seguma un puķu joslas bez ALL lietošanas, starp intensīvo ražotāju un bioloģisko lauksaimnieku aramzemes laukiem, kā arī laukmalēm; (LA10.4.) "Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām" sniegs ieguldījumu R.31, nodrošinot gan dzīvotņu saglabāšanu ~~3000 ha~~ **platībā** apputeksnētājiem (iekļaujot nektāra saturošus augus), gan R.35 -, plānojot saglabāt ~~78 000~~ **ražojošā** medus bišu saimes, kas sekmētu augu apputeksnēšanu un bišu izplatību tradicionālajā un bioloģiskajā lauksaimniecības sistēmā. Intervences (TM4.2.) "Ekoloģiski nozīmīgas platības" ietvaros paredzēta platību veidošana augiem nektāra iegūšanai, lai veicinātu bioloģisko daudzveidību un dzīvotnes savvaļas apputeksnētājiem.

Šīm atbalsta intervencēm papildinošas būs Natura 2000 maksājums mežiem, zināšanas un prasmes sekmējošais atbalsts, kā arī konsultatīvais atbalsts, kas ir viens no priekšnosacījumiem, lai veidotu un nostiprinātu izpratni par bioloģiskās daudzveidības principiem saimnieciskajā darbībā, kā arī ekoshēma par zālāju saglabāšanas veicināšanu lopkopības saimniecībās:

- LA12. Natura 2000 maksājums mežiem
- LA 1.1 Mācības,
- LA 1.2. Konsultantu mācības
- LA 1.3 Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
- LA 2.1 Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi
- LA 2.2 Daudzgaļu konsultāciju pakalpojumi (`inkubācija`) konsultāciju pakalpojumi
- LA3 Demonstrējumi
- TM4.6. Zālāju saglabāšanas veicināšana

Lai palielināt bioloģiskās lauksaimniecības, integrētās augu audzēšanas un citu vides pasākumu ieguldījumu ekosistēmas pakalpojumu sniegšanā un motivēt lauksaimniekus pāriet uz integrētās augu audzēšanas un bioloģiskās lauksaimniecības sistēmām, risinot SM2 V6 vajadzību, KLP SP paredzētas

atbalsta intervences TKO1.1/TKO2.1.1/TKO2.2.1 "Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos"

Atbalsts dzīvnieku un augu ģenētiskajiem resursiem paredzēts no Valsts budžeta programmas "Valsts atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai". Pašreiz ir izstrādātas un tiek īstenotas astoņas vietējo šķirņu dzīvnieku saglabāšanas programmas (govju, aitu, kazu, cūku un zirgu šķirnēm), kompensējot neiegūtus ieņēmumus par vietējo šķirņu dzīvnieku audzēšanu. Atbalsts paredzēts arī par kultūraugu genofonda saglabāšanu (ietverot labību, bumbulaugus, pākšaugus, šķiedraugus un eļļas augus, cukurbietes, dārzeņus, aromātiskos un ārstniecības augus, augļaugus un ogulājus, daudzgadīgos zālaugus). Tāpat paredzēts valsts atbalsts gan lauksaimniecības dzīvnieku gēnu bankas darbības nodrošināšanai, gan augu gēnu bankas darbības nodrošināšanai, kā arī atbalsts sēkļu pavairošanai un to paraugu nodošanai Svalbāras sēkļu glabātavā. Plašāka informācija par ģenētisko resursu saglabāšanas pasākumiem ir ietverta informācija SO6 - 2.3. nodaļā.

2.1.SO6.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī

Neattiecas

2.1.SO6.7 Vai plānojat KLP ieguldījumu novirzīt LIFE programmai (tikai attiecībā uz konkrēto mērķi Nr. 4, Nr. 5, Nr. 6)

: Nē

2.1.SO6.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase

Rezultātu rādītāja(-u) atlase šim konkrētajam mērķim

Rezultātu rādītāji [visi ieteicamie rezultātu rādītāji šim konkrētajam mērķim ir norādīti treknrakstā]	Mērķa vērtība
R.24^{PR} - Pesticīdu ilgtspējīga un mazāka lietošana Izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) daļa, uz ko attiecas atbalstītās konkrētās saistības, ar kurām veicina pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, lai samazinātu pesticīdu radītos riskus un ietekmi, piemēram, pesticīdu nonākšanu vidē	34,82 %
R.31^{PR} - Dzīvotņu un sugu saglabāšana Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītās saistības sekmēt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un atjaunošanu, arī piekopjot dabas ziņā augstvērtīgu lauksaimniecisko praksi	23,49 %
R.32^{CU} - Ar bioloģisko daudzveidību saistīti ieguldījumi To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina bioloģisko daudzveidību	0,7490 %
R.33 - Natura 2000 teritoriju apsaimniekošanas uzlabošana Daļa no kopējās Natura 2000 teritoriju platības, uz ko attiecas atbalstītās saistības	4,10 %
R.34^{PR} - Ainavas elementu saglabāšana Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītās saistības pārvaldīt ainavas iezīmes, arī dzīvžogus un kokus	0,08 %
R.35^{CU} - Bišu saimju saglabāšana Ar KLP atbalstīto bišu saimju īpatsvars	76,28 %

Mērķrādītāju un attiecīgo starpposma mērķrādītāju pamatojums

Visām intervencēm, plānotie rezultāti un sniedzamie mērķa rādītāji prognozēti, izejot 2014.-2020.gadu perioda pieredzes pretendentu aktivitātēm pasākumu izvēlēs un līdz šim sasniegtajām raksturvērtībām pasākumu īstenošanas tendencēm pa gadiem, kā arī pretendentu iespējamo interesi uzņemties saistības konkrētā intervencē un ņemot vērā kopējo intervencei pieejamo finansējumu plānošanas periodā. R.24 mērķa rādītāja sasniegšanai ieguldījumu no SM6 sniedz intervences TM4.7., LA10.1 un LA10.2 un LA11.

Nemot vērā, ka ar specifisko mērķi SM 6 ir nepieciešams risināt vairākas nozares vajadzības, tad:

·Intervence TM4.2. “Ekoloģiski nozīmīgas platības” dos ieguldījumu R.31, paredzot nosacījumu, ka lauksaimnieks var audzēt augus nektāra ieguvei un/vai veidot zaļmēslojuma augu papuvi, un šajās platībās netiek lietoti AAL. Intervence dos ieguldījumu Zaļā kursa mērķu nodrošināšanā, jo papuve Biodaudzveidības stratēģijas ietvaros tiek uzskatīta par augstvērtīgu ainavu elementu.

·Intervence TM4.3 “Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē” dos ieguldījumu R.34, jo saimniecības līmenī tiks nodrošināta dalībvalsts noteiktu ainavas elementu izveide vai saglabāšana, vismaz 1% no saimniecības kopējās aramzemes platības, risinot SM6 V3 un SM6 V4.

·Intervence TM4.7. “Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās” un LA 11 dos ieguldījumu R.24, paredzot, ka lauksaimnieks nodrošina bioloģiskās ražošanas prakses uzturēšanu tādējādi samazinot ar pesticīdiem radītos riskus, un vienlaicīgi dodot ieguldījumu arī Zaļā kursa mērķu nodrošināšanā.

·Intervence LA4.6. “Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana” dos ieguldījumu R.32, ~~paredzot, īstenot 390 neienesīgo investīciju projektus,~~ ar mērķi atjaunot ~~periodā vismaz 2 000 ha~~ bioloģiski vērtīgo zālāju platību, kas nepieciešami dažādām sugām un dzīvotnēm.

Arī intervence LA 4.1.1. “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai” dos ieguldījumu R.32, jo tiek plānots sniegt atbalstu investīciju veidā lopkopības saimniecībām lielo plēsēju uzbrukumu ierobežošanai un novēršanai.

·Intervence LA10.1. “Zaļās joslas” dos ieguldījumu R.24, jo tiks izveidotas vismaz 4 m platas (~~papildus LLVN 8 noteiktajam 2m standartam~~) zaļā seguma un puķu joslas bez augu aizsardzības līdzekļu lietošanas, starp intensīvo ražotāju un bioloģisko lauksaimnieku aramzemes laukiem, kā arī laukmalēm.

·Intervence LA10.2. “Vidi saudzējoša dārzkopība” dos ieguldījumu R.24, jo gan dārzenu, gan augļu koku un ogulāju laukos tiks īstenota paaugstinātā agrovides prakses, kad augu aizsardzības līdzekļi tiks lietoti tikai īpaši pamatotos gadījumos, balstoties un novērojumiem un tikai galējā nepieciešamībā, nevis profilaktiskis. Šādas darbības rezultātā tiks nodrošināta samazināta pesticīdu lietošana, kas ir ļoti būtisks pienesums bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā.

·Intervence LA10.4. “Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām” dos ieguldījumu R.31, nodrošinot gan dzīvotņu saglabāšanu ~~42 253 ha platībā~~ apputeksnētājiem (iekļaujot nektāra saturošus augus), gan R.35 -, plānojot saglabāt ~~84 506 ražojošā~~ medus bišu saimes, kas sekmētu augu apputeksnēšanu un bišu izplatību tradicionālajā un bioloģiskajā lauksaimniecības sistēmā.

·Intervence LA10.5. “Zālāju biotopu apsaimniekošana” dos ieguldījumu R.24 un R.31, kas veicinās bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos ilggadīgos zālajos, kas nepieciešami dažādām sugām un dzīvotnēm. ~~Šīs intervences ietvaros plānots periodā kopumā atbalstīt 69 144 ha, no kuriem aptuveni 7 000 ha ir bridējputnu dzīvotnes zālajos, t.sk ķikuta.~~

Intervence LA11. “Bioloģiskā lauksaimniecība” dos ieguldījumu R.31, kas veicinās bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos ~~340 570 ha (izslēgti 15 000 ha, kas aiziet uz LA10.5. un tie 12 430ha, kas aiziet uz LA 10.4. (LA U10.4.2)),~~ kas nepieciešami dažādām sugām un dzīvotnēm.

Intervences TKO1.1/ TKO2.1.1/ TKO2.2.1 “Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos” dos papildinošu ietekmi.

2.2. Konteksta rādītāji un citas mērķrādītāju aprēķināšanai izmantotās vērtības

Konteksta rādītāji (PMEF kods)	Atsauces vērtība	Atsauces gads	Atjaunināta vērtība	Atjaunināts gads	Pamatojums/piezīmes	Datu avots
C.01 Lauku iedzīvotāju kopskaits — LEADER (R.38) (Persona)	412 347,00	2020	673-853 649 249,00	2022 2023	Rādītājs precizēts atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes datiem par lauku teritorijas (atbilstoši KLP SP) iedzīvotāju skaitu	Centrālās statistikas pārvaldes datu bāze
C.01b Lauku iedzīvotāju kopskaits — pakalpojumiem un infrastruktūrai (R.41) (Persona)	412 347,00	2020	673-853 649 249,00	2022 2023	Rādītājs precizēts atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes datiem par lauku teritorijas (atbilstoši KLP SP) iedzīvotāju skaitu	Centrālās statistikas pārvaldes datu bāze
C.05 Kopējā meža platība (Hektāri)	3 479 508,00	2018				
C.12 Kopējais lauku saimniecību skaits (Saimniecība)	69 930,00	2016				
C.17 Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP) (Hektāri)	1 959 400,00	2019				
C.19 Kopējā lauksaimniecības zemes un mežu platība Natura 2000 teritorijās (Hektāri)	164 848,00	2018	488 079,00	2019	Rādītājs precizēts atbilstoši Eiropas Komisijas veiktajiem aprēķiniem	Corine Land Cover
C.23 Kopējais liellopu vienību skaits (Liellopu vienības)	498 640,00	2016				
D.35 Kopējais ES Komisijai paziņoto bišu stropu skaits: pēdējo trīs gadu vidējais rādītājs, kas bija pieejams plāna izveides brīdī. (Bišu saimes)	103 386,00	2020				

2.3. Mērķu plāns

2.3.3. Atbilstība Savienības 2030. gada mērķiem, kas noteikti stratēģijā “No lauka līdz galdam” un ES Biodaudzveidības stratēģijā 2030. gadam, un ieguldījums to sasniegšanā

Šajā nodaļā skaidrots, kā Latvijas KLP Stratēģiskais plāns un tajā paredzētās atbalsta intervences sniegs ieguldījumu stratēģijā “No lauka līdz galdam” un ES bioloģiskās daudzveidības stratēģijā noteikto Savienības 2030. gada mērķrādītāju sasniegšanā, vai papildinās citu ES finanšu instrumentu ieguldījumu šādu mērķu sasniegšanā.

1. mērķis: par 50% samazināt ķīmisko pesticīdu kopējo izmantojumu un radīto apdraudējumu un samazināt bīstamāko pesticīdu izmantojumu

Šī mērķa īstenošanas nolūkā Eiropas Komisija Latvijai rekomendējusi KLP Stratēģiskajā plānā **veicināt ES zaļajā kursā izvirzīto pesticīdu mērķrādītāju sasniegšanu**, pastiprinot centienus samazināt visbīstamāko pesticīdu izmantošanas apjomu un riskus un veicinot pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, jo īpaši nodrošinot integrētās augu aizsardzības prakšu ieviešanu.

Balstoties uz Eurostat datiem par dalībvalstīs izplatītajiem augu aizsardzības līdzekļu (AAL) apjomiem, Latvijā izplatītais AAL apjoms uz ha ir būtiski (2,7 reizes) zemāks nekā vidēji ES, bet līdzīgs ar Ziemeļu un Baltijas kaimiņvalstu patēriņu.

Tai pat laikā, saskaņā ar Eurostat datiem, Latvijā ir viens no straujākajiem AAL tirdzniecības pieaugumiem ES. Izplatītais fungicīdu un baktericīdu apjoms kopš 2011. gada Latvijā pieaudzis par 43%, insekticīdi izplatīti par 4 % vairāk, augšanas regulatoru pieaugums sasniedzis 117 %, savukārt herbicīdi izplatīti par 34 % vairāk.

Vienlaikus jāņem vērā, ka Latvijā 2011. – 2018. gadā bija vērojams viens no straujākajiem lauksaimniecībā izmantoto zemju un aramzemju platību pieaugumiem ES (saskaņā ar Eurostat datiem attiecīgi par 6,7% un 11,8 %). ES līmenī šobrīd netiek ievākti un apkopoti dati par faktisko AAL izlietojumu dalībvalstīs un konkrētos kultūraugos.

Centrālās statistikas pārvalde apsekojumu par pesticīdu izmantošanu veic reizi piecos gados. 2017. gadā, salīdzinot ar 2012. gadu, par 5,8 % samazinājās izmantoto pesticīdu daudzums vienam graudaugu un par 11,7 % rapša sējumu hektāram.

EK dalībvalstis katru gadu īsteno AAL atlieku Kopienas kontroles programmu un valsts kontroles programmu. Analīzes veic “BIOR” laboratorija.

Monitoringa rezultāti parāda, ka Latvijā laika perioda no 2012. – 2019. gadam ņemtajos paraugos 84% AAL atliekvielas nav konstatētas vispār, un tikai 4 gadījumos ir bijuši pārsniegumi.

Pesticīdu lietošanas daudzumu ietekmē attiecīgā gada sējumu struktūra (ziemāju sējumos pesticīdi tiek lietoti arī rudenī), klimatiskie apstākļi, kas ietekmē slimību izplatību un insektu populāciju, kā arī pesticīdu tirgū ienāk jaunas vielas ar mazāku svaru un lietošanas devu. Ievērojami pieaugušas arī bioloģiski audzēto graudaugu platības, kur pesticīdi netiek lietoti – 2017. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu tās palielinājušās par 19,8 tūkst. ha jeb 65 %.

Pesticīdu lietojuma samazinājumam būtu jāpielieto alternatīvas metodes kaitēkļu un slimību apkarošanai, tomēr pagaidām nav izstrādātas un praksē ieviestas citas alternatīvas un pietiekami efektīvas metodes, lai pilnvērtīgi aizstātu ķīmisko AAL lietošanu. Lai ieviestu ilgtspējīgus augu aizsardzības risinājumus, nepieciešamas stiprināt integrētās augu aizsardzības lomu, mazināt AAL lietošanas riskus, izstrādāt jaunas metodes, inovācijas, stiprināt zināšanas, un veicināt izmantot jaunākās tehnoloģijas precīzākai AAL lietošanai, turklāt nozīmīga loma ir lauksaimnieku spējai tos ieviest praksē.

Detalizētāka informācija, kas raksturo situāciju šī mērķa kontekstā, atrodama situācijas analīzē KLP 5. un 9. specifiskajiem mērķiem.

Apzinot vājās puses un iespējas situācijas analīzes rezultātā, KLP SP ietvaros mērķa īstenošanas nolūkā identificētas šādas vajadzības:

- –SM9 V5: Veicināt izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu un samazinātu pesticīdu lietošanu.
- SM5 V5: Palielināt ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoto platību.
- SM5 V8: Ilgtspējīga augsnes auglības pārvaldība, uzlabojot mēslošanas plānošanu un AAL lietošanu.
- SM6 V6 Sekmēt augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu.

Lai veicinātu informācijas pieejamību un izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu un samazinātu pesticīdu lietošanu, KLP SP ir iekļauta atbalsta intervences TM4.2. “Ekoloģiski nozīmīgas platības”, TM4.5. “Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses” un TM4.7. “Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās”, kas dos ieguldījumu mērķa īstenošanā, paredzot, ka šajās platībās netiek lietoti pesticīdi vai tiek mazināta to noplūde izmantojot precīzās tehnoloģijas, tādējādi lauksaimniekam ir jāpilnveido zināšanas gan par kultūraugiem, kas ir izaudzējami bez AAL, gan par jaunāko tehnoloģiju pieejamību un pielietojumu, lai nodrošinātu precīzu un drošu AAL lietošanu; kā arī LA 10.1. “Zaļās joslas”, paredzot prasību veidot 4 m platas laukmales vai zaļās joslas starp bioloģisko un konvenciālo lauksaimnieku laukiem; LA10.2. “Vidi saudzējošā dārzkopība”, LA11. “Bioloģiskā lauksaimniecība” un LA4.1.2. “Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem”, kuru īstenošana sniegtu ieguldījumu mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu lietošanas mazināšanā. Savukārt atbalsta intervencēs (TM4.4; TM4.5), kurās ir atļauta AAL lietošana, to ir jāpamato un regulāri jāsniedz informāciju par lietotajiem AAL elektroniskā sistēmā. Ir paredzētas arī atbalsta intervences, kurās AAL lietošana ir ierobežota, piem. TM4.4. “Saudzējošā lauksaimniecības prakse”.

Lietoto AAL apjomu palīdzēs mazināt arī integrētās augu aizsardzības principu ievērošana, kā tas ir paredzēts [LVNLLVS](#) 7 ietvaros nodrošinot augmaiņu un atbalsta intervencē TM4.1. “Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi” paredzot, ka tiek nodrošināta arī pastiprināta kultūraugu dažādošana.

Turpmāk lauksaimniekam būs jāņem vērā arī kompetentās iestādes sniegtās prognozes no jaunās Lēmumu atbalsta sistēmas (LAS) par kaitīgo organismu attīstību. Šīs prognozes tiks veidotas elektroniskā sistēmā un brīdinājumi būs pieejami lauksaimnieku elektroierīcēs. LAS brīdinājuma modeļi būs zinātniski pamatoti, balstoties uz kaitīgā organisma bioloģiju. LAS būtiskākā sastāvdaļa ir aktuālie meteo dati, tāpēc šīs prognozes ir tik precīzas un lauksaimnieki var uz tām paļauties. LAS izslēdz nevajadzīgus un apstrīdamus pesticīdu smidzinājumus, un lauksaimniekam turpmāk būs jāseko LAS atsūtītajām norādēm. Šāda brīdinājumu sistēma mazinās to, ka lauksaimnieki pesticīdus turpina lietot pierastajā praksē profilaktiskos nolūkos. Tādējādi samazinot nevajadzīgos smidzinājumus un pesticīdu lietojumu kopumā.

Izvērtējot iespējas samazināt AAL lietojumu, secināts, ka:

1. Izlietotais AAL apjoms vēl varētu pieaugt:

- a. klimatisko apstākļu izmaiņu rezultātā;
- b. pārejot uz mazāk kaitīgiem AAL, nepieciešamā deva uz ha būs lielāka;
- c. tiek prognozēts, ka līdz 2030.gadam salīdzinot ar 2019.gadu par 0,5% pieaugs aramzemes platības un par 10% pieaugs kviešu platības;
- d. pieaugot bioloģiskajā lauksaimniecībā atļauto AAL klāstam.

2. iespējamo ķīmisko AAL samazinājumu ir grūti prognozēt, jo to ietekmē:

- a. ES notiekošo darbīgo vielu pārvērtēšanas process (var mainīties vielu bīstamības klase, līdz ar to var mainīties riska indikatora references vērtība);
- b. vielu pieejamība tirgū, lauksaimnieku pirktspēja, jaunu AAL produktu pieejamība nākotnē.

Tā kā ES izstrādātajā riska indikatorā tika ņemti vērā tikai izplatīto AAL apjomi un to riska pakāpe, tad tiek izstrādāts nacionālais riska indikators, kas ņems vērā arī kultūraugu platības, kurās AAL būs izlietoti. Ņemot vērā, ka lielākā daļa vielu šobrīd klasificētas "parasto vielu grupā" (2.grupa), tad aprēķinos tiek pieņemts, ka AAL darbīgo vielu samazinājums procentuāli atbildīs harmonizētā riska indikatora samazinājumam.

Rezultātā, ņemot vērā plānotās atbalsta intervences un to ietvaros noteiktos mērķa rādītājus, Latvijas maksimālais potenciāls sniegt ieguldījumu, virzoties uz AAL lietojuma samazinājumu, indikatīvi varētu sasniegt šādu līmeni:

- 1) **Bioloģiskā lauksaimniecība** - pieņemot, ka bioloģiskās lauksaimniecības platības uz 2027.gadu palielināsies līdz 20% no LIZ, matemātiski aprēķinot, AAL varētu samazināties par **7%**;
- 2) **Integrētās augu aizsardzības principu ievērošana** - pieņemot, ka par 5% samazināsies lietoto AAL apjoms 428 545 ha platībā, AAL varētu samazināties par **1,1%**;
- 3) **Lēmuma atbalsta sistēmas** – pieņemot, ka par 10% samazināsies lietoto AAL apjoms 428 545 ha platībā, AAL varētu samazināties par **2,2 %**. Labībām dēļ specifiskiem fungicīdiem (pēc lietošanas fungicīds labības pret slimībām spēj aizsargāt trīs nedēļas) varētu būt samazinājums 10% kas uz mērķplatību sastāda **1,3%**. Kopā – **3,5%**.
- 4) **Precīzo AAL izkliede** – pieņemot, ka par 20% samazināsies lietoto AAL apjoms 237 313 ha platībā, AAL varētu samazināties par **2,3 %**.
- 5) **Tauriņziežu platību pieaugums** 76 962 ha platībā varētu samazināt lietoto AAL apjomu par **3,9 %**.

2. mērķis par 50% samazināt lauksaimniecības dzīvniekiem un akvakultūrai paredzētu antimikrobiālo līdzekļu pārdevumu

Latvijā saskaņā ar Eiropas Veterināro antimikrobiālo līdzekļu patēriņa uzraudzības (ESVAC) datiem AML izplatīšanas apjomi no 2010. gada līdz 2018.gadam ir pakāpeniski samazinājušies no 41 miligramu uz populācijas korekcijas vienību 2012.gadā (mg/PCU - izplatīto aktīvo vielu daudzums uz kopējo lauksaimniecības dzīvnieku svaru valstī) līdz 36,1 mg/PCU 2018.gadā.

Antimikrobiālo līdzekļu pārdošanas rādītāji vērtējami kā salīdzinoši zemi un ir krietni zem ES vidējā rādītāja.

Līdz šim netiek apkopti visaptveroši dati par AML lietošanu dzīvniekiem, tiek apkopoti tikai izplatīšanas dati vairumtirdzniecības līmenī, kas nesniedz pietiekami precīzu informāciju par AML lietošanas paradumiem un apjomiem fermu līmenī. Apkopotu datu par veterināro zāļu lietošanu saimniecību līmenī neesamība ievērojami apgrūtina situācijas izvērtēšanu un lēmumu pieņemšanu par piemērotākajiem riska pārvaldības pasākumiem valstī (nav pieejami izejas dati, lai varētu noteikt statistiski pamatotus AML lietošanas samazināšanas mērķus).

Latvijā ir izstrādāts Nacionālais rīcības plāns «Par AMR ierobežošanu un antimikrobiālo līdzekļu atbildīgu un piesardzīgu lietošanu dzīvnieku veselības jomā» un “Antimikrobiālās rezistences ierobežošanas un piesardzīgas antibiotiku lietošanas plāns “Viena veselība” 2019.-2020. gadam”, lai veicinātu mērķtiecīgu un efektīvu AMR attīstības un izplatības ierobežošanu un apkarošanu, nodrošinot koordinētas iesaistīto iestāžu un organizāciju darbības, paaugstinātu zināšanas un prasmes preventīviem pasākumiem dzīvnieku veselības nodrošināšanai un AML lietošanas dzīvniekiem samazināšanu, kā arī pilnveidotu pārtikas ķēdes izsekojamību, nodrošinot elektronisko datu uzskaites sistēmu AML lietošanas dzīvniekiem uzskaitē.

AMR līmenis dzīvnieku izcelsmes produktos Latvijā ir ievērojami zemāks nekā vidēji Eiropā, ar atsevišķiem izņēmumiem (detalizētāka informācija KLP 9.specifiskā mērķa situācijas analīzē).

EK Pārtikas un veterinārā biroja 2017. gada audita ziņojumā “Par antimikrobiālo līdzekļu piesardzīgu lietošanu dzīvniekiem” EK rekomendēja Latvijai samazināt AML lietošanu dzīvniekiem, tostarp, veicinot AML piesardzīgu un atbildīgu lietošanu, pilnveidojot AML lietošanas dzīvniekiem uzskaiti un jomas profesionāļu un dzīvnieku īpašnieku apmācību un informētību.

Tikai samazinot līdz minimumam AML lietošanu, iespējama samazināt AMR attīstības risku. Dzīvnieku infekcijas slimību profilakses un biodrošības pasākumi, kā arī sabalansēta un pilnvērtīga barība un dzīvnieku vajadzībām atbilstoši turēšanas apstākļi ir iedarbīgākie rīki, lai nodrošinātu dzīvnieku veselību un samazinātu AML lietošanu. Lai atbalstītu dzīvnieku īpašniekus/turētājus, ir nepieciešams paredzēt atbalsta pasākumus (piemēram, investīcijas). Bez tam, lai nodrošinātu veiksmīgu AML lietošanas samazinājuma monitoringu un izvērtējumu, ir nepieciešams pilnveidot AML lietošanas dzīvniekiem uzskaiti, attīstot elektronisko datu uzskaites sistēmu, tādējādi uzlabojot vienu no pārtikas ķēdes izsekojamības posmiem.

Veselam dzīvniekam nav nepieciešams lietot zāles, tādēļ būtiski ir nodrošināt dzīvnieku veselības rezultatīvu pārvaldību – biodrošības pasākumu ievērošanu, infekcijas slimību kontroli un profilaksi, sabalansētu un pilnvērtīgu barību, atbilstošus turēšanas apstākļus, piemērotāko šķirņu izvēli, dzīvnieku

nagu kopšanu u.t.t. Vēl viens no veiksmīgiem AMR ierobežošanas pasākumiem ir sabiedrības, dzīvnieku īpašnieku/turētāju un praktizējošu veterinārārstu izglītošana un apmācība, veicinot izpratni par AMR un AML atbildīgu un piesardzīgu lietošanu un labu dzīvnieku veselības pārvaldību, t.sk. biodrošību. Līdz šim dzīvnieku īpašnieku/turētāju izglītošanas pasākumi par dzīvnieku veselības sekmīgu pārvaldību un AML atbildīgu lietošanu galvenokārt notiek pēc dzīvnieku audzētāju organizāciju iniciatīvas.

Lai veicinātu dzīvnieku īpašnieku (turētāju) vēlmi nodrošināt dzīvnieku veselības rezultatīvu pārvaldību, ir nepieciešams paredzēt atbalstu tiem dzīvnieku īpašniekiem (turētājiem), kas mērķtiecīgu darbību rezultātā nodrošina atbildīgu un piesardzīgu AML lietošanu un ziņo par AML izlietojumu ganāmpulkā, tādejādi veicinot informācijas pieejamību par valstī lietoto AML daudzumu dzīvniekiem.

Situācijas analīzes rezultātā, KLP SP ietvaros identificētas sekojošas vajadzības:

- SM9 V3: Samazināt AML lietošanu, t.sk., veicinot sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību.
- SM9 V4: Veicināt augstāku dzīvnieku labturības prasību piemērošanu un videi saudzīgu lauksaimniecības praksi.

Lai samazinātu AML lietošanu, t.sk., veicinot sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību, KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA11. "Bioloģiskā lauksaimniecība", kas dos ieguldījumu mērķa īstenošanā, paredzot, ka viss lopkopības sektors kopumā (izņemot piena govīs) sniegs plānoto ietekmi. Arī atbalsta intervence LA10.3. "Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība" dos ieguldījumu mērķa īstenošanā, paredzot īpašas labturības prasības piena teļiem līdz konkrētam vecumam. Savukārt intervence LA4.1.3. "Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai" veicinās ieguldījumus lauku saimniecībās paaugstinātu labturības prasību īstenošanai, tādejādi uzlabojot dzīvnieku turēšanas apstākļus.

Antimikrobiālo līdzekļu patēriņa samazināšanas pasākumus nav iespējams apvienot ar labturības prasību ievērošanu. AML lietošanas samazināšanas pasākums ietver dzīvnieku īpašnieka kopējo rīcību sekmīgai dzīvnieku veselības pārvaldībai (slimību profilakse un biodrošība, sugai un apstākļiem piemērotākās dzīvnieku turēšanas un barošanas metodes, slimību savlaicīga diagnostika un atbilstoša ārstēšana), kā arī AML atbildīgu un piesardzīgu lietošanu, lai sasniegtu mērķi - samazināt vai saglabāt esošā līmenī AML izplatīšanas apjomu. Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, nepieciešama dzīvnieku īpašnieku informēšana un izglītošana par sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību, kā arī dzīvnieku īpašniekiem būs jānodrošina regulāra ziņošana par ganāmpulka dzīvniekiem lietotajiem AML.

Rezultātā plānotās aktivitātes KLP SP ietvaros, kā arī ārpus tā, ļautu indikatīvi nodrošināt Latvijas AML pārdošanas apjomu references rādītāja nepaaugstināšanos (vai nebūtisku pieaugumu, kas nepārsniegtu 10%).

3. mērķis - 100% piekļuve ātram platjoslas internetam lauku apvidos līdz 2025.gadam

Šī mērķa īstenošanas nolūkā Eiropas Komisija Latvijai rekomendējusi ar KLP Stratēģisko plānu **palīdzēt sasniegt ES zaļajā kursā izvirzīto platjoslas mērķrādītāju**, sekmējot savienotību lauku kopienās, t.sk., nodrošināt sinerģijas un savstarpēju papildināmību starp ES un nacionālajiem līdzekļiem.

Viens no Eiropas Komisijas 2016.gada 14.septembra paziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un Sociālo Lietu Komitejai un Reģionu Komitejai "Konkurētspējīga digitālā vienotā tirgus savienojamība. Virzība uz Eiropas Gigabitu Savienojamību" (ES Savienojamības paziņojums) iekļautajiem stratēģiskajiem mērķiem paredz sekojošo - līdz 2025. gadam visām Eiropas māsaimniecībām gan laukos, gan pilsētās ir pieejams tāds interneta pieslēgums ar vismaz 100 Mb/s lejuplīnijas ātrumu, ko var uzlabot līdz gigabitu ātrumam.

Lai gan kopumā sakaru nozares attīstības rādītāji Latvijā ir vērtējami ļoti labi, tomēr, vērtējot reģionālajā dalījumā, teritorijās ārpus lielākajām pilsētām, ieskaitot tām pieguļošās teritorijās, trūkst "vidējās jūdzes" un "pēdējās jūdzes" infrastruktūras, kas spētu nodrošināt Savienojamības paziņojuma mērķiem atbilstošus interneta piekļuves pakalpojumus galalietotājiem. Tīklu izbūves dārdzības dēļ elektronisko sakaru komersantiem nav pietiekošas ekonomiskās iniciatīvas izvērst ļoti augstas veiktspējas elektronisko sakaru

tīklus. "Baltās teritorijas", kurās šobrīd nav pieejams platjoslas pakalpojums ar piekļuves ātrumu vismaz 30 Mbit/s, aizņem 10 106 km² lielu teritoriju jeb 15,65% no visas Latvijas valsts teritorijas, kur dzīvo 43,3 tūkstoši iedzīvotāju.

Lai sasniegtu ES Savienojamības paziņojumā noteiktos mērķus un nodrošinātu vienlīdzīgus un kvalitatīvus elektronisko sakaru pakalpojumus visā Latvijas teritorijā visiem iedzīvotājiem, valsts un pašvaldību iestādēm, uzņēmumiem un sociālekonomiskajiem virzītājspēkiem, ir nepieciešama tālāka platjoslas elektronisko sakaru infrastruktūras attīstība un nepieciešams veicināt elektronisko sakaru tīklu infrastruktūras attīstību teritorijās, kurās ekonomisku apsvērumu dēļ elektronisko sakaru komersanti nav ieinteresēti izvērst elektronisko sakaru tīklu infrastruktūru vai to dara nepietiekamā apjomā.

Satiksmes ministrija ir sagatavojusi Elektronisko sakaru nozares attīstības plānu 2021.-2027.gadam (ESN plāns), kura mērķis ir veicināt pāreju uz ļoti augstas veiktspējas elektronisko sakaru tīkliem, kas spēj nodrošināt galalietotājiem interneta piekļuves pakalpojumus ar datu pārraides ātrumu vismaz 100 Mbit/s gan pilsētās, gan lauku teritorijās.

Atbilstoši Digitālās transformācijas pamatnostādņēm 2021.–2027. gadam, uz kuras rezultātiem rādītājiem atsaucas ESN, līdz 2027.gadam paredzēts sasniegt šādus rezultātīvos rādītājus:

- vismaz 100 Mb/s platjoslas tīklu izmantošana - 75% no mājsaimniecībām (esošais rādītājs 43% atbilstoši DESI 2022);
- nodrošināts 4G un 5G pārklājuma kartējums (100% no Latvijas teritorijas);

Šo mērķi var sasniegt ar jebkuru tehnoloģiju kombināciju, bet galvenā uzmanība jāpievērš ilgtspējīgākiem nākamās paaudzes fiksētajiem, bezvadu, tostarp ar satelītiem nodrošināmiem savienojumiem, izvērsot ļoti augstas veiktspējas nākamās paaudzes fiksētos un 5G tīklus atbilstoši Savienojamības paziņojuma un ES digitālās desmitgades stratēģiskajiem mērķiem.

ESN plāna pasākumi vērsti uz Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam minēto prioritāti par datu pārraides tīklu pārklājuma nodrošināšanu, kas rada stabilu un nepārtrauktu piekļuvi internetam un citām informācijas sistēmām visā valsts teritorijā, t.sk. īpaši ātras darbības platjoslas tīklu izveidi, nodrošinot, ka jebkurai mājsaimniecībai ir jābūt pieejamam augstas kvalitātes interneta pieslēgumam par samērīgu pakalpojuma izmantošanas cenu. Tāpat uzsvērts, ka jānodrošina līdzvērtīga pieeja informācijas un telekomunikāciju pakalpojumiem, t.sk. arī platjoslas internetam, visā valsts teritorijā, primāri attīstot šo pakalpojumu pieejamību lauku teritorijās un attālākos centros ar sliktākām satiksmes iespējām.

Ņemot vērā privāto investīciju un publisko investīciju veikto pasākumu rezultātus ESN attīstībā, plānots līdz 2027.gadam veicināt t.sk., šāda mērķa sasniegšanu - visu mājsaimniecību piekļuvi interneta savienojamībai, kas nodrošina vismaz 100 Mbit/s (ESN plāna 1.3. Pasākums – "vidējās jūdzes" un "pēdējās jūdzes" elektronisko sakaru tīklu infrastruktūras attīstīšana).

Attiecīgie vidēja termiņa politikas plānošanas dokumenti izstrādāti aptverot visu plānošanas periodu no 2021.-2027.gadam un attiecīgi paredz rezultātīvo rādītāju izpildi uz 2027.gadu.

Rezultātu plānots sasniegt ar ERAF un Atveseļošanās un noturības mehānisma (ANM) pieejamo finansējumu. Papildus būs pieejams CEF finansējums, ko tieši administrēs EK un kas papildinās ERAF un ANM investīciju rezultātus. KLP SP līdzekļus šī mērķa īstenošanā ieguldīt nav plānots.

4. mērķis - 25% ES lauksaimniecības zemes izmantot bioloģiskajā lauksaimniecībā

Šī mērķa īstenošanas nolūkā Eiropas Komisija Latvijai rekomendējusi ar KLP Stratēģisko plānu palīdzēt sasniegt **zaļajā kursā izvirzītos bioloģiskās lauksaimniecības mērķrādītājus**, turpinot atbalstīt pāreju uz bioloģisko lauksaimniecību un tās uzturēšanu, kā arī bioloģisko produktu pārstrādi un tirdzniecību. Visa atbalsta gadījumā būtu jāņem vērā piedāvājuma un pieprasījuma attīstības tendences.

Latvijā 2020. gadā bija sertificēti 4056 lauksaimniecības produktu ražotāji un divi akvakultūras dzīvnieku audzētāji, 66 pārstrādes uzņēmumi, desmit importētāji-eksportētāji, kā arī 215 citi uzņēmēji. Kopā 2020. gadā bija sertificēti 4349 bioloģiskās lauksaimniecības operatori. Pārstrādes uzņēmumi ir sertificēti dažādās jomās, piemēram, gaļas pārstrādes, piena pārstrādes, augļu, ogu un dārzeņu pārstrādes, graudu pārstrādes un maizes izstrādājumu ražošanā. No pārstrādes uzņēmumiem ir sertificēti arī lopbarības ražotāji.

Pēdējos gados Latvijā bioloģisko saimniecību sertificētajām platībām ir stabila tendence palielināties, notiek jau esošo saimniecību paplašināšanās 2020. gadā sertificētās platības aizņēma 689 tūkst. ha, bioloģiskajā LIZ platība bija 291 tūkst. ha jeb aptuveni 14,8 % no kopējās LIZ platības valstī.

Bioloģiski sertificēto platību ziņā, pēc īpatsvara procentos LIZ kopējā platībā, Latvija atrodas 6. vietā ES. Kopējā lauksaimniecības politikā Latvijā bioloģiskā lauksaimniecība ir nozīmīga sastāvdaļa. Bioloģiskās lauksaimniecības attīstībā pēdējos 20 gados nozīmīga loma ir bijusi valsts veidotai atbalsta politikai, pateicoties kurai Latvijā strauji palielinājušās bioloģiskās lauksaimniecības platības. Atbalsts bioloģiskajai lauksaimniecībai ir bijis visās līdzšinējās Lauku attīstības programmās, kurās tas pamatots ar bioloģiskās lauksaimniecības pozitīvo devumu vides stāvokļa saglabāšanā un uzlabošanā.

Kultūraugu audzēšana bioloģiskajā lauksaimniecībā preventīvi nodrošina mazāku minerālmēsļu lietošanu, līdz ar to arī samazina piesārņojošo vielu nonākšanu vidē.

Bioloģiskai lauksaimniecībai ir raksturīga daudznozaru ražošana, galvenokārt tiek audzēti graudaugi un ražoti piena produkti. Kopumā visu bioloģisko produktu īpatsvars kopējā saražotajā lauksaimniecības produkcijā nepārsniedza 6% robežu, izņemot medus un piena ražošanu.

Lai gan pieaug bioloģisko lauksaimnieku skaits un to apsaimniekotā platība, tālākā bioloģisko produktu pārstrādē nonāk tikai daļa no visas saražotās primārās lauksaimniecības produkcijas. Turklāt daļa produkcijas tiek pārstrādāta kā konvencionālā produkcija.

Tomēr kopumā Latvijā pakāpeniski palielinās pārstrādāto bioloģisko lauksaimniecības produktu apjoms, kas būtu veicināms, lai pie gala patērētājiem nonāktu pārtika, kura ir ražota no lauku saimniecībām, kuras produkciju ražo izmantojot bioloģiskās metodes.

Lai veicinātu bioloģiskās lauksaimniecības produktu ražošanu un pārstrādi, kā arī nodrošinātu bioloģisko produktu nokļūšanu tirgū, ir pieejams atbalsts no valsts subsīdijām produkcijas ražotājiem par daļību bioloģiskās lauksaimniecības shēmā, kā arī atbalsta maksājumi par bioloģiski apsaimniekotu platību un lielāka atbalsta intensitāte investīciju projektiem. Bioloģiskajiem produktiem ir iespējams piedalīties zaļajā publiskajā iepirkumā un ES atbalsta programmā "Piens un augļi skolai".

Latvijā, tāpat kā citur Eiropā, arvien vairāk patērētāji priekšplānā izvirza kvalitāti, daudzveidību, ilgtspēju, tādēļ pieaug pieprasījums pēc veselīgas un ilgtspējīgas pārtikas. Līdz ar to jautājumi saistībā ar pārtikas nodrošinājumu un sabiedrības nodrošināšanu ar drošu un nekaitīgu pārtiku par pieņemamām un ar citām pasaules valstīm konkurētspējīgām cenām kļūst arvien aktuālāki arī Latvijā.

Tai pat laikā bioloģisko produktu pārstrādi un patēriņu kavē zemā iedzīvotāju pirktspēja un tas, ka sabiedrībā pastāv arī zināms informācijas trūkums par bioloģiskās saimniekošanas metodēm un bioloģiskiem produktiem.

Situācijas analīzes rezultātā KLP Stratēģiskajā plānā izvirzītas sekojošas vajadzības:

- SM5 V5: Palielināt ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoto platību.
- SM5 V4: Veicināt zināšanu pilnveidošanos un pieredzes apmaiņu ilgtspējīgu prakšu īstenošanai.
- SM6 V2: Palielināt vides pasākumu, t.sk. bioloģiskās l/s ieguldījumu ekosistēmu pakalp. sniegšanā
- SM9 V7: Veicināt kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu.

Lai palielinātu bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoto platību, KLP stratēģiskajā plānā ietverta atbalsta intervence (LA11.) "Bioloģiskā lauksaimniecība", kas veicinās aizvien vairāk izmantot saimniekošanā bioloģisko praksi un metodes, kā arī nodrošina šīs prakses uzturēšanas pasākumus. Lai sniegtu papildus atbalstu un stimulētu, ka bioloģiskie lauksaimnieki nodrošina pastiprinātu kultūraugu dažādošanu, KLP SP ir iekļauta arī atbalsta intervence (TM4.7.) "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās".

Lai veicinātu zināšanu pilnveidošanos un pieredzes apmaiņu ilgtspējīgu prakšu īstenošanai, KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA.10.1) "Zaļās joslas"; (LA10.2.) "Vidi saudzējoša dārzkopība"; (LA.11.) "Bioloģiskā lauksaimniecība", kuru ietvaros paredzēti nodrošināt zināšanu pilnveidošanos par ilgtspējīgām lauksaimniecības praksēm un pieredzes apmaiņu.

Lai veicinātu kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu, KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai", LA4.2. "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē", LA11 "Bioloģiskā lauksaimniecība", LA18. "Pārtikas kvalitātes shēmas", kuras ietvaros

atbalsts tiek piešķirts par dalību pārtikas shēmās ar mērķi stiprināt lauksaimnieka pozīciju pārtikas ķēdē, sadarbojoties ar uzņēmumu, kas pārstrādā lauksaimniecības primāro produkciju, tādejādi veicinot kvalitatīvu pārtikas produktu ražošanu, apstrādi un pārstrādi, un nodrošinot produkta nokļūšanu mazumtirdzniecībā.

Lai veicinātu bioloģiskās lauksaimniecības nozares attīstību, vairākos KLP SP atbalsta intervencēs tiks nodrošināta prioritāte bioloģisko lauku saimniecību ieguldījumiem (LA4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai", LA4.2. "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē", LA5 "Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās", LA6 "Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai", tādejādi stiprinot bioloģisko lauku saimniecību attīstību un konkurētspēju.

Visbeidzot, izstrādes procesā ir arī Bioloģiskās lauksaimniecības ražošanas attīstības rīcības plāns, kas palīdzēs nodrošināt bioloģiskās lauksaimniecības platību palielināšanās sasaisti ar bioloģiskās produkcijas ražošanas attīstību.

Rezultātā, ņemot vērā plānotās atbalsta intervences un pieejamo finansējumu, paredzams, ka bioloģiski apsaimniekoto lauksaimniecībā izmantojamo zemju īpatsvars līdz 2027.gadam indikatīvi pieaugs līdz 20%.

5. mērķis - 10% lauksaimniecības zemes platību padarīt par tādām, kurās ir daudzveidības ziņā augstvērtīgi ainavas elementi

Šī mērķa īstenošanas nolūkā Eiropas Komisija Latvijai rekomendējusi ar KLP Stratēģisko plānu turpināt uzlabot lauku saimniecību ainavas elementus, kas nāk par labu biodaudzveidībai, un tādā veidā palīdzēt sasniegt **zaļā kursa mērķrādītājus, kas attiecas uz daudzveidības ziņā augstvērtīgiem ainavas elementiem**; veicināt bioloģiski augstvērtīgu zālāju efektīvu apsaimniekošanu.

Ainava ir mainīga – mainoties zemes apsaimniekošanas praksei, mainās zemes lietojuma veidu telpiskā struktūra un līdz ar to arī ainava. Šo procesu ietekmē dažādas sociālekonomiskas vai politiskas pārmaiņas, zemes reformas, kā arī zemes lietojuma prioritāšu maiņa un ar to saistītā lauku atbalsta politika.

Pēdējās desmitgadēs zemes lietojuma veida sadalījumu galvenokārt noteikuši politiski lēmumi - sākot ar 1990. gadā Augstākās Padomes pieņemto lēmumu "Par agrāro reformu Latvijas Republikā", kam sekoja Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā 2004. gadā un līdz ar to pieeja Eiropas Savienības lauksaimniecības atbalsta maksājumiem. Tā rezultātā līdz 2006. gadam bija vērojams samērā straujš izmantoto lauksaimniecības zemju pieaugums, kas galvenokārt tika sasniegts palielinot aramzemju platības. To ietekmē tas, ka lauksaimniecības nozarē joprojām notiek strukturālas pārmaiņas, lauksaimniekiem ir jāstiprina sava specializācija, konkurētspēja, viņiem ir jāpielāgojas tirgus apstākļiem, un tam ir nepieciešama atbilstoša ražošanas jauda un potenciāls, pietiekami lauksaimniecības zemes resursi. Ņemot vērā ierobežoto lauksaimniecības platību labā stāvoklī pieejamību tirgū, lauksaimnieki atjauno pamestās lauksaimniecības platības, kas atrodas saimniecību tuvumā, likvidējot nevēlamo veģetāciju, piemēram, krūmus un koku atvases, kā arī uzlabojot augsni un padarot to piemērotu kultūraugu audzēšanai.

Zemes lietojumveida maiņas tendences norāda uz pēdējos gados vērojamu lauksaimniecības intensifikāciju, kas neizbēgami ietekmē arī lauku ainavu. Ainavas elementu (koku puduru, atsevišķu viensētu, laukmaļu) izzušana ir saistāma ar lauku masivizāciju, meliorācijas sistēmu atjaunošanu, īpašuma struktūras maiņu – konsolidāciju.

Lauksaimniecības intensifikācija un lauksaimniecības zemju konsolidācija arvien vairāk liek zaudēt ļoti būtisko augstvērtīgu **ainavas elementu** (piemēram, dzīvžogu, ziediem apstādītu joslu, dīķu, terašu) daļu, **kā arī papuvi**, ekstensīvi apsaimniekotus zālājus un mitrājus, kas savulaik raksturoja lauksaimnieciskās ainavas. Latvijā, salīdzinoši, ir vislielākais papuves platību īpatsvars attiecībā pret visu lauksaimniecības platību. Atbilstoši Eiropas Komisijas datiem rekomendācijās, papuves īpatsvars kopējā LIZ ir apmēram 16% (kas absolūtās vērtībās būtu 310 tūkst. ha), bet lineārie ainavu elementi - aptuveni 0,8% (jeb absolūtās vērtībās apm.15 tūkst. ha). Tomēr izanalizējot Eiropas Komisija norādīto datu avotu papuves platībām, Latvija secina, ka EK izmantotie dati neatbilst Eurostat datiem.

Saskaņā ar Eurostat datiem 2018.gadā Latvijā papuves bija 85,4 tūkst.ha, kas ir 4,4% no LIZ un šis ir augstākais rādītājs 5 gadu periodā.

Nemot vērā situācijas analīzi, KLP SP identificētas sekojošas vajadzības:

- SM6 V1: Veicināt bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos zālajos un meža zemēs.
- [SM6 V3: Nodrošināt atbilstošas kompensācijas par ierobežojumiem bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai](#)
- SM6 V4: Nodrošināt tipisko lauksaimniecības zemju ainavu un to elementu aizsardzību.
- SM6 V5: Saglabāt izglītošanās iespējas par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un saglabāšanas iespējām.

Lai veicinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos zālajos un meža zemēs, uzlabojot esošos un ieviešot jaunus pasākumus, kas nepieciešami dažādām sugām un dzīvotnēm, KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA4.6.) “Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana” sniegs ieguldījumu, paredzot 260 projektu īstenošanu ar mērķi atjaunot vismaz 1 333 ha bioloģiski vērtīgo zālāju platību, veicot darbību neienesīgo investīciju projektu ietvaros, kā rezultātā tiks ieviests jauns pasākums, kas nepieciešami dažādām sugām un dzīvotnēm, tās atjaunojot; (LA10.5.) “Zālāju biotopu apsaimniekošana”, kas veicinās bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos zālajos un meža zemēs, uzlabojot esošos pasākumus.

Lai nodrošinātu tipisko lauksaimniecības zemju ainavu un to elementu aizsardzību, saglabājot daudzveidīgu, vizuāli pievilcīgu un ekoloģiski funkcionālu ainavu struktūru un elementu daudzveidību, KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (TM4.2.) “Ekoloģiski nozīmīgas platības” dos ieguldījumu, paredzot nosacījumu, ka lauksaimnieks var veidot zaļmēslojuma augu papuvi, kurā līdz zaļmēslojuma iestrādes brīdim netiek lietoti AAL (TM4.2. dos ieguldījumu Zaļā kursa mērķa nodrošināšanā, jo papuve Biodaudzveidības stratēģijas ietvaros tiek uzskatīta par augstvērtīgu ainavu elementu); (TM4.3.) [“Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē” paredzot jaunu ainavas elementu izveidošanu vai esošo ainavas elementu saglabāšanu vismaz 1% platībā no saimniecības aramzemes kopplatības, tādējādi palielinot bioloģisko daudzveidību un nodrošinot dabiskas dzīvotnes un patvērumu savvaļas dzīvniekiem, kā arī veicinot ekoloģiskā līdzsvara uzlabošanu.](#)

Lai saglabātu lauksaimnieku un mežsaimnieku, kā arī citu zemes īpašnieku izglītošanu par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un saglabāšanas iespējām, KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA11) “Bioloģiskā lauksaimniecība”; (LA10.4.) “Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām”; (LA10.5.) “Zālāju biotopu un bridējputnu dzīvotņu uzturēšana zālajos”, kuru ietvaros paredzēts sniegt apmācības visiem atbalsta pretendentiem.

Svarīga loma šī Zaļā kursa mērķa īstenošanai būs arī nosacījumu sistēmas obligātiem standartiem kā [LLVNLLVS 8](#) un [LLVNLLVS 9](#).

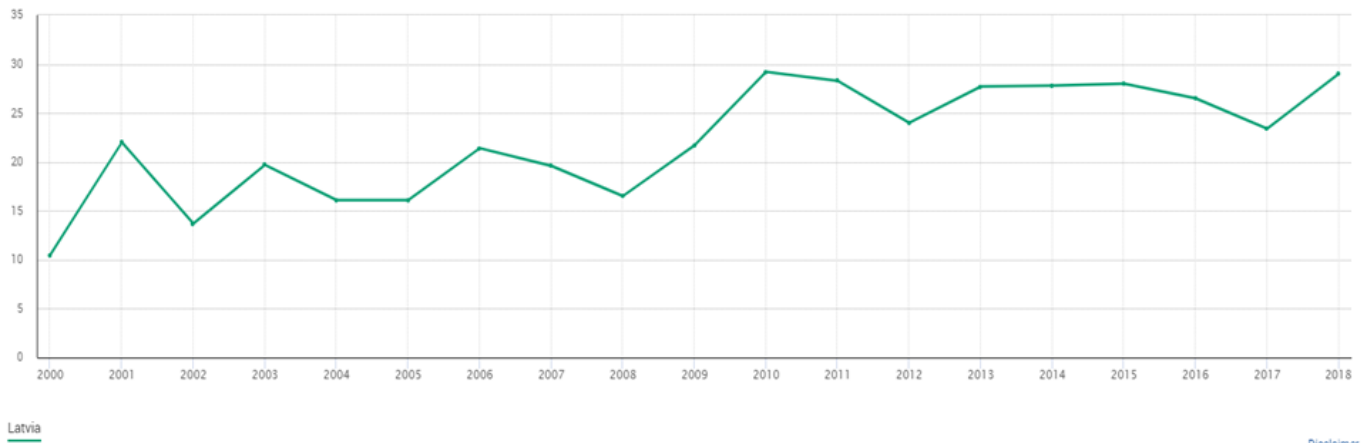
Tāpat lauksaimnieciskās darbības ietvaros, zālāju apsaimniekošanas nosacījumos ir iekļauts nosacījums, ka ir atļauts atstāt nenoplautus laukumus, kas arī ir ainavu elementi, līdzīgi kā buferjoslas, jo šajās platībās netiek lietoti augu aizsardzības līdzekļi un tās ir papildus dzīvotnes savvaļas apputeksnētājiem, kukaiņiem un putniem.

Šīs plānotās darbības dos Latvijas ieguldījumu kopējos centienos tuvināties Eiropas Zaļā kursa mērķa īstenošanai.

6. mērķis - par 50 % samazināt barības vielu zudumu, turklāt nodrošinot, ka nepasliktinās augsnes auglība. Tādējādi līdz 2030.gadam mēslošanas līdzekļu izmantošana tiks samazināta par vismaz 20%

Šī mērķa īstenošanas nolūkā Eiropas Komisija Latvijai rekomendējusi ar KLP Stratēģisko plānu uzlabot barības vielu pārvaldību, izmantojot pielāgotus emisiju mazināšanas pasākumus, piemēram, kūtsmēsļu apsaimniekošanas sistēmas un precīzo lauksaimniecību, un tādā veidā palīdzēt sasniegt **zaļajā kursā nospraustos barības vielu zuduma samazināšanas mērķrādītājus** un uzlabot arī **ūdens kvalitāti**.

Dati valsts slāpekļa bilancē Latvijai no 2000. – 2018. gadam apliecina, ka **slāpekļa pārpalikums pieaug**:

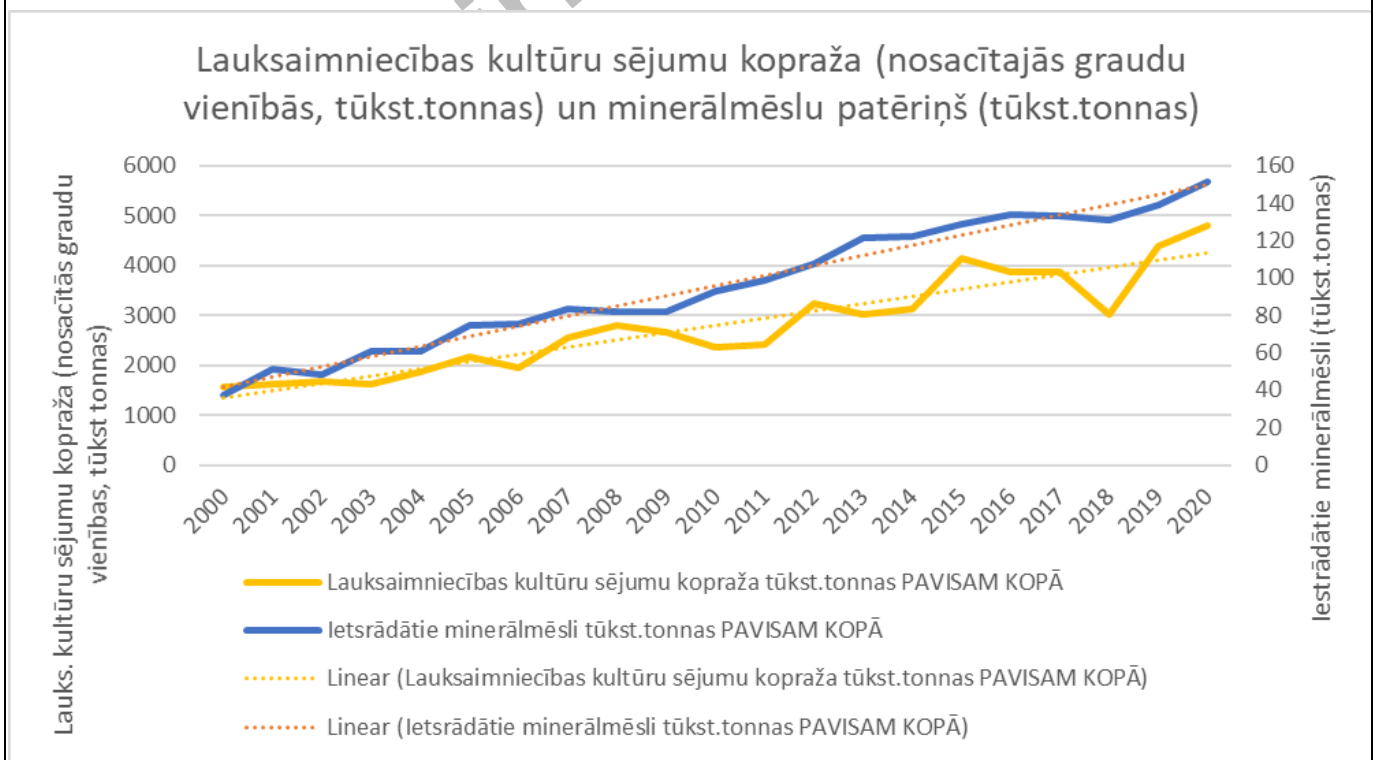
Attēls. Latvijas slāpekļa bilance (kg/ha LIZ) no 2000. gada līdz 2018. gadam. Avots: EUROSTAT

Slāpekļa pārpalikuma veidošanās galvenais iemesls ir **relatīvi zems kultūraugu ražas līmenis**, ko rada vairāki faktori, tai skaitā mēslojuma nesabalansētība. Daudzgadīgās zāles aramzemē, kā arī pļavas un ganības aizņem lielu LIZ platību, taču to produktivitāte ir zema. Lielāku risku var radīt graudaugu un rapša aizņemtās platības, jo parasti šie kultūraugi saņem salīdzinoši augstākas mēslojuma (organiskā, minerālā) devas, taču arī šiem kultūraugiem iegūtās ražas līmenis nav augsts.

Mainoties ražas līmenim par noteiktu pieņemtu kāpumu (5, 10 un 20%), par šādu pat lielumu mainītos arī iznese, samazinot slāpekļa bilances pārpalikumu. Nozīmīgākā izneses pozīcija ir aramzemē audzēto kultūraugu pamatprodukcijai.

Latvijā vērojams gan pieaugošs minerālmēsļu patēriņš, gan nesabalansēts tā pielietojums, galveno lomu piešķirot tieši slāpeklim, un atstājot otrā plānā fosforu un kāliju, kas neveicina augstu un stabilu lauksaimniecības kultūraugu ieguvi.

Kopš 2000.gada pieaug tendence palielināties starpībai starp iestrādāto minerālmēsļu daudzumu un iegūto ražu – minerālmēsļu patēriņš (tūkst.tonnas gadā) pieaug straujāk kā kultūraugu ražas (pārrēķinātas nosacītajās graudu vienībās, tūkst.tonnas):

Šo negatīvo tendenci ir nepieciešams uzlabot **pie esošā minerālmēsļu patēriņa palielinot kultūraugu ražas, tādējādi uzlabojot arī slāpekļa bilances rādītājus**. To var panākt, īstenojot KLP plānotos

ekoshēmu un agrovīdes pasākumus, kuri veicina minerālmēsļu patēriņa efektīvāku lietošanu un ražas līmeņa pieaugumu, veicina tādu kultūraugu kā tauriņzieži un starpkultūras audzēšanu, kas ilgtermiņā mazina vajadzību pēc papildus mēslojuma, vienlaikus kā nosacījumu izpildot arī sabalansēta mēslošanas plāna, augu barības vielu bilances sastādīšanu. Tiek paredzētas arī investīcijas videi draudzīgām tehnoloģijām.

VAAD veiktā monitoringa dati par 2016.-2019.gadu liecina, ka rudenī nitrātu slāpekļa saturs augsnē kopumā ir vērtējams zems un minerālā slāpekļa izskalošanās risks no augsnes monitoringa vietām tika uzskatīts kā nebūtisks. Lai gan šos rādītājus tiešā veidā nevar salīdzināt ar slāpekļa bilances datiem, tomēr augsnes minerālā slāpekļa monitoringu var uzskatīt par indikatoru, vērtējot ūdeņu piesārņojuma risku ar nitrātiem.

Ūdens:

- Virszemes ūdeņu kvalitātes novērtējums:

1) Nitrātu ziņojumā par virszemes ūdeņu kvalitātes novērtējumu 2016.-2019.gadā LVĢMC veiktā valsts ūdeņu monitoringa ietvaros ir konstatēts, ka **2016.-2019.gadā nitrātu robežlieluma (Nitrātu direktīva) pārsniegumi gada vidējai nitrātu koncentrācijai nav konstatēti**, taču nitrātu robežlieluma pārsniegumi ziemas vidējai nitrātu koncentrācijai bijuši 4 upju monitoringa stacijās, no kurām tikai Sloceņu upes monitoringa stacija atrodas ārpus ĪJT.

2) LLU veiktā lauksaimniecības monitoringa ietvaros konstatēts, ka 2016.-2019.gadā lauksaimniecības noteču monitoringa programmas ietvaros apkopotie rezultāti liecina, ka īpaši jutīgo teritoriju upēs **2016.-2019.gada vidējās koncentrācijas nevienā no monitoringa stacijām nepārsniedz ND noteikto robežvērtību (50 mg l-1 NO₃).** Vienlaikus maksimālās nitrātu koncentrācijas tiek pārsniegtas visu **ĪJT upju monitoringa staciju gadījumos, kas liecina par lauksaimnieciska rakstura ietekmi uz upju ūdeņu kvalitāti.** Mazo sateces baseinu un drenu lauka līmenī 2016.-2019.gada vidējās koncentrācijas divās monitoringa stacijās pārsniedza Nitrātu direktīvā (ND) noteikto robežvērtību (50 mg l-1 NO₃).

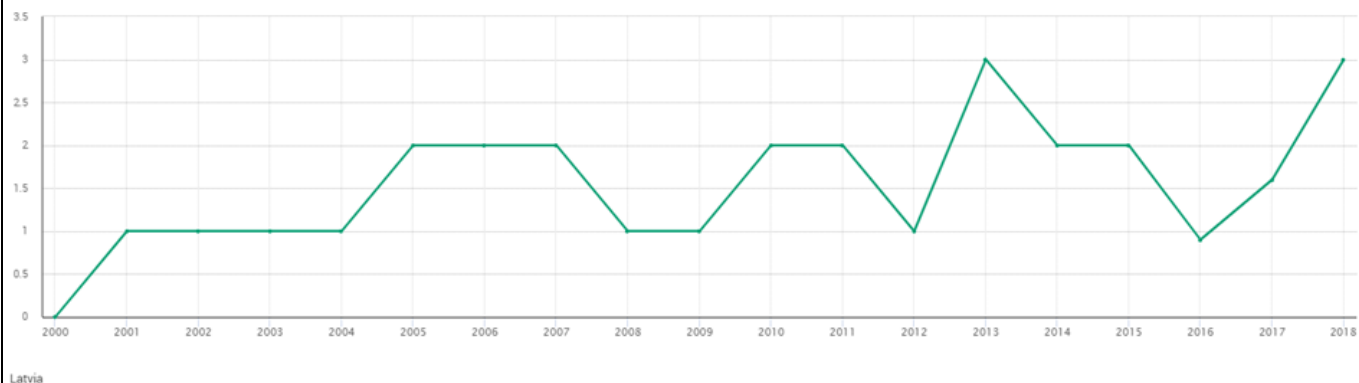
- Pazemes ūdeņu kvalitātes novērtējums:

1) Nitrātu ziņojumā par pazemes ūdeņu kvalitātes novērtējumu 2016.-2019.gadā LVĢMC veiktā valsts ūdeņu monitoringa ietvaros ir konstatēts, ka **2016.-2019.gadā nav vērojams pazemes ūdeņu nitrātu piesārņojuma pieaugums, kā arī nav pamata prognozēt, ka nitrātjonu koncentrācija turpmāk pazemes ūdeņos Latvijā tā varētu palielināties**, jo, lai arī konstatēti nitrātjonu satura pārsniegumi (>50 mg/l) un paaugstināšanās tendences, tie lielākoties ir lokāla rakstura, kuros straujas nitrātjonu satura svārstības novērotas arī iepriekš. Tāpat nav vērojama arī būtiska atšķirība starp nitrātjonu saturu ĪJT un ārpus tām. Nitrātu direktīvas robežvērtība 50 mg/l pārsniegta tikai 3 no apsekotajiem 232 monitoringa punktiem, vienā urbumā konstatēta maksimālā NO₃ - vērtības pārsniegums. Salīdzinot ar 2012.-2015.gada periodu, dziļākos pazemes ūdeņos (5–15 m un 15–30 m) kopumā vērojama nitrātjonu satura samazināšanās tendence.

2) LLU veiktā lauksaimniecības monitoringa ietvaros konstatēts, ka 2016.-2019.gadā gada vidējās nitrātu koncentrācijas **pārsniedz ND noteikto robežvērtību (50 mg l-1 NO₃) divos gadījumos** vienā monitoringa urbumā no kopumā 20 urbumiem.

Fosfora daudzuma samazināšana valsts fosfora bilancē

Valsts fosfora bilance

Latvijas fosfora bilance (kg/ha LIZ) no 2000.gada līdz 2018.gadam. Avots: EUROSTAT

Fosfora pārpalikumam valsts fosfora bilancē kopš 2000. gada ir pieaugoša tendence, 2018. gadā sasniedzot 3 kg/ha LIZ. Fosfora ieneses galvenie avoti ir minerālmēsli (61%) un kūstmēsli (36%). Fosfora iznesi pamatā veido novāktā raža graudaugiem un lopbarības augiem.

2012.-2014. gada vidējais LV rādītājs ir 2 kg/ha, bet ES DV vidējais rādītājs 2012.-2014. gadā 1 kg/ha LIZ. LV ir augstāks fosfora pārpalikums references periodā kā vidēji ES DV, kā arī 2018. gada LV rādītājs ir salīdzinoši augsts.

Vērtējot pašreizējo risku attiecībā uz bilances fosfora pārpalikuma ietekmi uz vidi – augsni un ūdeni, dati ir sekojoši:

Augsne:

-Fosfora nodrošinājumu augsnē var vērtēt, izmantojot datus no VAAD augšņu agroķīmiskās izpētes datu bāzes. Laika posmā no 2016. līdz 2020. gadam viena vai cita veida agroķīmiskās analīzes tika veiktas ~ 426,9 tūkst. ha jeb 22 % izmantotās LIZ, savukārt VAAD augšņu agroķīmiskās izpētes datu bāzē ir informācija par 187,1 tūkst ha LIZ jeb 44 % no LIZ, kurai ir veiktas augsnes analīzes. Datu bāzē apkopotā informācija liecina, ka no visas pētītās LIZ 40,9 % ir ar zemu un ļoti zemu fosfora nodrošinājumu, bet, vērtējot pa valsts plānošanas reģioniem (VPR), atsevišķos VPR situācija ir vērtējama kā ļoti slikta:

- Kurzemes un Latgales VPR – 60 %;
- Vidzemes VPR – 50 %;
- Rīgas VPR – 42 %.

Nedaudz labāka situācija ir Zemgales VPR – 26 %. Tomēr jāņem vērā, ka Zemgales VPR nav tikai auglīgās Jelgavas, Bauskas un Dobeles apkārtnes augsnes. Arī Zemgales VPR ir novadi ar zemu un ļoti zemu fosfora nodrošinājumu.

Pēc A.Kārklīņa veiktā augu barības vielu bilances (GNB) aprēķina par 2018.gadu saskaņā ar ESS vienošanos par barības vielu budžetiem atbilstoši Latvijas situācijai, ar fosforu vissliktāk bija nodrošinātas pļavas un ganības, kur 78.2% un 74.6% apsekotās platības augsnē bija vērojams zems un ļoti zems fosfora nodrošinājums. Fosfora nepietiekamība limitē citu augsnes auglības resursu efektīvu izmantošanu.

Ūdens:

-Apkopojot Lauksaimniecības noteču monitoringa datus par vidējām fosfora savienojumu koncentrācijām Bērzes un Mellupītes monitoringa staciju visos izpētes līmeņos par laika periodu no 2016. gada līdz 2020. gadam, ir konstatēts, ka:

- visos Bērzes monitoringa stacijas savstarpēji saistītajos izpētes līmeņos ūdeņu kvalitāte, vērtējot pēc vidējām kopējā fosfora koncentrācijām, kuras raksturo laika periodu no 2016. gada līdz 2020. gadam, atbilst LABAS ūdeņu kvalitātes kritērijiem, ja tiek pielietotas Upju baseinu apsaimniekošanas plānos iekļautās fizikāli ķīmisko rādītāju kvalitātes klašu robežas upju ūdensobjektu tipiem. No rezultātiem

redzams, ka augstākās kopējā fosfora un ortofosfātjonu koncentrācijas novērojamas mazā sateces baseina izpētes līmenī;

- visos Mellupītes monitoringa stacijas savstarpēji saistītajos izpētes līmeņos ūdeņu kvalitāte, vērtējot pēc vidējām kopējā fosfora koncentrācijām, kuras raksturo laika periodu no 2016. gada līdz 2020. gadam, atbilst AUGSTAS ūdeņu kvalitātes kritērijiem. Analogi kā Bērzes stacijā, arī Mellupītes stacijā augstākās kopējā fosfora koncentrācijas novērojamas mazā sateces baseina izpētes līmenī, kamēr nedaudz augstākas ortofosfātjonu koncentrācijas novērojamas drenu lauka izpētes līmenī.

- Situācija vērtējama kā SLIKTA vietās, kur vēsturiski ir ticis (Ogres monitoringa postenis) vai mūsdienās (Bauskas monitoringa posteni) pārmērīgos apjomos tiek izkliedēts organiskais mēslojums. Laba ūdeņu kvalitāte ir novērota visās pētījumu vietās, kurās uzsvars tiek likts uz minerālā mēslojuma izkliedi, taču slikta situācija ir iepriekšminētos piemēros Bauskā un Ogrē. Šī situācija no kontrolējošo iestāžu puses (VAAD, VVD) ir apzināta un intensīvās lopkopības uzņēmumiem ar lielu dzīvnieku skaitu tiek pievērsta pastiprināta uzmanība: pēc riska faktoriem tiek organizētas plānveida kontroles par mēslojuma lietošanas atbilstību normatīvajiem aktiem. Nākotnē kontroli varētu uzlabot, izmantojot datus no LIZ pārvaldības sistēmas.

Fosfora bilances, tāpat kā slāpekļa bilances uzlabošanā būtiska nozīme ir plānotajiem KLP pasākumiem, kas vērsti uz mēslošanas līdzekļu efektīvāku un precīzāku lietošanu, starpkultūru, tauriņziežu audzēšanu, kaļķošanu u.c. pasākumiem.

Fosfora bilanci plānots uzlabot ar FaST rīku jeb ar LIZ pārvaldības sistēmas palīdzību, kur lauksaimniekam, kas pretendē uz atbalstu KLP pasākumos, būs jā sagatavo mēslošanas plāns pēc valstī noteiktas vienotas metodes. Sistēmā tiks izstrādāti pamatprincipi sabalansēta mēslošanas plāna izstrādei, kur nepieciešamais fosfora daudzums mēslošanā tiks noteikts, izvērtējot plānoto ražu un tās kvalitāti, fosfora nodrošinājumu augsnē, fosfora iznesi attiecīgajam kultūraugam, augsnes organiskās vielas saturu augsnē, izmantošanas koeficientus no iepriekšējā gadā izmantotajiem kūstmēsliem, iestrādātajām pēcplaujas atliekām un zaļmēslojuma.

Gruntsūdeņu monitoringa stacijas %, kurās nitrātu koncentrācija pārsniedz 50 mg/l

Gruntsūdeņu monitoringa staciju daļa, kurās nitrātu koncentrācija pārsniedz 50 mg/l Latvijā referenes periodā 2012.-2015.gadā ir 2%, kamēr vidēji starp ES DV šis rādītājs ir krietni augstāks 13,3%, kuru samazinot uz pusi Latvijas referenes perioda rādītājs jau pašlaik ir zemāks. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka Latvijai būtu jāsamazina rādītājs 2% vēl par 50%, ja tas pašlaik jau ir zem ES noteiktā mērķa (nosakot to no ES DV vidējās referenes perioda vērtības).

Nemot vērā situācijas analīzi, KLP SP identificētas šādas vajadzības:

- SM5 V1: Augsnes kvalitātes uzlabošana, veicinot augsnes struktūras uzlabošanu un ilgtspējīgu augsnes apsaimniekošanu.
- SM5 V2: Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās.
- SM5 V4: Veicināt zināšanu pilnveidošanu un pieredzes apmaiņu ilgtspējīgu prakšu īstenošanai.
- SM5 V6: Nodrošināt mērķtiecīgu agrovīdes pasākumu ieviešanu īpaši jutīgās platībās un riska ūdensobjektos ar nozīmīgu izkliedētā piesārņojuma ietekmi.
- SM5 V8: Ilgtspējīga augsnes auglības pārvaldība, uzlabojot mēslošanas plānošanu un AAL lietošanu.

Šo vajadzību risināšanas un Eiropas Zaļā kursa mērķa īstenošanas nolūkā paredzēts īstenot šādas atbalsta intervences:

1. Intervence (TM4.2.) "Ekoloģiski nozīmīgas platības" dos ieguldījumu, jo veicinās tādu kultūraugu audzēšanu kā tauriņzieži un starpkultūras, un veidos zaļmēslojuma augu papuves, kas samazina vajadzību pēc papildus mēslojuma, kā arī paredz iespēju, ka platībā, kurā plāno veidot ekoloģiski nozīmīgas platības

tiek veikta augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija, tādējādi augsnē tiks kavēta arī fosfora izskalošanās, kas veicinās mēslošanas līdzekļu patēriņa samazinājumu.

2. Intervence (TM4.4.) “Saudzējošā lauksaimniecības prakse” dos ieguldījumu, paredzot, ka lauksaimnieks izmantos saudzējošas augsnes apstrādes metodes, nodrošinot augsnes dabīgās auglības un veselības uzlabošanu, gaisa un mitruma apriti t.i. augsni apstrādā saudzīgi vai neveic tās aršanu.

3. Intervence (TM4.5) “Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazināšanas lauksaimniecības prakses” dos ieguldījumu, jo veicinās precīzu un efektīvu mēslojuma (organiskā mēslojuma un minerālmēsli) lietošanu, lai ilgtermiņā mazinātu mēslošanas līdzekļu patēriņu.

4. Intervence (LA4.5.) “Atbalsts ieguldījumiem neienesīgām investīcijām – Mākslīgu mitrāju izveide” dos ieguldījumu, atbalstot neienesīgās investīcijas, izbūvējot 80 mākslīgos mitrājus ūdens kvalitātes uzlabošanai, mazinot barības vielu noteci no lauksaimniecības zemēm, īpaši riska ūdens objektu teritorijās;

5. Intervence (LA11) “Bioloģiskā lauksaimniecība” sniegs ieguldījumu, ar mērķi veicināt aizvien vairāk izmantot saimniekošanā bioloģisko praksi un metodes, kā arī nodrošina šīs prakses uzturēšanas pasākumus. Tāpat paredzēts nodrošināt zināšanu pilnveidošanu par ilgtspējīgām lauksaimniecības praksēm un pieredzes apmaiņu.

6. Intervence (LA10.1.) “Zaļās joslas” sniegs devumu, ar mērķi nodrošina labāku ūdens kvalitāti, kā nolūkā tiks veidotas 8 metru platas zālāju buferjoslas gar ūdensobjektiem, pārsniedzot pamatprasībās noteiktos minimālos ierobežojumus par pastāvīgu 2 metru platu lauksaimniecības zemes joslu, gar ūdensteci vai ūdenstilpi, kas noteikta saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatoru un ūdenstilpju klasifikatoru. Šajā buferjoslā nenotiks ražošana, to būs aizliegts apart un tajā tiek uzturēts pastāvīgs zālājs vai savvaļas augi un piekrastes veģetācija, nodrošinot ūdens kvalitātes uzlabošanu, mazinot barības vielu noteci no lauksaimniecības zemēm, īpaši riska ūdens objektu teritorijās. Tāpat paredzēts nodrošināt zināšanu pilnveidošanu par ilgtspējīgām lauksaimniecības praksēm un pieredzes apmaiņu.

7. Intervence (LA10.2.) “Vidi saudzējoša dārzkopība” sniedzot ieguldījumu, ar mērķi nodrošināt barības elementu pārvaldības uzlabošanu veicot mēslošanas plānošanu, kas kopumā nodrošinās labāku barības elementu pārvaldību. Tāpat paredzēts nodrošināt zināšanu pilnveidošanu par ilgtspējīgām lauksaimniecības praksēm un pieredzes apmaiņu.

8. Intervence (LA4.1.2.) “Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās” veicinās precīzo tehnoloģiju ieviešanu lauku saimniecībās, sniedzot ieguldījumu precīzā un samazinātā minerālmēslojuma lietošanā.

Svarīga loma šī Zaļā kursa mērķa īstenošanai būs arī nosacījumu sistēmas obligātiem standartiem kā [LLVNLLVS 4](#), [LLVNLLVS 5](#), [LLVNLLVS 6](#), [LLVNLLVS 7](#).

Atsevišķi vērtējot plānoto KLP SP atbalsta intervenču iespējamo ietekmi uz minerālmēsli patēriņa samazinājumu, ņemot vērā plānotos mērķa rādītājus, Latvijas maksimālais potenciāls sniegt ieguldījumu minerālmēsli patēriņa samazinājumā, virzoties uz Eiropas Zaļā kursa mērķi, indikatīvi varētu sasniegt 18,3 %.

3. Stratēģijas saskaņība un papildināmība

3.1. Pārskats par vidisko un klimatisko struktūru

3.1.1. Apraksts par nosacījumu sistēmas kopējo ieguldījumu konkrēto 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā minēto vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanā

Nosacījumu sistēma tiks veidota atbilstoši noteiktajam ES regulējumam un ņemot vērā arī Latvijas tradicionālo lauksaimniecības praksi un specifiskās vajadzības. Izveidotā nosacījumu sistēma palīdzēs aizsargāt bioloģisko daudzveidību, saglabāt biotopus un ainavas, nodrošinās ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu – ūdens, augsnes un gaisa – efektīvu pārvaldīšanu. Sniegs ieguldījumu klimata mērķus sasniegšanā. Mazināt klimata pārmaiņas un pielāgoties tām palīdzēs tādi nosacījumu sistēmas standarti kā:

[LLVN](#)[LLVS](#) 1 paredz kopumā saglabāt pastāvīgo zālāju un aramzemes platību attiecību, tādējādi veicinot šādu zālāju saglabāšanu valsts mērogā un nodrošinot oglekļa krājumu saglabāšanu zālāju platībās.

[LLVN](#)[LLVS](#) 2 paredz mitrāju un kūdrāju aizsardzību lauksaimniecības zemēs, tādējādi nodrošinot oglekļa krājumu saglabāšanu augsnē.

[LLVN](#)[LLVS](#) 3 aizliegums dedzināt aramzemes rugājus saglabā organisko oglekli un novērš tiešu CO₂ izdalīšanos atmosfērā.

[LLVN](#)[LLVS](#) 7 augmaiņas principu ievērošana ļaus lauksaimniekiem līdzsvarot riskus, kas saistīts ar novirzēm no parastajiem laikapstākļiem, un ļaus optimizēt kultūraugu ražošanu.

SMR 1 un SMR 2 attiecas uz ūdeņu aizsardzību un ietver vairākus saistītus saimniecību pārvaldības pasākumus, kas samazinās ar kūtsmēsliu apsaimniekošanu saistītās siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas. Tie ietver zemas emisijas izkliešanas sistēmu izmantošanu un efektīvu mēslošanas līdzekļu izmantošanu.

SMR 3 un SMR 4 ir savvaļas putnu un biotopu aizsardzība un saglabāšana. Šim mērķim ir īpaši noteiktas teritorijas, kurās ir aizliegta aršana, tādējādi novēršot augsnes organiskā oglekļa zudumu un veicinot vispārējo mērķi palielināt oglekļa piesaisti.

Veicināt ilgtspējīgu attīstību un efektīvu tādu dabas resursu pārvaldību kā ūdens, augsne un gaiss, tostarp, samazinot atkarību no ķīmikālijām palīdzēs tādi nosacījumu sistēmas standarti kā:

[LLVN](#)[LLVS](#) 4 paredz buferjoslu veidošanu gar ūdenstecēm. Tā mērķis ir novērst mēslošanas līdzekļu un/vai augu aizsardzības līdzekļu ķīmisko atlikumu nokļūšanu ūdenstecēs.

[LLVN](#)[LLVS](#) 5 un [LLVN](#)[LLVS](#) 6 novērsīs un mazinās augsnes eroziju.

SMR 1 un SMR 2 - attiecas uz ūdeņu aizsardzību un apsaimniekošanu.

SMR 8 attiecas uz augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgu izmantošanu. Direktīvā ir ietverti noteikumi par šādu līdzekļu drošu lietošanu, tostarp ierobežojumi, kas var attiekties uz lietošanu noteiktās teritorijās saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvu un Natura 2000 tiesību aktiem. Tajā arī atbalstīta integrētās augu aizsardzības līdzekļu izmantošana kā stratēģija, lai veicinātu ilgtspējīgu augu aizsardzības līdzekļu apsaimniekošanu tādā veidā, kas līdz minimumam samazina šo līdzekļu lietošanas negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību.

Palīdzēt apturēt un pavērst pretējā virzienā bioloģiskās daudzveidības zudumu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt biotopus un ainavas palīdzēs tādi nosacījumu sistēmas standarti kā:

[LLVN](#)[LLVS](#) 8 paredzētā ainavu ar ražošanu nesaistītu elementu saglabāšana uzturēšana veicinās saimniecību bioloģisko daudzveidību un sekmēs biotopu un ainavu saglabāšanu. ~~Aizliegums, kā arī aizliegums~~ cirst kokus un dzīvžogus putnu ligzdošanas un ligzdošanas sezonā ~~tiks īstenots saskaņā ar SMR 3 prasībām.~~

[LLVN](#)[LLVS](#) 9 aizliedz pārveidot vai uzart ekoloģiski jutīgos ilggadīgos zālājus, tādējādi veicinot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un biotopu saglabāšanu šajās teritorijās.

SMR 3 un SMR 4 tieši un pozitīvi ietekmēs bioloģisko daudzveidību, tostarp, nosakot aizliegumu a cirst kokus un dzīvžogus putnu ligzdošanas un ligzdošanas sezonā un veicot kontroli īpaši aizsargājamās teritorijās un īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, kas paredzētas savvaļas putnu un dzīvotņu aizsardzībai.

3.1.2. Pārskats par komplementaritāti (papildināmību) starp attiecīgajiem pamatnosacījumiem, kā minēts 31. panta 5. punktā un 70. panta 3. punktā, un dažādajām intervencēm, kas vērstas uz vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanu

Latvijā ekoshēmas tiks veidotas dažādi, tās būs kā autonomas prasības ar ieguldījumu vides un klimata mērķos, gan ar papildus saistību uzņemšanos virs nosacījumu sistēmas vai nacionālās likumdošanas prasībām, tādējādi papildinot nosacījumu sistēmu un tās mērķus. Ekoshēmu pasākumu kopums palīdzēs lauksaimniekiem attīstīt ilgtspējīgas, klimatam un videi draudzīgas lauksaimniecības prakses, kas dos ieguldījumu konkrēto 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā minēto vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanā.

Prakses ir veidotas tā, lai tās būtu piemērotas dažādiem lauksaimniecības zemes izmantošanas veidiem un tās varētu piemērot plašs lauksaimnieku loks dažādos sektoros. Šīs prakses veicinās pielāgošanos klimata pārmaiņām, kā arī ūdens kvalitātes, augsnes kvalitātes uzlabošanu, erozijas ierobežošanu, pesticīdu lietošanas risku un noplūdes mazināšanu un saglabās bioloģisko daudzveidību, t.sk. apputeksnētājiem labvēlīgu platību veidošanu. Arī stimulēs lauksaimniekus izmantot saudzējošas augsnes apstrādes metodes, nodrošinot augsnes dabīgās auglības un veselības uzlabošanu, gaisa un mitruma apriti t.i. augsni apstrādās saudzīgi vai neveic tās aršanu. Tādējādi samazinot vēja erozijas iedarbību un slāpekļa izskalošanos. Saudzējošas lauksaimniecības prakses palielinās augsnes virskārtā uzkrātās organiskās vielas saturu un var palielināt arī fosfora daudzumu augsnē.

Tiks uzlabota augsnes struktūra un tās reakcija, tādējādi paaugstinot augsnes bioloģisko aktivitāti, veicinot pilnīgāku mēslojuma izmantošanu un ierobežojot augu slimību izplatību. Mazinot augsnes paskābināšanos un palielinot augsnes pH skaitli un audzējot tauriņziežu un citas ekoloģiski nozīmīgus kultūraugus, samazināsies slāpekļa emisijas kā arī tiks kavēta fosfora izskalošanās. Tāpat ilgtermiņā mazināsies vajadzība pēc papildu mēslojuma.

Lauksaimnieki veicot mēslojuma plānošanu, augu aizsardzības līdzekļu lietošanas plānošanu un veicot to precīzu un efektīvu iestrādi, ilgtermiņā mazinās piesārņojumu un pesticīdu lietošanu, kā arī ar tiem saistītos riskus un noplūdes. Atbilstošas tehnikas un tehnoloģijas izmantošana veicinās arī emisiju samazināšanu.

Ekoshēmu pasākumi ir veidoti, ievērojot 31. panta nosacījumu, ka maksājumus ekoshēmu ietvaros nodrošina tikai par tām saistībām, kas atšķiras no saistībām, par kurām tiek piešķirti maksājumi agrovides ietvaros.

Ekoshēmu pasākumi tiek definēti tā, lai to īstenošanas rezultāti sniegtu arī ieguldījumi ES Zaļā kursa mērķu sasniegšanā.

Plānotās agroklimatiskās intervences kopumā saistītas ar vairāku paaugstinātu prasību izpildi virs nosacījumu sistēmas prasībām, sniedzot lielākus un mērķtiecīgākus ieguldījumus klimata, vides un biodaudzveidības jomā. Pārsvārā visu intervencu saimniekošanas nosacījumu principi tiek modelēti, lai stimulētu samazināt intensīvo ražošanu, ieviešot saimniecību praksē vairākus elementus, kas vērsti uz *dabas resursu saudzīgāku izmantošanu un kvalitātes uzlabošanu, kur īpašu ieguldījumu visās jomās t.sk. lopkopības sektorā sniedz intervence LA11. "Bioloģiskā lauksaimniecība" kas noteikti Regulā 848/2018.*

Katras atsevišķās intervences saimniekošanas prakses dos specifisku ieguldījumu vides un klimata mērķu virzienos, pārsniedzot pamatprasības:

- lai uzlabotu bioloģiskā daudzveidības un ainavas kvalitātes rādītājus plānota [ekoshēma TM4.3. "Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē"](#) (virs LLVS 8), kuras ietvaros tiks izveidoti vai saglabāti ainavas elementi vismaz 1% no saimniecības aramzemes kopplatības. Kā arī intervence LA10.5. "Zālāju biotopu apsaimniekošana" (~~LLVN~~LLVS 9;), kuras ietvaros veiks ES nozīmes botānisko un putnu dzīvotņu zālāju biotopu ekstensīvu apsaimniekošanu ganot ar ierobežotu dzīvnieku daudzumu vai pļaujot ne biežāk kā reizi sezonā un noplauto neatstājot uz lauka. Minētās prasības pārsniedz obligātās prasības, jo nav pieļaujama zelmeņa sastāva un kvalitātes ielabošana (mēslojot vai piesējot komerczālāju sēklas).. Intervences LA10.1. "Zaļās joslas" veidotās [papildu vismaz 4 vai 8](#)

metru platās ilggadīgo zālāju vai puķu joslas (~~pārsniedzot LLVN 8 noteikto~~) kalpos gan kā dzīvotnes putniem, abiniekiem un dažādiem kukaiņiem, gan kā barības bāze apputeksnētājiem, vienlaicīgi veicinot biodaudzveidības saglabāšanos t.sk. sniedzot ieguldījumu ainavas kvalitātē. Savukārt neienesīgo investīciju atbalsts tiks sniegts par bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošanai, kas sniegs ieguldījumu PAF ietvaros noteikto mērķplatību atjaunošanai (LA4.6.). Bioloģisko daudzveidību un piemērotu vidi savvaļas apputeksnētājiem palīdzēs uzturēt intervence TM4.2 “Ekoloģiski nozīmīgas platības” paredzot veidot ekoloģiski nozīmīgas platības, t.sk. zaļmēslojuma augu aizņemtās papuves (~~pārsniedzot LLVN 8~~) un platības ar augiem nektāra iegūšanai, kurās ir aizliegta sintētisko ķīmisko AAL lietošana. Arī intervence TM4.6 “Zālāju saglabāšanas veicināšana” (virs [LLVNLLVS 1](#)) un TM4.7 “Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās” sniegs ieguldījumu biodaudzveidības rādītāju sasniegšanā (virs [LLVNLLVS 6](#) un [LLVNLLVS 7](#));

- lai ierobežotu barības vielu izmantošanu un veicinātu noteces samazināšanos, ļoti būtisku ieguldījumu sniegs gan intervence LA10.1. “Zaļās joslas” ([LLVNLLVS 4](#);), kuras ietvaros tiks veidotas daudz platākās buferjoslas, nekā tas noteikts [LLVNLLVS](#) prasībās, gan intervence LA10.2. “Vidi saudzējoša dārzkopība” ([LLVNLLVS 6](#)), kuras ietvaros dārzu un augļu audzēšanā saimniekošanas principi tiks balstīti uz pamatotiem un izsvērtiem lēmumiem, kontrolējot gan augsnes auglības rādītājus, gan sabalansētu mēslojuma nodrošinājumu kultūraugiem, turklāt jaunajiem augļu kokiem mulčes apdobs. Tiks stimulēts abas intervences ieviest primāri tieši nitrātjūtīgajā teritorijā un ūdens riska objektu vietās. Arī intervencē TM4.1 “Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi” un TM4.7 “Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās” paredzētā saistība - rudens – ziemas periodā veidot augsnes segumu lielākā aramzemes platībā kā tas ir noteikts [LLVNLLVS 6](#) - mazinās barības vielu noteces un ūdens piesārņojuma riskus, kā arī mazinās augsnes erozijas riskus. Tā pat starpkultūru audzēšana un zaļmēslojuma augu papuves veidošana, kas paredzēta intervencē TM4.2 “Ekoloģiski nozīmīgas platības”, kā arī joslu sējas vai tiešās sējas prakses, kas paredzēta intervencē TM4.4 “Saudzējošā lauksaimniecības prakse”, samazina barības vielu izskalošanos un augsnes eroziju un dos papildus devumu [LLVNLLVS 5](#) mērķu sasniegšanā. Būtisku ieguldījumu dos arī intervence TM4.5 “Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses” paredzot, ka lauksaimnieks nodrošinās mēslošanas plānošanu saimniecībā un mēslojuma iestrādei izmantos precīzās tehnoloģijas, dodot papildus ieguldījumu SMR2 un SMR8;
- augsnes aizsardzībai un rūpēs pār tās kvalitātes saglabāšanu plānots intervencēs intervence LA11. “Bioloģiskā lauksaimniecība” ([LLVNLLVS 3](#);) un intervencē LA10.2. “Vidi saudzējoša dārzkopība” ([LLVNLLVS 6](#)) nodrošināt stingrākas prasības *augu sekas vai augmaiņas ievērošanā, ar kuru palīdzību rūpēties arī par augsnes auglības un bioloģiskās aktivitātes saglabāšanu*. Būtisku ieguldījumu dos arī intervence TM4.4 “Saudzējošā lauksaimniecības prakse”, kuras mērķis veicināt saudzējošas augsnes apstrādes metodes, nodrošinot augsnes dabīgās auglības un veselības uzlabošanos, gaisa un mitruma apriti t.i. augsni apstrādā saudzīgi vai neveic tās aršanu (papildinot [LLVNLLVS 5](#)). Arī starpkultūru, zālāju pasēja, zaļmēslojuma augu papuves, slāpekļa piesaistošo kultūraugu veidošana, kas paredzēta intervencē TM4.2 “Ekoloģiski nozīmīgas platības”, uzlabo augsnes auglību, saglabā augsnes mitrumu un palīdz samazināt nezāles. Augsnes paskābināšanās pasliktina augsnes struktūru, kas ir īpaši svarīga, lai augsne saglabātu ūdens aizturēšanas spēju, tāpēc ir svarīgi ir uzlabot augsnes struktūru un reakciju, kā arī paaugstināt augsnes bioloģisko aktivitāti skābās augsnēs kā tas ir paredzēts intervencē TM4.2., kur ekoloģiski nozīmīgās platībās tiek veikta augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija;
- lai veicinātu klimatu pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām (t.sk. gaisa aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisītā (amonjaka emisiju) piesārņojuma), plānots lopkopības sektorā dot priekšroku piena liellopu audzēšanai, tos virzot uz āra ganībām, veicinot pagarinātās ganību sezonas izmantošanu saimniekošanas praksē, kas plānots ar intervenci LA11. “Bioloģiskā lauksaimniecība”, atbilstoši Regulā 848/2018 noteiktajam un intervenci LA10.3. “Emisiju mazinošā lopkopība”, pārsniedzot gan Eiropas Lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzības konvencijas, gan nacionālajos normatīvajos aktos noteikto rīcību attiecībā uz

dzīvnieku Lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgās labturības prasības, kuras ietvaros papildus tiks nodrošinātas darbības dažādu emisiju mazināšanai, kas atkarīgas gan no barību devu plānošanas, gan citiem liellopu t.sk. teļu turēšanas apstākļiem. Būtisku ieguldījumu dos arī intervence TM4.5 “Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazināšanas lauksaimniecības prakses” paredzot, ka lauksaimnieks nodrošinās mēslošanas plānošanu saimniecībā un veiks tiešu organiskā mēslojuma (šķīdumā) iestrādi augsnē, izmantojot lentveida izkliedētāju vai inžekcijas metodi, tādējādi mazinot amonjaka emisijas. Klimata pārmaiņu mazināšanā ir svarīgi arī nodrošināt prakses, kas palīdz saglabāt un veidot oglekļa krājumus augsnē. To, papildus LLVNLLVS 1 un LLVNLLVS 2 standartiem, palīdzēs nodrošināt intervence TM4.4 “Saudzējošā lauksaimniecības prakse” veicinot tiešās sējas izmantošanu, kā arī intervence TM4.6 “Zālāju saglabāšanas veicināšana” paredzot, ka lauksaimnieks nodrošinās zālāju saglabāšanu un tos neuzars (virs LLVNLLVS 1). Arī tādas prakses kā kultūraugu dažādošana, kas paredzēt intervencēs TM4.1 “Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi” un TM4.7 “Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās” (virs LLVNLLVS 6 un LLVNLLVS 7), palīdz attīstīt daudzveidīgāku lauksaimniecības zemes struktūru, novēršot monokultūru platību veidošanos lielās teritorijās, kā arī mazina ietekmi uz vidi un var palielināt ražas un produkcijas kvalitāti tajā pat laikā nodrošina noturību pret ļoti mainīgiem laika apstākļiem, ko rada klimata pārmaiņas;

- ņemot vērā izvirzītos EK Zaļā kursa mērķus, kā arī Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā noteiktās darbības, lai veicinātu lauksaimniekus veikt lauksaimnieciskās darbības pārkaršanu uz ilgtspējīgu lauksaimniecības praksi, samazinot SEG un amonjaka emisijas gan no LIZ, gan no lopkopības, atbalsts investīciju intervencu ietvaros (LA4.1.2.; LA4.1.4) tiks sniegts zaļiem ieguldījumiem jeb jaunu tehnoloģiju un paņēmieni ieviešanai lauku saimniecībā, t.i., precīzām tehnoloģijām laukkopībā, lopkopībā, dārzkopībā, kūstmēslu atbilstošai apsaimniekošanai, energoefektīvu iekārtu iegādei un energoefektīvu pasākumu īstenošanai, atjaunojamās enerģijas (saule, vējš, biogāze u.c) ražošanai pašpatēriņam saimniecības vajadzībām, ieguldījumiem ūdens resursu efektīvai izmantošanai, t.sk. notekūdeņu attīrīšanai. Investīciju atbalsts būs pieejams dzīvnieku turēšanas jeb labturības uzlabošanai dzīvnieku novietnēs, kas vienlaikus uzlabotu arī dzīvnieku veselību un samazinātu antimikrobiālo līdzekļu lietošanu (LA4.1.3). Savukārt neienesīgo investīciju atbalsts tiks sniegts mākslīgo mitrāju izveidei (LA4.5.), kas sniegs ieguldījumu ūdens kvalitātes uzlabošanā, mazinot barības vielu noteci vienlaikus arī nodrošinot ieguldījumu ekosistēmas pakalpojumu sniegšanā – dzīvotnes ūdens bridējputniem un niedrāju putniem, kā arī bioloģiski vērtīgu zālāju atjaunošanai (LA4.6.), kas sniegs ieguldījumu PAF ietvaros noteikto mērķplatību atjaunošanai. Lauksaimnieciskās ražošanas turpināšana, nesamazinot saražotās produkcijas apjomu, ir īpaši būtiska SEG un amonjaka emisiju kontekstā, tāpēc ir nepieciešams veicināt sadarbību starp lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarēm un pētniecību (ieviešot intervenci LA16), lai veiktu jaunradi un izstrādātu jaunas tehnoloģijas, metodes un atbalstīt inovatīvu tehnoloģiju un risinājumu attīstīšanu resursefektivitātes, SEG emisiju samazināšanas/CO2 piesaistes palielināšanas sekmēšanai lauksaimnieciskajās un mežsaimnieciskajās darbībās.

- Zināšanu pārnese un konsultācijas intervencēs atbalsts tiks sniegts profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides darbībām, konsultāciju pakalpojumiem par tēmām, kas:

– saistītas ar klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu nozīmi, saturu un veicamajām darbībām, klimatam draudzīgu lauksaimniecības praksi, ilgtspējīgu resursu un atjaunojamās enerģijas izmantošanu, piesārņojošo vielu emisiju samazināšanu utml., tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, lai sekmētu lauksaimniecības ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un lauksaimnieku spēju tām pielāgoties,

– saistītas ar vides aspektiem, lai sekmētu videi draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanu, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu apsaimniekošanas metožu pielietošanu, ūdens resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, ar jautājumiem par gaisa kvalitāti un gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanu, augu aizsardzības līdzekļu lietošanu u.tml., tiks veicināta ilgtspējīga attīstība, – saistītas ar bioloģisko daudzveidību, biotopiem, ainavām u.tml., tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku

un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, veicinot atbilstošu lauksaimniecisko darbību un mežu apsaimniekošanu.

Attiecībā uz sektorālajām intervencēm (TKO1) – ražotāju organizācijām augļu un dārzeņu sektorā ES tiesību akti paredz striktu regulējumu, nosakot, ka tām obligāti jāīsteno darbības saistībā ar vides pasākumiem: vismaz 15% no darbības programmas izdevumiem jānovirza darbībām, kas saistītas ar vidi, un vismaz 3 vai vairāk darbības (R 2021/2115 50.pants). Tādējādi sektorālo intervencu vides pasākumu ietvarā tiek paredzēti ar agrovidi un klimatu saistīti intervences pasākumi t.sk., ilgtspējīgus ūdens izmantošanas un aizsardzības pasākumus, kuri īstenojami saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem un nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nemot vērā augļu un dārzeņu ražotāju organizācijām pieejamo finansējuma apmēru (4 milj. EUR) plānošanas periodā 2023. -2027.g. un līdz šim augļu un dārzeņu ražotāju organizāciju īstenotos vides pasākumus darbības programmu ietvarā, paredzams, ka pie pilnīgas finansējuma apguves (4 milj. EUR) vides pasākumiem tiks atvēlēti vismaz 15% no darbības programmas izdevumiem jeb 600 000 EUR, līdz ar to augļu un dārzeņu ražotāju ieguldījums kopējā LV SP noteikto ar vidi saistīto mērķu sasniegšanā ir maznozīmīgs.

3.1.3. Skaidrojums par to, kā sasniegt 105. pantā noteikto lielāku kopējo ieguldījumu

KLP vidiskie un klimatiskie mērķi tiks sasniegti ar pārdomātu un pastiprinātu nosacījumu sistēmu, veidojot optimālu nosacījumu bāzi, kas jāievēro lielākajai daļai lauksaimniekiem. Lielāks ieguldījums klimata un vides mērķos salīdzinot ar iepriekšējo plānošanas periodu tiks nodrošināts ar to, ka obligātas kļūs vides un klimata prakses, kas līdz šim lauksaimniekiem bija brīvprātīgas, turpmāk visiem būs jānodrošina augmaiņa, jānodrošina ekoloģiski jutīgo zālāju aizsardzībā un pietiekams ilggadīgo zālāju īpatsvars kopējā lauksaimniecības zemes platībā. Turpmāk būs jānodrošina arī pietiekama organisko augšņu aizsardzība un jāveido lielākas platības ar ražošanu nesaistītiem augstvērtīgiem ainavu elementiem.

Lielāku ieguldījumu arī dos jaunie ekoshēmu pasākumi, kas ietver saistības virs obligātajiem standartiem vai nacionālā likumdošanā paredzētajām prasībām. Ekoshēmas dos vienlīdzīgu ieguldījumu KLP stratēģisko plānu regulas 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā minēto vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanā.

Ekoshēmu pasākumi tie veidoti, lai tie būtu vienkārši un pieejami pēc iespējas plašākai lauksaimnieku sabiedrības daļai, bet tajā pat laikā radītu stimulus lauksaimniekiem piemērot arī jaunas vai pastiprinātas prakses virs [LLVNLLVS](#) standartiem, nodrošinot un saglabājot augsnes auglību, mazinātu mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu lietošanu un attīstītu ilgtspējīgu un videi draudzīgu lauksaimniecisko darbību izmantojot arī jaunākās tehnoloģijas.

Videi un klimatam draudzīgās prakses nodrošinās tādu mērķa rādītāju sasniegšanu kā:

1) Augsnes kvalitātes un biotas uzlabošana, nosakot apsaimniekošanas prasības augsnes pārvaldības nolūkā. Tas tiks sasniegts ar [LLVNLLVS](#) 3, [LLVNLLVS](#) 5, [LLVN](#) 6 un [LLVN](#) 8 [LLVS](#) 6, kā arī ar visām ekoshēmu intervencēm TM4.1; TM4.2; TM4.4; TM4.5; TM4.6 un TM4.7, kurās ir ietvers plašs saistību saraksts kā kultūraugu dažādošana un augsnes seguma veidošana, starpkultūru, slāpekļa piesaistošo kultūraugu un citu ekoloģiski nozīmīgu platību veidošana, augsnes reakcijas optimizēšana un minimālā apstrāde, kā arī joslu apstrāde un tiešā sēja.

2) Ilgtspējīga barības vielu pārvaldība un samazināta pesticīdu lietošana, lai samazinātu tādas ar pesticīdu radītos riskus un ietekmi kā pesticīdu noplūde. Tas tiks sasniegts ar [LLVNLLVS](#) 4 un ar intervencēm TM4.2 “Ekoloģiski nozīmīgas platības” paredzot augu aizsardzības līdzekļu lietošanas aizliegumu, TM4.5 “Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazināšanas lauksaimniecības prakses” paredzot mēslojuma iestrādi un augu aizsardzības līdzekļu lietošanu izmantojot precīzās tehnoloģijas, un TM4.7 “Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās”, jo bioloģiskā saimniekošanas prakse jau pēc būtības samazina pesticīdu radītos riskus.

3) Oglekļa uzglabāšana augsnē un biomasā, nodrošinot oglekļa uzglabāšanu zālāju platībās un lauksaimniecības zemes kūdrājos. Tas tiks sasniegts ar [LLVNLLVS 1](#) un [LLVNLLVS 2](#), kā arī ar intervencēm TM4.4 “Saudzējošā lauksaimniecības prakse” un TM4.6 “Zālāju saglabāšanas veicināšana”, kurās tiks uzņemtas saistības samazināt vai pārtrauktu augsnes apstrādi un uzarsānu.

4) Bioloģiskās lauksaimniecības uzturēšana, veicinot bioloģisko platību īpatsvara palielināšanos. Tas tiks sasniegts ar intervenci TM4.7 “Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās” paredzot papildus atbalstu augstākām vides un klimata saistībām bioloģiskās saimniecībās.

5) Gaisa kvalitātes uzlabošana, samazinot amonjaka emisiju. Tas tiks sasniegts ar intervenci TM4.5. “Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses” nodrošinot mēslošanas plānošanu saimniecībā un tiešu organiskā mēslojuma (šķīdriem) iestrādi augsnē, izmantojot lentveida izkliedētāju vai inžekcijas metodi.

6) Ainavas iezīmju saglabāšana. Tas tiks sasniegts ar [LLVNLLVS 8](#), un intervenci kā arī ar TM4.2 “Ekoloģiski nozīmīgas platības” veidojot zaļmēslojuma augu aizņemtas papuves un [TM4.3. “Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē”](#) izveidojot vai saglabājot ainavas elementus vismaz 1% no saimniecības aramzemes kopplatības.

7) Savvaļas apputeksnētāju saglabāšana. Tas tiks sasniegts ar intervenci TM4.2 “Ekoloģiski nozīmīgas platības” veidojot platības ar augiem nektāra iegūšanai.

Kopumā ekoshēmu pasākumiem tiks novirzīti vismaz 25% no tiešo maksājumu finansējuma.

Tāpat lielāks ieguldījums klimata un vides mērķos salīdzinot ar iepriekšējo plānošanas periodu ar KLP stratēģisko plānu lauku attīstības intervencēs tiek nodrošināts ar mērķtiecīgām investīciju intervencēm, izvēlēto intervenču izveidoto dizainu, jauniem vai salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu pilnveidotiem saistību nosacījumiem agrovides pasākumos un izvirzītajiem rezultātu rādītājiem.

Lauku attīstības intervencēs salīdzinot ar iepriekšējo plānošanas periodu:

- ieguldījumiem lauku saimniecībās paredzētas vairākas atsevišķas intervences ieguldījumiem, kas veicina klimata, gaisa, atjaunojamo energoresursu izmantošanas un citu vides mērķu izpildi, tādejādi veicinot valstiski noteikto mērķu izpildi, kas noteikti atbilstoši KLP regulas projekta 13.pielikumā minētiem likumdošanas aktiem SEG un amonjaka emisiju samazinājumam, kā arī atjaunojamo energoresursu izmantošanai un energoefektivitātes uzlabošanai, sniedzot atbalstu par zaļiem ieguldījumiem jeb jaunu tehnoloģiju un paņēmieni ieviešanai lauku saimniecībā, t.i., precīzām tehnoloģijām laukkopībā, lopkopībā, dārzkopībā, kūtsmēsli atbilstoši apsaimniekošanai, energoefektīvu iekārtu iegādei un energoefektīvu pasākumu īstenošanai, atjaunojamās enerģijas (saule, vējš, biogāze u.c) ražošanai pašpatēriņam saimniecības vajadzībām, ieguldījumiem ūdens resursu efektīvai izmantošanai, t.sk. notekūdeņu attīrīšanai. KLP SP ietvaros šīm aktivitātēm paredzēts finansējums 37 milj.euro (LA4.1.2. un LA 4.1.4.), kā arī papildu valsts finansējums 17,2 milj.euro;

- plānošanas periodā netiek turpināts īstenot atbalsta pasākumu teritorijām ar dabiskiem un specifiskiem ierobežojumiem, ņemot vērā šī atbalsta finansiālo ietilpīgumu un daļējo ieguldījumu vides un klimata mērķos. Tas attiecīgi ļauj KLP SP paredzēt jaunas aktivitātes, kas netika īstenotas iepriekšējā plānošanas periodā;

- paredzēti vairāki jauni agrovides saistību pasākumi, kuri netika īstenoti iepriekšējā plānošanas periodā, t.i. intervences LA10.1. “Zaļās joslas”, LA10.4. “Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām”, LA10.3. “Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība”, tādejādi stiprinot un palielinot KLP stratēģiskā plāna ieguldījumu un ambīciju vides un klimata mērķos;

- intervence LA10.1. “Zaļās joslas” sniedz tiešu ieguldījumu savvaļas apputeksnētāju dzīvotņu izveidē un saglabāšanā, jo tās ietveros ir paredzēta darbība – 4 m platas zaļās joslas izveide ar savvaļas apputeksnētājiem piemērotu veģitāciju un apsaimniekošanas režīmu, kas neatļauj augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu izmantošanu;

- intervence LA10.4. “Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām” arī sniedz ieguldījumu savvaļas apputeksnētāju dzīvotņu saglabāšanā, kā arī barības bāzes nodrošināšanā, jo tās ietveros ir paredzētas vairākas darbības, kas nodrošinās medus bišu ekstensīvu ganišanu, tādejādi neradot barības konkurenci ar savvaļas apputeksnētājiem;

· intervence LA10.5 “Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos” sniegs tiešu ieguldījumu Biotopu un Putnu direktīvu mērķu izpildē. Iepriekšējā plānošanas periodā noslēgusies visas mērķa teritorijas pārvērtēšana projekta “Dabas skaitīšana” ietvaros, kurā apzinātas Latvijas dabas vērtības, tai skaitā zālāju biotopi. Tādejādi, ja iepriekšējā plānošanas periodā daļa no atbalstam pieteiktiem zālājiem bija potenciāli atbilstoši ES nozīmes zālāju biotopi (aptuveni 25% jeb 27 000 ha tā sauktie “0” klases zālāji), tad šajā plānošanas periodā visa intervences mērķa platība jeb 69_144 ha ir atbilstoša ES nozīmes zālāju biotopiem, kas kopumā salīdzinot ar iepriekšējo periodu nodrošina mērķtiecīgāku atbalstu ES nozīmes zālāju biotopiem. Salīdzinājumam, LAP 2014-2020 (2022) M10.1.1. kopējā mērķa platība bija 50 000 ha, bet KLP SP LA10.5. kopējā mērķa platība ir 69 144 ha;

· šajā plānošanas periodā tiek turpināts sniegt atbalstu bioloģiskās lauksaimniecības attīstībā gan sniedzot atbalstu par platībām, kas apsaimniekotas ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm (LA11), ietverot atbalstu tādām saimniecībām, kuras bioloģiskās lauksaimniecības metodes izmantos daļā no saimniecības, gan sniedzot ieguldījumus bioloģisko lauku saimniecību un pārstrādes attīstībai (LA 4.2), tai skaitā lauksaimnieku dalībai bioloģiskās lauksaimniecības pārtikas kvalitātes shēmās (LA18, turklāt šāds iepriekš nav atbalstīts no ELFLA). Tādejādi ar dažādiem atbalsta instrumentiem veicinot bioloģiski apsaimniekoto platību īpastvara palielinājumu līdz 25% 2030.gadā atbilstoši Zaļā kursa mērķiem;

· visu agrovides intervenču ietvaros tiek stiprinātas atbalsta saņēmēju, t.i. lauksaimnieku un zemes apsaimniekotāju, zināšanas par agrovides pasākumu nozīmību un ieguldījumu vides un klimata mērķos, kā arī sniedzot ieskatu par aktualitātēm, kas saistītas ar ilgtspējīgu lauksaimniecisko darbību;

· pirmo reizi specifiska intervence paredzēta arī neienesīgām investīcijām, lai veiktu bioloģiski vērtīgu zālāju atjaunošanu (LA4.6.), veicot darbības, kas nepieciešamas, lai platībā varētu veikt lauksaimniecisko darbību un attiecīgi turpināt ES nozīmes zālāju biotopu apsaimniekošanu, piesakoties atbalstam intervencē LA10.5 “Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos”, tādejādi sniedzot ieguldījumu PAF noteikto pasākumu īstenošanā. PAF ietvaros kopā no 3 fondiem (LIFE; ELFLA, valsts budžets (t.sk. VAF)) par aptuveno nepieciešamo summu 3 104 500 EUR tika lēsta nepieciešamība atjaunot 591ha bioloģiski vērtīgu zālāju. Faktiski KLP SP ietvaros no ELFLA fona intervences LA4.6. ir paredzēts finansējums 2 000 000 EUR un vēl plānots valsts papildu finansējums (top-up) 1 000 000 EUR (Skat. KLP SP pielikumu “Annex V – Additional national financing”), tādejādi līdz 2027. gadam kopumā atjaunojot vismaz 2 000 ha bioloģiski vērtīgu zālāju, 390 projektu ietvaros;

· tāpat pirmo reizi paredzēta intervence neienesīgo investīciju atbalsts mākslīgi veidotu mitrāju izveidei (LA4.5.) īpaši jutīgās teritorijās un risku ūdensobjektos, tādejādi mazinot barības vielu noteces no intensīvi izmantotām lauksaimniecības zemēm. KLP SP ietvaros no ELFLA fona intervences LA4.5. ir paredzēts finansējums 1 000 000 EUR un vēl plānots valsts papildu finansējums (top-up) 3 000 000 EUR (Skat. KLP SP pielikumu “Annex V – Additional national financing”), tādejādi līdz 2027. gadam kopumā izbūvējot 80 mākslīgos mitrājus, kas sniegs ieguldījumu bioloģiskajā daudzveidībā, - veidojot jaunas dzīvotnes dažādām dzīvnieku sugām, tai skaitā zālāju bridējputniem un niedrāju putniem;

Līdzīgi kā iepriekšējā plānošanas periodā atbalsts mežsaimniecībai veicinās CO₂ piesaistes palielinājumu zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektorā un veicinās mežaudžu noturību pret klimata pārmaiņām, tādejādi sniedzot tiešu ieguldījumu NEKP noteikto mērķu izpildē, sniedzot atbalstu meža ieaudzēšanai, atjaunošanai un kopšanai (LA 7.1.), kā arī kopšanas darbību īstenošanai, kur veicamā darbība būtiski uzlabo mežaudzes sastāvu un tās kvalitāti nākotnē (LA 8). KLP SP ietvaros šīm aktivitātēm paredzēts finansējums 15,8 milj.euro, kā arī papildu valsts finansējums 37 milj.euro, kas ļauj būtiski palielināt intervenču ieguldījumu sasniedzamos rādītājos, atbalstot meža ieaudzēšanu 6 282 ha platībā, mežaudžu nomaiņu (ierīkošanu) 4 000 hektāru platībā, savukārt retināšanu 80 583 ha, kā arī jaunaudžu kopšanu 30 843 ha platībā.

Tāpat, lai veicinātu Biotopu un Putnu direktīvu mērķu izpildi un turpinātu sniegt atbalstu par mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem Natura 2000 teritorijā, KLP SP ir ietverta intervence LA 12, kurā salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ir noteiktas palielinātas kompensācijas likmes par platību, paredzot sniegt kompensāciju par platību 60 000 ha.

Kopumā lauku attīstības intervenču ietvaros vismaz 43% ES finansējuma novirzīts ieguldījumiem un darbībām, kas saistīti ar vides un klimata mērķiem (iepriekšējā plānošanas periodā 42%, ieskaitot atbalstu

par teritorijām ar dabas un specifiskiem ierobežojumiem 100% apmērā). Attiecīgi šajā plānošanas periodā ir nodrošināts lielāks, mērķtiecīgāks ELFLA ieguldījums vides un klimata mērķos kā iepriekšējā plānošanas periodā, turklāt ievērojot to, ka salīdzinot ar iepriekšējo plānošanas periodu ELFLA finansējums ir mazākā apmērā, jo samazināts gan ES finansējums (par 12 % mazāk nekā plānošanas periodā 2014.–2020. gadam), gan LV līdzfinansējums (no 32% uz 15%).

3.5. Pārskats par nozariskām intervencēm

3.5.2. Biškopības produkti

Nozares pārskats.

Analizējot biškopības nozares ražošanas un tirdzniecības struktūru var secināt, ka lai gan bišu saimju skaits un biškopju skaits pieaug, ir vērojama negatīva tendence samazināties saražotā medus daudzumam un tā cenai. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) sniegtiem datiem 2020.gadā tika saražots 1679 tonnas medus un medus vidējā cena bija 3 811 EUR par tonnu. Salīdzinot ar 2019. gadu gan saražotā medus daudzums, gan medus vidējā cena samazinājās attiecīgi par 21,98%, un 9.71%. 2020. gadā ir reģistrēti 3272 biškopji ar 104 279 bišu saimēm. Salīdzinot ar 2019. gadu var secināt, ka gan biškopju skaits, gan bišu saimju skaits tajās ir palielinājies attiecīgi par 1,36 %, un 1.14%.

Biškopībā saražotā produkcija ir medus, ziedputekšņi, bišu maize, propoliss, bišu vasks un bišu māšu peru piens, kā arī tiek ražotas bišu mātes un bišu saimes, ko realizē nozares iekšējo vajadzību apmierināšanai. Biškopji no bišu saimēm ievāc dažādu ziedu medus, liepziedu medus, griķu medus, rapša medus, viršu un cita veida medus. Tirdzniecībā tiek piedāvāts dažāda veida saražotais medus, piemēram, izsviestais medus, šūnu medus, krēmveida medus, spiestais medus un cita veida. Lielāko daļu, no savas saražotās produkcijas, biškopji realizē tiešā pārdošanā patērētājiem un vairumtirdzniecībā, kā arī daļa saražotās produkcijas tiek realizēta mazumtirdzniecības uzņēmumiem (veikaliem), pārtikas ražotājiem (konditorejām u.c.) un eksportēta.

Biškopības nozarē esošās situācijas izvērtēšanai tiek veiktas aptaujas, diskusijas, semināri un sanāksmes ar nozarē iesaistītajām organizācijām un biškopjiem. 2022.gadā tiešsaistē tika veikta biškopju aptauja, lai iegūtu datus biškopības nozares struktūras izpētei un nozares vajadzību apzināšanai. Pavisam aptaujā piedalījās un atbildes iesniedza 443 respondenti. Aptaujā 69 % respondentu ir norādījuši, ka papildus medus ražošanai, tiek saražots arī bišu vasks, 53 % ražo propolisu un 48 % ražo bišu maizi. Turklāt, aptaujas rezultātā secināts, ka tieši varroze ir viens no galvenajiem cēloņiem bišu saimju bojāejai 2020./2021.gada ziemā un vēl dažas citas biežāk sastopamās bišu saimju slimības, kā arī barības trūkums, dzīvnieku postījumi un citi iemesli, piemēram, zināšanu trūkums. Aptaujas rezultāti liecina (87 % respondentu), ka joprojām ir nepieciešams atbalsts biškopjiem, lai palielinātu ražošanas un tirgvedības efektivitāti, atbalsts varrozes ierobežošanas līdzekļu iegādei, cīņai pret citiem bišu parazītiem un slimībām, kā arī kursi un mācību pasākumi biškopjiem par bišu audzēšanu un slimību profilaksi, medus savākšanu un fasēšanas apstākļiem, medus glabāšanu, transportēšanu un tirgvedību. Savukārt 81 % respondentu uzskata, ka ir nepieciešami pasākumi bišu skaita atjaunināšanai stropos un ka nepieciešami pasākumi nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanai un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu apsaimniekošanas prakšu izstrāde un izmantošanas veicināšana.

Tādēļ biškopības nozarē, lai mērķtiecīgi varētu sasniegt izvirzītos mērķus un vajadzības un stiprinātu un saglabātu bišu saimes, kā arī veicinātu biškopības produktu ražošanas un tirdzniecības efektivitāti, ir plānots realizēt sekojošus intervences veidus, kas noteikti Regulas Nr. 2021/2115 55.pantā:

1. TKO3.1. - Konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācijas un paraugprakses apmaiņa, tostarp ar tīklošanas palīdzību, biškopjiem un biškopju organizācijām.
2. TKO3.2. – Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz- bišu parazītu un slimību, jo īpaši varrozes, apkarošanu.

3. TKO3.3. - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanu un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu apsaimniekošanas prakšu izstrādes un izmantošanas veicināšanu.
4. TKO3.4. - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu skaita atjaunināšanu stropos Savienībā, tostarp bišu audzēšanu.
5. TKO3.5. - Sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētniecības programmas biškopības un biškopības produktu jomā.
6. TKO3.6. - Noieta veicināšanas, saziņas un mārketinga, tostarp tirgus uzraudzības, pasākumi un aktivitātes, kuru mērķis jo īpaši ir uzlabot patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti.
7. TKO3.7. - Produktu kvalitāti uzlabojoši pasākumi.

Valsts līdzfinansējuma likme:

Biškopības nozares intervencei valsts līdzfinansējums ir nodrošināts atbilstoši KLP likumdošanas prasībām un ir atbilstošs noteikto mērķu izpildei un rezultātu rādītāju sasniegšanai. Valsts piešķirtais līdzfinansējums ir 328 804 EUR, kas piecu gadu periodā sastāda 1 644 020 EUR. Atrēķinot biškopības programmas pagarinājuma periodā no 01.08.2022.-31.12.2022 noteikto finansējumu, tad valsts piešķirtais līdzfinansējums piecu gada periodam sastāda 1 579 699 EUR.

Skaidrojums par 2023.gada finansējumu:

Katra intervences veida indikatīvajā finanšu piešķīrumā 2023.gadam finansējums ir norādīts bez plānotiem izdevumiem, kas tiks realizēti biškopības programmas pagarinājuma periodā no 01.08.2022.-31.12.2022.

Demarkācija:

Lai noteiktu demarkāciju, ne lauku attīstības ietvaros, ne tiešo maksājumu ietvaros, netiek ieviestas līdzvērtīgas intervences, līdz ar to nepastāv dubultā finansējuma risks, jo biškopības intervences ietvaros netiek ieviestas līdzvērtīgas intervences, par kurām tiek pieprasīts atbalsts.

Komplementaritātes:

Kā papildinošs atbalsts biškopības nozarei ir ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts tiešo maksājumu ietvaros (TM1), kas nodrošinās ienākumu atbalsta minimumu, tādējādi garantējot ienākumu stabilitāti, un vairākas vides un klimata intervences - TM4.2 "Ekoloģiski nozīmīgas platības", kur viens no mērķiem ir saglabāt bioloģisko daudzveidību, un veicināt apputeksnētājiem labvēlīgu platību veidošanu bez augu aizsardzības līdzekļu lietošanas tajās; TM4.6. "Zālāju saglabāšanas veicināšana lopkopības saimniecībās" kuras mērķis ir veicināt klimata pārmaiņu mazināšanu un saglabāt lopkopībai piemērotas zālāju platības, ar minimālu dzīvnieku blīvumu (t.sk., ņemot vērā bišu stropu skaitu uz ha), tādējādi sniedzot finansiālu atbalstu aktīvajam lauksaimniekam par zālāju saglabāšanu un uzturēšanu; TM4.7. "Agroekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās", kur aktivitātes mērķis ir veicināt bioloģiskās ražošanas prakses attīstību un sniegt atbalstu par augstāku bioloģiskās ražošanas noteikumu ievērošanu, tostarp zālāju apsaimniekošanu biškopības saimniecībās.

Tāpat kā papildinošās biškopības nozares intervencēm ir arī lauku attīstības intervences - LA10.1 "Zaļās joslas", kur aktivitātes mērķis ir veicināt dažādu zaļo joslu izveidi aramzemēs, vienlaikus stiprinot ekosistēmu pakalpojumu sniegšanu (bioloģiskā daudzveidība, apputeksnētāji, putnu barības bāze ziemā, ainavu elementi u.tml.), sintētisko augu aizsardzības līdzekļu un sintētisko minerālmēsli nelietošanu ar ko sekmē augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu, tai skaitā veidojot buferzonas, un bišu izplatību tradicionālajā un bioloģiskajā lauksaimniecības sistēmā, LA10.4 "Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām", kur aktivitātes mērķis ir veicināt lauksaimniecības kultūraugu apputeksnēšanas nodrošināšanu, tādējādi atbalsts tiks maksāts par hektāru, kur tiks nodrošinātas 2 bišu saimes, lai daļēji vai pilnībā segtu attiecīgās paaugstinātās agrovīdes prakses izmaksas, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, pamatojoties uz bruto segumu aprēķinu datiem par ekstensīvu biškopības prekses īstenošanu, LA10.5 Zālāju biotopu apsaimniekošana", kur aktivitātes mērķis ir uzturēt no lauksaimnieciskās darbības atkarīgos Eiropas Savienības nozīmes bioloģiski vērtīgos zālājus un putnu dzīvotnes ilggadīgajos zālajos, NATURA 2000 teritorijās un ārpus tām, nodrošinot tiem atbilstošu

apsaimniekošanu, veicinot šo īpašo dabas vērtību saglabāšanu un LA11 “Bioloģiskā lauksaimniecība”, kur aktivitātes mērķis ir atbalstīt saimniecības, kuras iekļautas bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā pilnībā vai daļēji, un, apsaimniekojot lauksaimniecības platību, ražo bioloģiskās lauksaimniecības produktus.

Nozarei ir pieejams investīciju atbalsts LA 4.1.1. “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai”, kuras mērķis ir veicināt saimniecību, tai skaitā kooperatīvo sabiedrību ekonomiskās darbības rādītāju uzlabošanu un konkurētspēju, piedāvājuma koncentrāciju, tādējādi veicinot kooperācijas attīstību, kā arī lai modernizētu iekārtas, kas paaugstina efektivitāti un samazina izmaksas, kā arī atbalsts atjaunojamās enerģijas ražošanai un izmantošanai, kā arī energoefektivitātes uzlabošanai (LA4.1.4.) LA 4.1.5 ietvaros ir pieejams atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, kas veicina iesaistīšanos saimnieciskajā darbībā un palielina finanšu resursu pieejamību lauku saimniecībām.

Lai uzsāktu lauksaimniecisko darbību ir pieejams atbalsts gados jauniekiem lauksaimniekiem (LA6), savukārt mazo saimniecību darbības attīstībai – LA5, kas ir pieejams arī aizdevuma veidā LA 4.1.5.

LA 4.2 “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” intervenču ietvaros- ar mērķi radīt pievienoto vērtību primārajiem lauksaimniecības produktiem un veicināt ieguldījumus pārstrādē, kas ir pieejams gan granta, gan aizdevuma veidā.

Iedibinātas uzticamas metodes apraksts, kas izstrādāta, lai dalībvalsts teritorijā noteiktu ziemošanai gatavu bišu saimju skaitu katru gadu no 1. septembra līdz 31. decembrim

Bišu stropu uzskaites metodes apraksts, ko izmanto, lai noteiktu stropu skaitu saskaņā ar Komisijas īstenošanas Regulas Nr.2022/126 37.panta prasībām.

Pamatojoties uz nacionālajiem normatīvajiem aktiem Latvijā darbojas ~~vienotā valsts informācijas sistēma "Lauksaimniecības datu centra informācijas sistēma"~~ lauksaimniecības dzīvnieku, ganāmpulku un novietņu reģistrs (turpmāk - elektroniskā datubāze), kuru uztur un administrē valsts ~~nozīmētā~~ nozīmēta iestāde ~~Lauksaimniecības datu centrs~~. Šajā elektroniskajā datubāzē tiek pastāvīgi uzskaitīts bišu īpašnieku un turētāju (turpmāk - biškopji) skaits, kā arī uzskaitīta un atjaunota informācija par bišu stropu (saimju) skaitu valstī. Biškopji informāciju par bišu stropu skaitu ziņo tiešsaistē vai iesniedzot elektroniski vai rakstiski iesniegumu divreiz gadā uz 1. maiju un 1. novembri. Latvijā biškopji visus bišu stropus ieziemo sākot no septembra līdz novembrim, jo to nosaka Latvijas klimatiskie apstākļi. Tā kā ziemošanas periodā bites netiek traucētas, tad pirmo reizi biškopis ziņo informāciju elektroniskajā datubāzē tūlīt pēc bišu stropu ieziemošanas (uz 1.novembri), norādot cik daudz bišu stropu ir ieziemojis un atkārtoti bišu stropus uzskaita tikai pavasarī (uz 1.maiju), kad sāk darboties ar bitēm savās dravās, norādot cik daudz bišu ir pārziemojušas. Esošā elektroniskā datubāze pilnīgi nodrošina bišu stropu un biškopju uzskaiti visā valstī ziemošanas periodā, ieskaitot laika periodu no 1.septembra līdz 31.decembrim, kā tas ir noteikts Regulas Nr.2022/126 37.pantā.

3.9. Vienkāršošana un administratīvā sloga samazināšana

Administratīvā sloga mazināšanas mērķis ir celt fonda ieviešanas sistēmas efektivitāti un vienkāršot darbību īstenošanu atbalsta saņēmējam. Lai nodrošinātu administratīvā sloga mazināšanu, tiks nodrošināts tāds pasākumu kopums, kas varētu atvieglot administratīvo slogu, jau sākot ar projektu plānošanas posmu un turpinot ar to ieviešanu un ilgtspējības nodrošināšanu, kā arī visā atbalsta administrēšanas procesā.

Administratīvā sloga mazināšanas pasākumi iedalāmi 2 līmeņos: tiesiskais ietvars, plānošanas dokumenti un KLP SP ieviešana, administrēšanas, uzraudzība un novērtēšanas sistēma, t.sk. IT izmantošana KLP īstenošanā. Attiecībā uz administrēšanas, uzraudzības un novērtēšanas sistēmu, uzlabota LAD piekļuve citu institūciju datubāzēm, tādējādi samazinot administratīvo slogu atbalsta saņēmējiem un uzlabojot fondu pārraudzības efektivitāti. Izveidota, kā arī turpmāk tiks padarīta efektīvāka Elektroniskā pieteikšanās sistēma (EPS) atbalstam (pieteikšanās atbalsta saņemšanai un atskaišu iesniegšana elektroniski, saziņa ar LAD, izmantojot LAD izveidoto elektronisko pieteikšanās sistēmu), tādējādi samazinot administratīvo slogu atbalsta pretendentiem un saņēmējiem. Jau pašreizējā plānošanas periodā lauksaimniekam EPS parādās brīdinājums, ja sistēma saskaņā ar pieteikumā ievadītajiem datiem konstatē kāda nosacījuma

neizpildi, un šī pieeja tiks saglabāta arī nākotnē. Piemēram, brīdinājums parādīsies gadījumos, ja netiks nodrošināta kultūraugu dažādošanas prasība, ekoloģiski nozīmīgas platības apjoms u.c. Atsevišķos gadījumos platību monitoringa sistēma var tikt izmantota arī ārkārtas apstākļu gadījumiem.

Aizvien attīstoties tehnoloģijām un datu izmantošanai starp iestādēm ir iespējams atvieglot KLP SP intervenču pārvaldību un administrēšanu, tādējādi ceļot fondu ieviešanas sistēmu efektivitāti, kā arī atvieglot administratīvo slogu atbalsta saņēmējiem jau ar atbalsta pieteikumu iesniegšanu, turpinot ar īstenošanu un ilgtspējības nodrošināšanu.

Attiecībā uz administrēšanas, uzraudzības un novērtēšanas sistēmu, ir pilnveidota LAD piekļuve citu institūciju datubāzēm, uzlabojot fondu pārraudzības efektivitāti. Arī turpmāk tiks padarīta efektīvāka Elektroniskā pieteikšanās sistēma (EPS) atbalstam, uzlabota funkcionalitāte, ieviesti papildu elementi EPS darbības vienkāršošanai un pilnveidošanai, lai sistēma būtu lietotājam draudzīga, tādējādi samazinot administratīvo slogu atbalsta pretendentiem un saņēmējiem un atvieglot LAD atbalsta pieteikumu administrēšanu.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu, efektīvu un atbilstošu projektu iesniegumu administrēšanas procesu un ievērotu finansējuma papildinātības un nošķiršanas pamatprincipus, LAD notiek datu apmaiņa ar Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēmu, tādējādi izslēdzot dubultā finansējuma iespējamību ES fondu ietvaros.

Lauku atbalsta dienests nodrošina datu apmaiņu noslēgto starpresoru vienošanās vai līgumā noteiktā apjomā, struktūrā un ievērojot termiņus.

LAD dati ir atvērti un brīvi pieejami Latvijas Atvērto datu portālā (<https://data.gov.lv>).

LAD telpiskie dati ir atvērti un brīvi pieejami LAD mājaslapā (<https://www.lad.gov.lv>). WMS un WFS pakalpju veidā pieejama katras dienas aktuālā lauku bloku informācija, pieteikto lauku informācija, kā arī WFS pakalpe ar ainavu elementiem.

Lauku bloku un lauku pakalpju adreses plašākam lietotāju lokam pieejamas Latvijas nacionālajā ģeoportālā <https://geolatvija.lv>.

Lauku bloku un lauku informācija attiecīgi divas un vienu reizi gadā tiek piegādātas VRAA, kas sagatavo skatīšanās un lejupielādes pakalpes publicēšanai INSPIRE ģeoportālā.

INSPIRE Lauku un Lauku bloku ģeotelpiskā informācija <https://inspire-geoportal.ec.europa.eu> —

Tāpat LAD ir izveidojis ērtu rīku – mobilo lietotni, kas nodrošina ātrāku un vienkāršāku komunikāciju starp LAD un klientiem. Rezultātā - lauksaimnieki informāciju saņem ātrāk, spēj ātrāk reaģēt dažādās problēmsituācijās un par to informēt LAD. Mobilā lietotne nodrošina iespēju aplūkot kalendāru un dokumentu iesniegšanas termiņus, uzņemt un nosūtīt attēlus LAD ar GPS koordinātēm, aplūkot informāciju par kontrolēm saimniecībā, aplūkot projektu pieteikumus, sekot līdzi maksājumiem, kā arī atvērt lauku bloku karti, apskatīt saziņu ar LAD u.t.t.

Lai vienkāršotu LAD atbalsta administrēšanu, ir izveidots robots Varis, kura darba pienākums ir pārbaudīt ziņas par atbalsta saņēmējiem Sodu reģistrā. Robots LAD datu bāzē pārskata visus atbalsta pretendētus, pēc tam Lursoft datu bāzē iegūst informāciju par uzņēmuma atbildīgajām personām. Sodu reģistrā robots Varis pārbauda, vai atbalsta saņēmējs nav sodīts. Iegūto informāciju Varis ievieto LAD datu bāzē.

Ir izveidota dokumentu vadības sistēma, kas nodrošina dokumentu apriti elektroniski starp Vadošo iestādi, Maksājumu aģentūru, Revīzijas iestādi, Sertifikācijas struktūru, Kompetento iestādi un citām iestādēm, kā arī atbalsta pretendentiem un saņēmējiem.

Elektroniskā pieteikšanās sistēma

Lai klientiem nodrošinātu ātrāku un ērtāku iesniegumu iesniegšanu, Lauku atbalsta dienests 2007.gadā uzsāka darbu pie Elektroniskās pieteikšanās sistēmas izstrādes. Kā pirmais e-pakalpojums 2008.gadā tika izveidots Platību maksājumu pieteikums. Tika saņemti gandrīz 800 iesniegumi tieši EPS sistēmā. 2016.gada sezonā to bija vairāk nekā 60 000. Tiek nodrošināta iesniegumu iesniegšanas iespēja arī vairāku ne-IAKS intervenču ietvaros. Sistēma atvieglo klientiem pieteikumu aizpildīšanu un pārraudzību. LAD EPS Pieteikumu aizpildīšanas process ir vienkāršots un papildināts ar papildu skaidrojošo informāciju, kā arī ir pieejama papildu informācija par iesniegto pieteikumu apstrādi – dažādām problēmām vai atbalsta izmaksu, kura rezultātā LAD ir kļuvis pieejamāks klientiem. Šobrīd LAD nodrošina ne tikai LAD e-pakalpojumus, bet arī vairākus citu iestāžu (~~LDC~~, VTUA un VAAD) pakalpojumus. LAD par EPS saņēmis vairākus apbalvojumus ka labāko IT risinājumu.

Vienkāršoto izmaksu izmantošana

Administratīvā sloga samazināšanai gan atbalsta saņēmējiem, gan maksājumu aģentūrai atsevišķās ELFLA intervencēs tiks piemēroti vienkāršoto izmaksu veidi. Tādējādi tiks būtiski samazināts administratīvais slogs gan atbalsta saņēmējam, gan maksājumu aģentūrai - atbalsta saņēmējam nav jāiesniedz maksājumu aģentūrai netiešo izmaksu pamatojošie dokumenti, kas attiecīgi samazinās maksājumu pieteikumu izvērtēšanai nepieciešamos laika un cilvēkresursus.

Ieviešot vienkāršotās izmaksas ELFLA intervencēs un koncentrējoties uz intervenču mērķu izpildi, nevis finanšu dokumentu pārbaudi, tiks nodrošināta:

- finansējuma saņēmēja administratīvā sloga samazināšanu projekta izmaksu uzskaitēi un maksājuma pieprasījumu pamatojošās dokumentācijas sagatavošanai;
- LAD administratīvā sloga samazināšanu projektu izmaksu dokumentācijas pārbaudēs;
- kļūdu rašanās iespēju samazināšanās gan izmaksu pamatojošās dokumentācijas sagatavošanā, gan tās pārbaudē;
- ELFLA finansējuma aprites ātruma palielināšanās – samazināts laiks maksājumu pieprasījumu sagatavošanai, pārbaudei un lēmuma sagatavošanai par līdzfinansējuma apstiprināšanu;
- efektīvāks finansējuma izlietojums, fokusējoties uz mērķa un rezultātu sasniegšanu.

1. Intervences veidam “Investīcijas” ir piemērotas sekojošās vienkāršotās izmaksas:

1.1. Vienkāršotā izmaksa “Vienotās likmes finansējums sagatavošanas un vispārējam izmaksām” tiek piemērota sekojošām intervencēm:

- LA 4.1.1. “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai”;
- LA 4.1.2 “Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazināšanai pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās”;
- LA 4.1.3. “Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai”;
- LA 4.1.4. “Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai”;
- LA 4.2. “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē”;
- LA 4.3. “Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā”;
- LA4.5. “Mākslīgo mitrāju izveide”;
- LA4.6. “Zālāju biotopu atjaunošana”;
- LA5 “Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās”

Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku “Vienotās likmes finansējums sagatavošanas un vispārējam izmaksām”. Metodika izstrādāta vienotas izpratnes veicināšanai par vienotās likmes piemērošanu KLP SP projektu iesnieguma sagatavošanas un vispārējam izmaksām.

1.2. Vienkāršotā izmaksa “Tehnikas un iekārtu vienību izmaksu standarta likmes noteikšana un tās iekļaušana Tehnikas un iekārtu katalogā”, tiek piemērota sekojošām intervencēm:

- LA 4.1.1. “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās”;
- LA 4.1.2 “Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās”;
- LA 4.1.3. “Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai”;
- LA 4.1.4. “Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai”;
- LA 4.2. “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē”;
- LA4.6. “Zālāju biotopu atjaunošana”;
- LA5 “Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās”.

Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku “Tehnikas un iekārtu vienību izmaksu standarta likmes noteikšana un tās iekļaušana Tehnikas un iekārtu katalogā”.

Katalogs ir pieejams kā elektroniskais rīks LAD Elektroniskajā pieteikšanās sistēmā.

LLKC kā neatkarīga iestāde nodrošina tehnikas un iekārtu cenas vērtēšanas ekspertu komisijas darbību tehnikas un iekārtu vienību izmaksu noteikšanai un tās iekļaušanai katalogā. LLKC izvēlētie eksperti dod slēdzieni par tehnikas un iekārtu vienību cenas atbilstību vidējai tirgus cenai saskaņā ar vērtēšanas metodiku un apstiprina vai noraida iesniegto pieteikumu par tehnikas un iekārtu vienības cenas ievietošanu katalogā.

Galvenā kataloga priekšrocība – ir samazināts lauksaimnieka patērētais laiks projekta pieteikuma aizpildīšanai, kā arī ir vieglāk izvēlēties atbilstošu tehniku un iekārtas iecerētā projekta īstenošanai. Samazinās kļūdu rašanās iespējas izmaksu pamatojošās projekta dokumentācijas sagatavošanā un pārbaudē.

Katalogā katrai tehnikas un iekārtas vienībai, ir iespējams ievēlēties vienu no trim komplektāciju piedāvājumiem – bāzes un divas bagātīgāk aprīkotas komplektācijas.

2. Intervences veidam “Sadarbība” ir piemērotas sekojošās vienkāršotās izmaksas:

2.1. Intervencē LA 19 “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu” ir piemērotas sekojošās vienkāršotās izmaksas:

2.1.1 Vienkāršotā izmaksa “ Vienotās likmes finansējums sagatavošanas un vispārējam izmaksām”

Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku ““Vienotās likmes finansējums sagatavošanas un vispārējam izmaksām”. Metodika izstrādāta vienotas izpratnes veicināšanai par vienotās likmes piemērošanu KLP SP projektu iesnieguma sagatavošanas un vispārējam izmaksām.

2.1.2. Vienkāršotā izmaksa “Budžeta projekts - fiksētas summas maksājums “Lauku biļete””

Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku “Budžeta projekts - fiksētas summas maksājums “Lauku biļete””. Fiksētas summas maksājums jaunu produktu un pakalpojumu radīšanai, saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju.

2.1.3. Vienkāršotā izmaksa “Fiksētas summas maksājums “Jauniešu iniciatīva””

Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku “Fiksētas summas maksājums “Jauniešu iniciatīva””. Fiksētas summas maksājums jauniešu iniciatīvu attīstības projektiem, saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju. Atbalsts pieejams, lai nodrošinātu iespēju iegūt dzīvei nepieciešamās prasmes, zināšanas un kompetences neformālās izglītības ceļā.

2.1.4. Vienkāršotā izmaksa fiksētas summas maksājums saskaņā ar metodiku “Budžeta projekts - fiksētas summas maksājums starpvalstu un starpteritoriālai sadarbībai vietējām rīcības grupām”

Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku “Budžeta projekts – fiksētas summas maksājums starpvalstu un starpteritoriālai sadarbībai vietējām rīcības grupām”. Atbalsta apjoms līdz 100 000 euro ir pieejams kopienu spēcinošām un vietas attīstības sekmējošām iniciatīvām, saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju.

2.1.5. Vienkāršotā izmaksa “Vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika 1 km izmaksām”

Vienkāršota izmaksa saskaņā ar metodiku “Vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika 1 km izmaksām darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” īstenošanai”.

2.1.6. Vienkāršotā izmaksa “Vienotas likmes finansējums izmaksām, kas nav personāla izmaksas”

Vienota likme 40 % apmērā no attiecināmajām tiešajām personāla izmaksām, lai segtu darbības atlikušās attiecināmās izmaksas.

2.1.7. Vienkāršotā izmaksa “Vienotas likmes finansējums netiešajām izmaksām”

Vienkāršotā izmaksa ir ieviesta saskaņā ar regulas 2021/1060 54. panta a) apakšpunktu.

2.1.8. Vienkāršotā izmaksa “Tiešās personāla izmaksu aprēķins kā vienotā likme no tiešajām izmaksām”

Vienkāršotā izmaksa ir ieviesta saskaņā ar regulas 2021/1060 55. panta 1. punktu;

2.1.9. vienkāršotā izmaksa vienas vienības izmaksu standarta likme iekšzemes komandējuma izmaksām darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” un Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam, atbilstoši regulas 2021/2115 83.panta 2.punkta “c” apakšpunktam.

Atbilstoši regulas 2021/2115 83.panta 2.punkta “c” apakšpunktam II pīlāra intervencēm var tikt pārņemtas vienkāršotās izmaksas citu fondu līdzīgām darbībām atbilstoši nacionālajos normatīvajos aktos noteiktajam.

2.2. Intervencē LA 16. “Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai “

2.2.1. Vienkāršotā izmaksa “Vienas vienības izmaksas - stundas likmes atalgojums sadarbības partneriem”

Pamatojums izvēlētai vienkāršotai izmaksai: Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku “Vienas vienības izmaksas – stundas likmes atalgojums sadarbības partneriem”.

2.2.2. Vienkāršotā izmaksa “Vienkāršoto izmaksu vienotā likme netiešajām izmaksām pētniecības projektiem”

Pamatojums izvēlētai vienkāršotai izmaksai: Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar pētniecības un inovācijas pamatprogrammu Apvārsnis Eiropa.

2.2.3. Vienkāršotā izmaksa “Vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika 1 km izmaksām”

Pamatojums izvēlētai vienkāršotai izmaksai: Vienkāršota izmaksa saskaņā ar metodiku “Vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika 1 km izmaksām darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” īstenošanai”.

2.3. Intervencē LA 20 „Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai”

2.3.1. vienkāršotā izmaksa “Vienotās likmes finansējums sagatavošanas un vispārējam izmaksām”.

Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku “Vienotās likmes finansējums sagatavošanas un vispārējam izmaksām”. Metodika izstrādāta vienotas izpratnes veicināšanai par vienotās likmes piemērošanu KLP SP projektu iesnieguma sagatavošanas un vispārējam izmaksām.

2.3.2. vienkāršotā izmaksa “Budžeta projekts - fiksētas summas maksājums sadarbības projektiem aktivitātē “Produktu virzība tirgū””.

Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku “Budžeta projekts – fiksētas summas maksājums sadarbības projektiem aktivitātē “Produktu virzība tirgū””.

2.3.3. vienkāršotā izmaksa “Vienotas likmes finansējums netiešajām izmaksām”.

Vienkāršotā izmaksa ir ieviesta saskaņā ar regulas 2021/1060 54. panta a) apakšpunktu.

2.3.4. vienkāršotā izmaksa “Tiešās personāla izmaksu aprēķins kā vienotā likme no tiešajām izmaksām”.

Vienkāršotā izmaksa ir ieviesta saskaņā ar regulas 2021/1060 55. panta 1. punktu.

[2.3.5. vienkāršotā izmaksa vienas vienības izmaksu standarta likme 1 km un iekšzemes komandējuma izmaksām darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” un Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam, atbilstoši regulas 2021/2115 83.panta 2.punkta “c” apakšpunktam.](#)

[3. Intervencē LA1.3 “Informatīvie pasākumi \(Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide\)”](#)

[vienkāršotā izmaksa “Vienotas likmes finansējums netiešajām izmaksām” ir ieviesta saskaņā ar regulas 2021/1060 54. panta a\) apakšpunktu.](#)

3.10. Nosacījumu sistēma

3.10.4. Galvenais jautājums: Bioloģiskā daudzveidība un ainava (aizsardzība un kvalitāte)

3.10.4.1. LLVS 8: Minimālā aramzemes daļa, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām teritorijām un iezīmēm, kā arī visā lauksaimniecības platībā, ainavas iezīmju saglabāšana un aizliegums griezt dzīvžogus un cirst kokus putnu vairošanās un ligzdošanas sezonā

3.10.4.1.1. Saimniecību prakšu kopsavilkums

Minimālā standartdaļa:

Vismaz Vismaz 4 % no aramzemes, ieskaitot papuvi, saimniecības līmenī ir atvēlēti ar ražošanu nesaistītām platībām un objektiem/iezīmēm.

Aramzemes daļa (%), kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām platībām un objektiem/iezīmēm : 4.0%

Vismaz 3 % no aramzemes, ieskaitot papuvi, saimniecības līmenī ar ražošanu nesaistītām platībām un objektiem/iezīmēm ir atvēlēti jau tad, kad lauksaimnieks vismaz 7 % no aramzemes, ieskaitot papuvi,

apņemas ar ražošanu nesaistītām platībām un objektiem/iezīmēm atvēlēt, ievērojot pastiprinātu ekoshēmu saskaņā ar 31. panta 5. punkta a) apakšpunktu.

Vismaz 7 % aramzemes, ieskaitot papuvi, saimniecības līmenī ir atvēlēti ar ražošanu nesaistītām platībām un objektiem/iezīmēm, starpkultūrām un slāpekli piesaistošām kultūrām, ko audzē, neizmantojot augu aizsardzības līdzekļus, un no tiem 3 %, ieskaitot papuvi, ir ar ražošanu nesaistītas platības un objekti/iezīmes. Attiecībā uz starpkultūrām dalībvalstīm jāizmanto svēruma koeficients 0,3.

Objektu/iezīmju saraksts (provizorisks tādu objektu/iezīmju un ar ražošanu nesaistītu platību saraksts, kas ir piemēroti minimālās daļas aprēķināšanai)

Bufejoslas

Skaidrojums

2m līdz 20m platas ražošanā neizmantotas aizsargjoslas (bufejoslas), ar zālāju vai dabīgi iesējušos augu segumu.

Līnijas objekts. Uz 1m: pārrēķina koeficients: 6, svēruma koeficients: 1,5

Akmens **Bufejoslas**

Akmens krāvumi

Skaidrojums

Akmeņu kaudzes 0,01—0,5 ha platībā.

Poligons. Uz 1m²: svēruma koeficients: 1,5

kultūras objekti

Grāvji

Skaidrojums

Meliorācijas kadastra informācijas sistēmā reģistrētie valsts nozīmes ūdensnotekas posmi, novadgrāvji, kontūrgrāvji vai susinātājgrāvji.

Līnijas objekts. Uz 1m: pārrēķina koeficients: 6, svēruma koeficients: 2

Laukmales **Grāvji**

Laukmales, atmatas, bufejoslas

Skaidrojums

2m līdz 20m platas ražošanā neizmantotas laukmales, tostarp aizsargjoslas (bufejoslas), ar zālāju vai dabīgi iesējušos augu segumu.

Līnijas objekts. Uz 1m: pārrēķina koeficients: 6, svēruma koeficients: 1,5

Dzīvžogi

Dzīvžogi, atsevišķi koki vai koku grupa, koku rindas

Skaidrojums

1. Koku vai krūmu puduri 0,01—0,5 ha platībā.

Poligons. Uz 1 m²: svēruma koeficients: 2

2. Koku rindas.

Līnijas objekts. Uz 1 m: pārrēķina koeficients 5, svēruma koeficients: 2

3. Atsevišķi augoši koki.

Punktveida objekts. Uz vienu koku 30 m²

3.1. Atsevišķi augoši koki ar ražošanu nesaistītu platību zem koka vainagu.

Punktveida objekts. Uz vienu koku 300 m² (7 x 7 x 3,14 = 153,6 x 2 = 300)

4. Dižkoki (t.sk. potenciālie), kuri aizsargājami saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu, ar ražošanu nesaistītu platību zem koka vainagu.

Punktveida objekts. Uz vienu koku $628 \text{ m}^2 (10 \times 10 \times 3,14 = 314 \times 2 = 628)$

5. Alejas, kuras aizsargājamās saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu.

Līnijas objekts. Uz 1 m: pārrēķina koeficients 20, svērums koeficients: 2

~~Šie ainavu elementi lauksaimniekam ir jā saglabā līdz tā kārtējā gada beigām, par kuru ir iesniegts iesniegums.~~

Papuvē

Papuvē esoša zeme

Skaidrojums

1. Papuve bez augu seguma vai ar iesējušos dabīgu augu segumu, kas kārtējā gadā līdz dalībvalsts noteiktam datumam netiek izmantota lauksaimniecības produktu (t.sk. lopbarības) ražošanai vai dzīvnieku ganīšanai.

Poligons. Uz 1 m^2 : svērums koeficients: 1

2. Zaļmēslojuma papuve, kas kārtējā gadā līdz dalībvalsts noteiktam datumam netiek izmantota lauksaimniecības produktu (t.sk. lopbarības) ražošanai vai dzīvnieku ganīšanai un kurā netiek izmantoti augu aizsardzības līdzekļi.

Poligons. Uz 1 m^2 : svērums koeficients: 1,5

~~Attiecībā uz 2023. pieprasījumu gadu saskaņā ar Regulu 2022/1317 ir paredzēta sekojoša atkāpe: piemērojot LLVN 8 standarta īstenošanai plānoto prasību, kas paredz atvēlēt vismaz 4% no saimniecības aramzemes ar ražošanu nesaistītām platībām un elementiem, atļaut izmantot papuves kviešu, rudzu, auzu, griķu, miežu, dārzeņu vai kartupeļu audzēšanai un atļaut augu aizsardzības līdzekļu izmantošanu šajās platībās.~~

Citi

Skaidrojums

1. Biodaudzveidības salas kā, piemēram, mitraines, pārmitras vietas uz lauksaimniecības zemes, sliksņas, lankas 0,01 – 1,5 ha platībā.

Poligons. Uz 1 m^2 : svērums koeficients: 2

2. Dižakmeņi, kuri aizsargājami saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu.

Punktveida objekts. Viens akmens 30 m^2

~~Attiecībā uz 2024. pieprasījuma gadu saskaņā ar Regulu 2024/587 tiks nodrošināta sekojoša atkāpe attiecībā uz LLVS 8 piemērošanu: prasība 4% no aramzemes atvēlēt ar ražošanu nesaistītām platībām vai elementiem uzskatāma par izpildītu, ja saimniecības līmenī vismaz 4% no aramzemes aizņem neproduktīvās platības un elementiem, arī papuvē atstātai zemei un/vai slāpekli piesaistošie kultūraugi un vai starpkultūras.~~

~~Starpkultūras un slāpekli piesaistošos kultūraugus audzē, neizmantojot augu aizsardzības līdzekļus un par attiecīgām platībām nevar saņemt ekoshēmas atbalstu par ekoloģiski nozīmīgām platībām.~~

Nelieli dīķi

Skaidrojums

Dīķi 0,01–0,5 ha, ietverot arī piekrastes veģetāciju.
Poligons. Uz 1 m²: svērums koeficients: 1,5

Citi

Nelieli dīķi

Nelieli mitrāji

Akmens mūri

Strauti

Terases

Objektu/iezīmju saraksts (saglabāšanai)

- Dzīvzogi, atsevišķi koki vai koku grupa, koku rindas

Aizliegums cirpt dzīvžogus un gāzt kokus putnu vairošanās un ligzdošanas laikā (obligāts)

Lauksaimnieks neveic dzīvžogu un koku ciršanu un griešanu laika periodā no 15. marta līdz 31. jūlijam, izņemot ilggadīgos stādījumus, platībās, kas atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā un no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam pārējās teritorijās.

Dižkoki, kuri aizsargājami saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu.

Alejas, kuras aizsargājamās saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu.

Pasākumi, kas paredzēti, lai izvairītos no invazīvām augu sugām

Lauksaimnieks nodrošina, ka lauksaimniecības zemes platībās esošie invazīvie latvāņu ģints augu sugas augi nopļauti līdz brīdim, kad veidojas ziedkopas.

3.10.4.1.2. Teritoriālā piemērošanas joma (piemērojams “minimālās daļas” standartam)

Visa valsts teritorija.

3.10.4.1.3. Attiecīgie lauksaimnieku veidi (piemērojams “minimālās daļas” standartam)

Visi lauksaimnieki, kuru rīcībā ir aramzeme (atskaitot izņēmumus)

Piemērojamie izņēmumi

Ar aramzemi līdz 10 hektāru platībā (III pielikuma 1. punkta c) apakšpunkta 5. zemspētras piezīme)

Ja vairāk nekā 75 % no atbalsttiesīgās lauksaimniecības zemes ir ilggadīgi zālāji (III pielikuma 1. punkta b) apakšpunkta 5. zemspētras piezīme)

Ja vairāk nekā 75 % aramzemes izmanto, lai audzētu stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus, zemi atstāj papuvē, tajā audzē pākšaugus vai to vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos (III pielikuma 1. punkta a) apakšpunkta zemspētras piezīme)

III pielikuma 2. punkta 1. zemspētras piezīmē noteiktie izņēmumi

3.10.4.1.4. Skaidrojums par devumu prakses/standarta galvenā mērķa sasniegšanā

Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība un ainavas elementu saglabāšana, tostarp putnu un apputeksnētāju aizsardzība, ir vides jautājumi, kas tiek risināti ar [LVN LLVS 8](#). Standarta galvenais mērķis ir **saglabāt neproduktīvos elementus un platības ar ražošanu nesaistītu elementu izveide vai saglabāšana**, lai uzlabotu bioloģisko daudzveidību saimniecībās.

Ainavas elementi sniedz arī vairākus svarīgus vides ieguvumus attiecībā uz augsni, ūdens kvalitāti un klimata pārmaiņām (jo īpaši oglekļa piesaisti), un tiem ir liela nozīme ekosistēmu pakalpojumu sniegšanā, piemēram, kaitēkļu apkarošanā un erozijas novēršanā. Šie elementi nodrošinās arī plašākus savienojamības koridorus, kas veido daļu no “zaļās infrastruktūras” lauksaimniecības teritorijās.

Kā ainavu elementi tiek noteikti pašreizējā periodā zaļināšanas ietvaros noteiktie neproduktīvie ainavu elementi ekoloģiskās nozīmes platības praksei, papildinot šo sarakstu ar atsevišķiem elementiem, lai sniegtu vēl lielāku devumu mērķa sasniegšanā.

Invazīvo latvāņu ģints augu sugu izplatība Latvijā ir nopietna problēma, kas padara lauksaimniecībā izmantojamo zemi par nepiemērotu lauksaimnieciskajai darbībai.

Ar latvāņiem aizaugušas platības Latvijā ir pielīdzināmas pamestām lauksaimniecības zemēm, kur lauksaimnieciskā darbība var tik veikta tikai pēc nopietniem ieguldījumiem atgriežot šo zemi lauksaimniecībā izmantojamas zemes statusā.

Veidojot blīvas audzes un izkonkurējot vietējās augu sugas, latvāņi ieviešas un saglabājas ne tikai nekoptos laukos un ceļmalās, bet arī dabīgās augu sabiedrībās. Latvāņi ir gaismu mīloši augi un šis apstāklis nosaka latvāņu izplatību atklātās platībās. Rezultātā tiek negatīvi ietekmēta bioloģiskā daudzveidība, Latvijas laukiem tradicionālās ainavas vizuālās vērtības. Sugas konkurētspēju veicinošie bioloģiskie un ekoloģiskie faktori kopā ar efektīvu sēklu izplatīšanu, ko veic cilvēki, ūdens un vējš, nodrošina latvāņa straujo savairošanos. Agresīvās nezāles izplatību veicinājušas arī nekoptas un pamestas zemes.

salīdzināt ziņojumu

4. Vairākām intervencēm kopīgi elementi

4.1. Definīcija un minimālās prasības

4.1.1. Lauksaimnieciskā darbība

4.1.1.1. Ražošanas definīcija

Latvija turpinās piemērot Regulas 1307/2013 4(1)(c)(i).panta definīciju.

4.1.1.2. Lauksaimniecības zemes uzturēšanas definīcija

4.1.1.2.1. Aramzemes uzturēšanas kritēriji

Lauksaimnieks veic lauksaimniecisko darbību, ja:

Aramzeme ir:

- līdzena, bez krūmu dzinumiem;
- papuvē apkarotas nezāles, nepieļaujot sēklas nogatavošanos.

4.1.1.2.2. Ilggadīgo stādījumu uzturēšanas kritēriji

Lauksaimnieks veic lauksaimniecisko darbību, ja:

Ilggadīgo stādījumu rindstarpas, kuru platums pārsniedz vienu metru, ir izplāutas/apstrādātas, nav nokaltušu koku, krūmu līdz dalībvalsts noteiktam datumam.

4.1.1.2.3. Ilggadīgo zālaugu uzturēšanas kritēriji

Lauksaimnieks veic lauksaimniecisko darbību, ja:

Zālāji ir noganīti vai nopļauti līdz dalībvalsts noteiktam datumam.

Attiecībā uz zālāju platībām, kas atzītas par Eiropas Savienības zālāju biotopiem vai putnu dzīvotnēm, saskaņā ar Biotopu direktīvu 92/43/EEK vai Putnu direktīva 2009/147/EK, var tikt noteiktas citas atkāpes apsaimniekošanas režīmā, kas ir saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem par šādu teritoriju apsaimniekošanu (ievērojot agrovides intervences - LA10.5 zālāju biotopu apsaimniekošanas nosacījumus).

4.1.2. Lauksaimniecības platība

4.1.2.1. Agromežsaimniecības sistēmu elementi, ja tās tiek izveidotas un/vai uzturētas lauksaimniecības platībā

4.1.2.1.1. Aramzemes agromežsaimniecības sistēmu elementi

Par agromežsaimniecības sistēmu elementiem uzskatāmi koki, kas tiek audzēti kā atsevišķi augoši koki vai kā koki grupās, vai rindās, vai joslās ar mērķi nodrošināt zemes ilgtspējīgu izmantošanu un novērst augsnes eroziju, palielināt oglekļa piesaisti u.c.

~~Šos kokus uzskata par atbalsttiesīgu platību tad, ja atsevišķi augošu koku skaits uz hektāra nepārsniedz 100 vai, ja koku grupu, vai rindu, vai joslu aizņemtā kopējā platība nepārsniedz 500 m².~~

~~Ierobežojumi (100 koki un 500m²) neattiecas uz LLVN 8 elementiem: atsevišķi augoši koki, koku rindas un dzīvžogi, kas iekļauti LLVN 8 atbalsttiesīgo ainavu elementu slānī~~ Atbalsttiesīgajā platībā ietver aramzemes ieskaitus atsevišķi augošus kokus vai kokus grupās, vai rindās, vai joslās, kuru kopējā platība nepārsniedz DV noteiktu īpatsvaru, kurš nepārsniedz 20% no lauka bloka platības.

4.1.2.1.2. Ilggadīgo stādījumu agromežsaimniecības sistēmu elementi

Par agromežsaimniecības sistēmu elementiem uzskatāmi koki, kas tiek audzēti kā atsevišķi augoši koki vai kā koki grupās, vai rindās, vai joslās ar mērķi nodrošināt zemes ilgtspējīgu izmantošanu un novērst augsnes eroziju, palielināt oglekļa piesaisti u.c.

Šos kokus uzskata par atbalsttiesīgu platību tad, ja atsevišķi augošu koku skaits uz hektāra nepārsniedz 100 vai, ja koku grupu, vai rindu, vai joslu aizņemtā kopējā platība nepārsniedz 500 m².

~~Ierobežojumi (100 koki un 500m²) neattiecas uz LLVN 8 elementiem: atsevišķi augoši koki, koku rindas un dzīvžogi, kas iekļauti LLVN 8 atbalsttiesīgo ainavu elementu slānī.~~

4.1.2.1.3. Ilggadīgu zālaugu agromežsaimniecības sistēmu elementi

Par agromežsaimniecības sistēmu elementiem uzskatāmi koki, kas tiek audzēti kā atsevišķi augoši koki vai kā koki grupās, vai rindās, vai joslās ar mērķi nodrošināt zemes ilgtspējīgu izmantošanu un novērst augsnes eroziju, palielināt oglekļa piesaisti u.c.

Šos kokus uzskata par atbalsttiesīgu platību tad, ja atsevišķi augošu koku skaits uz hektāra nepārsniedz 100 vai, ja koku grupu, vai rindu, vai joslu aizņemtā kopējā platība nepārsniedz 500 m².

~~Ierobežojumi (100 koki un 500m²) neattiecas uz LLVN 8 elementiem: atsevišķi augoši koki, koku rindas un dzīvžogi, kas iekļauti LLVN 8 atbalsttiesīgo ainavu elementu slānī.~~

4.1.2.2. Aramzeme

4.1.2.2.1. Citas piezīmes par aramzemes definīciju

Nav

4.1.2.3. Ilggadīgie stādījumi

4.1.2.3.1. Stādaudzētavu definīcija

Stādaudzētavas ir platības, kurās segtā platībā vai atklātā laukā audzē jaunus stādus turpmākai pārstādīšanai, proti:

- vīnogulāju stādu un potcelmu audzētavas,
- augļu koku un ogulāju stādaudzētavas,
- dekoratīvo augu stādaudzētavas,
- tādu koku un krūmu audzētavas, kuri paredzēti stādīšanai dārzos, parkos, ceļmalās un uz uzbērumiem, (piemēram, dzīvžogu augi, rožu krūmi un citi dekoratīvi krūmi, dekoratīvi skuju koki), jebkurā gadījumā arī šādu koku un krūmu potcelmi un sējeņi

4.1.2.3.2. Īscirtmeta atvasāju definīcija

Īscirtmeta atvasāji ir platības, kurā stāda un audzē viena vecuma īscirtmeta atvasāju sugas - apsi (*Populus spp.*), kārklu (*Salix spp.*) vai baltalksni (*Alnus incana*) ar piecu gadu maksimālo cirtes aprites laiku.

Kārklu (*Salix spp.*) stādījumi vismaz 4 000 gab./ha, Apsi (*Populus spp.*) un baltalksnim (*Alnus incana*) vismaz 1000 gab./ha.

Koku sugas - apse (*Populus spp.*), kārkls (*Salix spp.*) un baltalksnis (*Alnus incana*) - ir Latvijas klimatiskajiem apstākļiem piemērotas īscirtmeta atvasāju vietējās sugas, kas labi veido atvases pēc nociršanas un spēj radīt lielāku biomasu īsā laika periodā. Līdz ar to derīgas kā kultūraugs īstermiņa biomasas audzēšanai.

Maksimālais cirtes aprites laiks ir noteikts pieci gadi, jo 5 gados kokaugi nespēs izveidot lielu sakņu sistēmu un neradīs neatgriezeniskus bojājumus slēgtās meliorācijas sistēmās (ja stāda ievērojot visus nosacījumus meliorētās augsnēs), kā arī zemes būs iespējams bez īpašām investīcijām (celmu raušana/frēzēšana) izmantot citu lauksaimniecības kultūraugu audzēšanai.

4.1.2.3.3. Citas piezīmes par ilggadīgo stādījumu definīciju

Nav

4.1.2.4. Ilggadīgie zālāji

4.1.2.4.1. Zāles un citu lopbarības zālaugu definīcija

Stiebrzāles vai citi lopbarības zālaugi ir visi zālaugi, kas tradicionāli aug dabiskās ganībās vai ko dalībvalstī parasti iekļauj ganībām vai pļavām paredzētos sēklu maisījumos, neatkarīgi no tā, vai tās izmanto lopu ganīšanai.

4.1.2.4.2. Lēmums izmantot “aparšanas” kritēriju attiecībā uz ilggadīgo zālāju klasifikāciju : **Nē**

4.1.2.4.3. Lēmums izmantot kritēriju “augšnes apstrāde” attiecībā uz ilggadīgo zālāju klasifikāciju : **Nē**

4.1.2.4.4. Lēmums izmantot “atkārtotas apsēšanas ar citāda veida stiebrzālēm” kritēriju attiecībā uz ilggadīgo zālaugu klasifikāciju : **Nē**

4.1.2.4.5. Lēmums par citu augu, piemēram, koku un/vai krūmu, kurus var izmantot dzīvnieku barības ieguvei, iekļaušanu, ar nosacījumu, ka pārsvaru saglabā zāle un citi lopbarības zālaugi : **Nē**

4.1.2.4.6. Lēmums par citu augu, piemēram, krūmu un/vai koku, kurus var noganīt vai izmantot dzīvnieku barības ieguvei, iekļaušanu, ja zāle un citi lopbarības zālaugi tradicionāli nav dominējoši vai nav sastopami ganību teritorijās

Lēmums par citu sugu iekļaušanu, piemēram, tādu krūmu un/vai koku iekļaušanu, kurus var noganīt un/vai izmantot dzīvnieku barības ieguvei, kur ganību teritorijā tradicionāli nav zāles un citu zāles lopbarības zālaugu pārsvara vai tie nav sastopami : **Nē**

a) Apstiprinošas atbildes gadījumā — vai tas attiecas uz visām dalībvalstīm/reģioniem? : **Nē**

b) ja ir noliedzoša atbilde uz a) jautājumu — vai tas attiecas tikai uz zemi, kas veido daļu no izveidotās vietējās prakses? : **Nē**

c) ja ir noliedzoša atbilde uz a) jautājumu — neaprobežojas tikai ar vai nepiemēro citām platībām, kas nav izveidotā vietējā prakse? : **Nē**

4.1.2.4.7. Citas piezīmes par ilggadīgo zālāju definīciju

-

4.1.2.5. Citas piezīmes par lauksaimniecības platības definīciju kopumā

Tiek uzskatīts, ka zālāji piecus gadus nav iekļauti augsekā, ja attiecīgās zālāju platības konkrētā laukā ir deklarētas piecus gadus pēc kārtas un ilgāk.

Ilggadīgo zālāju pārsēšana/atjaunošana konkrētajā laukā augsnes uzlabošanas nolūkiem neuzskata par augseku.

4.1.3. Atbalsttiesīgs hektārs

4.1.3.1. Kritēriji, kā noteikt lauksaimnieciskās darbības pārsvaru, ja zeme tiek izmantota arī ar lauksaimniecību nesaistītām darbībām

Tiek uzskatīts, ka lauksaimniecības zemi neizmanto pārsvarā lauksaimnieciskai darbībai, ja:

1. to izmanto mežstrādes vajadzībām, ceļu būvei, telšu novietošanai, auto un tehnikas stāvvietām, izstāžu, gadatirgu, sporta, atpūtas un citu sabiedrisku pasākumu rīkošanai laikposmā no 15. maija līdz 15. septembrim ilgāk nekā četras nedēļas pēc kārtas, un tai nepieciešama augsnes virskārtas atjaunošana un izlīdzināšana vai zālāju zelmeņa atjaunošana;

2. uz tās atrodas lidlauks (izdota apliecība saskaņā ar normatīvajiem aktiem par civilās aviācijas lidlauku izveidošanu, sertifikāciju un ekspluatāciju), pastāvīgs sporta laukums, tostarp golfa laukums, lauki vai nogāzes, kurās ierīkotas slēpošanas un citu sporta veidu trases ar aprīkojumu, zirgu izjāžu laukums ar aprīkojumu, atpūtas un kempingu laukums, siltumnīcas ar grīdas segumu vai ceļi.

Tomēr lauksaimnieks var sniegt pierādījumus, ka lauksaimniecības zeme tiek izmantota lauksaimnieciskai darbībai.

4.1.3.2. Kritēriji, lai nodrošinātu, ka zeme ir lauksaimnieka rīcībā

Lauku atbalsta dienests katru gadu no Valsts zemes dienesta saņem informāciju par visiem kadastra datiem. Gadījumos, kad lauksaimnieks nav deklarēto platību īpašnieks, LAD, pamatojoties uz riska analīzi, nosūta lauksaimniekam pieprasījumu iesniegt pierādījumus nomas līgumu veidā vai atbilstošus dokumentus, kas apliecina viņu tiesības izmantot deklarētās platības.

Lauksaimnieks pēc Lauku atbalsta dienesta pieprasījuma uzrāda dokumentu, kas pierāda tiesības rīkoties ar lauksaimniecības zemi (nomas līgums patapinājuma līgums, mantojumu apliecināošs dokuments, zemes īpašnieka rakstisks apliecinājums, pagasta lēmums (attiecas uz pašvaldības īpašumā esošo zemi u.c.), vai abu pušu parakstītu apliecinājumu par mutisku vienošanos, ka atbalstam pieteiktā lauksaimniecības zemes platība pēc stāvokļa kārtējā gada 15. jūnijā atrodas tā tiesiskajā valdījumā (lietošanā), ja to neaplicina ieraksts zemesgrāmatā.

4.1.3.3. Periods, kurā platībai jāatbilst “atbalsttiesīga hektāra” definīcijai

Visu kalendāro gadu, par kuru iesniegts atbalsta pieteikums.

Jaunajām zemes platībām, laukiem/blokiem no pieteikuma iesniegšanas brīža.

4.1.3.4. Lēmums iekļaut lauksaimniecībā izmantojamās platības tikai katru otro gadu

: Nē

4.1.3.5. Lēmums par citu ainavas iezīmju (kas nav aizsargātas saskaņā ar LLVS) iekļaušanu, ja tās nav dominējošas un būtiski netraucē lauksaimnieciskās darbības veikšanu to aizņemtās platības dēļ

: ~~Nē~~Jā

Atbalsttiesīgajā platībā ietver sekojošas aramzemes ieskaitus ainavas iezīmes - ainavas elementi, kuru kopējā platība nepārsniedz DV noteiktu īpatsvaru, kurš nepārsniedz 20% no lauka bloka platības:

1. pastāvīgas biodaudzveidības salas – nelieli, ražošanā neizmantoti nogabali ar dabisko veģētāciju, kur var būt arī koku un krūmu dzinumi;

2. dīķi, ieskaitot arī piekrastes veģētāciju, kur var būt arī koku un krūmu dzinumi;

3. koki, koku vai krūmu puduri, koku rindas ar vai bez ražošanā neizmantotām aizsargjoslām. Attiecīgie nogabali nav meži;

4. akmeņu kaudzes.

4.1.3.6. Lēmums attiecībā uz ilggadīgiem zālājiem ar izkļaidētām neatbalsttiesīgām iezīmēm piemērot fiksētus samazinājuma koeficientus, lai noteiktu platību, kas ir uzskatāma par tādu, par kuru ir tiesības saņemt atbalstu

: Nē

4.1.3.7. Lēmums saglabāt iepriekš atbalsttiesīgo platību atbilstību, ja tās vairs neatbilst “atbalsttiesīgā hektāra” definīcijai saskaņā ar SPR regulas 4. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktu, jo tiek izmantotas valsts shēmas, kuru nosacījumi atbilst intervencēm, uz kurām attiecas Regulas (ES) HZR 63. panta 2. punktā minētā integrētā sistēma, kas pieļauj 1. pielikumā neiekļautu produktu audzēšanu, izmantojot paludikultūru, un kas palīdz sasniegt SPR regulas vidiskos un klimatiskos mērķus

: Nē

4.1.4. Aktīvs lauksaimnieks

4.1.4.1. Kritēriji, ar kuriem nosaka tos, kuru lauksaimnieciskās darbības līmenis ir minimāls

Tiešo maksājumu pretendents uzskatāms par aktīvu lauksaimnieku, ja tas kārtējā gadā izpilda vismaz vienu no zemāk minētajiem kritērijiem:

1. Personas valdījumā/īpašumā esošie lauksaimniecības dzīvnieki- ir reģistrēti [Lauksaimniecības datu centra Lauku atbalsta dienesta](#) datu bāzē – vismaz 1 liellopu vienība;
2. Personas valdījumā/īpašumā esošā saimniecība ir iekļauta Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā;
3. Persona iekļauta kā sēklaudzētājs VAAD Sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistrā;
4. Vismaz 1/3 personas valdījumā/īpašumā esošā saimniecība ir iekļauta bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā, ko uzrauga sertifikācijas institūcija “Vides kvalitāte” un SIA "Sertifikācijas un testēšanas centrs”;
5. Personas valdījumā/īpašumā esošā saimniecībā tiek nodarbināts vismaz viens algots darbinieks lauksaimnieciskajā darbībā, vai ne mazāk kā 1 LDV/100ha;
6. Personas valdījumā/īpašumā esošā saimniecībā nodrošina standarta izlaidi, kas ir dalībvalsts noteikta summa uz saimniecības hektāru;
7. Personas valdījumā/īpašumā esošā lauksaimnieciskās darbības izmaksas sastāda noteiktu summu uz hektāru, ko noteikusi dalībvalsts, ņemot vērā minimālās zemes uzturēšanas izmaksas.

4.1.4.2. Lēmums izmantot ar lauksaimniecību nesaistītu neatbalstāmu darbību sarakstu kā papildu instrumentu

: Nē

4.1.4.3. Lēmums noteikt tiešo maksājumu summu, kas nepārsniedz 5000 EUR, saskaņā ar kuru lauksaimnieki jebkurā gadījumā uzskatāmi par “aktīviem lauksaimniekiem”

: Jā

Aktīva lauksaimnieka nosacījumu nepiemēro lauksaimniekam, kam iepriekšējā gadā tiešo maksājumu kopsumma nepārsniedza 500 EUR.

500 EUR sliekšnis ir noteikts, balstoties uz mazo lauksaimnieku maksājuma apjomu. Ņemot vērā, ka mazo lauksaimnieku maksājuma intervence ir vērsta uz vienkāršotu atbalstu mazajiem lauksaimniekiem ar mērķi nodrošinātu mazo saimniecību pastāvēšanu un lauku apvidu dzīvotspēju, arī aktīva lauksaimnieka kritēriji uz šo saimniecību lielumu grupu nebūtu jāattiecina. Arī administratīvā sloga samazināšanas nolūkā noteiktais sliekšnis ir optimāls, jo saskaņā ar 2019.gada LAD datiem 34% no lauksaimniekiem ir tādi, kas tiešos maksājumus nesaņem vairāk nekā 500 EUR.

4.7. Lauku attīstības intervenču veidu kopīgie elementi

4.7.2. Lauku apvidus definīcija un tās piemērojamība

KLP stratēģiskā plāna ietvaros tiek turpināts piemērot iepriekšējā plānošanas perioda lauku teritorijas definīciju.

Lauku teritorija - visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas un novadu teritoriālās vienības – pilsētas ar iedzīvotāju skaitu virs 5000.

Lauku teritorijas definīcija tiek piemērota šādu lauku attīstības intervenču īstenošanā:

1.

- LEADER pieejas intervencē LA19 “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana” pašvaldību kopprojektu īstenošanai ar uzņēmējiem aktivitātē “Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas”, vienkāršotām izmaksām “Lauku biļete” un “Jauniešu iniciatīva”
- Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides intervences darbībai LA1.1. “Mācības” un darbībai LA1.3 “Informatīvie pasākumi”
- LA2 Konsultāciju pakalpojumi
- LA5 Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās
- LA20 Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai

LEADER pieejas īstenošanas teritorija ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas.

LEADER pieejas īstenošanas teritorija tiek piemērota:

- - Intervencē LA19. “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu”.

salīdzināt ziņojumu

5. Tiešie maksājumi, stratēģijā norādītās nozaru un lauku attīstības intervences

5.1. Tiešo maksājumu intervences

TM1 - Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārtais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U1.1 - ISIP pamatlīdzekļi	Plānotā vienības summa	87,70	87,57	87,8669	88,3720	95,2509	
	Plānotās vienības minimālā summa	70,00	70,00	70,00	71,00	76,00	
	Plānotās vienības maksimālā summa (EUR)	105,00	105,00	105,00	106,00	114,00	
	O.4 (vienība: Hektāri)	1 121 280,86	1 125 467,32	1 128 740,36731,57	1 132 524,81479,51	1 136 578,53511,26	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	98 336 331,42	98 557 173,21	99 171 128,0398 978 471,37	100 081 217,4699 884 692,78	108 259 104,9807 0 855,71	504 404 955,10503 827 524,49
TM U1.2 - ISIP novados ar īpašiem apstākļiem	Plānotā vienības summa	97,70	97,57	97,8667	98,3719	105,2506	
	Plānotās vienības minimālā summa	78,00	78,00	78,00	79,00	84,00	
	Plānotās vienības maksimālā summa (EUR)	117,00	117,00	117,00	118,00	126,00	
	O.4 (vienība: Hektāri)	621 874,82	624 235,98	626 162,23157,31	628 417,33392,19	630 997,89960,11	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	60 757 169,91	60 906 704,57	61 276 235,83156 784,47	61 817 412,75701 829,14	66 412 527,92288 669,16	311 170 050,98310 811 157,25
KOPĀ	O.4 (vienība: Hektāri)	1 743 155,68	1 749 703,30	1 754 902,59888,88	1 760 942,14871,70	1 767 576,42471,37	Summa 8 776 280,13090,93 Maks.: 1 767 576,42471,37

Plānotā vienība	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
s summa	Kalendārīšais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
	Provizoris kais gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)	159 093 5 01,00	159 463 8 78,00	160 447 364 <u>135 25</u> <u>6,00</u>	161 898 630 <u>586 522</u> , 00	174 671 633 <u>359 5</u> <u>25,00</u>	815 575 006 <u>814 638</u> <u>682,00</u>
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						

TM3 - Ienākumu papildatbalsts gados jauniem lauksaimniekiem

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Cik daudzus gadus ar šo intervenci sniedz atbalstu gados jauniem lauksaimniekiem? **5**

Kādi nosacījumi izmantoti, lai definētu gados jaunus lauksaimniekus, kas uzsāk darbību?

Fiziska persona pirmo reizi saimniecības vadītāja statusā dibina lauku saimniecību gadā, kad attiecīgā persona vai tās kontrolē esošā zemnieku saimniecība vai kapitālsabiedrība pirmo reizi ir veikusi vismaz vienu no šādām darbībām:

- iesniedz iesniegumu lauksaimniecības atbalsta saņemšanai (neattiecas, ja pārņem juridiska persona);
- deklarē lauksaimnieciskas darbības ieņēmumus Valsts ieņēmumu dienestā;
- reģistrē ~~Lauksaimniecības datu centrā~~ Lauku atbalsta dienestā lauksaimniecības dzīvniekus (vismaz 3 liellopu vienības);
- juridiskas personas pārņemšanas gadījumā pārreģistrētas kapitāldaļas.

Eco-scheme(31) - Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas

TM4.3 - Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē

Intervences kods (dalībvalsts)	TM4.3
Intervences nosaukums	Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē
Intervences veids	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas / 31. panta 7. punkta a) apakšpunkts — papildu maksājums uz BIS
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRKA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas

KLP DARBĪBAS JOMAS kods + apraksts

AOA-E bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, biotopu vai sugu saglabāšana vai atjaunošana, tai skaitā ainavas iezīmju vai ar ražošanu nesaistītu teritoriju uzturēšana un veidošana

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM6 V3	Nodrošināt atbilstošas kompensācijas par ierobežojumiem bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai	Vidēja	Dalēji
SM6 V4	Nodrošināt tipisko lauksaimniecības zemju ainavu un to elementu aizsardzību	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTAJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.34 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības pārvaldīt ainavas iezīmes, arī dzīvžogus un kokus

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Intervence tiek veidota saskaņā ar Regulā (ES) 2021/2115 31. panta 1a punktā noteikto pienākumu dalībvalstīm izveidot ekoshēmas atbalstu, kas aptver ar ražošanu nesaistītu platību izveidošanu un uzturēšanu uz aramzemes un jaunu ainavas elementu veidošanu, aizstājot atcelto LLVS 8. standarta pirmo prasību, kas paredzēja pienākumu lauksaimniekiem daļu aramzemes atvēlēt ar ražošanu nesaistītām platībām. Jaunajai ekoshēmai ir jānodrošina stimulēt saimniecībām saglabāt ainavas elementu aizņemtus nogabalus, kas robežojas ar aramzemes platībām, vai atvēlēt daļu no aramzemes platības jaunu ainavas elementu izveidei.

Aktivitātes mērķis ir jaunu ainavas elementu izveidošana vai esošo ainavas elementu saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavisko vērtību nodrošināšanai saimniecību apsaimniekotajā platībā.

tādējādi palielinot bioloģisko daudzveidību un nodrošinot dabiskas dzīvotnes un patvērumu savvaļas dzīvniekiem, kā arī veicinot ekoloģiskā līdzsvara uzlabošanu. Ainavas elementiem arī ir liela nozīme ekosistēmu pakalpojumu sniegšanā, piemēram, kaitēkļu apkarošanā un erozijas novēršanā. Šie elementi nodrošinās arī plašākus savienojamības koridorus, kas veido daļu no “zaļās infrastruktūras” lauksaimniecības teritorijās.

Ekoshēma sniegs finansiālu stimulu lauksaimniekiem, lai veidotu vai saglabātu dalībvalsts noteiktos ainavas elementus. Ainavas elementu platības saglabāšana vai izveidošana, kas atbilst vismaz 1% no saimniecības aramzemes, nodrošinās pāreju no LLVS 8. standarta pirmās prasības atcelšanas, sniedzot stimulu lauksaimniekiem saglabāt un neiznīcināt līdz šim izveidotos un uzturētos ainavu elementus, kas jau iekļauti lauku reģistrā (LPIS), kā arī motivēs veidot jaunus ainavas elementus.

Ekoshēma pastarpināti palīdzēs arī ierobežot un novērst vēja un ūdens eroziju, kā arī veicinās klimata mērķu sasniegšanu. Uzturot neproduktīvās platības, tiks veicināta CO2 absorbēšana un mazinātas lauksaimniecības radītās SEG emisijas.

Intervence dos ieguldījumu Zaļā kursa mērķu sasniegšanā, īpaši Biodaudzveidības stratēģijā paredzēto mērķu, sniedzot ieguldījumu tādu platību izveidošanā un uzturēšanā, kurās ir bioloģiskās daudzveidības ziņā augstvērtīgi ainavas elementi, tādējādi arī sniedzot papildus devumu oglekļa piesaistes uzlabošanā, augsnes erozijas un noplicināšanās novēršanā, gaisa un ūdens filtrēšanā un klimata pārmaiņām pielāgošanā.

Intervence sniegs arī ieguldījumu Dabas atjaunošanas regulas 11. pantā noteiktajai prasībai par lauksaimniecisko ekosistēmu atjaunošanu un tādas lauksaimniecības zemes īpatsvara palielināšanu, kurā ir ļoti daudzveidīgas ainavas iezīmes.

Pasākums atbilst Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā 2021.-2030. gadam ietvertajiem papildus pasākumiem Zemes izmantošanas zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības (ZIZIMM) sektoram, kas varētu būt īstenojami uz lauksaimniecības zemēm un saistīti ar ainavu elementiem.

Intervence paredz, ka atbalsta pretendents ir jāizveido un jāuztur ainavas elementi – biodaudzveidības salas (lauksaimnieciskajā ražošanā neizmantoti nogabali ar dabisko veģetāciju), dīķi, ieskaitot arī piekrastes veģetāciju, koki, koku vai krūmu puduri, koku rindas, kā arī aizsargjoslas ap tiem, akmeņu kaudzes un aizsargājami dižkoki, dižakmeņi vai alejas.

Intervencē iekļauti tādi ainavas elementu veidi, kas ir Latvijas ainavai un nozīmīgi bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanā, klimata un vides mērķu sasniegšanā, kā arī kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanā.

Mērķa platība ir noteikta, prognozējot iespējamo lauksaimnieku interesi iesaistīties konkrētā atbalsta intervencē un, ņemot vērā gan potenciālās atbalsttiesīgās platības, gan esošajā periodā deklarētās ainavas elementu platības.

Šīs intervences ietvaros atbalstu var saņemt aktīvs lauksaimnieks.

Atbalsta pretendents drīkst pieteikties arī uz citām ekoshēmu intervencēm un agrovides pasākumiem, ja saistības ir savstarpēji salāgojamas.

Ekoshēmas saistību apraksts

1. Atbalsts tiek piešķirts par visiem saimniecības aramzemes hektāriem, ja saimniecības saglabāto vai izveidoto ainavas elementu platība, kas robežojas ar aramzemi, atbilst vismaz 1% no kopējās aramzemes platības, un nav mazāka par 0,1 ha. Par ainavas elementiem atzīstami šādi veidi:

- biodaudzveidības salas, kas ir lauksaimnieciskajā ražošanā neizmantoti nogabali ar dabisko veģetāciju, kurās var būt arī koku un krūmu dzinumi, vai akmeņu kaudzes;
- dīķi, ieskaitot arī piekrastes veģetāciju, kas var būt arī koku un krūmu dzinumi;
- koki, koku vai krūmu puduri, koku rindas, ar vai bez ražošanā neizmantotām aizsargjoslām.
- aizsargājami koki, dižakmeņi un alejas, kuri aizsargājami saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu.

2. Citi dalībvalsts noteikti ainavas elementi, kas var sniegt ieguldījumu biodaudzveidības mērķu sasniegšanā.

3. Ainavas elementi var būt izveidoti kārtējā gadā vai iepriekšējos gados.

4. Ainavu elementi jā saglabā visu kalendāro gadu, par kuru pieteikts atbalsts.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Atbalstu varēs saņemt aktīvais lauksaimnieks, kas pieteicies ISIP un izpilda pamatnosacījumus (atbalsttiesīgas zemes, minimāliem atbalsta saņemšanas nosacījumiem) un nosacījumu sistēmu.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

<u>Kods</u>	<u>Apraksts</u>
<u>GAEC08</u>	<u>Minimālā lauksaimniecības platības daļa, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām iezīmēm vai teritorijām. Vismaz 4 % no aramzemes lauku saimniecības līmenī, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām teritorijām un iezīmēm, tai skaitā atmatā atstātai zemei. Ja lauksaimnieks apņemas vismaz 7 % no savas aramzemes atvēlēt ar ražošanu nesaistītām teritorijām vai iezīmēm, tai skaitā atmatā atstātai zemei, saskaņā ar uzlaboto ekoshēmu atbilstīgi 28. panta 5.a punktam, tā daļa, kas attiecināma uz atbilstību šim LLVS, ir ierobežota līdz 3 %. Minimālā daļa ir vismaz 7 % no aramzemes lauku saimniecības līmenī, ja tā ietver arī secīgās kultūras vai slāpekli piesaistošas kultūras, ko audzē, neizmantojot augu aizsardzības līdzekļus, un 3 % no tās ir atmatā atstāta zeme vai ar ražošanu nesaistītas iezīmes. Dalībvalstīm secīgajām kultūrām jāizmanto svēruma koeficients 0,3. Ainavas iezīmju saglabāšana. Aizliegums griezt dzīvžogus un cirst kokus putnu vairošanās un ligzdošanas sezonā. Invazīvu augu sugu izplatības novēršanas pasākumi kā izvēles iespēja</u>

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

Nav.

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar ekoshēmu (paskaidrojiet, kā ekoshēma pārsniedz bāzes līniju, jo īpaši attiecībā uz SMR un valsts standartiem)

LLVS 8 attiecībā uz ainavas iezīmju saglabāšanu nosaka prasību, ka lauksaimnieks saglabā un nepieļauj dabas pieminekļu – dižakmeņu, aizsargājamo koku un aleju – iznīcināšanu vai bojāšanu, ja tie ir aizsargājami saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu. Jaunajā ekoshēmā šie ainavu elementi ir iekļauti ar ražošanu nesaistītu ainavu elementu sarakstā, jo tie veido saimniecības kopējo ekosistēmu un ir svarīgi bioloģiskās daudzveidības un ainaviskās vērtības saglabāšanai saimniecībā.

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

Atbalsts tiks sniegts ikgadēja maksājuma veidā un atbalsts ir paredzēts par atbalsttiesīgajiem aramzemes hektāriem.

Atbalsta likmesnetiks diferencētas kādai grupai vai teritorijai.

Atbalsts tiks sniegts saskaņā ar R 2115/2021 31.panta 7(a) apakšpunktu papildinoša maksājuma veidā par visu aramzemes platību, ja saimniecība izpildīs nosacījumu, tas ir, ainavu elementu platība atbilst vismaz 1% no saimniecības aramzemes platības.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 5. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

TM4.3 ir atdalītais tiešo maksājumu atbalsts, kam nav vai vismazir minimāla tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu.

Atbalsts tiks piešķirts tikai, ja atbalstapretendents apņemsies izpildīt papildus saistības, kas saistītas ar videi un klimatam draudzīgu prakšu izpildi. Tiks piešķirts papildinošs maksājums ar vienotu likmi par aramzemes hektāru, ja atbalsta pretendents izpildīs noteiktos nosacījumus.

salīdzināt ziņojumu

11 Plānotās vienības summas — definīcija

<u>Plānotā vienības summa</u>	<u>Plānotās vienības summas veids</u>	<u>Reģions(-i)</u>	<u>Rezultātu rādītājs(-i)</u>
TM U4.3 - Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē	Vienota		R.34

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U4.3 - Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē

Finansējuma apjoms noteikts balstoties uz potenciālo ainavu elementu kopējo platību un šīs platības potenciāli negūtajiem ieņēmumiem. Finansējuma apjomu attiecinot uz aramzemes platību, veidojas papildinoša vienības summa 3 EUR/aramzemes hektāru.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

<u>Plānotā vienības summa</u>	<u>Finanšu gads</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>	<u>2028</u>	<u>Kopā 2024.–2028. gadā</u>
	<u>Kalendārais gads</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>	<u>Kopā 2023.–2027. gadā</u>
TM U4.3 - Ainavas elementu izveide vai saglabāšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē	Plānotā vienības summa			3,00	3,00	3,00	
	Plānotās vienības minimālā summa			2,40	2,40	2,40	
	Plānotās vienības maksimālā summa (EUR)			3,60	3,60	3,60	
	O.8 (vienība: Hektāri)			104 036,00	104 036,00	104 036,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa			312 108,00	312 108,00	312 108,00	936 324,00
KOPĀ	O.8 (vienība: Hektāri)			104 036,00	104 036,00	104 036,00	Summa 312 108,00 Maks.: 104 036,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)			312 108,00	312 108,00	312 108,00	936 324,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						

5.2. Nozariskās intervences

Augļi un dārzeņi

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek plānotas šādas investīcijas:

- a) būves, neapbūvētas zemes iegāde, ilggadīgo stādu iegāde un stādījumu ierīkošana;
- b) specializētās tehnikas, iekārtu un aprīkojuma (t.sk. papildaprīkojuma) iegāde;
- c) datu bāžu un programmatūru, programmatūru un digitālo rīku iegāde, izstrāde un uzstādīšana, tīmekļa vietnes izstrāde, un citas investīcijas, kas saistītas ar patentu, licenču un preču zīmju iegādi, apstiprināšanu un popularizēšanu;
- d) ieguldījumi jaunu produktu un ražošanas metožu izstrādē un ieviešanā;
- e) citi ieguldījumi uzņēmuma kapitālā, kas tieši veicina darbības programmas mērķu sasniegšanu;
- f) ieguldījumi transportlīdzekļos (ražotāju organizāciju iekšējai pārvadāšanai).

Tāpat šīs intervences ietvaros tiek plānoti pasākumi attiecībā uz pētniecību un eksperimentālām un inovatīvām ražošanas metodēm saskaņā ar regulas 2021/2115 46. panta d) apakšpunktā minēto mērķi.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta produkcijas realizācija atbilstoši tirgus pieprasījumam, piedāvājuma koncentrācija un kopīga produkcijas virzība uz tirgu, nodrošinot produktu atpazīstamību un ražošanas izmaksu optimizāciju, kā arī tiktu nodrošināta produkcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde gan attiecībā uz produktu kvalitāti, gan kvantitāti, un nodrošināti droši darba apstākļi.

Investīcijas palīdzētu palielināt tirgus daļu, samazināt produktu ražošanas atkritumu daudzumu un optimizēt ražošanas izmaksas, kā arī attīstīt produkcijas pārstrādi.

Skaidri definēti pētniecības vai eksperimentālās ražošanas projekti ar mērķi veicināt jaunu produktu ražošanu, produktivitātes kāpināšanu, jaunu tehnoloģiju ieviešanu, tehnoloģijas, jaunu un inovatīvu šķirņu vai audzēšanas metožu izmantošanu. Tas veicinās ražotāju organizāciju konkurētspējas paaugstināšanos un jaunu tirgu apguvi, kā arī pievienotās vērtības radīšanu. Šādi pasākumi tiks ieskaitīti kā piesums darbības programmu mērķos par 2 %, kas minēti regulas 2021/2115 50. panta 7. punkta “c” apakšpunktā.

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas augļu un dārzeņu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Tāpat šīs intervences ietvaros tiks īstenotas investīcijas saistībā ar vidi, kas tiks ieskaitīti kā piesums darbības programmu mērķos par 15%, kas minēti regulas 2021/2115 50. panta 7. punkta “a” apakšpunktā:

- a) ilgtspējīga ūdens izmantošana un aizsardzība;
- b) bioloģiskās daudzveidības uzturēšana un saglabāšana;
- c) atkritumu ražošanas samazināšana un to apsaimniekošanas uzlabošana;
- d) emisiju, t.sk. SEG, samazināšana un ierobežošana;
- e) energotaupības, energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas palielināšana;
- f) vides risku samazināšana, kas saistīta ar ražošanas resursu izmantošanu vai noteiktu atlieku ražošanu, tostarp augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļiem, kūstmēsliem utt.;
- g) nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanai.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta augļu un dārzeņu ražošanas negatīvās ietekmes samazināšana uz vidi, lai veicinātu ilgtspējīgu ūdens un enerģijas resursu izmantošanu. Vides saglabāšanas un aizsardzības veicināšana: augsnes aizsardzība, izturētspējas pret kaitīgiem organismiem uzlabošana, t.sk. pesticīdu

lietošanas radīto risku un ietekmējuma samazināšana, ūdens kvalitātes saglabāšana vai uzlabošana, ūdens resursu ilgtspējīga izmantošana, biotopu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, atkritumu apjomu, emisiju un vides risku samazināšana, kā atjaunojamo energoresursu un efektīva kurināmā izmantošana. Tāpat tiktu nodrošināta pielāgošanās mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem, kā arī, lai novērstu nelabvēlīgo klimatisko apstākļu ietekmi.

Ar iepriekšminētām investīcijām tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 12. panta 1. punkta "a", "b", "c", "d", "e", "f", "g" un "i" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma IX daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53. panta nosacījumiem, it īpaši ņemot vērā iepriekšminētās regulas 50. panta 7. punkta nosacījumus:

- vismaz trīs vai vairāk pasākumi un 15 % no ražotāju organizācijas darbības programmas izmaksām ir jāparedz vides aizsardzības (46. panta "e" punkts) un klimata (46. panta "f" punkts) mērķiem, kā noteikts 50. panta 7. punkta "a" un "b" apakšpunktā;
- ja uz vismaz 80 ražotāju organizāciju- biedru attiecas viena vai vairākas identiskas agrovides un klimata vai bioloģiskās lauksaimniecības saistības, tad katru no šīm saistībām uzskata par vienu no vismaz trim darbībām, kā noteikts 50. panta 7. punkta otrajā daļā;
- vismaz 2 % no darbības programmu izdevumiem ir intervencēm, kuras ir saistītas ar pētniecības mērķi (46. panta "d" punkts), kā noteikts 50. panta 7. punkta "c" apakšpunktā;
- visi ieguldījumi saskaņā ar apstiprināto darbības programmu ir ražotāju organizācijas īpašums visu tās uzraudzības periodu – piecus gadus pēc pēdējā atbalsta maksājuma saņemšanas. Uzraudzības periodā ražotāju organizācija par publisko finansējumu iegūtos pamatlīdzekļus neatsavina, nepatapina, neizirē un neiznomā;
- ieguldījumi ir pilnībā īstenoti, ir darba kārtībā un nodrošina paredzētās funkcijas;
- atbalsts ieguldījumiem tiek saņemts pēc attiecīgā darbības programmas īstenošanas gada vai ~~daļēja maksājuma~~ starpmaksājuma veidā (par tām darbības programmas izmaksām, kas jau iztērētas) vai avansā maksājuma veidā;
- saražotās enerģijas daudzums, kas iegūts investīciju enerģiju ražojošās sistēmās rezultātā, nepārsniedz enerģijas daudzumu, ko var izmantot gada laikā, veicot parastās darbības;
- attiecībā uz ūdens resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību tiek paredzēti šādi nosacījumi:
 - investīcijām to uzraudzības periodā jābūt vērstām uz to, lai samazinātu apūdeņošanai nepieciešamo ūdens izmantošanas apjomu par vismaz 15 %, ko apliecinās kvalificēta iestāde vai eksperts, pamatojoties uz iekārtas tehnisko specifikāciju, un faktiskais ietaupījums būs vismaz 10% no šī apjoma;
 - pieņemams arī zemāks ūdens lietošanas samazinājums, vismaz 7 % un faktiskais ietaupījums būs vismaz 10% no šī apjoma uzraudzības perioda laikā, ja ieguldījums sniedz vismaz vēl vienu labumu videi, piemēram, enerģijas izmantošanas vai mēslošanas līdzekļu samazināšana;
 - ja tiek īstenoti ieguldījumi pilienvēda apūdeņošanas vai līdzīgās sistēmās, tad tām ir jānodrošina vismaz 5% ūdens izlietojuma samazinājums un faktiskais ietaupījums būs vismaz 10% no šī apjoma salīdzinājumā ar patēriņu pirms ieguldījuma.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas, kas saistītas ar darbības fonda pārvaldību vai darbības programmas sagatavošanu, īstenošanu un pēcpārbaudi, sedz to faktiskajā apmērā, bet ne vairāk kā 2 % apmērā no apstiprinātā darbības fonda, ietverot gan Savienības finansiālo atbalstu, gan ražotāju organizāciju iemaksas.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Graudaugu produkti

TKO2.1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Uz atbalstu ~~šīs intervences ietvaros~~ par investīcijām materiālos aktīvos nevar pretendēt ražotāju organizācijas, kurām ir atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības statuss (jo tām ir paredzēts atbalsts intervences "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" ietvaros).

Šīs intervences ietvaros tiek plānotas šādas investīcijas:

- a) būves, neapbūvētas zemes iegāde;
- b) specializētās tehnikas, iekārtu un aprīkojuma (t.sk. papildaprīkojuma) iegāde;
- c) datu bāžu ~~un programmatūru~~, programmatūru un digitālo rīku iegāde, izstrāde, uzstādīšana, tīmekļa vietnes izstrāde, un citas investīcijas, kas saistītas ar patentu, licenču un preču zīmju iegādi, izstrādi, apstiprināšanu un popularizēšanu;
- d) ieguldījumi jaunu produktu un ražošanas metožu izstrādē un ieviešanā;
- e) citi ieguldījumi uzņēmuma kapitālā, kas tieši veicina darbības programmas mērķu sasniegšanu;
- f) ieguldījumi transportlīdzekļos (ražotāju organizācijas iekšējai pārvadāšanai).

Tāpat šīs intervences ietvaros tiek plānoti pasākumi attiecībā uz pētniecību un eksperimentālām un inovatīvām ražošanas metodēm saskaņā ar regulas 2021/2115 46. panta d) apakšpunktā minēto mērķi.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiku nodrošināta produkcijas realizācija atbilstoši tirgus pieprasījumam, piedāvājuma koncentrācija un kopīga produkcijas virzība uz tirgu, nodrošinot produktu atpazīstamību un ražošanas izmaksu optimizāciju, kā arī tiku nodrošināta produkcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde gan attiecībā uz produktu kvalitāti, gan kvantitāti, un nodrošināti droši darba apstākļi.

Investīcijas palīdzētu palielināt tirgus daļu, samazināt produktu ražošanas atkritumu daudzumu un optimizēt ražošanas izmaksas, kā arī attīstīt produkcijas pārstrādi.

Skaidri definēti pētniecības vai eksperimentālās ražošanas projekti ar mērķi veicināt jaunu produktu ražošanu, produktivitātes kāpināšanu, jaunu tehnoloģiju ieviešanu, jaunu un inovatīvu šķirņu vai

audzēšanas metožu izmantošanu. Tas veicinās ražotāju organizācijas konkurētspējas paaugstināšanos un jaunu tirgu apguvi, kā arī pievienotās vērtības radīšanu.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas investīcijas saistībā ar vidi:

- a) bioloģiskās daudzveidības uzturēšana un saglabāšana;
- b) atkritumu ražošanas samazināšana un to apsaimniekošanas uzlabošana;
- c) emisiju, t.sk. SEG, samazināšana un ierobežošana;
- d) energotaupības, energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas palielināšana;
- e) vides risku samazināšana, kas saistīta ar ražošanas resursu izmantošanu vai noteiktu atlieku ražošanu, tostarp augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļiem, kūtsmēsliem utt.;
- f) nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanai.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta ražošanas negatīvās ietekmes samazināšana uz vidi, lai veicinātu ilgtspējīgu enerģijas resursu izmantošanu. Vides saglabāšanas un aizsardzības veicināšana: augsnes aizsardzība, izturētspējas pret kaitīgiem organismiem uzlabošana, t.sk. pesticīdu lietošanas radīto risku un ietekmējuma samazināšana, biotopu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, atkritumu apjomu, emisiju un vides risku samazināšana, kā atjaunojamo energoresursu un efektīva kurināmā izmantošana. Tāpat tiktu nodrošināta pielāgošanās mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem, kā arī, lai novērstu nelabvēlīgo klimatisko apstākļu ietekmi.

Ar iepriekšminētām investīcijām tikti sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 12. panta 1. punkta "a", "b", "c", "d", "e", "f", "g" un "i" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas labības sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā. Labības ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta "a" apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem;

- visi ieguldījumi saskaņā ar apstiprināto darbības programmu ir ražotāju organizācijas īpašums visu tās uzraudzības periodu – piecus gadus pēc pēdējā atbalsta maksājuma saņemšanas. Uzraudzības periodā ražotāju organizācija par publisko finansējumu iegūtos pamatlīdzekļus neatsavina, nepatapina, neizīrē un neiznomā;
- ieguldījumi ir pilnībā īstenoti, ir darba kārtībā un nodrošina paredzētās funkcijas;
- atbalsts ieguldījumiem tiek saņemts pēc attiecīgā darbības programmas īstenošanas gada vai daļēja maksājuma starpmaksājuma veidā (par tām darbības programmas izmaksām, kas jau iztērētas) vai avansa maksājuma veidā;
- saražotās enerģijas daudzums, kas iegūts investīciju enerģiju ražojošās sistēmās rezultātā, nepārsniedz enerģijas daudzumu, ko var izmantot gada laikā, veicot parastās darbības.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas, kas saistītas ar darbības fonda pārvaldību vai darbības programmas sagatavošanu, īstenošanu un pēcpārbaudi, sedz to faktiskajā apmērā, bet ne vairāk kā 2 % apmērā no apstiprinātā darbības fonda, ietverot gan Savienības finansiālo atbalstu, gan ražotāju organizāciju iemaksas.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

salīdzināt ziņojumu

Liellopa un teļa gala

TKO2.3.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Uz atbalstu ~~šīs intervences ietvaros~~ par investīcijām materiālos aktīvos nevar pretendēt ražotāju organizācijas, kurām ir atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības statuss (jo tām ir paredzēts atbalsts intervences "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" ietvaros).

Šīs intervences ietvaros tiek plānotas šādas investīcijas:

- a) būves, neapbūvētas zemes iegāde;
- b) specializētās tehnikas, iekārtu un aprīkojuma (t.sk. papildaprīkojuma) iegāde;
- c) datu bāžu ~~un programmatūru~~, programmatūru un digitālo rīku iegāde, izstrāde, uzstādīšana, tīmekļa vietnes izstrāde, un citas investīcijas, kas saistītas ar patentu, licenču un preču zīmju iegādi, izstrādi, apstiprināšanu un popularizēšanu;
- d) ieguldījumi jaunu produktu un ražošanas metožu izstrādē un ieviešanā;
- e) citi ieguldījumi uzņēmuma kapitālā, kas tieši veicina darbības programmas mērķu sasniegšanu;
- f) ieguldījumi transportlīdzekļos (ražotāju organizācijas iekšējai pārvadāšanai);
- g) bioloģiskās drošības, dzīvnieku veselības un labturības izlabošanai, kā arī noturībai pret dzīvnieku slimībām.

Tāpat šīs intervences ietvaros tiek plānoti pasākumi attiecībā uz pētniecību un eksperimentālām un inovatīvām ražošanas metodēm saskaņā ar regulas 2021/2115 46. panta d) apakšpunktā minēto mērķi.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta produkcijas realizācija atbilstoši tirgus pieprasījumam, piedāvājuma koncentrācija un kopīga produkcijas virzība uz tirgu, nodrošinot produktu atpazīstamību un ražošanas izmaksu optimizāciju, kā arī tiktu nodrošināta produkcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde gan attiecībā uz produktu kvalitāti, gan kvantitāti, un nodrošināti droši darba apstākļi. Investīcijas palīdzētu palielināt tirgus daļu, samazināt produktu ražošanas atkritumu daudzumu un optimizēt ražošanas izmaksas, kā arī attīstīt produkcijas pārstrādi.

Skaidri definēti pētniecības vai eksperimentālās ražošanas projekti ar mērķi veicināt jaunu produktu ražošanu, produktivitātes kāpināšanu, jaunu tehnoloģiju ieviešanu. Tas veicinās ražotāju organizācijas konkurētspējas paaugstināšanos un jaunu tirgu apguvi, kā arī pievienotās vērtības radīšanu.

Investīcijas palīdzētu uzlabot bioloģisko drošību, dzīvnieku veselību un labturību lopkopības saimniecībās, kā arī noturību pret dzīvnieku slimībām.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas investīcijas saistībā ar vidi:

- a) bioloģiskās daudzveidības uzturēšana un saglabāšana;
- b) atkritumu ražošanas samazināšana un to apsaimniekošanas uzlabošana;
- c) emisiju, t.sk. SEG, samazināšana un ierobežošana;
- d) energotaupības, energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas palielināšana;
- e) vides risku samazināšana, kas saistīta ar ražošanas resursu izmantošanu vai noteiktu atlieku ražošanu, tostarp augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļiem, kūtsmēsliem utt.;
- f) nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanai.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm intervencēm tiktu nodrošināta ražošanas negatīvās ietekmes samazināšana uz vidi, lai veicinātu ilgtspējīgu enerģijas resursu izmantošanu. Vides saglabāšanas un aizsardzības veicināšana: augsnes aizsardzība, biotopu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, atkritumu apjomu, emisiju un vides risku samazināšana, kā atjaunojamo energoresursu un efektīva kurināmā izmantošana. Tāpat tiktu nodrošināta pielāgošanās mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem, kā arī, lai novērstu nelabvēlīgo klimatisko apstākļu ietekmi.

Ar iepriekšminētām investīcijām tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 12. panta 1. punkta "a", "b", "c", "d", "e", "f", "g" un "i" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas liellopu un teļa gaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Liellopu un teļa gaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma XV daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

- intervence tiks īstenotas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta "a" apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.
- visi ieguldījumi saskaņā ar apstiprināto darbības programmu ir ražotāju organizācijas īpašums visu tās uzraudzības periodu – piecus gadus pēc pēdējā atbalsta maksājuma saņemšanas. Uzraudzības periodā ražotāju organizācija par publisko finansējumu iegūtos pamatlīdzekļus neatsavina, nepatapina, neizirē un neiznomā;
- ieguldījumi ir pilnībā īstenoti, ir darba kārtībā un nodrošina paredzētās funkcijas;
- atbalsts ieguldījumiem tiek saņemts pēc attiecīgā darbības programmas īstenošanas gada vai daļēja maksājuma starpmaksājuma veidā (par tām darbības programmas izmaksām, kas jau iztērētas) vai avansa maksājuma veidā;
- saražotās enerģijas daudzums, kas iegūts investīciju enerģiju ražojošās sistēmās rezultātā, nepārsniedz enerģijas daudzumu, ko var izmantot gada laikā, veicot parastās darbības.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas, kas saistītas ar darbības fonda pārvaldību vai darbības programmas sagatavošanu, īstenošanu un pēcpārbaudi, sedz to faktiskajā apmērā, bet ne vairāk kā 2 % apmērā no apstiprinātā darbības fonda, ietverot gan Savienības finansiālo atbalstu, gan ražotāju organizāciju iemaksas.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Piens un piena produkti

TKO2.4.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Uz atbalstu ~~šīs intervences ietvaros~~ par investīcijām materiālos aktīvos nevar pretendēt ražotāju organizācijas, kurām ir atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības statuss (jo tām ir paredzēts atbalsts intervences "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" ietvaros).

Šīs intervences ietvaros tiek plānotas šādas investīcijas:

- a) būves, neapbūvētas zemes iegāde;
- b) specializētās tehnikas, iekārtu un aprīkojuma (t.sk. papildaprīkojuma) iegāde;
- c) datu bāžu ~~un programmatūru~~, programmatūru un digitālo rīku iegāde, izstrāde, ~~un~~ uzstādīšana, tīmekļa vietnes izstrāde, un citas investīcijas, kas saistītas ar patentu, licenču un preču zīmju iegādi, izstrādi, apstiprināšanu un popularizēšanu;
- d) ieguldījumi jaunu produktu un ražošanas metožu izstrādē un ieviešanā;
- e) citi ieguldījumi uzņēmuma kapitālā, kas tieši veicina darbības programmas mērķu sasniegšanu;
- f) ieguldījumi transportlīdzekļos (ražotāju organizācijas iekšējai pārvadāšanai);
- g) bioloģiskās drošības, dzīvnieku veselības un labturības izlabošanai, kā arī noturībai pret dzīvnieku slimībām.

Tāpat šīs intervences ietvaros tiek plānoti pasākumi attiecībā uz pētniecību un eksperimentālām un inovatīvām ražošanas metodēm saskaņā ar regulas 2021/2115 46. panta d) apakšpunktā minēto mērķi.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta produkcijas realizācija atbilstoši tirgus pieprasījumam, piedāvājuma koncentrācija un kopīga produkcijas virzība uz tirgu, nodrošinot produktu atpazīstamību un ražošanas izmaksu optimizāciju, kā arī tiktu nodrošināta produkcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde gan attiecībā uz produktu kvalitāti, gan kvantitāti, un nodrošināti droši darba apstākļi.

Investīcijas palīdzētu palielināt tirgus daļu, samazināt produktu ražošanas atkritumu daudzumu un optimizēt ražošanas izmaksas, kā arī attīstīt produkcijas pārstrādi.

Skaidri definēti pētniecības vai eksperimentālās ražošanas projekti ar mērķi veicināt jaunu produktu ražošanu, produktivitātes kāpināšanu, jaunu tehnoloģiju ieviešanu, jaunu un inovatīvu šķirņu vai audzēšanas metožu izmantošanu. Tas veicinās ražotāju organizācijas konkurētspējas paaugstināšanos un jaunu tirgu apguvi, kā arī pievienotās vērtības radīšanu.

Pasākumi palīdzētu uzlabot bioloģisko drošību, dzīvnieku veselību un labturību lopkopības saimniecībās, kā arī noturību pret dzīvnieku slimībām.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas investīcijas saistībā ar vidi:

- a) bioloģiskās daudzveidības uzturēšana un saglabāšana;
- b) atkritumu ražošanas samazināšana un to apsaimniekošanas uzlabošana;
- c) emisiju, t.sk. SEG, samazināšana un ierobežošana;
- d) energotaupības, energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas palielināšana;
- e) vides risku samazināšana, kas saistīta ar ražošanas resursu izmantošanu vai noteiktu atlieku ražošanu, tostarp augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļiem, kūtsmēsliem utt.;
- f) nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanai.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta ražošanas negatīvās ietekmes samazināšana uz vidi, lai veicinātu ilgtspējīgu enerģijas resursu izmantošanu. Vides saglabāšanas un aizsardzības veicināšana: augsnes aizsardzība, biotopu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, atkritumu apjomu, emisiju un vides risku samazināšana, kā atjaunojamo energoresursu un efektīva kurināmā izmantošana. Tāpat tiktu nodrošināta pielāgošanās mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem, kā arī, lai novērstu nelabvēlīgo klimatisko apstākļu ietekmi.

Ar iepriekšminētām investīcijām tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 12. panta 1. punkta "a", "b", "c", "d", "e", "f", "g" un "i" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas piena un piena produktu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Piena un piena produktu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

- intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta "a" apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem;
- visi ieguldījumi saskaņā ar apstiprināto darbības programmu ir ražotāju organizācijas īpašums visu tās uzraudzības periodu – piecus gadus pēc pēdējā atbalsta maksājuma saņemšanas. Uzraudzības periodā ražotāju organizācija par publisko finansējumu iegūtos pamatlīdzekļus neatsavina, nepatapina, neizirē un neiznomā;
- ieguldījumi ir pilnībā īstenoti, ir darba kārtībā un nodrošina paredzētās funkcijas;
- ~~atbalsts~~ atbalsts ieguldījumiem tiek saņemts pēc attiecīgā darbības programmas īstenošanas gada vai ~~daļēja maksājuma~~ starpmaksājuma veidā (par tām darbības programmas izmaksām, kas jau iztērētas) vai avansa maksājuma veidā;
- saražotās enerģijas daudzums, kas iegūts investīciju enerģiju ražojošās sistēmās rezultātā, nepārsniedz enerģijas daudzumu, ko var izmantot gada laikā, veicot parastās darbības.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas, kas saistītas ar darbības fonda pārvaldību vai darbības programmas sagatavošanu, īstenošanu un pēcpārbaudi, sedz to faktiskajā apmērā, bet ne vairāk kā 2 % apmērā no apstiprinātā darbības fonda, ietverot gan Savienības finansiālo atbalstu, gan ražotāju organizāciju iemaksas.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Cūkgaļa

TKO2.5.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Uz atbalstu ~~šīs intervences ietvaros~~ par investīcijām materiālos aktīvos nevar pretendēt ražotāju organizācijas, kurām ir atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības statuss (jo tām ir paredzēts atbalsts intervences "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" ietvaros).

Šīs intervences ietvaros tiek plānotas šādas investīcijas:

- a) būves, neapbūvētas zemes iegāde;
- b) specializētās tehnikas, iekārtu un aprīkojuma (t.sk. papildaprīkojuma) iegāde;
- c) datu bāžu ~~un programmatūru~~, programmatūru un digitālo rīku iegāde, izstrāde ~~un uzstādīšana~~, uzstādīšana, tīmekļa vietnes izstrāde, un citas investīcijas, ~~darbības~~, kas saistītas ar patentu, licenču un preču zīmju iegādi, izstrādi, apstiprināšanu un popularizēšanu;
- d) ieguldījumi jaunu produktu un ražošanas metožu izstrādē un ieviešanā;
- e) citi ieguldījumi uzņēmuma kapitālā, kas tieši veicina darbības programmas mērķu sasniegšanu;
- f) ieguldījumi transportlīdzekļos (ražotāju organizācijas iekšējai pārvadāšanai);
- g) bioloģiskās drošības, dzīvnieku veselības un labturības izlabošanai, kā arī noturībai pret dzīvnieku slimībām.

Tāpat šīs intervences ietvaros tiek plānoti pasākumi attiecībā uz pētniecību un eksperimentālām un inovatīvām ražošanas metodēm saskaņā ar regulas 2021/2115 46. panta d) apakšpunktā minēto mērķi.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta produkcijas realizācija atbilstoši tirgus pieprasījumam, piedāvājuma koncentrācija un kopīga produkcijas virzība uz tirgu, nodrošinot produktu atpazīstamību un ražošanas izmaksu optimizāciju, kā arī tiktu nodrošināta produkcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde gan attiecībā uz produktu kvalitāti, gan kvantitāti, un nodrošināti droši darba apstākļi.

Investīcijas palīdzētu palielināt tirgus daļu, samazināt produktu ražošanas atkritumu daudzumu un optimizēt ražošanas izmaksas, kā arī attīstīt produkcijas pārstrādi.

Skaidri definēti pētniecības vai eksperimentālās ražošanas projekti ar mērķi veicināt jaunu produktu ražošanu, produktivitātes kāpināšanu, jaunu tehnoloģiju ieviešanu, jaunu un inovatīvu šķirņu vai audzēšanas metožu izmantošanu. Tas veicinās ražotāju organizācijas konkurētspējas paaugstināšanos un jaunu tirgu apguvi, kā arī pievienotās vērtības radīšanu.

Pasākumi palīdzētu uzlabot bioloģisko drošību, dzīvnieku veselību un labturību lopkopības saimniecībās, kā arī noturību pret dzīvnieku slimībām.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas investīcijas saistībā ar vidi:

- a) bioloģiskās daudzveidības uzturēšana un saglabāšana;
- b) atkritumu ražošanas samazināšana un to apsaimniekošanas uzlabošana;
- c) emisiju, t.sk. SEG, samazināšana un ierobežošana;
- d) energotaupības, ergoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas palielināšana;
- e) vides risku samazināšana, kas saistīta ar ražošanas resursu izmantošanu vai noteiktu atlieku ražošanu, tostarp augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļiem, kūtsmēsliem utt.;
- f) nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanai.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta ražošanas negatīvās ietekmes samazināšana uz vidi, lai veicinātu ilgtspējīgu enerģijas resursu izmantošanu. Vides saglabāšanas un aizsardzības veicināšana: augsnes aizsardzība, biotopu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, atkritumu apjomu, emisiju un vides risku samazināšana, kā atjaunojamo energoresursu un efektīva kurināmā izmantošana. Tāpat tiktu nodrošināta pielāgošanās mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem, kā arī, lai novērstu nelabvēlīgo klimatisko apstākļu ietekmi.

Ar iepriekšminētām investīcijām tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 12. panta 1. punkta "a", "b", "c", "d" "e", "f", "g" un "i" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas cūkgaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā. Cūkgaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta "a" apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem:

- visi ieguldījumi saskaņā ar apstiprināto darbības programmu ir ražotāju organizācijas īpašums visu tās uzraudzības periodu – piecus gadus pēc pēdējā atbalsta maksājuma saņemšanas. Uzraudzības periodā ražotāju organizācija par publisko finansējumu iegūtos pamatlīdzekļus neatsavina, nepatapina, neizirē un neiznomā;
- ieguldījumi ir pilnībā īstenoti, ir darba kārtībā un nodrošina paredzētās funkcijas;
- atbalsts ieguldījumiem tiek saņemts pēc attiecīgā darbības programmas īstenošanas gada vai ~~daļēja maksājuma~~ starpmaksājuma veidā (par tām darbības programmas izmaksām, kas jau iztērētas) vai avansa maksājuma veidā;
- saražotās enerģijas daudzums, kas iegūts investīciju enerģiju ražojošās sistēmās rezultātā, nepārsniedz enerģijas daudzumu, ko var izmantot gada laikā, veicot parastās darbības.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas, kas saistītas ar darbības fonda pārvaldību vai darbības programmas sagatavošanu, īstenošanu un pēcpārbaudi, sedz to faktiskajā apmērā, bet ne vairāk kā 2 % apmērā no apstiprinātā darbības fonda, ietverot gan Savienības finansiālo atbalstu, gan ražotāju organizāciju iemaksas.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus

Pārējie 6.pielikumā minētie sektori

ex 0713 - Kaltēti lobīti pākšu dārzeni, arī mizoti vai šķelti

ex 0713 10 - Zirņi (Pisum sativum)

0713 10 90 - Izņemot sējai paredzētos

ex 0713 20 00 - Aunazirņi

null - Izņemot sējai paredzētos

null - Pupiņas (Vigna spp., Phaseolus spp.)

ex 0713 31 00 - Vigna mungo (L) Hepper vai Vigna radiata (L) Wilczek sugas pupiņas

null - Izņemot sējai paredzētās

ex 0713 32 00 - Mazas sarkanas (Adzuki) pupiņas (Phaseolus vai Vigna angularis)

null - Izņemot sējai paredzētās

ex 0713 33 - Kāršu pupiņas, ieskaitot baltās pupiņas (Phaseolus vulgaris)

0713 33 90 - Izņemot sējai paredzētās

ex 0713 34 00 - Vigna subterranea vai Voandzeia subterranea sugas pupiņas

null - Izņemot sējai paredzētās

ex 0713 35 00 - Vigna unguiculata sugas pupiņas

null - Izņemot sējai paredzētās

ex 0713 39 00 - Citas

null - Izņemot sējai paredzētās

ex 0713 40 00 - Lēcas

null - Izņemot sējai paredzētās

ex 0713 50 00 - Cūku pupas (Vicia faba var. major) un sīksēklu un vidējrupjsēklu pupas (Vicia faba var. equina, Vicia faba var. minor)

null - Izņemot sējai paredzētās

ex 0713 60 00 - Cūku zirņi (Cajanus cajan)

null - Izņemot sējai paredzētos

ex 0713 90 00 - Citi

null - Izņemot sējai paredzētos

TKO2.2.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovātīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Uz atbalstu ~~šīs intervences ietvaros~~ par investīcijām materiālos aktīvos nevar pretendēt ražotāju organizācijas, kurām ir atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības statuss (jo tām ir paredzēts atbalsts intervences "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" ietvaros).

Šīs intervences ietvaros tiek plānotas šādas intervences:

- 1) būves, neapbūvētas zemes iegāde;
- 2) specializētās tehnikas, iekārtu un aprīkojuma (t.sk. papildaprīkojuma) iegāde;
- 3) datu bāžu ~~un programmatūru~~, programmatūru un digitālo rīku iegāde, izstrāde, ~~un~~ uzstādīšana, tīmekļa vietnes izstrāde, un citas investīcijas, ~~darbības~~, kas saistītas ar patentu, licenču un preču zīmju iegādi, izstrādi, apstiprināšanu un popularizēšanu;
- 4) ieguldījumi jaunu produktu un ražošanas metožu izstrādē un ieviešanā;
- 5) citi ieguldījumi uzņēmuma kapitālā, kas tieši veicina darbības programmas mērķu sasniegšanu;
- 6) ieguldījumi transportlīdzekļos (ražotāju organizācijas iekšējai pārvadāšanai).

Tāpat šīs intervences ietvaros tiek plānoti pasākumi attiecībā uz pētniecību un eksperimentālām un inovātīvām ražošanas metodēm saskaņā ar regulas 2021/2115 46. panta d) apakšpunktā minēto mērķi.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta produkcijas realizācija atbilstoši tirgus pieprasījumam, piedāvājuma koncentrācija un kopīga produkcijas virzība uz tirgu, nodrošinot produktu atpazīstamību un ražošanas izmaksu optimizāciju, kā arī tiktu nodrošināta produkcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde gan attiecībā uz produktu kvalitāti, gan kvantitāti, un nodrošināti droši darba apstākļi.

Investīcijas palīdzētu palielināt tirgus daļu, samazināt produktu ražošanas atkritumu daudzumu un optimizēt ražošanas izmaksas, kā arī attīstīt produkcijas pārstrādi.

Skaidri definēti pētniecības vai eksperimentālās ražošanas projekti ar mērķi veicināt jaunu produktu ražošanu, produktivitātes kāpināšanu, jaunu tehnoloģiju ieviešanu, jaunu un inovatīvu šķirņu vai audzēšanas metožu izmantošanu. Tas veicinās ražotāju organizācijas konkurētspējas paaugstināšanos un jaunu tirgu apguvi, kā arī pievienotās vērtības radīšanu.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas investīcijas saistībā ar vidi:

- a) bioloģiskās daudzveidības uzturēšana un saglabāšana;
- b) atkritumu ražošanas samazināšana un to apsaimniekošanas uzlabošana;
- c) emisiju, t.sk. SEG, samazināšana un ierobežošana;
- d) energotaupības, ergoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas palielināšana;
- e) vides risku samazināšana, kas saistīta ar ražošanas resursu izmantošanu vai noteiktu atlieku ražošanu, tostarp augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļiem, kūtsmēsliem utt.;
- f) nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanai.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta ražošanas negatīvās ietekmes samazināšana uz vidi, lai veicinātu ilgtspējīgu enerģijas resursu izmantošanu. Vides saglabāšanas un aizsardzības veicināšana: augšnes aizsardzība, izturētspējas pret kaitīgiem organismiem uzlabošana, t.sk. pesticīdu lietošanas radīto risku un ietekmējuma samazināšana, biotopu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, atkritumu apjomu, emisiju un vides risku samazināšana, kā atjaunojamo energoresursu un efektīva kurināmā izmantošana. Tāpat tiktu nodrošināta pielāgošanās mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem, kā arī, lai novērstu nelabvēlīgo klimatisko apstākļu ietekmi.

Ar iepriekšminētām investīcijām tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 12. panta 1. punkta "a", "b", "c", "d", "e", "f", "g" un "i" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas 6. pielikumā minēto lobīto pākšu dārzeņu, arī mizotu vai šķeltu (KN 0713) sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Šajās ražotāju organizācijās apvienojušies lobīto pākšu dārzeņu (KN 0713) ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

- intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta "a" apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem;
- visi ieguldījumi saskaņā ar apstiprināto darbības programmu ir ražotāju organizācijas īpašums visu tās uzraudzības periodu – piecus gadus pēc pēdējā atbalsta maksājuma saņemšanas. Uzraudzības periodā ražotāju organizācija par publisko finansējumu iegūtos pamatlīdzekļus neatsavina, nepatapina, neizīrē un neiznomā;

- ieguldījumi ir pilnībā īstenoti, ir darba kārtībā un nodrošina paredzētās funkcijas;
- atbalsts ieguldījumiem tiek saņemts pēc attiecīgā darbības programmas īstenošanas gada vai daļēja maksājuma starpmaksājuma veidā (par tām darbības programmas izmaksām, kas jau iztērētas) vai avansa maksājuma veidā;
- saražotās enerģijas daudzums, kas iegūts investīciju enerģiju ražojošās sistēmās rezultātā, nepārsniedz enerģijas daudzumu, ko var izmantot gada laikā, veicot parastās darbības.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas, kas saistītas ar darbības fonda pārvaldību vai darbības programmas sagatavošanu, īstenošanu un pēcpārbaudi, sedz to faktiskajā apmērā, bet ne vairāk kā 2 % apmērā no apstiprinātā darbības fonda, ietverot gan Savienības finansiālo atbalstu, gan ražotāju organizāciju iemaksas.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

5.3. Lauku attīstības intervences

ENVCLIM(70) - Vides, klimata un citas pārvaldības saistības

LA10.1 - Zaļās joslas

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
GAEC04	Buferjoslu izveide gar ūdenstecēm
GAEC08	
SMR01	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā: 11. panta 3. punkta e) un h) apakšpunkts attiecībā uz obligātajām prasībām par fosfātu piesārņojuma difūzo avotu kontroli
SMR02	Padomes Direktīva 91/676/EEK (1991. gada 12. decembris) attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti: 4. un 5. pants

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

Citas pamatprasības:

Lauksaimnieciskās zemes un lauksaimnieciskās darbības kritēriji kā tas noteikts KLP stratēģiskā plāna 4.1.nodaļā.

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar intervenci

Paskaidrojums par to, kā attiecīgās saistības pārsniedz obligātās prasības:

1. ~~Intervencē paredzēta diferencēta platuma joslu izveide un uzturēšanu aramzemē, kuru minimālais izveidotais platums ir jāveido papildus LLVN noteiktajam apmēram/ definētajiem objektiem, attiecīgi:~~

~~1.1. vismaz 4 m plata buferjosla gar lauka malu, papildus platība virs LLVN 8 noteiktajam 2 m daudzumam, ar standarta mērķi "Ar ražošanu nesaistītu elementu un teritorijas uzturēšana, lai uzlabotu saimniecības bioloģisko daudzveidību", kas nodrošinās, ka faktiski tiks veidots zaļā josla aramzemē ar vismaz 6 metru platumu, no kuras pirmie 2 m netiks iekļauti intervences apmaksā;~~

~~1.2. vismaz 8 m plata ūdens buferjosla, papildus platība virs LLVN 8 noteiktajam 2 m daudzumam, kas nodrošinās, ka faktiski tiks veidots zaļā josla aramzemē ar vismaz 10 metru platumu, no kuras pirmie 2 m netiks iekļauti intervences apmaksā.~~

~~2. buferjoslas vismaz 4 m plata buferjosla gar lauka malu:~~

Normatīvie akti nenosaka, ka konvencionālās un integrētās lauksaimniecības laukos, kuri robežojas ar bioloģiskās lauksaimniecības laukiem būtu jāievēro aizsargjoslas vai buferjoslas, kurās nelieto sintētiskos AAL un minerālmēslus, savukārt bioloģiskajā lauksaimniecības sistēmā ir jānodrošina piesardzības pasākumi, lai tās produktos nenonāktu neatļautas vielas no konvencionālajām un integrētajām saimniecībām, kas iespējams tikai tad, ja tiek izveidotas un ievērotas buferjoslas starp konvencionālo lauksaimnieku un bioloģisko lauksaimnieku apsaimniekotajiem laukiem. Lai šo atbildību dalītu, kas vienlaikus nozīmē buferjoslas uzturētājam papildus izdevumus vai neiegūtus ieņēmumus pilnā apmērā, būtu jāveido atbalsta pasākumi buferjoslu nodrošināšanai starp konvencionālo vai integrēto lauksaimnieku un bioloģisko lauksaimnieku laukiem.

~~3.2. Vismaz 8 m plata ūdens buferjoslas buferjosla:~~

~~3.1. Normatīvie akti nenosaka, ka šajā platībā apaugums būtu jānovāc un jānovēd no lauka, lai lai tas sadaloties neieplūstu ūdenstilpē.~~

~~3.2. Aizsargjoslu likums un LLVN4LLVS4 nenosaka, ka 10 m ūdens aizsargjoslā un 3 m buferjoslā gar novadgrāvjiem, būtu jāierīko sēts zālājs, kas aiztur izskalošanos no aramzemes. Tajās aizliegts lietot~~

sintētiskos (izņemot bioloģiskā lauksaimniecībā atļautos) AAL (augu aizsardzības līdzekļus) un mēslošanas līdzekļu lietošana.

4. Atbalsta saņēmējam saimniecības līmenī ir jāievēro noteikumi par slāpekļa un fosfora mēslojumu, saskaņā ar SMR1 un SMR2.

LA10.3 - Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs:

Lauksaimnieks (fiziska vai juridiska persona), kurš uzņemas brīvprātīgas saistības īstenot paaugstinātas prasības lauksaimniecības dzīvnieku turēšanā un nesaimnieko bioloģiskās lopkopības ražošanas sistēmā.

Atbalsttiesīgie dzīvnieki - Atbalsat pretendētājam piederoši piena un gaļas liellopi, kas nav iekļauti bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā.

Atbilstības kritēriji, kas atbalsta saņēmējam jāievēro attiecībā uz atbalsttiesīgo dzīvnieku:

1. ~~Lauksaimniecības datu centrā~~ Lauku atbalsta dienestā reģistrēti un atbilstoši apzīmēti liellopi (saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem), no jebkuriem šādas grupas dzīvniekiem:
 - a. Buļļi, govīs un citi liellopi, kas vecāki par 24 mēnešiem;
 - b. Liellopi vecumā no 6 līdz 24 mēnešiem;
 - c. Liellopi, kas nav vecāki par 6 mēnešiem;
2. atbalstam kopumā pieteiktas vismaz 8 liellopu vienības.

LA10.4 - Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs:

Lauksaimnieks (fiziska vai juridiska persona), kas veic lauksaimniecisko darbību.

Atbilstības kritēriji, kas atbalsta saņēmējam jāievēro attiecībā uz atbalsttiesīgo platību:

1. minimāls bišu saimju skaits īpašumā, ganību periodā (15.V-15.IX), saskaņā ar ~~Lauksaimniecības datu centra reģistra~~ Lauku atbalsta dienesta datiem:

- 1.1. bioloģiskā saimniekošanas sistēmā ne mazāk kā 20 stropi un kopējā atbalstam pieteiktā platība ir vismaz 10 hektāru;
- 1.2. konvencionālās saimniekošanas sistēmā ne mazāk kā 30 stropi un kopējā atbalstam pieteiktā platība ir vismaz 15 hektāru.
2. lauks ir iekļauts Lauku atbalsta dienesta lauku bloka identifikācijas sistēmā un tā maksimālais attālums no novietnes vai stropu pagaidu atrašanās vietas ir trīs kilometri.

Atbalsttiesīgā platība: Lauksaimniecībā izmantojamā zeme un cita platība ārpus tās.

INVEST(73-74) - Investīcijas, arī apūdeņošanā

LA4.2 - Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U4.2.1 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem pārstrādē ar grantu atbalstu, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.39	Nē
LA U4.2.2 - Vidējās projekta izmaksas ar finanšu instrumentu atbalstu, EUR	Finanšu instruments	91(3)(c)-LV-100,00%	Vidēja		R.39	Nē
LA U4.2.3 - Vidējās projekta izmaksas ar grantu atbalsta instrumentu procentu likmes daļējai dzēšanai, EUR	Dotācija	91(3)(c)-LV-100,00%	Vidēja		R.39	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U4.2.1 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem pārstrādē ar grantu atbalstu, EUR

Nemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

~~Vērtējot iepriekšējā perioda pieredzi, ieviešot LAP 2014-2020 atbalsta pasākumu M4.2 "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē" finansējuma apjomu un iesniegto projektu skaitu un paredzētās izmaiņas intervences īstenošanā pēc 2023. gada, var prognozēt, ka vidēji atbalsta summa jaunajā periodā veidos ap 230. Nemot vērā 2024. gada jūlijā izsludinātas pirmās projektu iesniegumu pieņemšanas kārtas rezultātus, vidēji atbalsta summa veidos 500 000 eiro.~~

LA U4.2.2 - Vidējās projekta izmaksas ar finanšu instrumentu atbalstu, EUR

Nemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

Ieviešot finanšu instrumentu "Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevums" ar atbalsta summu līdz 100 000 euro, kopš programmas uzsākšanas 2018. gada septembrī līdz 2021. gada 1. janvārim tika izsniegti 436 aizdevumi 9,9 milj. euro apmērā. Vidējā aizdevuma summa ir 23 000 euro.

Nemot vērā, ka finanšu instruments tiks sniegts aizdevumu veidā līdz 250 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam, atbalstu varēs piesaistīt investīcijām, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, kā arī zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām, var prognozēt kā vidēji aizdevuma veidos ap 100 000 euro, bet kapitāla atlaide veidos 50 000 euro. Var prognozēt, ka tiks piešķirti ap 7 aizdevumi ikgadēji, bet kopumā tiks atbalstīti ap 20 projekti, kas veicinās ieguldījumus pārstrādē.

LA U4.2.3 - Vidējās projekta izmaksas ar grantu atbalsta instrumentu procentu likmes daļējai dzēšanai, EUR

Nemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U4.2.1 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem pārstrādē ar grantu atbalstu, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		0,00	0 500 000,00	230 500 000,00	230 500 000,00	230 500 000,00	230 500 000,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)		0,00	0 550 000,00	280 550 000,00	280 550 000,00	280 550 000,00	280 550 000,00	
	O.24 (vienība: Darbības)		0,00	0 5,00	20 15,00	65,00	0,00	0,00	Summa 85,00 Maks.: 65,00
LA U4.2.2 - Vidējās projekta izmaksas ar finanšu instrumentu atbalstu, EUR (Finanšu instruments - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		0,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	0,00	0,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)		0,00	150 000,00	150 000,00	150 000,00	0,00	0,00	
	O.24 (vienība: Darbības)		0,00	7,00	7,00	6,00	0,00	0,00	Summa 20,00 Maks.: 7,00
LA U4.2.3 - Vidējās projekta izmaksas ar grantu atbalsta instrumentu procentu likmes daļējai dzēšanai, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		0,00	18 750,00	18 750,00	18 750,00	18 750,00	0,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)		0,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	0,00	
	O.24 (vienība: Darbības)		0,00	20,00	20,00	20,00	20,00	0,00	Summa 80,00 Maks.: 20,00
KOPĀ	O.24 (vienība: Darbības)		0,00	62 67,00	92 87,00	91,00	20,00	0,00	Summa 265,00 Maks.: 92 91,00

Provizoriskais gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		0,00	1 075 575 000,00	3 825 000,00	11 475 000,00	10 375 000,00	3 867 367 669,41	30 617 669,41
Provizoriskais gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)		0,00	1 075 500 000,00	3 412 500,00	9 900 000,00	8 875 000,00	3 287 286 519,00	26 550 019,00
No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)		0,00	700 000,00	700 000,00	600 000,00	0,00	0,00	2 000 000,00
No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)		0,00	700 000,00	700 000,00	600 000,00	0,00	0,00	2 000 000,00
No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Savienības ieguldījums EUR)								

RISK(76) - Riska pārvaldības instrumenti

LA17 - Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija

Intervences kods (dalībvalsts)	LA17
Intervences nosaukums	Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija
Intervences veids	RISK(76) – Riska pārvaldības instrumenti
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.9. Ar atbalstīto KLP riska pārvaldības rīku aptverto vienību skaits.
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

<p>Visa Latvijas teritorija. NUTS 1 Latvija. Latvija ir salīdzinoši neliela valsts teritorijas ziņā. Gan augkopība, gan dzīvnieku audzēšana ir izplatīta visā Latvijas teritorijā. Reljefs visā Latvijas teritorijā ir samērā līdzens un, lai gan klimats rietumos un austrumos ir nedaudz atšķirīgs, nevaram uzskatīt, ka dažādi klimata izraisīti riski, kas vairāk ietekmē augkopības nozari, kādā noteiktā teritorijā ir būtiski lielāki nekā citā. Arī dzīvnieku slimību riski vienādi apdraud dzīvniekus visā valsts teritorijā. Tādēļ intervence plānota ar vienādiem nosacījumiem visā Latvijas teritorijā.</p>

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

<p>KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā</p>

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V6	Nodrošināt ienākumu svārstību mazināšanos	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

<p>REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā R.5 Ar atbalstīto KLP riska pārvaldības rīku aptverto lauku saimniecību daļa</p>
--

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pilāros un citu būtisku informāciju

<p>Latvijas augkopības nozarei regulāri ievērojamus zaudējumus rada nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi (krusa, sausums, ilgstošs kailsals, lietavas, u.c.). Tāpat augu un dzīvnieku slimības un augu kaitekļi būtiski pasliktina augkopības un lopkopības saimniecību ražošanas un finanšu rādītājus. Būtisks risks, kas var nodarīt lielus zaudējumus, ir arī uguns risks. Iestājoties šiem riskiem, saimniecību rīcībā nav pietiekami brīvu līdzekļu, lai mazinātu un segtu radītos zaudējumus no saviem resursiem, tādēļ ir jāveicina apdrošināšanas instrumenta izmantošana kā iespējamais risinājums risku un iespējamo zaudējumu mazināšanai, ko rada nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku vai augu slimības, augu kaitekļi, plēsēju nodarītie postījumi ganāmpulkā un uguns.</p>
--

Atbalsta mērķis ir, daļēji sedzot apdrošināšanas polises iegādes izdevumus par kultūraugu un produktīvo lauksaimniecības dzīvnieku apdrošināšanu, veicināt lauksaimnieku iesaistīšanos lauksaimniecības nozaru riska mazināšanā. Apdrošināšana ir kā viens no instrumentiem lauksaimniecības risku radīto zaudējumu kompensēšanai. Daļēji kompensējot apdrošināšanas polišu iegādes izdevumus, tiks nodrošināta ražošanas risku samazināšana lauku saimniecībās, tādējādi nodrošinot saimniecību stabilitāti un iespēju attīstīties, mazinot finansiālos zaudējumus. Intervence paredz atbalstu par tādas polises iegādi, kurā tiek apdrošināti dzīvnieki, sējumi vai stādījumi pret vienu vai vairākiem apdrošināšanas riskiem. Piemēram, sējumus var apdrošināt gan pret sausumu, gan krusu, iekļaujot šos riskus vienā apdrošināšanas polisē. Tāpat dzīvnieku apdrošināšanas polises var ietvert apdrošināšanu pret vairākām slimībām. Salīdzinot ar iepriekšējo plānošanas periodu, intervencē paredzēta iespēja segt izmaksas arī par uguns riska apdrošināšanu. Citi jauni elementi netiek ieviesti.

Istenojot atbalstu apdrošināšanas polišu iegādes izmaksu segšanai, tiks sasniegti vairāki pozitīvi efekti:

- Lauksaimniekam būs iespēja saņemt atlīdzību par zaudējumiem, ko radījuši nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku vai augu slimības, augu kaitekļi, [plēsēju nodarītie postījumi ganāmpulkā](#) un uguns. Brīvo līdzekļu trūkums apdrošināšanas polišu iegādei attur lauksaimniekus aktīvāk izmantot apdrošināšanas iespējas, taču daļēji kompensējot polises iegādes izdevumus, polises izmaksas kļūst lauksaimniekiem pieņemamākas – lauksaimnieki aktīvāk sāks izmantot apdrošināšanu kā risku mazināšanas instrumentu saimniecību attīstībā.

-Tāpat ir jāņem vērā, ka apdrošināšana ne tikai dod iespēju saņemt atlīdzību par radītajiem zaudējumiem, bet vienlaikus uzliek lauksaimniekam arī papildus prasības un pienākumus no apdrošināšanas sabiedrību puses, lai lauksaimnieks mazinātu potenciālo risku iestāšanās iespēju, īstenojot preventīvus pasākumus. Piemēram, netiek maksāta kompensācija par polisēm, kurās apdrošināti riski ar garantētu iestāšanās gadījumu, ja ziemāji tiks sēti laukos, kuri ir pakļauti pavasara palu applūšanas riskam. Dzīvnieku gadījumā, lauksaimniekam ir jānodrošina dzīvnieku labturības prasību ievērošana. Ieviešot un aktivizējot apdrošināšanas pasākumus, saimniecības kļūs mazāk riskantas arī komercbanku skatījumā – uzlabosies situācija ar ķīlas nodrošināšanu, jo zaudējumu rezultātā lauksaimniekam būs pieejami noteikti resursi saistību izpildei.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs ir aktīvais lauksaimnieks (fiziskā vai juridiskā persona), kas noslēdzis līgumu ar apdrošināšanas sabiedrību, kurā ir paredzēts apdrošināt ražu, dzīvniekus, sējumus un stādījumus. Apdrošināšanas līgums paredz segt zaudējumus, ko izraisījuši nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku vai augu slimības, augu kaitekļi un uguns, un kas iznīcina vairāk nekā 20 procentu no attiecīgā lauksaimnieka vidējā produkcijas gada apjoma iepriekšējos trīs gados vai no trīs gadu produkcijas vidējā apjoma, kas aprēķināts, pamatojoties uz iepriekšējo piecu gadu laikposmu un izslēdzot augstāko un zemāko rādītāju. Sējumu gadījumā apdrošināšanas atlīdzība tiek izmaksāta, sākot no 20 procentu skaitliskā ražas zuduma par katru kultūraugu sugu attiecīgajā lauka vienībā. Apdrošināšanas sabiedrības atlīdzina ne vairāk kā kopējās izmaksas, kas sedz radītos zaudējumus.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Kompensējošs maksājums lauksaimniekam, pamatojoties uz iesniegto apdrošināšanas polisi par ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanu un tās apmaksu apliecinošajiem dokumentiem. Atbalsta likme ir līdz 70% no apdrošināšanas polises iegādes izmaksām.

Apdrošināšanas ņēmējs, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecības produktu ražošanu, var saņemt atbalstu par spēkā esošas apdrošināšanas polises faktiskajiem izdevumiem kārtējā gadā. Apdrošināšanas polisē paredz ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas nosacījumus par zaudējumu segšanu, ko izraisījuši nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku vai augu slimība, augu kaitēkļi, [plēsēju nodarītie postījumi ganāmpulkā](#) un uguns, un kas iznīcina vairāk nekā 20 procentu no attiecīgā lauksaimnieka vidējā produkcijas gada apjoma iepriekšējos trīs gados vai no trīs gadu produkcijas vidējā apjoma, kas aprēķināts, pamatojoties uz iepriekšējo piecu gadu laikposmu un izslēdzot augstāko un zemāko rādītāju.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR

un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

Dotācija

Finanšu instruments

Maksājuma veids

saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

vienības izmaksas

fiksētas summas maksājumi

vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts)

Atbalsta likme ir līdz 70% no apdrošināšanas polises iegādes izmaksām.

Papildu skaidrojums

Ikgadējais iznākuma rādītājs noteikts, ņemot vērā ~~atbalsta saņēmēju iesniegto iesniegumu~~ skaitu šajā pasākumā pēdējos divos gados. ~~2019.gadā atbalstu saņēma 2355 pretendenti, bet 2020.gadā — 2291 pretendenti. Tāpēc plānots, ka katru gadu atbalstu saņems ap 2300 pretendenti. Katru gadu plānots atbalstīt ap 2300 darbības.~~

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

Jā Nē Jaukta veida saņēmējs

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Zaudējumu kompensēšana. Kāda ir kompensācijas pieprasīšanas robežvērtība?

Apdrošināšanas līgums paredz septiņus zaudējumus, ko izraisījuši nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku vai augu slimības, augu kaitekļi, plēsēju nodarītie postījumi ganāmpulkā un uguns, un kas iznīcina vairāk nekā 20 procentu no attiecīgā lauksaimnieka vidējā produkcijas gada apjoma iepriekšējos trīs gados vai no trīs gadu produkcijas vidējā apjoma, kas aprēķināts, pamatojoties uz iepriekšējo piecu gadu laikposmu un izslēdzot augstāko un zemāko rādītāju. Sējumu gadījumā apdrošināšanas atlīdzība tiek izmaksāta, sākot no 20 procentu skaitliskā ražas zuduma par katru kultūraugu sugu attiecīgajā lauka vienībā.

Kāda ir zaudējumu aprēķināšanas metodika un kompensācijas mehānismu iedarbinošie faktori?

Zaudējumu aprēķina metodoloģiju un faktoros atlīdzības noteikšanai nosaka katra apdrošināšanas sabiedrība atbilstoši nacionālajiem normatīvajiem aktiem un apdrošināšanas polisē iekļautajiem riskiem, kā arī apdrošināšanas sabiedrību iekšējiem noteikumiem un vadlīnijām. Tiek atlīdzināti zaudējumi, kurus nodarījuši apdrošināšanas līgumā norādītie riski un kuru apmērs ir pārsniedzis apdrošināšanas līgumā norādīto neatlīdzināmo zaudējumu apmēru. Apdrošinātājs var ierobežot maksimālās atlīdzības apmēru. Zaudējumu apmēru nosaka apmācīti eksperti.

Atlīdzības izmaksas izraisošais faktors gan augkopībā, gan dzīvnieku apdrošināšanā ir kompensējamo risku iestāšanās. Atlīdzību par attiecīgā riska radītajiem zaudējumiem lauksaimniekam izmaksā tā apdrošināšanas sabiedrība, ar kuru noslēgts apdrošināšanas līgums un iegādāta apdrošināšanas polise.

Atkarībā no riska veida un apdrošināšanas sabiedrības, augkopībā riska iestāšanās konstatēšanā un zaudējumus aprēķinā izmanto dažādas metodes, tostarp cietušā lauka apsekošanu, sensorus, satelītus, meteostacijas un indeksus, kā arī dažādu metožu kombinēšanu. Atlīdzība tiek balstīta uz ražas zuduma apmēru cietušajā laukā, nepārsniedzot apdrošināšanas līgumā norādīto maksimālo atlīdzību. Iekšēji apdrošinātāji ražas zudumus parasti nosaka pēc vadlīnijām. Parasti šādi dokumenti ir balstīti uz vairāku gadu novērojumiem par fizisko augu bojājumu ietekmi uz saražotās produkcijas apjomu. Apdrošināšanas

atlīdzība par nepārziemošanu un labības veldri ir noteikta fiksētā apmērā pret cietušās platības apdrošinājuma summu.

Dzīvnieku apdrošināšanā riska iestāšanās ir dzīvnieka nāve no apdrošināšanas līgumā nosauktajiem riskiem vai dzīvnieku piespiedu nokaušana apdrošināšanas līgumā nosaukto risku dēļ. Lēmums par apdrošināšanas atlīdzību ir balstīts uz kompetento iestāžu datiem un izziņām, kā arī uz apdrošināšanas līguma nosacījumiem. Tiek atlīdzināta apdrošināto dzīvnieku bojāeja vai piespiedu kaušana apdrošināšanas līgumā norādīto risku iestāšanās rezultātā, zaudējumam pārsniedzot līgumā norādīto pašrisku apmēru.

Zaudējumu aprēķina metodikā tiek piemērota individuāla pieeja. Atlīdzība par bojā gājušiem dzīvniekiem tiek aprēķināta, no bojā gājušo dzīvnieku apdrošināšanas vērtības atskaitot apdrošināšanas līgumā norādīto pašrisku. Atlīdzība par piespiedu kautiem dzīvniekiem tiek aprēķināta, no piespiedu kauto dzīvnieku apdrošināšanas vērtības atskaitot apdrošināšanas līgumā norādīto pašrisku un faktisko kautprodukta vērtību.

Kāds ir riska pārvaldības instrumenta veids?

Apdrošināšana

Kopfonds

Citi

Kāds ir ražošanas zuduma segums?

dārzkopība

kultūraugi

lauksaimniecības dzīvnieki

Kāds ir ienākumu zuduma segums?

Kādi noteikumi ir paredzēti, lai izvairītos no šā ieguldījuma pārmērīgas kompensēšanas?

Latvijā apdrošināšanas sabiedrību darbībai ir saistošs Apdrošināšanas līguma likums, kura 42.pantā Kompensācijas princips nosaka, ka apdrošināšanā pret zaudējumiem, tie tiek atlīdzināti pēc kompensācijas principa un izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība nedrīkst pārsniegt apdrošināšanas gadījumā radītos zaudējumus. Iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošināšanas sabiedrība veic zaudējumu aprēķināšanu pēc fakta, ņemot vērā tā brīža tirgus cenas. Apdrošināšanas sabiedrības neveic apdrošināšanu pret tādiem riskiem, ja to radīto zaudējumu kompensācijām būs paredzēts Eiropas Savienības vai valsts atbalsta finansējums. Lauksaimnieku apdrošināšanai pieteiktā sējumu un stādījumu platība tiek pārbaudīta pret LAD tiesajiem maksājumiem kārtējam gadam deklarēto platību. Lauku ar tajā iesēto kultūraugu vienā apdrošināšanas periodā var apdrošināt tikai viens apdrošinātājs. Apdrošināšanas sabiedrības noteikumos, kuri ir saistoši lauksaimniekam, ir iekļauti vairāki nosacījumi, kas nepieļauj pārmērīgu zaudējumu atlīdzināšanu un vienlaicīgi ierobežo pārkompensācijas risku, piemēram, pašrisku līmenis, noteiktā augstākā atlīdzības robeža, katrai kultūrai noteiktā maksimālā hektārvērtība. Ražas zudums tiek atlīdzināts apdrošinātā riska un tā radīto apdrošināto bojājumu iestāšanās gadījumā. Atlīdzības apmērs izriet no tā sauktās hektārvērtības (kultūrauga apdrošinājuma summa/ha) un skartās kultūras procentuālā ražas zuduma par katru apdrošināto lauku. Hektārvērtību dota robežās, starp minimālo un maksimālo, to izvēlas apdrošināšanasņēmējs, orientējoties pēc sagaidāmās ražas un cenas lieluma savā reģionā aktuālajā apdrošināšanas periodā. Attiecībā uz apdrošināšanas prēmijas lielumu un zaudējumu atlīdzības korelāciju, lauksaimnieki paši ir ieinteresēti noteikt optimālo apdrošināšanas hektārvērtības lielumu, jo: 1. nosakot pārlietu zemu cenu, zaudējumu gadījumā tiks saņemta atlīdzība, kas ir zemāka par patiesajiem zaudējumiem; 2. nosakot pārlietu augstu cenu, situācijā, kad apdrošinātais risks neiestājas, lauksaimnieks pārmaksā par apdrošināšanas polisi.

Gadījumos, kad ziemāju sējumi ir cietuši no pārziemošanai nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem (piemēram, ilgstošs kailsals vai izsušana), netiek maksāta atlīdzība pilnā apmērā par 100 procentu ražas zudumu, jo zaudējumi ir tikai rudenī ieguldītās izmaksas (agrotehniskie darbi un sēklas materiāls), bet lauksaimnieks vēl var iesēt vasarājus un iegūt ražu.

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Dzeltenā grupa

Skaidrojums par to, vai (un attiecīgā gadījumā — kā) ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus (zaļā grupa)

Atbalsts LA17 intervencē neatbilst PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikuma 7. punkta un 8. punkta nosacījumiem.

Atbalsts apdrošināšanas polišu iegādei ir par zaudēto produkcijas apjomu un paredz segt tādus zaudējumus, kuri ir vismaz 20 % no lauksaimnieka gada vidējās produkcijas, un kuru cēlonis ir nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku vai augu slimības, augu kaitekļi, [plēsēju nodarītie postījumi ganāmpulkā](#) un uguns.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

salīdzināt ziņojumu

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U17 - Aprēķinātā daļējā kompensācija par apdrošināšanas polises iegādes izmaksām	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.5	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U17 - Aprēķinātā daļējā kompensācija par apdrošināšanas polises iegādes izmaksām

Atbalsta summu rēķina kā procentus no apdrošināšanas polises iegādes izmaksām (cenas). Dalībvalsts nosaka maksimālo atbalsta izmaksas sliekšni (EUR) par vienu vienību (ja vai liellopu vienību).

Ikgadējais iznākuma rādītājs noteikts, ņemot vērā ~~atbalsta saņēmēju iesniegto iesniegumu~~ skaitu ~~šajā pasākumā~~ pēdējos ~~divos~~ gados. ~~2019.gadā atbalstu saņēma 2355 pretendenti, bet 2020.gadā — 2291 pretendenti.~~ Katru gadu plānots atbalstīt ap 2300 darbības.

2023.gadā lielākā daļa finansējuma intevencei plānota no papildu valsts finansējuma - 6 000 000 EUR (KLP SP V pielikums). 2023. gadā plānotas pārejošās saistības aptuveni 3 500 000 EUR apmērā, kas paredzētas 2022. gadā iegādāto polišu iegādes izmaksu daļējai kompensācijai. Tas nepieciešams, lai pretendenti, kas apdrošināšanas polises iegādājušies 2022. gadā (bet nav saņēmuši atbalstu, piemēram, nepietiekoša finansējuma dēļ), saņemtu atbalstu. Tās pārsvarā būs 2022.gada otrajā pusgadā iegādātas polises. Polises gada otrajā pusgadā iegādājas gan augkopības saimniecības sējumu apdrošināšanai ziemas periodā, gan lopkopības saimniecības, kas polises iegādājas beidzoties iepriekšējam apdrošināšanas periodam. Atbalstu 2023. gadā piešķirs tikai par tām 2022. gadā iegādātajām polisēm, kas ir spēkā arī 2023.-gadā atbalsta iesnieguma iesniegšanas brīdī. Tā kā finansējums pārejošām saistībām 2023. gadam tiks nodrošināts no papildu valsts finansējuma, finanšu tabulā tas nav norādīts.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U17 - Aprēķinātā daļējā kompensācija par apdrošināšanas polises iegādes izmaksām (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	3 793,00	7 200,00	7 200,00	7 200,00	7 200,00	0,00	0,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)								
	O.9 (vienība: Atbalsta saņēmēji)	2 300,00	1 900,00	1 900,00	1 900,00	1 900,00	1 900,00	0,00	0,00
KOPĀ	O.9 (vienība: Atbalsta saņēmēji <u>Atbalstītās darbības</u>)	2 300,00	2 300,00	2 300,00	2 300,00	2 300,00	0,00	0,00	Summa 11 500,00 Maks.: 2 300,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	2 725 000,00	8 725 000,00	8 725 000,00	8 725 000,00	8 725 000,00	0,00	0,00	37 625 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)	2 316 250,00	7 416 250,00	7 416 250,00	7 416 250,00	7 416 250,00	0,00	0,00	31 981 250,00
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Savienības ieguldījums EUR)								

COOP(77) - Sadarbība

LA18 - Pārtikas kvalitātes shēmas

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U18 - Vidējā atbalsta likme	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.10	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U18 - Vidējā atbalsta likme

Intervencei noteikta viena vidējā vienības ~~likme~~ summa, ņemot vērā ~~vēsturiskos datus par atbalsta pretendentu aktivitāti līdzīga veida atbalsta īstenošanu iepriekšējā plānošanas periodā no valsts atbalsta pasākuma “Atbalsts dalībai bioloģiskās lauksaimniecības un nacionālajā pārtikas kvalitātes shēmā”.~~ Ņemot vērā, ka intervences ietvaros paredzētā atbalsta likme ir noteikta lielāka kā iepriekšējā plānošanas periodā, tiek plānota lielāka atbalsta pretendentu aktivitāte ar ikgadēju pieaugumu. Ņemot vērā dažādās pārtikas kvalitātes shēmas intervencei noteikta viena vidējā vienības likme — 1650 EUR, aptverot visas intervences ietvaros atbalstāmās pārtikas kvalitātes shēmas un aprēķinot vidējo atbalsta apjomu vienam atbalsta pretendentam, atbilstoši potenciālajam atbalsta saņēmēju skaitam intervencē un paredzētajam atbalsta apjomam. Ņemot vērā, ka gala atbalsta apjoms vienam saņēmējam ir atkarīgs no tā saražoto produktu skaita, iespējams, ka faktiskais vidējais atbalsta apjoms jeb vidējā vienības likme var būt lielāka kā plānotā, tāpēc noteikta maksimālā vienības likme līdzīgi kā citās lauku attīstības intervencēs to nosakot par 20% lielāku kā vidējā vienības likme — 1980 EUR 2024.gada pieteikšanās rezultātus LA18. Ņemot vērā dažādās pārtikas kvalitātes shēmas, 2025. gadā un turpmākajos gados intervencei noteikta viena vidējā vienības summa – 3000 EUR, aptverot visas intervences ietvaros atbalstāmās pārtikas kvalitātes shēmas. Ņemot vērā, ka gala atbalsta apjoms vienam saņēmējam ir atkarīgs no tā saražoto produktu skaita, kā arī iespējas atbalstu saņemt vairākās pārtikas kvalitātes shēmās, iespējams, ka faktiskais vidējais atbalsta apjoms jeb vidējā vienības summa var būt lielāka kā plānotā, tāpēc noteikta maksimāli plānotā vidējā summa par vienību – 4000 EUR apmērā.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U18 - Vidējā atbalsta likme (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		1 650,00	1 650 300,00	1 650 300,00	1 650 300,00	1 650 300,00		
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)		1 980,00	1 980 400,00	1 980 400,00	1 980 400,00	1 980 400,00		
	O.29 (vienība: Atbalsta saņēmēji)		1 296,00	1 388 600,00	1 483 600,00	1 588 600,00	1 683 600,00		Summa 7 438 369,00 Maks.: 1 683 296,00
KOPĀ	O.29 (vienība: Atbalsta saņēmēji)		1 296,00	1 388 600,00	1 483 600,00	1 588 600,00	1 683 600,00		Summa 7 438 369,00 Maks.: 1 683 296,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		2 152 260,00	2 299 620,00	2 452 200,00	2 622 180,00	2 774 760,00		12 301 020,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)		1 829 421,00	1 954 677,00	2 084 370,00	2 228 853,00	2 358 546,00		10 455 867,00
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA19 - Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu

Intervences kods (dalībvalsts)	LA19
Intervences nosaukums	Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu
Intervences veids	COOP(77) – Sadarbība
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.31. Atbalstīto vietējās attīstības stratēģiju (LEADER) vai sagatavošanas darbību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Jā

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

<p>Visa Latvijas teritorija. NUTS 1 Latvija. LEADER pieejas īstenošanas teritorija ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas.</p> <p>Valstspilsētās ir atbalstāmas šādas darbības, ja tās ir pamatotas vietējās attīstības stratēģijā: - tirdzniecības vietu izveide un labiekārtošana, ja tiešais labuma guvējs ir vietējās rīcības grupas (VRG) darbības teritorijas lauksaimniecības produktu ražotājs, pārstrādātājs, kooperatīvā sabiedrība, - mārketinga aktivitātes produktu un pakalpojumu atpazīstamības tēla veidošanai, ja tiešais labuma guvējs ir VRG darbības teritorijas MVU.</p> <p>starpvalstu <u>Starpvalstu</u> un starpteritoriālās sadarbības projektu īstenošana <u>ir atbalstāma valstspilsētās</u>, ja labumu gūst VRG sadarbības projekta mērķgrupa <u>un tas pamatots projekta iesniegumā</u>.</p> <p>Starpvalstu sadarbības projektu īstenošana ir atbalstāma arī ārpus Latvijas teritorijas sadarbības partneru darbības teritorijā.</p> <p>Atbalstāmas vietējo rīcības grupu tīklošanās aktivitātes ārpus Latvijas, Eiropas Savienības mērogā.</p>
--

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

<p>KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā</p> <p>SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprīti bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību</p> <p>XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu</p>
--

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā
HORIZ V6	Veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos, kāpinot to efektivitāti un uzlabojot digitalizāciju	Vidēja	Jā

HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā
SM8 V1	Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai	Augsta	Jā
SM8 V2	Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai	Vidēja	Jā
SM8 V3	Kompleksi risināmi lauku teritoriju izaicinājumi kvalitatīvas dzīves vides saglabāšanai	Augsta	Daļēji
SM8 V4	Finanšu resursu pieejamība uzņēmējdarbībai (īpaši, mazajiem un vidējiem)	Augsta	Jā
SM8 V5	Teritorijas identitāte (t.sk., teritoriju zīmoli)	Vidēja	Jā
SM8 V6	Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās	Augsta	Jā
SM8 V8	Bioekonomikas pamatnozaru konkurētspējas veicināšana ar jaunām tehnoloģijām un praksēm	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā

R.37 Jaunas darbvietas, ko atbalsta ar KLP projektiem

R.38 Tā lauku iedzīvotāju daļa, ko aptver vietējās attīstības stratēģijas

R.39 To lauku uzņēmumu (tostarp bioekonomikas jomā) skaits, kas attīstīti ar KLP atbalstu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences īstenošana dos ieguldījumu specifiskajā mērķī SM8“Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu līdzdalību, sociālo iekļautību un vietējo attīstību lauku apvidos, veicināt arī aprītes bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību”, ar mērķi:

- sniegt atbalstu lauku kopienu ilgtspēju veicinošām vietējās attīstības iniciatīvām, kas ir atbilstošas KLP SP un iekļautas VRG izstrādātajās vietējās attīstības stratēģijās, un uzlabo ekonomisko un sociālo situāciju laukos, veido labvēlīgu vidi dzīvošanai, uzņēmējdarbībai un lauku teritoriju attīstībai, kā arī veicina vietējās attīstības potenciāla un resursu ilgtspējīgu izmantošanu;

- sekmēt vietējā līmeņa pārvaldības mehānismu, kas balstīts uz iekļaujošiem vienlīdzīgas partnerības principiem un rada pievienoto vērtību teritorijas un vietējās sabiedrības potenciālam, nodrošinot VRG darbību vietējās attīstības stratēģijas īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā, tādējādi saglabājot vietējās teritorijas attīstības procesa nepārtrauktību.

Intervence sekmēs konkrētās teritorijas unikālo dabas, sociālo, un cilvēkkapitāla resursu apzināšanu un mobilizēšanu inovatīvu risinājumu meklēšanai, lai izstrādātu ilgtspējīgas vietējās attīstības stratēģijas šo teritoriju ekonomiskai, sociālai un vides attīstībai, sociāli mazaizsargāto grupu integrācijai, sociālās atstumtības risku mazināšanai. LEADER pieeja sabalansē eksogēno un endogēno pieeju lauku attīstības problēmu risināšanā, sekmē lauku kopienu saliedēšanu un to dzīvotspēju.

Izmantojot LEADER pieeju, vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai atbalstāmas šādas aktivitātes:

1. aktivitāte „Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas” ar mērķi:

· uzlabot uzņēmējdarbības vidi (neietver atbalstu lauksaimniecības produktu primārai ražošanai), radot apstākļus jaunu produktu un pakalpojumu izveidei (t.sk. piedāvājot vienkāršotu izmaksu “Lauku biļete”), esošu produktu un pakalpojumu attīstībai, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšanai, sociālai uzņēmējdarbībai, kā arī darbinieku produktivitātes kāpināšanai.

· radīt un labiekārtot vietējās produkcijas realizēšanai paredzēto vidi (piemēram, tirdzniecības vietas izveide), kā arī ieviest jaunus realizācijas veidus (piemēram, jauna tiešās tirdzniecības pakalpojuma izveide), tādējādi sekmējot jaunas sadarbības formas, vietējās produkcijas atpazīstamību un patēriņu, kā arī īso piegāžu ķēžu veidošanos.

Aktivitātes īstenošana sekmēs jaunu darba vietu radīšanu, produktīvāk un ilgtspējīgi izmantot vietējos resursus, jaunas un inovatīvas vērtības vietējā teritorijā, digitālo risinājumu ieviešanu, sadarbību (kopprojekti), kvalifikācijas celšanu un sociālam atstumtības riskam pakļauto personu iesaisti darba tirgū, tādējādi paaugstinot lauku teritoriju iedzīvotāju dzīves kvalitāti, uzņēmumu konkurētspēju un vietējās teritorijas sociālekonomisko attīstību, vienlaikus dodot ieguldījumu arī Latvijas Bioekonomikas stratēģijas 2030 mērķu sasniegšanā.

2. aktivitāte „Kopienu spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas” ar mērķi atbalstīt sabiedriskā labuma projektus, lai saglabātu un veidotu kvalitatīvu dzīves vidi (t.sk. dabas un kultūras objektu sakārtošanu), nodrošinot pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un sasniedzamību, sabiedrisko aktivitāšu (t.sk. apmācību un interešu klubu, sociālo aprūpes vietu, kultūras, vides aizsardzības, sporta un citu brīvā laikā pavadīšanas aktivitāšu, kā arī vienkāršotā izmaksa “jauniešu iniciatīvas”) dažādošanu, stiprinātu teritorijas identitāti un vietas attīstības potenciāla un resursu ilgtspējīgu izmantošanu (t.sk. viedo ciemu iniciatīvas), kā arī atbalstīt starpvalstu un starpteritoriālo sadarbību vietējai attīstības nozīmīgu jautājumu risināšanai. Tas veicinās sabiedrības iesaisti vietējās dabas, fiziskās, sociālā, kultūras un cilvēkkapitāla stiprināšanā, tādā veidā paaugstinot lauku iedzīvotāju drošumspēju, vietas potenciālu un pievilcību, jaunu un inovatīvu risinājumu ieviešanu (t.sk. sociālās inovācijas), arī digitālu risinājumu ieviešanu, kas var kļūt par priekšnosacījumu jaunu integrētu tūrisma, kultūras, veselības un citu saistītu pakalpojumu un produktu piedāvājuma attīstībai (t.sk. teritorijas zīmolu un klasteru veidošanos).

Vismaz 50% no publiskā finansējuma, kas pieejams vietējās attīstības stratēģijas aktivitāšu īstenošanai, būtu novirzāms darbībām, kas veicina vietējās ekonomikas attīstību, atbalstot uzņēmējdarbības projektus (piemēram, lauku tūrismā, lauku ekonomikas dažādošanā uzņēmumiem un mājražošana).

Vietējām rīcības grupām īpaša uzmanība būtu jāpievērš sabiedrības aktivizēšanai un kapacitātes veidošanai ar nolūku veicināt informācijas apmaiņu starp iesaistītajām un ieinteresētajām personām, vietējās sabiedrības iesaisti un sadarbību vietējās attīstības procesiem nozīmīgu jautājumu risināšanā, pieredzes apmaiņu, nepieciešamo zināšanu iegūšanu un citus resursus, veiksmīgai vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai, tāpat arī sniegt atbalstu potenciālajiem atbalsta saņēmējiem projektu ideju radīšanā, projektu izstrādāšanā un projektu iesniegumu sagatavošanā.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Vietējās attīstības stratēģijas īstenošana

Aktivitāte „Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas” un aktivitāte „Kopienu spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas”

Atbalstu var saņemt projektiem, kas atbilst vietējās attīstības stratēģijai (konkrētam mērķim un rīcībai) un sekmē KLP SP mērķu sasniegšanu.

Atbalstu var saņemt fiziskas un juridiskas personas, kas dod ieguldījumu VRG sabiedrības virzītās vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijai. Atbalstu starpvalstu un starpteritoriālās sadarbības projektiem var saņemt VRG.

Privāta labuma projektiem ir jāuzrāda ekonomiskā dzīvotspējas rādītāji un atbalsta pretendenta (izņemot lauksaimniecības pakalpojumu un mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības) apgrozījums ir ne vairāk kā 150 000 EUR noslēgtā gadā pirms projekta iesniegšanas.

Vienkāršotās izmaksas (fiksētas summas maksājums) “Lauku biļete” un “Jauniešu iniciatīva”, kā arī pašvaldību kopprojektu ar uzņēmējiem īstenošanas teritorija ir lauku teritorija.

Vienkāršotā izmaksa “Lauku biļete” tiek ieviesta saskaņā ar metodiku “Fiksētas summas maksājums - budžeta projekts - “Lauku biļete””. Tas ir budžeta projekts jaunu produktu un pakalpojumu radīšanai saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju. Atbalsta saņemšanas nosacījums - izstrādāts biznesa plāns jauna produkta vai pakalpojuma radīšanai. Atbalstu var saņemt arī lietotu pamatlīdzekļu iegādei, kas nav vecāka par pieciem gadiem (atbalsta pretendents sniedz cenu salīdzinājumu).

Vienkāršota izmaksa “Jauniešu iniciatīva” tiek ieviesta saskaņā ar metodiku “Fiksētas summas maksājums “Jauniešu iniciatīva””. Tas ir fiksētas summas maksājums jauniešu iniciatīvām saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju. Atbalsts pieejams, lai nodrošinātu iespēju iegūt dzīvei nepieciešamās prasmes, zināšanas un kompetences neformālās izglītības ceļā.

Atbalsta saņemšanas nosacījumi starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektos:

- sadarbībā ir iesaistīti vismaz divi partneri;
- ir noteiktas kopīgas darbības projekta iesniegumā, kas veicina vietējās attīstības stratēģijas mērķu sasniegšanu;
- ir noteikti katra projekta partnera pienākumi un ir noteikts koordinējošais partneris.

Tehniskais sadarbības projekta sagatavošanās atbalsts tiek piešķirts ar nosacījumu, ka VRG spēj pierādīt, ka tās plāno īstenot konkrētu sadarbības projektu.

Sadarbības projektiem tiek piemērota vienkāršotā izmaksa fiksētas summas maksājums saskaņā ar metodiku “Budžeta projekts - starpvalstu un starpteritoriālai sadarbībai vietējām rīcības grupām”.

Atbalsta apjoms līdz 100 000 EUR vienam budžeta projektam, kopienai spēcinošām un vietas attīstības sekmējošām iniciatīvām saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju.

Vietējo rīcības grupu darbības nodrošināšana, vietējās attīstības stratēģijas iedzīvināšanas pārvaldība, uzraudzība un novērtēšana

Atbalsts vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšanai un vietējās attīstības stratēģijas iedzīvināšanas pārvaldībai, uzraudzībai un novērtēšanai, tostarp apmaiņas veicināšanai starp ieinteresētajām personām, pieejams VRG, kuras vietējās attīstības stratēģijas īsteno tikai ar ELFLA finansējumu. VRG, kuras vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai saņem arī EJZAF atbalstu, minētās darbības nodrošina ar EJZAF finansējumu, ņemot vērā, ka EJZAF tiek noteikts kā galvenais fonds.

Atbalsts minētām darbībām nepārsniedz 17% no ELFLA kopējā vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai piešķirtā finansējuma apjoma.

VRG un vietējās attīstības stratēģiju atlase

Vietējās attīstības stratēģiju atlase plānota 2023.gadā un lēmums par vietējās attīstības stratēģijas apstiprināšanu un atbalsta piešķiršanu tiks izdots ne vēlāk kā 12 mēnešu laikā pēc KLP SP apstiprināšanas. Šajā intervencē pirmie atbalsta maksājumi VRG paredzēti 2023.gadā. Atbalsts vietējās attīstības stratēģijas sagatavošanai tiks nodrošināts atlasītajām VRG atbilstoši Lauku attīstības programmas 2014.-2020.gadam 19.1.apakšpasākumam “Sagatavošanās atbalsts”. VRG, kuras vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai ir pieejams arī Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda (EJZAF) atbalsts, vietējās attīstības stratēģijas sagatavošanai saņems EJZAF atbalstu. Izstrādāto vietējās attīstības stratēģiju atlasei piemēro atlases kritērijus pēc kuriem izvērtē, vai:

- stratēģijas izstrādē ir ievērota pieeja “no apakšas uz augšu”, nodrošinot plašu interešu pārstāvju iesaisti,
- tās vīzija un mērķi ir izvirzīti, pamatojoties uz vietējās teritorijas vajadzību un potenciāla analīzi;
- tās mērķiem un rīcībām ir noteikti konkrēti, izmērāmi un sasniedzami rezultāti un saistītas plānotās rīcības, ievērojot nacionālos atbalsta saņemšanas nosacījumus;

- tā ir saskaņota ar vietējās rīcības grupas darbības teritorijā esošo vietējo pašvaldību attīstības programmām;
- tā paredz nodrošināt vienlīdzīgas iespējas (piemēram, cilvēkiem ar invaliditāti, vecāka gadagājuma cilvēkiem un cilvēkiem ar maziem bērniem) un iesaistīt jauniešus vietējās attīstības stratēģijas īstenošanā;
- tā piedāvā atbalstu inovatīviem risinājumiem (piemēram, jaunu pieeju, produktu vai pakalpojumu) vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā;
- tā veicina nodarbinātību un ienākumu iespēju palielināšanu;
- tā ietver pārvaldības, uzraudzības un izvērtēšanas pasākumus un tie uzskatāmi parāda vietējās rīcības grupas spēju īstenot vietējās attīstības stratēģiju. Ir noteikta caurredzama un nediskriminējoša projektu atlases un lēmumu pieņemšanas procedūra, paredzot arī interešu konflikta novēršanu.
- tai ir pievienots finanšu plāns, ietverot finanšu piešķirumu no katras attiecīgās programmas.

VRG un Lauku atbalsta dienesta uzdevumi

Vietējā rīcības grupa:

1. veido vietējo dalībnieku spējas izstrādāt un īstenot darbības, tostarp sekmējot viņu projektu vadības spējas;
2. izsludina un organizē projektu iesniegumu pieņemšanu:
 - o atbilstoši vietējās attīstības stratēģijā noteiktajam rīcības plānam;
 - o ievērojot atklātu projektu iesniegumu konkursu nosacījumus (atsevišķām iniciatīvām, kuru uzsākšanai ir nepieciešams papildus aktivizējošais darbs, var tikt piemērota nepārtrauktā projektu iesniegumu pieņemšana).
3. izvērtē projektus un atlasa vietējās attīstības stratēģijai atbilstošos projektus, ievērojot:
 - o vietējās attīstības stratēģijā noteikto attiecināmo izmaksu atbalsta intensitāti un atbalsta apjomu;
 - o projektu atlases kritērijus, kas publicēti, izsludinot projektu pieņemšanas kārtu;
 - o lēmumu pieņemšanas procedūru (vērtēšanas procesā piemēro tādu nediskriminējošu un pārredzamu darbību atlases procedūru un kritērijus, kuros izvairās no interešu konflikta un kuri nodrošina, ka neviena atsevišķa interešu grupa nekontrolē atlases lēmumus, paredzot iespēju pārsūdzēt atlases lēmumus)
4. veic projektu īstenošanas saturisko uzraudzību, kā arī pārrauga projektu īstenošanas virzību, izvērtē projektu un vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas rezultātus, ievērojot uzraudzības un izvērtēšanas procedūras, kas iekļautas atbilstošajā vietējās attīstības stratēģijā.

Lauku atbalsta dienests (LAD):

1. veic VRG atlasīto projektu galīgo pārbaudi (verifikāciju) atbilstoši atbalsta saņemšanas nosacījumiem, kas noteikti ES un nacionālos normatīvos aktos, un pieņem gala lēmumu par atbalsta piešķiršanu projekta īstenošanai;
2. veic atbalsta maksājumus;
3. veic projektu finansējuma izlietojuma uzraudzību, kā arī kontroles.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsts tiks sniegts dotācijas veidā. Atbalsta maksimālais apjoms ir nosākams nacionālos normatīvos aktos un vietējā attīstības stratēģijā.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

Dotācija

☐ Finanšu instruments

Maksājuma veids

- saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana
- vienības izmaksas
- fiksētas summas maksājumi
- vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Atbalsts tiek sniegts grantu veidā kā:

- dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts);
- fiksētas summas maksājums "Jauniešu iniciatīvas" un budžeta projekts "Lauku biļete" un starpvalstu un starpteritoriālai sadarbībai vietējām rīcības grupām saskaņā ar sagatavotu metodiku (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta c) apakšpunkts un 2. punkta a) ("Jauniešu iniciatīvas") un b) apakšpunkts;
- vienotās likmes piemērošana noteikta:
saskaņā ar KLP SP regulas Nr. 2021/2115 83.panta 1.punkta d) apakšpunktu un 2.punkta a) apakšpunktu-
~~Vienotas likmes finansējums ir piemērojams~~ divu veidu izmaksām:

- - projekta pieteikuma sagatavošanas izmaksām;
- un vispārējām izmaksām, tajā skaitā arhitektu, inženieru un konsultantu honorāri, ekspertīzes, būvuzraudzības un autoruzraudzības pakalpojumu, juridisko pakalpojumu, tehniski ekonomisko pamatojumu, energoefektivitātes audita sagatavošanas izmaksas, kā arī izmaksas par nomas līguma reģistrāciju zemesgrāmatā, kuras ir tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu;
- saskaņā ar regulas 2021/1060 54. panta a) apakšpunktu - vienotas likmes finansējums netiešajām izmaksām;
- -vietējās saskaņā ar regulas 2021/1060 55. panta 1. punktu - tiešās personāla izmaksu aprēķins kā vienotā likme no tiešajām izmaksām;
- saskaņā ar regulas 2021/2115 83.panta 2.punkta "c" apakšpunktu - vienas vienības izmaksu standarta likme 1 km un iekšzemes komandējuma izmaksām darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" un Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam.

Vietējās rīcības grupu darbības nodrošināšanai, vietējās attīstības stratēģijas iedzīvināšanas pārvaldībai, uzraudzībai un novērtēšanai tiks piemērots vienotas likmes finansējums izmaksām, kas nav personāla izmaksas, saskaņā ar Vispārējās regulas Nr.2021/1060 56.panta 1.punktu – vienota likme 40 % no atbilstīgajām tiešajām personāla izmaksām var izmantot, lai segtu darbības atlikušās atbilstīgās izmaksas.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta maksimālais apjoms ir nosākams nacionālos normatīvos aktos un vietējā attīstības stratēģijā. Atbalsta intensitāte privāta labuma projektiem ir 40% un sabiedriskā labuma projektiem ir 70%. Tā var tikt paaugstināta, pamatojoties uz vietējās attīstības stratēģijā noteiktiem kritērijiem, piemēram, saistītus ar bioekonomiku, inovācijām, energoefektivitāti, kopdarbību, sociālo uzņēmējdarbību, viedo ciemu iniciatīvas u.c.:

1. privāta labuma projektiem līdz 65% vai līdz 75%, ja atbalstu saņem, ievērojot KLP SP regulas Nr.2021/2115 73.pantā noteiktās maksimālās atbalsta intensitātes un prasības:

- investīcijām pamatpakalpojumos lauku apvidos (73.p. 4.p. c) ii)),
- neienesīgām investīcijām (73.p.4.p. c) iv));
- mazo lauku saimniecību investīcijām, (73.panta 4.p. b)),
- gados jauno lauksaimnieku investīcijām (73.panta 4.p. a) ii)),

- investīcijas, kas saistītas ar KLP stratēģiskā plāna regulas 6. panta 1. punkta d) apakšpunktā minēto mērķi „palīdzēt mazināt klimata pārmaiņas un pielāgoties tām, tostarp, samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas un veicinot oglekļa piesaisti, kā arī veicināt ilgtspējīgu enerģētiku” (73.panta 4.p. a) i)).

2. sabiedriskā labuma projektiem līdz 90% vai līdz 100%, ja īsteno vienkāršoto izmaksu “Jauniešu iniciatīvas” (neienesīgām investīcijās (73.p.4. c) iv)).

Atbalsta intensitāte starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektiem ir 100%, VRG sadarbības projektā atsevišķām darbībām var noteikt zemāku atbalsta intensitāti.

Atbalsta intensitāte vietējo rīcības grupu darbības nodrošināšanai, vietējās attīstības stratēģijas iedzīvināšanas pārvaldībai, uzraudzībai un novērtēšanai ir 100%.

Papildu skaidrojums

Kā vienas vienības izmaksa tiek noteikta vietējās attīstības stratēģijas vidējā izmaksu summa. Tā noteikta, izanalizējot datus par iepriekšējiem diviem plānošanas periodiem 2007.-2013.gadam un 2014.-2020.gadam un aprēķinot vidējo vienības izmaksu pa gadiem. Pēc vietējo attīstības stratēģiju apstiprināšanas aprēķinātās vienas vienības izmaksas tiks pārskatītas, ņemot vērā VRG vietējās attīstības stratēģijā noteikto finanšu plānu. Atbalstu vietējās attīstības stratēģiju īstenošanai indikatīvi varētu saņemt 32 VRG.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

Jā Nē Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ietver atbalstu darbībām, kas ir ārpus LESD 42.panta tvēruma, t.i. atbalsts intervences ietvaros paredzēts arī nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu. Valsts atbalsta lietas numurs neattiecas, jo atbalstu piešķir saskaņā ar Komisijas 2022. gada 14. decembra Regulas(ES) 2022/2472, ar kuru, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu, dažu kategoriju atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgu ar iekšējo tirgu (Dokuments attiecas uz EEZ) 61. pantu, kuram saskaņā ar šīs regulas 11. panta 4. punktu ir atbrīvojums no kopsavilkuma informācijas iesniegšanas Eiropas Komisijā.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

Paziņojums VGAR LGAR de minimis

Valsts atbalsta lietas numurs

Neattiecas

Papildu informācija:

Dalībvalsts vēl nav izvēlējusies instrumentu(-us) un ir norādījusi alternatīvus variantus. Saņēmējiem netiks izmaksāts atbalsts pirms izvēlēta instrumenta atļaujas spēkā stāšanās dienas. Dalībvalsts ir izvēlējusies norādīto instrumentu, taču vēl nav saņemta atļauja. Saņēmējiem netiks izmaksāti atbalsta maksājumi pirms atļaujas spēkā stāšanās dienas.

Dalībvalsts ir izvēlējusies instrumentu, kā norādīts, ir saņemta atļauja un paziņojumam ir norādīts SA numurs, GBER vai ABER

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kāda ir LEADER pieejas pievienotā vērtība lauku attīstībai?

LEADER pieeja ir ļoti svarīgs nosacījums lauku teritoriju ilgtspējīgai attīstībai, īpaši mazapdzīvotās, attālās lauku teritorijās. LEADER pieejas novērtējums plānošanas periodam no 2014.-2020. gadam liecina, ka lielāka ietekme LEADER pasākumiem Latvijā ir teritorijās, kas atrodas tālu no galvaspilsētas.

Galvenā LEADER intervences pievienotā vērtība ir uzlabots sociālais kapitāls vietējā teritorijā, stiprinot vietējo sadarbību (tīklošanos) starp vietējiem iedzīvotājiem, organizācijām, uzņēmējiem un pašvaldībām,

kopīgas vērtības un teritoriālo identitāti. Tiek veidota un stiprināta tīklošanās starp VRG pārstāvjiem un ārpus VRG, iesaistot plašāku sabiedrību (tostarp VRG projektu tiešos un netiešos labuma guvējus), organizēti VRG aktivizēšanas pasākumi un veidoti formālas un neformālas attiecības starp dažādiem dalībniekiem, t.sk. sadarbības projektos īstenojot kopīgas darbības.

Tāpat sociālais kapitāls ir nozīmīgs attīstības faktors, jo tas mudina cilvēkus riskēt un ieviest jauninājumus (t.sk. ekonomiski), apmainīties ar informāciju, kolektīvi reaģēt uz draudiem, problēmām un sadarboties sabiedrības labumam.

LEADER pieejas īstenošana dod iespēju, sadarbojoties vietējiem iedzīvotājiem, organizācijām, uzņēmējiem un pašvaldībām, pašiem noteikt savas teritorijas attīstības vajadzības, noteikt uz vietējām vajadzībām balstītus mērķus un izteikt tos rīcībās, un rīcībām, kas sekmē KLP SP noteikto mērķu sasniegšanu, saņem atbalstu.

Atšķirībā no pārējiem KLP SP intervencēm projektu konkurss notiek vietējā līmenī un VRG tiek uzticēts pienākums vērtēt projektu atbilstību vietējās attīstības stratēģijai, pēc VRG noteiktajiem projektu vērtēšanas kritērijiem, un uzraudzīt to saturisko īstenošanu. Tāpat atbalsta intensitāte projektiem tiek noteikta nevis pēc atbalsta saņēmēja, bet pēc projekta veida, tiek dota iespēja īstenot kopprojektus, sabiedriskā labuma projektus un stratēģiskas rīcības, kas ļauj identificēto vajadzību risināt kompleksi ar vairāku papildinošu projektu kopumu, t.sk. viedo ciemu iniciatīvas, sekmēta sinerģija starp nozarēm un ekonomiskiem/vides un sociāliem mērķiem, kā arī inovatīvu un digitālu risinājumu ieviešana, nodarbinātības veicināšana lauku teritorijā.

VRG veic nozīmīgu ieguldījumu vietējās sabiedrības aktivizēšanā, organizējot un nodrošinot dalību tīklošanās pasākumos, lai veicinātu sadarbību un iesaisti vietējās attīstības procesiem nozīmīgu jautājumu risināšanā, veicinātu pieredzes, zināšanu un informācijas apmaiņu starp iesaistītajām un ieinteresētajām personām, arī nodrošina potenciāliem projektu iesniedzējiem mācības par projekta idejas radīšanu, projekta sagatavošanu un projekta iesnieguma aizpildīšanu, tādā veidā uzlabojot projektu kvalitāti, kā arī sniedz atbalstu projekta īstenošanas un uzraudzības laikā.

Aprakstiet, kā ar īstenošanas modeli tiks nodrošinātas ar LEADER pieeju saistītās pamatprasības un principi

Galvenās SVVA sastāvdaļas:

· Teritorija – vietējā rīcības grupa darbojas noteiktā teritorijā ar iedzīvotāju skaitu robežās no 10 līdz 125 tūkstošiem un tā neietver valstspilsētas. Valstspilsētās var tikt īstenotas darbības, ja tās ir pamatotas vietējās attīstības stratēģijā un tiešais labuma guvējs ir vietējā rīcības grupa (VRG) teritorijas uzņēmējs vai VRG sadarbības projekta mērķgrupa. VRG darbības teritorija ir kompakta un tajā cita VRG nevar saņemt atbalstu.

Ja VRG vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai saņem arī Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda (EJZAF) finansējumu, valstspilsētas var tikt iekļautas kā VRG darbības teritorija, kurā īsteno EJZAF finansētās darbības.

· Vietējā rīcības grupa (VRG) ir publisko un privāto partneru apvienība. Tās lēmēj institūciju veido publisko un privāto sociālekonomisko interešu pārstāvji, tostarp ir pārstāvētas lauksaimnieku, lauku sieviešu un jauniešu intereses, un lēmumu pieņemšanas līmenī ne publiskajam sektoram, ne jebkurai atsevišķai interešu grupai nav vairāk kā 49% balsstiesību.

· Vietējās attīstības stratēģija ir VRG izstrādāts daudznozaru stratēģisks attīstības plāns, kas nosaka un pamato vietējās teritorijas attīstības prioritātes un pārmaiņu nepieciešamību, tajā ir noteikti izmērāmi rezultātu mērķrādītāji un saistītas plānotās rīcības, kā arī pārvaldības, uzraudzības un izvērtēšanas pasākumi, kas parāda VRG spēju īstenot minēto stratēģiju, un finanšu plāns.

Veiksmīgi izstrādāta vietējās attīstības stratēģija ļauj realizēt elastīgu, holistisku, klientorientētu pieeju lauku teritoriju attīstības problēmu risināšanai, identificēt šajos procesos iesaistītās mērķgrupas un to vajadzības, mobilizēt unikālus vietas resursus un atrast optimālos risinājumus.

- Izstrādājot un īstenojot vietējās attīstības stratēģiju, VRG novērš jebkādu diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, ticības vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ un nodrošina vienlīdzīgas iespējas (tostarp cilvēkiem ar invaliditāti, vecāka gadagājuma cilvēkiem un cilvēkiem ar maziem bērniem) un veicina dzimumu līdztiesības principa integrēšanu. Tīklošanās – VRG būs pieejams atbalsts tīklošanās darbībām VRG darbības teritorijā, nacionālā un starptautiskā līmenī, nodrošinot VRG sadarbību un iesaisti vietējās attīstības procesiem nozīmīgu jautājumu risināšanā, pieredzes apmaiņu, nepieciešamās zināšanas, informāciju un citus resursus. Nozīmīgs tīklošanās partneris nacionālā līmenī ir valsts KLP tīkls un Eiropas līmenī – ES KLP tīkls.

- Sadarbība (starpteritoriālā un starpvalstu) – ir veids, kā paplašināt vietējo perspektīvu un attiecīgajā teritorijā ieviest jaunas zināšanas aktuālu jautājumu risināšanā, attīstīt jaunas un inovatīvas sadarbības idejas, starpvalstu līmenī nodot savas darbības pieredzi, zināšanas citiem un iegūt līdzīgu problēmu risinājumu pieredzi citviet, kā arī apvienot dažādas pieredzes kopīgu jautājumu risinājumu meklēšanā. Tas arī stiprina saikni starp projektā iesaistītām vietējām rīcības grupām, kā arī iesaistītiem mērķgrupas pārstāvjiem – uzņēmējiem, NVO u.c, kas potenciāli var kļūt par jauniem darījumu partneriem, piemēram, arī attīstot teritoriālos zīmolus, klasterus. Sadarbības projekts sekmē vietējās attīstības stratēģiju mērķu sasniegšanu.

- Inovācijas ir viens no LEADER pieejas pamatelementiem. Lai veicinātu vietējā līmeņa inovācijas, vietējām rīcības grupām vietējās attīstības stratēģijās būs jāietver inovatīvu risinājumu apraksts un to ņems vērā vietējās attīstības stratēģiju atlasē (tas ir viens no atlasē kritērijiem), tāpat būtiskas ir vietējo rīcības grupu īstenošanās tīklošanās aktivitātes, kapacitātes palielināšana, sadarbība ar zinātnes institūciju pārstāvjiem, starpteritoriālo un starpvalstu sadarbības projektu īstenošana, kas rada iespēju inovatīvu ideju pārnesi un attīstībai. Inovācijas ietver produkta, pakalpojuma inovācijas (jauna, līdz šim nebijuša produkta, pakalpojuma radīšanu), procesa inovācijas (jauns, būtiski atšķirīgs tehnoloģiskais process vai metode produkta ražošanā vai pakalpojuma izveidē), resursu inovācijas (darbība būtiski maina resursu izmantošanas veidu), kā arī sociālās inovācijas (jaunas sadarbības formas, jaunu pieeju vai risinājumu radīšana kādai pastāvošajai sociālajai problēmsituācijai), kur nozīmīga loma ir arī viedo ciemu iniciatīvām, īpaši, radot jaunas attiecību formas un sadarbības izpausmes, izmantojot arī digitālos risinājumus, tādējādi sniedzot labumu sabiedrībai un veicinot tās spēju rīkoties.

Vai ir plānots atbalsts no vairāk nekā viena ES fonda?

Jā Nē

Precizēt fondu

Latvija plāno īstenot sabiedrības virzītu vietējo attīstību piesaistot divu fondu finansējumu, t.i. ELFLA un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu (EJZAF), kur EJZAF ir izvēlēts par galveno fondu. Vietējām rīcības grupām, kuras vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai saņems abu fondu atbalstu, stratēģijas un tās iedzīvināšanas pārvaldību, uzraudzību un izvērtēšanu, tostarp apmaiņas veicināšanu starp ieinteresētajām personām, nodrošinās no EJZAF finansējuma.

Abiem fondiem ir izveidota viena vietējās attīstības stratēģiju atlasē komiteja VRG atlasē un VRG sagatavotās vietējās attīstības stratēģijas izvērtēšanai, kā arī nodrošina īstenošanas uzraudzību. Abiem fondiem VRG sagatavo vienu vietējās attīstības stratēģiju, nošķirot rīcības plānus.

Tā kā VRG ir biedrība vai nodibinājums, kas reģistrēta biedrību un nodibinājumu reģistrā, tās organizatoriskajai struktūrai un kompetencēm jāatbilst likumā „Biedrību un nodibinājumu likums” noteiktajiem nosacījumiem. Līdz ar to augstākā lēmējinstītūcija ir biedru sapulce, kuras kompetences ir noteiktas iepriekš minētajā likumā. Pārstāvju lēmējinstītūcija ir augstākās lēmējinstītūcijas ievēlētā

institūcija, kuras pienākumi un struktūra tiek noteikta biedrības statūtos un nolikumā, pārstāvju lēmēj institūcijā nodrošinot proporcionālu pārstāvniecību no ELFLA un EJZAF partnerībām ar vienādām tiesībām un iespējām. Tā ir atbildīga par vietējās attīstības stratēģijas izstrādi un ieviešanu, t.sk., lēmumu pieņemšanu par projektu atbilstību vietējās attīstības stratēģijai. Tai ir jāievēro publisko un privāto sociālekonomisko interešu pārstāvju gan procentuālā attiecība, gan interešu pārstāvniecība, t.i., attiecībā uz ELFLA atbalstu, tostarp nodrošināšanu lauksaimnieku, lauku sieviešu un jauniešu interešu pārstāvniecību. Vietējās attīstības stratēģijā tiek noteikta projektu atlases un vērtēšanas, kā arī uzraudzības procedūra.

1.tabula. SVVA stratēģijas veidošanas shēma nošķirtību gadījumos. Avots: ZM

Stratēģija	
Vajadzību un teritorijas potenciāla analīze, mērķi	
Rīcības plāns ELFLA LEADER	Rīcības plāns EJZAF
stratēģijas ieviešanas un uzraudzības procedūras atbilstoši ELFLA LEADER prasībām	stratēģijas ieviešanas un uzraudzības procedūras atbilstoši EJZAF prasībām
Finanšu plāns	
<i>2.tabula. Vietējo rīcības grupu veidošanas shēma nošķirtību gadījumos. Avots: ZM</i>	
Vietējā rīcības grupa	
Augstākā lēmēj institūcija	
Pārstāvju lēmēj institūcija	
ELFLA LEADER partnerība (ievērojot pašvaldību un sociāli ekonomisko partneru procentuālo attiecību)	EJZAF partnerība (ievērojot pašvaldību un sociāli ekonomisko partneru procentuālo attiecību)
ELFLA LEADER projektu vērtēšanas komisija	EJZAF projektu vērtēšanas komisija
Izpildinstitūcija	
administratīvais vadītājs	
finansu vadītājs	

Vai tiktu izmantota galvenā fonda iespēja?

Jā Nē

Precizēt galveno fondu

EJZAF ir izvēlēts par vadošo fondu. Vietējām rīcības grupām, kuras vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai saņems abu fondu atbalstu, stratēģijas un tās iedzīvināšanas pārvaldību, uzraudzību un izvērtēšanu, tostarp apmaiņas veicināšanu starp ieinteresētajām personām, nodrošinās no EJZAF finansējuma.

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 2. punktam Vispārējie pakalpojumi ietver pakalpojumus, kas sniedz labumu vietējiem iedzīvotājiem. Intervence tiek īstenota atbilstoši LEADER pieejas nosacījumiem un šis atbalsts neietekmē uzņēmēju saražotās produkcijas cenu.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

salīdzināt ziņojumu

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U19 - Vietējās attīstības stratēģijas vidējā izmaksu summa	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.37; R.38; R.39	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U19 - Vietējās attīstības stratēģijas vidējā izmaksu summa

Intervencei tiek izmantota vidējās vienības izmaksas aprēķina pieeja, ņemot vērā, ka vietējās rīcības grupas ir dažādas gan pēc to teritorijas, gan iedzīvotāju skaita, gan attiecīgi aprēķinātās stratēģijas īstenošanai pieejamā finansējuma. Plānošanas periodā 2014.-2020.gadam (neietverot pārejas periodā pieejamo finansējumu) vidējais vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai pieejamais finansējums bija 2,2milj.EUR, taču tas bija robežās no 0,53milj.EUR (mazākā vērtība) līdz 3,5milj.EUR (lielākā vērtība) uz vietējo rīcības grupu.

Kā plānotais izlaidis rādītājs tiek noteikts atbalstīto vietējās attīstības stratēģiju skaits, paredzot, ka to īstenošanu uzsāk 2023.gadā. Ņemot vērā iepriekšējā plānošanas perioda 2014.-2020.gadam pieredzi, pastāv iespēja, ka esošās vietējās rīcības grupas varētu apvienoties vai mainīt darbības teritoriju, ievērojot arī 2021. gadā Latvijā īstenoto administratīvi teritoriālo reformu.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U19 - Vietējās attīstības stratēģijas vidējā izmaksu summa (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)		2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	
	O.31 (vienība: Stratēģijas)		33,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Summa 33,00 Maks.: 33,00
KOPĀ	O.31 (vienība: Stratēģijas)		33,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Summa 33,00 Maks.: 33,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		2 400 000,00	13 430 000,00	13 400 000,00	12 430 000,00	11 430 000,00	5 408 980,00	58 498 980,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)		2 040 000,00	11 415 500,00	11 390 000,00	10 565 500,00	9 715 500,00	4 597 633,00	49 724 133,00
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA20 - Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai

Intervences kods (dalībvalsts)	LA20
Intervences nosaukums	Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai
Intervences veids	COOP(77) – Sadarbība
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.32. Citu atbalstīto sadarbības darbību vai vienību skaits (izņemot EIP, par ko ziņots pozīcijā O.1)
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

<p>Visa Latvijas teritorija. NUTS 1 Latvija. Īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija.</p>

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts	Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju	
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē	
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprīti bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību	
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu	

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM2 V5	Stiprināt sadarbību investīciju jomā, t.sk., pārstrādes apjomu, loģistikas un uzglabāšanas atbalsts	Zema	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā
SM8 V1	Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai	Augsta	Jā
SM8 V2	Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai	Vidēja	Jā
SM9 V1	Veicināt vietējo produktu atpazīstamību, sab. informētību par pārt. kvalit. shēmām un to produktiem	Vidēja	Daļēji
SM9 V2	Sekmēt zaļo publisko iepirkumu, izmantojot tā sniegtās iespējas un potenciālu	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā

R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP

R.39 To lauku uzņēmumu (tostarp bioekonomikas jomā) skaits, kas attīstīti ar KLP atbalstu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences īstenošana dos ieguldījumu specifiskajā mērķī SM8, SM9, SM3 un SM2 ar mērķi sekmēt vietējās produkcijas ilgtspējīgu patēriņu, attīstot pārtikas īso piegādes ķēžu darbību un piedāvājumu pārtikas produktu piegāžu un sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu nodrošināšanai, izmantojot vietējās teritorijas sniegtās iespējas un potenciālu, kā arī sadarbību starp produktu ražotājiem, lai kopīgi virzītu vietējo produktu piedāvājumu tirgū un sekmētu to atpazīstamību.

Sniegtais atbalsts veicinās pārtikas nozares dalībnieku sadarbību, lai ražošanas apjomu koncentrācijas rezultātā nodrošinātu labāku piekļuvi tirgum, tādējādi optimizējot izmaksas un palielinot ienākumus. Sadarbības veicināšana starp lauksaimniekiem, pārstrādātājiem un citiem piegādes ķēdes un tirgus dalībniekiem, lai risinātu problēmas, kas saistītas, piemēram, ar nelieliem produkcijas apjomiem, produktu izplatīšanu un uzglabāšanu. Īsās piegādes ķēdes samazina potenciālo starpnieku skaitu starp ražotāju un galapatērētāju, samazina ražošanas transportēšanas un pārdošanas izmaksas, lokalizē lauksaimniecības un pārtikas produktus un saista tos ar izcelsmes vietu. Tam ir būtiska nozīme mazo un vidējo lauku saimniecību ienākumu izaugsmē, dzīvotspējā un ražotāju ciešākā integrācijā pārtikas piegādes ķēdē. Intervences pasākums veicina vides un sabiedrības veselības aizsardzības mērķu sasniegšanu, jo tas veicina vietējās produkcijas patēriņu, īpašu uzmanību pievēršot bioloģiskajai un pārtikas kvalitātes shēmās ražotajai produkcijai.

Intervence sekmēs horizontālu un vertikālu sadarbību starp īso piegāžu ķēžu dalībniekiem - sadarbību starp lauksaimniecības produkcijas ražotājiem un to pārstāvētām lauksaimniecības kooperatīvām sabiedrībām, tāpat iesaistot arī lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumus, kā arī lauku tūrisma pakalpojuma sniedzējus, sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu sniedzējus u.c.

Aktivitatē "Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana" tiks sniegts atbalsts, lai attīstot īsās piegādes ķēdes, veicinātu vietējās produkcijas ilgtspējīgu patēriņu, kopīgu piedāvājumu veidošanu un tādējādi radot lielāku iespēju nodrošināt arī sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu sniegšanas vietās (kafejnīcās, restorānos, izglītības, sociālās aprūpes, ārstniecības iestādēs u.c.) vietējo ražotāju izaudzētu un pārstrādātu, kvalitatīvu pārtikas produktu pieejamību, vienlaikus veicinot arī vietējo ražotāju iespējas realizēt saražoto produkciju. Šāda veida sadarbība arī sekmēs lielāka apjomu saražotās produkcijas noietu vietējā teritorijā vai plašākā reģionā.

Aktivitatē "Produktu virzība tirgū" tiks atbalstīta sadarbība starp maziem ekonomikas dalībniekiem lauku teritorijā, veicinot vietējo produktu piedāvājumu virzību tirgū un atpazīstamību. Maziem ekonomikas dalībniekiem darbojoties atsevišķi, īpaši lauku tūrisma nozarē, ir sarežģīti nodrošināt tādus lauku tūrisma pakalpojumus, kas nodrošinātu ceļotāju un tūristu interesi par sniegto pakalpojumu. Sniegtais atbalsts palielinās mazo ekonomikas dalībnieku dzīvotspēju, attīstību un konkurētspēju. Latvijas tirgus un vietējo iedzīvotāju pirkspēja ir ierobežota, tāpēc svarīga arī lauku tūrisma pakalpojumu sniedzēju (īpaši saistītu ar kulināro tūrisma) iesaiste un sadarbība, lai nodrošinātu vietējo produktu pieejamību ceļotājiem un tūristiem. Aktivitātes ietvaros atbalsts pieejams arī Eiropas Savienības vai dalībvalsts atzītas pārtikas kvalitātes shēmu produktu veicināšanai un atpazīstamībai.

Principi projektu atlases kritērijiem - iesniegtie projekti tiks izvērtēti pēc objektīviem atbalsta pretendentu un projektu raksturojošiem kritērijiem. Priekšroka saņemt atbalstu būtu dodama, piemēram,

sadarbības grupai, kurai ir lielāks sadarbības dalībnieku skaits, partneru daudzveidība, piedalās uzņēmēji, kuri uz projekta iesniegšanas brīdi ir iesaistījušies zaļo publisko iepirkumu (ZPI) pārtikas piegādēs, projektiem, kuros plānots piegādāt atbilstoši kvalitātes sistēmām audzētu, ražotu un/vai pārstrādātu produkciju, projektiem, kurus koordinē vietējā rīcības grupa (nodrošinot vietējo rīcības grupu funkciju nodalīšanu) un ir lielāks aptvertais labumu guvēju loks.

Aktivitātēm var tikt izsludinātas atsevišķas projektu pieņemšanas kārtas.

Intervencē sniegtais atbalsts par vienām un tām pašām attiecināmajām izmaksām nevar pārklāties ar atbalstu no citiem līdzīgām atbalsta intervencēm. Maksājumu aģentūras veiktās pārbaudes nodrošinās atbalsta nepārklāšanos.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalstu var saņemt sadarbības grupa (jauna vai arī esoša sadarbības grupa par jaunām sadarbības aktivitātēm), kurā ir vismaz pieci dalībnieki.

Sadarbības grupu veido MVU saimnieciskās darbības veicēji (lauksaimniecības produkcijas ražotāji, pārstrādātāji, lauku tūrisma pakalpojuma sniedzēji), kā arī var piedalīties biedrība, nodibinājums, atbilstīga kooperatīvā sabiedrība, konsultanti, vietējā rīcības grupa un citi dalībnieki, lai koordinētu sadarbības grupas aktivitāšu īstenošanu, palīdzētu veidot īsās piegādes ķēdes, popularizētu vietējos produktus un veicinātu to atpazīstamību.

Starp visiem sadarbības grupas dalībniekiem ir noslēgts ilgtermiņa sadarbības līgums (minimālais termiņš ir 2 gadi), kurā ir atrunāti katra sadarbības dalībnieka pienākumi un atbildība, t.sk. par investīciju materiālajos aktīvos kopīgu izmantošanu un uzturēšanu, kā arī vienojas un sadarbības līgumā norāda investīcijas īpašnieku.

Par konsultantiem šīs intervences izpratnē uzskata tādu konsultāciju pakalpojumu sniedzēju, kas pilda valsts kopējās lauksaimniecības politikas tīkla sekretariāta funkcijas un visā Latvijas teritorijā sniedz konsultāciju pakalpojumus lauku attīstības un lauksaimniecības nozarē, kā arī veic aktivitātes vietējās izcelsmes pārtikas produktu ražotāju un pārstrādātāju atpazīstamībai un popularizēšanai.

Maksimālais projekta īstenošanas termiņš ir pieci gadi.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsts tiks sniegts dotācijas veidā.

Intervences ietvaros atbalstāmi šādi ieguldījumi:

- pamatlīdzekļu iegāde, kas nepieciešama vietējās produkcijas piedāvājuma noieta veicināšanai, t.sk. lauksaimniecības produktu pirmapstrādei un iepakojšanai, loģistikai (speciālizēto transportlīdzekļi pārtikas pārvadāšanai);
- produktu atpazīstamības veidošana (t.sk. dalība izstādēs, noieta tirgus veicinošu un atpazīstamības pasākumu organizēšana, vienota atpazīstamības zīmes izveide produktu popularizēšanai un atpazīstamībai utml.);
- ar sadarbību saistītu pamatlīdzekļu iegāde kopīgai lietošanai, t.sk. reklāmas un informācijas objektu izgatavošana un izvietošana;
- informācijas tehnoloģiju un programmnodrošinājuma izstrāde, iegāde un uzstādīšana;
- būvniecība vai pārbūve kopīgai lietošanai;
- projekta sagatavošanas izmaksas;
- vispārējās izmaksas būvniecības gadījumā;
- projekta vadība, lai nodrošinātu koordinēšanas aktivitātes (apzināšanu, aktivizēšanu, sadarbības tīkla izveidi, uzraudzību) starp visiem projektā iesaistītajiem sadarbības grupas dalībniekiem. To var

nodrošināt arī vietējā rīcības grupa (nodrošinot funkciju nošķiršanu ar VRG darbu) vai cits sadarbības grupas dalībnieks.

Intervencē atbalstu var sniegt arī ar citām ar sadarbību saistītām izmaksām, tostarp ar projektu saistītā personāla izmaksām.

Intervencē nav atbalstāma tehnikas iegāde un būvniecība primārās lauksaimniecības produkcijas ražošanai.

Sadarbības projektā īstenotajām darbībām, kas ietver investīcijas, tiek ievērotas prasības atbilstoši KLP SP Regulas 2022/2115 73. pantā noteiktajam.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

Dotācija

Finanšu instruments

Maksājuma veids

saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

vienības izmaksas

fiksētas summas maksājumi

vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Atbalsts tiek sniegts grantu veidā kā atbalsta saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana.

Atsevišķām izmaksām tiek piemērota vienkāršoto izmaksu pieeja:

- fiksētas summas maksājums aktivitātē "Produktu virzība tirgū", kas noteikts ar budžeta projekta aprēķina metodi atbilstoši KLP SP regulas 2021/2115 83. panta 1. punkta c) apakšpunktā un 2. punkta b) apakšpunktā noteiktajam;

- vienotas likmes finansējums netiešajām izmaksām saskaņā ar regulas 2021/1060 54. panta a) apakšpunktu;

- tiešās personāla izmaksas kā vienotā likme no tiešajām projekta attiecinām izmaksām saskaņā ar regulas 2021/1060 55. panta 1. punktu;

- vienotās likmes piemērošana noteikta saskaņā ar KLP SP regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta d) apakšpunktu un 2.punkta a) apakšpunktu. Vienotas likmes finansējums ir piemērojams divu veidu izmaksām:

- -projekta pieteikuma sagatavošanas izmaksām;
- vispārējām izmaksām, tajā skaitā arhitektu, inženieru un konsultantu honorāri, ekspertīzes, būvuzraudzības un autoruzraudzības pakalpojumu, juridisko pakalpojumu, tehniski ekonomisko pamatojumu, energoefektivitātes audita sagatavošanas izmaksas, kā arī izmaksas par nomas līguma reģistrāciju zemesgrāmatā, kuras ir tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu.

- saskaņā ar regulas 2021/2115 83.panta 2.punkta "c" apakšpunktu - vienas vienības izmaksu standarta likme 1 km un iekšzemes komandējuma izmaksām darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" un Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Maksimālais attiecināmo izmaksu apjoms aktivitātēm ir nosākams nacionālos normatīvos aktos.

Maksimālā atbalsta intensitāte:

- investīciju gadījumā (pamatlīdzekļi, būvniecība) līdz 65%;
- aktivizēšanas un atpazīstamības veidošanas pasākumiem līdz 80%.
- personāla atlīdzības un netiešajām attiecināmajām izmaksām līdz 100 %.

Papildu skaidrojums

Neattiecas

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

- Jā Nē Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ietver atbalstu darbībām, kas ir ārpus LESD 42.panta tvēruma, t.i. atbalsts intervences ietvaros paredzēts arī nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

- Paziņojums VGAR LGAR de minimis

Valsts atbalsta lietas numurs

Neattiecas

Papildu informācija:

Dalībvalsts vēl nav izvēlējusies instrumentu(-us) un ir norādījusi alternatīvus variantus. Saņēmējiem netiks izmaksāts atbalsts pirms izvēlēta instrumenta atļaujas spēkā stāšanās dienas. Dalībvalsts ir izvēlējusies norādīto instrumentu, taču vēl nav saņemta atļauja. Saņēmējiem netiks izmaksāti atbalsta maksājumi pirms atļaujas spēkā stāšanās dienas.

Dalībvalsts ir izvēlējusies instrumentu, kā norādīts, ir saņemta atļauja un paziņojumam ir norādīts SA numurs, GBER vai ABER

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 2. punktam Vispārējie pakalpojumi ietver arī tirgvedības un veicināšanas pakalpojumus, tostarp tirgus informācija, konsultācijas un veicināšanu attiecībā uz konkrētiem produktiem, bet izņemot izdevumus nenoteiktiem mērķiem, ko pārdevēji varētu izmantot, lai samazinātu pārdošanas cenu vai piešķirtu tiešu ekonomisku labumu pircējiem. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu pakalpojumu sniegšana neietver tiešus maksājumus ražotājiem vai pārstrādātājiem, ko varētu izmantot pārdošanas cenas samazināšanai vai tieša ekonomiska labuma gūšanai, līdz ar to intervences ietvaros kā atbalsta saņēmēji ir noteikta sadarbības darba grupa, kas apvienojusies konkrēta projekta īstenošanai, kā arī intervences ietvaros nav pieļaujama konkrēta ražotāja produkcijas mārketinga.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U20 - Vidējās projekta izmaksu summa, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.10; R.39	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U20 - Vidējās projekta izmaksu summa, EUR

Ņemot vērā LAP 2014-2020 perioda un pārejas perioda pieredzi, kā arī ievērojot projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa 150 000 euro apmērā.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

salīdzināt ziņojumu

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U20 - Vidējās projekta izmaksu summa, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)			150 000,00	150 000,00	150 000,00	150 000,00	150 000,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)			180 000,00	180 000,00	180 000,00	180 000,00	180 000,00	
	O.32 (vienība: Darbības)			20,00	38,00	37,00	0,00	0,00	Summa 95,00 Maks.: 38,00
KOPĀ	O.32 (vienība: Darbības)			20,00	38,00	37,00		0,00	Summa 95,00 Maks.: 38,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)			2 200 000,00	4 200 000,00	4 200 000,00	4 200 000,00	1 200 000,00	16 000 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)			1 870 000,00	3 570 000,00	3 570 000,00	3 570 000,00	1 020 000,00	13 600 000,00
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)

Intervences kods (dalībvalsts)	LA1.3
Intervences nosaukums	Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
Intervences veids	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

<p>Visa Latvijas teritorija. NUTS 1 Latvija. Tiek atbalstītas darbības Latvijas teritorijā.</p>

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvāru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO7 Piesaistīt un atbalstīt gadus jaunus lauksaimniekus un citus jaunus lauksaimniekus, kā arī veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā
HORIZ V2	Stiprināt AKIS un pilnveidot tās darbību	Vidēja	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā

HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā
----------	--	--------	----

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā

R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību

R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Atbalsts tiek paredzēts profesionālo zināšanu un prasmju pilnveidei -informatīvajiem pasākumiem. Informāciju par profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pasākumiem pakalpojuma sniedzējs (atbalsta saņēmējs) publisko, jo īpaši izmantojot Lauksaimniecības zināšanu un inovācijas sistēmu (AKIS), tādējādi sekmējot ieguldījumu HORIZ mērķa sasniegšanā.

Intervence sniedz ieguldījumu citu intervenču īstenošanā, jo vairo zināšanas par dažādām tēmām, sekmē izpratni par normatīvo aktu prasību pamatojumu un principiem, kas nosaka attiecīgās prasības.

Intervence ietver profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pasākumus par lauksaimniecības (t.sk. bioloģiskās lauksaimniecības), mežsaimniecības un pārtikas ražošanas (izņemot zivsaimniecības produktus), konkurētspējas uzlabošanas, uzņēmuma izaugsmes, efektivitātes palielināšanas, digitalizācijas, jauno tehnoloģiju, saimniekošanas dažādošanas, kā arī zemes un meža apsaimniekošanas, vides un klimata, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanas, antimikrobiālo rezistenci un dzīvnieku labturību, atjaunojamajiem energoresursiem, darba tiesībām, darba drošību un veselību, zinātnes atziņu un jaunas prakses pielietojamības u.c. jautājumiem.

Paredzot atbalstu profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides darbībām par tēmām, kas:

SM1 – saistītas ar saimniecības dzīvotspēju, ienākumiem, konkurētspējas uzlabošanu, uzņēmuma izaugsmi, efektivitātes palielināšanu, pārtikas nodrošinājumu, tiks veicināts ieguldījums SM1 īstenošanā.

SM2 – saistītas ar ekonomiski pamatotu, konkurētspējīgu un efektīvu produkcijas ražošanu, ar tehnoloģiju izmantošanu nozarē un saimniecībā, zinātnes atziņu un jaunas prakses pielietojamības jautājumiem, kā arī par produktu virzību tirgū, tiks uzlabota saimniecību vadītāju un nodarbināto informētība un izpratne par efektīvu saimniekošanu, digitalizāciju, labāku rezultātu sasniegšanu, uzņēmumu produktivitāti, konkurētspējas paaugstināšanu, kā arī sniegtas zināšanas par saimniekošanas veidu dažādošanu, sekmējot SM2 īstenošanu.

SM3 – saistītas ar pārtikas preču aprites organizēšanu, lauksaimniecības produktu pārstrādi un tirdzniecību, noieta veicināšanu, primāro ražotāju konkurētspējas uzlabošanu, pievienotās vērtības radīšanu lauksaimniecības produktiem, kooperācijas iespējām un ieguvumiem, tiks nodrošināts ieguldījums SM3 sasniegšanā.

SM4 – saistītas ar klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu nozīmi, saturu un veicamajām darbībām, var sekmēt klimatam draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanu, tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, lai sekmētu lauksaimniecības ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un lauksaimnieku spēju tām pielāgoties, kas nodrošinātu SM4 īstenošanu.

SM5 – saistītas ar vides aspektiem, lai sekmētu videi draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanu, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, ūdens resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, ar jautājumiem par gaisa kvalitāti un gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanu, augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, tiks nodrošināts ieguldījums SM5 sasniegšanā.

SM6 – saistītas ar bioloģisko daudzveidību, biotopiem, ainavām, kā arī ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku

un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, lai veicinātu atbilstošu lauksaimniecisko darbību un mežu apsaimniekošanu, kas nodrošinātu SM6 īstenošanu.

SM7 – saistītas ar gados jauno lauksaimnieku iespējām, paaudžu maiņu, uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstības sekmēšanu lauku apvidos, tiks nodrošināts ieguldījums SM7 sasniegšanā.

SM8 – saistītas ar lauku apvidu līdzsvarotu attīstību, tostarp bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību, sociālo ekonomiku, mazu uzņēmumu izveidi un attīstīšanu, kā arī darbvietu radīšanu, darba drošību un veselību, kas veicinās nodarbinātību, izaugsmi, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tādējādi nodrošinot SM8 īstenošanu.

SM9 – saistītas ar pārtikas nekaitīgumu un kvalitāti, mikrobioloģijas rādītājiem pārtikas produktu nekaitīguma nodrošināšanā, uzturvērtības aprēķinu, lauksaimniecības produktu ražošanas procesu un tehnoloģiju pilnveidošanu un attīstīšanu, resursu efektīvu izmantošanu pārtikas ražošanas nozarē, dzīvnieku labturību, antimikrobiālo rezistenci, sabiedrības, dzīvnieku un augu veselību, tiks nodrošināts ieguldījums SM9 sasniegšanā.

Tiks pieliktas pūles, lai jaunajā plānošanas periodā nodrošinātu ar stratēģisko AKIS pieeju saistīto intervencu savlaicīgu ieviešanu un izmantošanu, kā arī tiks pārskatīts un palielināts finansējums šīm intervencēm, ciktāl tas nepieciešams un iespējams.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmēji ir:

- lauksaimniecības vai mežsaimniecības nozares nevalstiskā organizācija;
 - kooperatīvā sabiedrība, kas darbojas lauksaimniecības vai mežsaimniecības, vai pārtikas, dzērienu un amatniecības (mājražošana) nozarē,
- un kas atbilst atbalsta saņemšanas nosacījumiem.

Gala labuma guvēji ir fiziskas un juridiskas personas, t.sk. MVU, jaunie uzņēmēji, lauku teritorijā.

Atbalsta pretendenti ir:

- (a) nepieciešamā kapacitāte personāla kvalifikācijas ziņā un pieredze informatīvo pasākumu īstenošanā (tai skaitā prasības iesaistīto lektoru izglītības līmenim un lektoru pieredzei attiecīgajā jomā);
- (b) informatīvo pasākumu īstenošanai nepieciešamais materiāli tehniskais nodrošinājums.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbilstīgo izmaksu, kas radušās saistībā ar profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pasākumu organizēšanu un īstenošanu, atlīdzināšana atbalsta saņēmējiem.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

Dotācija

Finanšu instruments

Maksājuma veids

saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

vienības izmaksas

fiksētas summas maksājumi

vienotas likmes finansējums

[Noteikšanas pamats](#)

[Vienotas likmes finansējums netiešajām izmaksām ir noteikts saskaņā ar regulas 2021/1060 54. panta a\) apakšpunktu.](#)

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta intensitāte ir 100%

Papildu skaidrojums

Neattiecas

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

Jā Nē Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Atbalsts attiecināms uz gala labuma guvējiem, kas nav lauksaimnieki, par darbībām pārtikas ražošanas (Līguma par ES darbību I pielikumā neminētu pārtikas produktu (izņemot zivsaimniecības produktus) ražošanas) nozarē, mežsaimniecības nozarē un darbībām jebkurā citā nelauksaimniecības nozarē.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

Paziņojums VGAR LGAR de minimis

Valsts atbalsta lietas numurs

Neattiecas

Papildu informācija:

Dalībvalsts vēl nav izvēlējusies instrumentu(-us) un ir norādījusi alternatīvus variantus. Saņēmējiem netiks izmaksāts atbalsts pirms izvēlēta instrumenta atļaujas spēkā stāšanās dienas. Dalībvalsts ir izvēlējusies norādīto instrumentu, taču vēl nav saņemta atļauja. Saņēmējiem netiks izmaksāti atbalsta maksājumi pirms atļaujas spēkā stāšanās dienas.

Dalībvalsts ir izvēlējusies instrumentu, kā norādīts, ir saņemta atļauja un paziņojumam ir norādīts SA numurs, GBER vai ABER

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2.pielikuma 2.punktam, Vispārējie pakalpojumi ietver arī mācību pakalpojumu sniegšanu, informācijas pārnesi. Atbilstoši PTO Nolīguma 2.pielikumā noteiktajam, šādu pakalpojumu sniegšana neietver tiešus maksājumus ražotājiem vai pārstrādātājiem, līdz ar to intervences ietvaros kā atbalsta saņēmēji ir noteikti profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pakalpojumu sniedzēji.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U1.3.1 - Informatīvā pasākuma vidējā cena, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1	Nē
LA U1.3.2 - Informatīvā pasākuma vidējā cena, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1; R.28	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U1.3.1 - Informatīvā pasākuma vidējā cena, EUR

Ņemot vērā iespējamo intervences darbību dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu, kā vienas vienības likme tiek noteikta informatīvā pasākuma vidējā cena (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu izmaksām, ņemot vērā iespējamo darbību un norises vietu dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu pieredzi, potenciālo gala labuma guvēju skaitu, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

LA U1.3.2 - Informatīvā pasākuma vidējā cena, EUR

Ņemot vērā iespējamo intervences darbību dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu, kā vienas vienības likme tiek noteikta informatīvā pasākuma vidējā cena (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu izmaksām, ņemot vērā iespējamo darbību un norises vietu dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu pieredzi, potenciālo gala labuma guvēju skaitu, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabulā ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U1.3.1 - Informatīvā pasākuma vidējā cena, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	0,00	9 400,00	9 400,00	9 400,00	9 400,00	9 400,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)	0,00	0,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	0,00	14,00	28,00	28,00	25,00	17,00	Summa 112,00 Maks.: 28,00
LA U1.3.2 - Informatīvā pasākuma vidējā cena, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	0,00	9 400,00	9 400,00	9 400,00	9 400,00	9 400,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)	0,00	0,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	0,00	6,00	12,00	12,00	10,00	8,00	Summa 48,00 Maks.: 12,00
KOPĀ	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	0,00	20,00	40,00	40,00	35,00	25,00	Summa 160,00 Maks.: 40,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	0,00	187 200,00	375 200,00	375 200,00	328 200,00	234 200,00	1 500 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)	0,00	0,00	159 120,00	318 920,00	318 920,00	278 970,00	199 070,00	1 275 000,00

	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Savienības ieguldījums EUR)								

salīdzināt ziņoj

6. Finanšu plāns

6.1. Pārskata tabula

	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā
	Tiešie maksājumi (N kal. g. = N+1 fin. g.) saskaņā ar Regulu (ES) 2021/2115	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
1	Sākotnējie tiešo maksājumu piešķirumi (sākotnējais V pielikums)	Neattiecas	349 226 285,00	354 312 105,00	359 397 925,00	364 483 744,00	364 483 744,00	1 791 903 803,00
2	Kokvilna (VIII pielikums)	Neattiecas						
3	Sākotnējie tiešo maksājumu piešķirumi, izņemot attiecībā uz kokvilnu (sākotnējais IX pielikums)	Neattiecas	349 226 285,00	354 312 105,00	359 397 925,00	364 483 744,00	364 483 744,00	1 791 903 803,00
4	Saisītāis ienākumu atbalsts (96. pants)	Neattiecas	49 656 548,00	50 229 702,00	50 952 855,00	51 676 009,00	54 522 561,00	257 037 675,00
5	Uz ELFLA veiktā pārvietoējuma kopsomma (elastīgums un samazinājums) Iegūtā summa	Neattiecas	18 182 628,00	18 447 424,00	18 712 219,00	18 977 015,00	Neattiecas	74 319 286,00
6	Kopējais elastīgums (103. panta 1. punkta a) apakšpunkts) — summa	Neattiecas	18 182 628,00	18 447 424,00	18 712 219,00	18 977 015,00	Neattiecas	74 319 286,00
7	Ja virs 25 %: no kuriem ar vidi un klimatu saistītajiem mērķiem (103. panta 2. punkta a) apakšpunkts) — summa	Neattiecas					Neattiecas	
8	Ja virs 25 %: no kuriem darbības sākšanai gados jauniem lauksaimniekiem (103. panta 2. punkta b) apakšpunkts) — summa	Neattiecas					Neattiecas	
9	Kopējais elastīgums %	Neattiecas	5,21	5,21	5,21	5,21	Neattiecas	5,21
10	Attiecīgā gadījumā samazināšanas rezultātā iegūtās aplēstās summas pārvietošana uz ELFLA (17. panta 5. punkts)	Neattiecas					Neattiecas	
11	Pārvietojums uz intervences veidiem citās nozarēs (88. panta 6. punkts) — summa	Neattiecas		1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	4 000 000,00
12	Pārvietojums uz intervences veidiem citās nozarēs (88. panta 6. punkts) — procentuālā daļa	Neattiecas		0,28	0,28	0,27	0,27	0,22
13	Pārvietots no ELFLA: summa (103. panta 1. punkta b) apakšpunkts)	Neattiecas					Neattiecas	
16	Koriģēts tiešo maksājumu piešķirums (V pielikums)	Neattiecas	331 043 657,00	334 864 681,00	339 685 706,00	344 506 729,00	363 483 744,00	1 713 584 517,00
17	Koriģētie tiešo maksājumu piešķirumi, izņemot maksājumu par kokvilnu, pirms samazinājuma pārvietošanas (IX pielikums)	Neattiecas	331 043 657,00	334 864 681,00	339 685 706,00	344 506 729,00	363 483 744,00	1 713 584 517,00

	Nozaru ELGF atbilstīgi Regulai (ES) 2021/2115	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā
18	Vīndarība (VII pielikums)						Neattiecas	
19	Biškopība (X pielikums)	264 483,00	328 804,00	328 804,00	328 804,00	328 804,00	Neattiecas	1 579 699,00
22	Intervences veidi citās nozarēs (42. panta f) punkts) no tiešajiem maksājumiem	Neattiecas		1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	4 000 000,00
	ELFLA atbilstīgi Regulai (ES) 2021/2115	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā
23	Sākotnējais ELFLA piešķirums dalībvalstij (XI pielikums)	117 495 173,00	117 495 173,00	117 495 173,00	117 495 173,00	117 495 173,00	Neattiecas	587 475 865,00
24	Elastīgumam atbilstošs pārvietojums uz tiešajiem maksājumiem (103. panta 1. punkta b) apakšpunkts un 2. punkta b) apakšpunkts) — summa						Neattiecas	
25	Procenti						Neattiecas	
26	Pārvietots no tiešajiem maksājumiem (elastīgums un aplēstais samazinājums) (17. un 103. pants)	25 250 000,00	18 182 628,00	18 447 424,00	18 712 219,00	18 977 015,00	Neattiecas	99 569 286,00
27	Piešķirts programmai InvestEU — (81. pants)						Neattiecas	
28	Piešķirts programmai LIFE — (99. pants) — summa						Neattiecas	
28a	Piešķirts programmai ERASMUS — (99. pants) — summa						Neattiecas	
28b	Priekšlaicīgas pensionēšanās pārnese summas (155. panta 2. punkta a) apakšpunkts) (Regulas (EK) Nr. 1698/2005 23. pants) — summa						Neattiecas	
30	Pielāgotais ELFLA piešķirums dalībvalstij (XI pielikums)	142 745 173,00	135 677 801,00	135 942 597,00	136 207 392,00	136 472 188,00	Neattiecas	687 045 151,00
	Finanšu gads, minimālo izdevumu prasības atbilstīgi Regulai (ES) 2021/2115	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā
31	Rezervēts LEADER (92. panta 1. punkts) — vismaz 5 % visā periodā iegūtais procentuālais daudzums	1,40	8,79	8,78	8,76	8,74	Neattiecas	7,24
32	Rezervēts LEADER — summa	2 000 000,00	11 931 033,25	11 931 033,25	11 931 033,25	11 931 033,25	Neattiecas	49 724 133,00
33	Rezervēts ar vidi un klimatu saistītiem mērķiem ELFLA satvarā (93. pants) (vismaz 35 %) — izslēgti tālākie reģioni iegūtais procentuālais daudzums		39,13	57,96	61,57	61,45	Neattiecas	43,61
34	Rezervēts ar vidi un klimatu saistītiem mērķiem ELFLA satvarā — summa		53 084 093,00	78 790 864,00	83 858 989,00	83 858 991,83	Neattiecas	299 592 937,83
35	— no kurām 70. pantam		52 584 093,00	52 584 093,00	52 584 093,00	52 584 094,13	Neattiecas	210 336 373,13
36	— no kurām 71. pantam (50 %)						Neattiecas	
37	— no kurām 72. pantam				5 068 125,00	5 068 125,00	Neattiecas	10 136 250,00
38	no kuras attiecībā uz 73. pantu saistībā ar konkrētajiem mērķiem, kas minēti 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā un — attiecībā uz		500 000,00	26 206 771,00	26 206 771,00	26 206 772,70	Neattiecas	79 120 314,70

	dzīvnieku labturību — 6. panta 1. punkta i) apakšpunktā							
38a	no kuras attiecībā uz 74. pantu saistībā ar konkrētajiem mērķiem, kas minēti 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā						Neattiecas	
39	Atšķirība, salīdzinot ar minimālo summu	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	59 127 134,98
39a	Rezervēts gados jauniem lauksaimniekiem (XII pielikums) — (95. pants) (ja tikai tiešie maksājumi: gada summas, kas jāievēro)	Neattiecas	10 476 789,00	10 629 363,00	10 781 938,00	10 934 512,00	10 934 512,00	53 757 114,00
39b	Rezervēts gados jauniem lauksaimniekiem	8 389 512,60	10 690 657,60	10 724 607,60	10 757 982,60	10 791 933,60	2 402 420,00	53 757 114,00
40	Rezervēts gados jauniem lauksaimniekiem — nepieciešams, lai izpildītu minimālās prasības	8 389 512,60	10 690 657,60	10 724 607,60	10 757 982,60	10 791 933,60	2 402 420,00	53 757 114,00
41	- izmantojot ienākumu papildatbalstu gados jaunažiem lauksaimniekiem (saskaņā ar tiešajiem maksājumiem)	Neattiecas	2 301 145,00	2 335 095,00	2 368 470,00	2 402 421,00	2 402 420,00	11 809 551,00
42	“no tām nepieciešams, lai izpildītu minimālās prasības” — apgrieztās maksimālās summas aprēķināšanas pamats	Neattiecas	2 301 145,00	2 335 095,00	2 368 470,00	2 402 421,00	2 402 420,00	11 809 551,00
43	- ar gados jaunu lauksaimnieku veiktiem ieguldījumiem (piemēro 50 % svērumu) (saskaņā ar Lauku attīstību)						Neattiecas	
44	“no tām nepieciešams, lai izpildītu minimālās prasības” — apgrieztās maksimālās summas aprēķināšanas pamats						Neattiecas	
45	- gados jaunu lauksaimnieku darījumdarbības uzsākšana (saskaņā ar “Lauku attīstību”)	8 389 512,60	8 389 512,60	8 389 512,60	8 389 512,60	8 389 512,60	Neattiecas	41 947 563,00
46	“no tām nepieciešams, lai izpildītu minimālās prasības” — apgrieztās maksimālās summas aprēķināšanas pamats	8 389 512,60	8 389 512,60	8 389 512,60	8 389 512,60	8 389 512,60	Neattiecas	41 947 563,00
47	Minimālā summa, kas jārezervē ekoshēmām (97. pants)	Neattiecas	82 760 914,25	83 716 170,25	84 921 426,50	86 126 682,25	90 870 936,00	428 396 129,25
48	Korekcija (attiecīgā gadījumā — dalībvalstīm pēc izvēles)	Neattiecas						
49	Gada summas, kas rezervētas ekoshēmām tiešo maksājumu satvarā	Neattiecas	82 802 216,00	85 285 474,00	88 057 409 369 517,00	90 303 954 616 062,00	91 689 525 92 001 633,00	438 138 578 439 074 902,00
50	Tostarp summas, kas kompensē nepietiekamu izpildi iepriekšējā gadā(-os)	Neattiecas	Neattiecas					
51	Kopējā summa ekoshēmām, tostarp atlaides	Neattiecas	82 802 216,00	85 285 474,00	88 057 409 369 517,00	90 303 954 616 062,00	91 689 525 92 001 633,00	438 138 578 439 074 902,00
52	Finansējuma summas lauku attīstībā, kas kompensē ekoshēmu nepietiekamu izpildi (97. panta 6. punkta b) apakšpunkts, 97. panta 7. punkta b) apakšpunkts un 97. panta 9. punkta b) apakšpunkts)	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	
52a	No tām summas saskaņā ar 70. pantu, kas kompensē ekoshēmu nepietiekamu izpildi	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	

	(97. panta 6. punkta b) apakšpunkts, 97. panta 7. punkta b) apakšpunkts un 97. panta 9. punkta b) apakšpunkts)							
53	Summa, kas rezervēta pārdalošajiem maksājumiem (29. pants) — vismaz 10 % gadā, ko piemēro rindai 17, ja vien netiek piemērota atkāpe	Neattiecas	29 501 306,00	29 920 779,00	30 344 200,00	30 797 435,00	33 140 440,00	153 704 160,00

salīdzināt ziņojumu

7. Pārvaldības un koordinācijas sistēma

7.1. Pārvaldības un koordinācijas struktūru, un kontroles struktūru identifikācija

Iestādes veids	Iestādes nosaukums	ELGF	ELFLA	Atbildīgās personas vārds, uzvārds	Adrese	E-pasts
Vadošā iestāde	Zemkopības ministrija	Y	Y	Valsts sekretārs Ģirts Krūmiņš	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@zm.gov.lv
Kompetentā iestāde	Zemkopības ministrija	Y	Y	Vasts Valsts sekretāra vietnieks Jānis Šnore	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Janis.Snore@zm.gov.lv
Maksājumu aģentūra	Lauku atbalsta dienests	Y	Y	Direktora p.i. Indulis Āboliņš Direktors Andris Grundulis	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	indulis.abolins@lad Andris.Grundulis@lad.gov.lv
Sertifikācijas struktūra	SIA "KPMG Baltics"	Y	Y	Valdes priekšsēdētāja Armine Movsisjana	Roberta Hirša iela 1, Rīga, LV-1045	kpmg@kpmg.lv
Uzraudzības komiteja	KLP Stratēģiskā plāna uzraudzības komiteja	Y	Y	Lauku attīstības atbalsta Lauksaimniecības un lauku attīstības departamenta direktore Liene Jansone	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	uk.klp@zm.gov.lv
Citas deleģētās un starpniecības struktūras, kas nav noteiktas regulā, ar to lomas aprakstu	Valsts KLP tīkls	Y	Y	Valsts KLP tīkla Sekretariāta vadītājs Edgars Linde	Rīgas iela 34, Ozolnieki, LV – 3018	laukutikls@llkc.lv
Kontroles struktūra	Lauksaimniecības datu centrs	Y	Y	Ivans Vorslovs	Republikas laukums 2, Rīga, LV1010	pasts@lde.gov.lv
Kontroles struktūra	Lauku atbalsta dienests	Y	N	Direktora p.i. Indulis Āboliņš Direktors Andris Grundulis	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	indulis.abolins@lad Andris.Grundulis@lad.gov.lv
Kontroles struktūra	Pārtikas un veterinārais dienests	Y	Y	Ģenerāldirektors Māris Balodis	Peldu iela 30, rīga LV-1050	maris.balodis@pvd.gov.lv
Kontroles struktūra	Valsts augu aizsardzības dienests	Y	Y	Direktore Kristīne Lomakina	Lielvārdes iela 36, Rīga, LV-1006	Kristine.Lomakina@vaad.gov.lv
Kontroles struktūra	Valsts meža dienests	N	Y	Valsts meža dienesta ģenerāldirektors Arvids OzolsĢenerāldirektors Andis Pūrs	13. janvāra iela 15, Rīga, LV-1932	arvids.ozols@vmd Andis.Purs@vmd.gov.lv

AKIS koordinācija, tostarp konsultācijas lauksaimniekiem — attiecīgā koordinējošā struktūra	AKIS kontaktpunkts (Valsts KLP tīkls)	Y	Y	Valsts KLP tīkla Sekretariāta vadītājs Edgars Linde	Rīgas iela 34, Ozolnieki, LV – 3018	akis@llkc.lv
KLP plāna saziņas amatpersona (sk. KNR 48. panta 2. punktu)	KLP komunikācijas koordinators	Y	Y	Zemkopības ministrijas Preses un sabiedrisko attiecību nodaļas sabiedrisko attiecību speciāliste Rūta Rudzīte	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	ruta.rudzite@zm.gov.lv

Kompetentās iestādes izveides un organizācijas īss apraksts

ELGF un ELFLA Kompetentās iestādes funkciju izpildi nodrošina Zemkopības ministrija. Ar Zemkopības ministrijas rīkojumu ir izveidota Kompetentās iestādes Komiteja un apstiprināts Komitejas nolikums par Komitejas tiesībām un darbības pamatprincipiem. Kā arī ir apstiprināta Kompetentās iestādes kārtība saskaņā ar Eiropas Savienības un nacionālajiem tiesību aktiem, kas nosaka ELGF un ELFLA Kompetentās iestādes funkcijas un to izpildi.

Kompetentās iestādes Komiteju vada ZM Valsts sekretāra vietnieks - Budžeta un finanšu departamenta direktors. Komitejas sastāvā ir Komitejas vadītāja vietnieks – ZM Budžeta un finanšu departamenta Eiropas Savienības fondu finanšu vadības nodaļas vadītājs, Komitejas locekļi no Budžeta un finanšu departamenta, Tirgus un tiešā atbalsta departamenta, [Lauku Lauksaimniecības un lauku](#) attīstības atbalsta departamenta, Audita departamenta un Administratīvā departamenta, kā arī Komitejas sekretārs.

Kompetentās iestādes Komitejas sēdes tiek organizētas reizi ceturksnī vai pēc nepieciešamības. Sanāksmes un tajās pieņemtie lēmumi tiek dokumentēti protokola veidā. Kompetentās iestādes Komitejas sekretariāta funkcijas nodrošina ZM Budžeta un finanšu departaments, kas veic Komitejas sanāksmju protokolēšanu un citus pienākumus pēc Komitejas vadītāja norādījumiem.

Komitejas locekļi Komitejas sēdēs apstiprina tehnisko specifikāciju Sertifikācijas struktūras iepirkuma veikšanai, izskata iepirkuma komisijas lēmumu par Sertifikācijas struktūras izvēli, izskata ikgadējos sertifikācijas ziņojumu projektus, nepilnību novēršanas un rekomendāciju ieviešanas plānus, iekšējo un ārējo auditu ziņojumus, ja ir konstatētas vidējas vai augstas nozīmes nepilnības, kā arī citus Kompetentās iestādes atbildības jomā esošus dokumentus, kas saistīti ar pastāvīgu Maksājumu aģentūras uzraudzību.

Lauku atbalsta dienests ([LAD](#)) veic maksājumu iestādes funkcijas. Tā ietvaros ~~Lauku atbalsta dienests~~[LAD](#) pieņem atbalsta pieteikumus, veic administratīvās un pārbaudes uz vietas. Atkarībā no katra pasākuma specifiskajiem nosacījumiem ~~Lauku atbalsta dienests~~[LAD](#) nodrošina Platību ~~monitoringa~~[uzraudzības](#) sistēmas ieviešanu tajos pasākumos, kuros tas ir iespējams. ~~Dienests~~[LAD](#) koordinē un uzrauga deleģēto funkciju izpildi. ~~Dienests~~[LAD](#) pilda arī kompetentās koordinējošās iestādes funkcijas un atsevišķos pasākumos nosacījumu sistēmas ietvaros.

Attiecībā uz nosacījumu sistēmas ieviešanu LAD būs koordinējošā iestāde. Kompetentās kontroles iestāžu funkciju veiks ~~Lauku atbalsta dienests~~[LAD](#), Pārtikas veterinārais dienests, Valsts mežu dienests un Valsts augu aizsardzības dienests atbilstoši savām ar likumu noteiktajām funkcijām un kompetencēm. Valsts augu aizsardzības dienests (VAAD) ir valsts tiešās pārvaldes iestāde, kuras mērķis ir nodrošināt kultūraugu un mežu resursu ilgtspējīgu izmantošanu, aizsardzību un aprites uzraudzību, lai saglabātu bioloģisko daudzveidību, veicinātu sabiedrības drošību un pasargātu apkārtējo vidi no iespējamā augu aizsardzības līdzekļu un mēslošanas līdzekļu radītā piesārņojuma. VAAD veic deleģētas funkcijas vairākām intervencēm, jo VAAD uztur Lauksaimniecības zemju pārvaldības sistēmu, kas tiks izmantota vairāku ekoshēmu un agrovides pasākumu administrēšanai un kontrolei. VAAD arī pats veiks pārbaudes uz vietas šajos pasākumos.

Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) veic veterināro uzraudzību valstī, pārbaudot dzīvnieku novietnes, dzīvnieku pārvadātājus un dzīvnieku transportēšanas līdzekļus, veterinārās aptiekas, dzīvnieku barības un veterinārfarmaceutisko produktu ražošanu, tirdzniecību un pielietošanu, kā arī uzrauga

veterinārārstu privātprakses. Tāpat PVD uzrauga ne tikai produktīvo, bet arī citu dzīvnieku, piemēram – zirgu, mājas (istabas) dzīvnieku veselības un labturības prasību ievērošanu. PVD ir kontroles iestāde, kas veic pārbaudes uz vietas intervencēm saistībā ar lauksaimniecības dzīvnieku labturību.

~~Lauksaimniecības datu centrs (LDC) uztur lauksaimniecības dzīvnieku reģistru. LDC veiks deleģēto kontroles funkciju Brīvprātīgā saistīta atbalsta pasākumiem par dzīvniekiem.~~

Lai nodrošinātu Regulas Nr.2021/2116 12.panta prasības attiecībā uz sertifikācijas struktūras izraudzīšanos, 2022.gadā iepirkuma procedūras rezultātā tika izraudzīta sertifikācijas struktūra SIA “KPMG Baltics”, kas turpmākos 4 gadus pildīs sertifikācijas struktūras funkcijas, kā arī veikts Lauku attīstības programmas 2014-2020.gadam slēgšanu. Līgums ar SIA “KPMG Baltics” noslēgts 2022.gada 11.maijā.

salīdzināt ziņojumu

7.2. Uzraudzības un ziņošanas struktūras apraksts

Lai nodrošinātu KLP Stratēģiskā plāna uzraudzību un ziņošanu, tiek izveidota un nodrošināta Uzraudzības komitejas darbība, veikta datu uzkrāšana maksājumu aģentūras IT sistēmās, analizēti uzkrātie dati un apkopota informācija par KLP Stratēģiskā plāna īstenošanas progresu Gada snieguma ziņojumu sagatavošanai un publiskošanai.

Zemkopības ministrija kā Vadošā iestāde ir atbildīga par KLP Stratēģiskā plāna Uzraudzības komitejas izveidošanu, tās sastāva noteikšanu un darbības nodrošināšanu (Uzraudzības komitejas darbības reglamentējošo dokumentu izstrādi un komitejas darbības koordinēšanu). Uzraudzības komiteju vada Vadošās iestādes vadītāja iecelta amatpersona. Uzraudzības komitejas darba koordināciju un sadarbību ar tās locekļiem nodrošina Uzraudzības komitejas sekretariāts, kura funkcijas veic Zemkopības ministrijas [Lauku Lauksaimniecības un lauku](#) attīstības atbalsta departaments. Vadošā iestāde nodrošina, ka Uzraudzības komitejas sastāvs ir atbilstošs KLP Stratēģisko plānu regulā minētajām prasībām, t.i. nodrošina attiecīgo valsts iestāžu un starpniecstruktūru, kā arī dažādu attiecīgo partneru līdzsvarotu pārstāvniecību. KLP SP Uzraudzības komitejā ir paredzēts nodrošināt sieviešu, jauniešu un cilvēku ar īpašām vajadzībām līdzsvarotu pārstāvību sadarbības partneru, tai skaitā attiecīgo iestāžu vidū, iekļaujot Uzraudzības komitejā pārstāvjus no lauksaimnieku nevalstiskajām organizācijām (t.sk. no Jauno zemnieku kluba), katra plānošanas reģiona, KLP tīkla, Latvijas Lauku foruma, Labklājības ministrijas, Kultūras ministrijas, kā arī citām nevalstiskajām organizācijām un valsts iestādēm.

Uzraudzības komiteja izskata visus jautājumus, kas ietekmē KLP Stratēģiskā plāna progresu tā rādītāju sasniegšanā, izvērtējumu veiktā panākto progresu, kā arī sniedz atzinumu par metodoloģiju un kritērijiem darbību atlasei, Gada snieguma ziņojumiem, izvērtēšanas plānu un visiem tā grozījumiem un ikvienu vadošās iestādes priekšlikumu par KLP stratēģiskā plāna grozījumiem.

Visiem Uzraudzības komitejas locekļiem, izņemot padomdevējus (piemēram, Eiropas Komisijas pārstāvji; neatkarīgie novērtētāji), ir balsstiesības.

KLP Stratēģiskā plāna uzraudzības un ziņošanas nolūkā nepārtraukti tiek nodrošināta datu uzkrāšana (uzkrātā informācija tiek izmantota arī KLP Stratēģiskā plāna novērtēšanas vajadzībām). Šajā nolūkā maksājumu aģentūrā tiek izveidota IT sistēma uzraudzības un ziņošanas vajadzībām, kuras ietvaros tiek uzkrāti dati par KLP ietvaros piešķirto atbalstu, sasniegto izlaidi un rezultātiem, kas palīdz novērtēt KLP Stratēģiskā plāna ieviešanas progresu, kā arī nodrošina informāciju Gada snieguma ziņojuma sagatavošanai.

Galvenais instruments informācijas par KLP Stratēģiskā plāna īstenošanu ziņošanai ir Gada snieguma ziņojums, kurā ietverta informācija par finanšu izdevumiem, sasniegto izlaidi un progresu rezultātu sasniegšanā. Gada snieguma ziņojums pēc tā apstiprināšanas Eiropas Komisijā tiek publiskots un ir pieejams plašākai sabiedrībai.

7.3.2.2. Īss tās kontroles sistēmas apraksts, kas nav domāta IAKS (kontroles metodes, kontrolpārbaudes, investīciju ilgums un saistītās ex post pārbaudes utt.)

Ārpus IAKS ELGF

Atbalsta pasākumu administrēšanas ietvaros LAD veic administratīvās kontroles 100% apmērā, kā arī nodrošina pārbaudi uz vietas veikšanu, to apmēru nosakot atbilstoši ES sekundārajiem normatīvajiem aktiem un LAD apstiprinātajām un sertificētajām iekšējām procedūrām, nodrošinot pārlicību par pasākumu atbilstošu īstenošanu, to kvalitāti un izmaksu pamatotību. Administratīvo kontroļu ietvaros tiek nodrošinātas atbalsta pretendentu grāmatvedības kontroles.

Veiktās pārbaudes tiek dokumentētas un pievienotas katram atbalsta iesniegumam, ja nepieciešams pievieno apliecinājumus par apstiprināto pieteikumu atbilstību un paveiktā darba raksturu, jomu un

apjomu. Ja kādas pārbaudes uz vietas vai administratīvās pārbaudes nav pilnīgas, bet ir veiktas pieprasījumu paraugam, apkopo ziņas par izvēlētajiem pieprasījumiem, apraksta paraugu atlases metodi, ziņo par visu pārbaudzi rezultātiem un pasākumiem, kas veikti, lai novērstu pretrunas un pārkāpumus, par kuriem ziņots. Attaisnojuma dokumentu skaitam jābūt pietiekamam, lai apliecinātu, ka ir veiktas visas nepieciešamās apstiprināto pieprasījumu atbilstības pārbaudes.

Maksājuma pieprasījumu LAD apstiprina tikai pēc tam, kad veiktas pietiekamas pārbaudes par tā atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Šajās pārbaudēs ietilpst tās pārbaudes, kas prasītas specifiskajos normatīvajos aktos, ar ko reglamentē konkrēto pasākumu, saskaņā ar kuru tiek pieprasīts atbalsts, kā arī tās pārbaudes, kas veicamas saskaņā ar regulas Nr.1306/2013 58.pantu, lai novērstu un konstatētu pārkāpumu un/vai krāpšanas gadījumus, īpaši saistībā ar radītajiem riskiem, papildus tiek nodrošinātas pārbaudes, vai tiek ievēroti atbalsta piešķiršanas kritēriji un normatīvajos aktos noteiktās prasības, īpaši nosacījumi par publisko iepirkumu un vides aizsardzību.

LAD maksājumu apstiprināšanas un kontroles funkcija ietver: 1) atbalsta pasākumu maksājumu apstiprināšanas funkciju veikšanai nepieciešamo reglamentējošo dokumentāciju (procedūras, metodiku, instrukcijas, kontroles lapas, rokasgrāmatas klientiem, u.c.) izstrādāšanu un regulāru aktualizēšanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām; 2) regulāru darbinieku apmācību, darbinieku metodisko vadību.

Ārpus IAKS ELFLA

Tiks izmantota jau izveidotā kontroles sistēma, to pilnveidojot un nepieciešamības gadījumā pielāgojot jaunajiem nosacījumiem.

Kontroles sistēma tiek izmantota visām atbalsta intervencēm.

Dienests atbalstam, kas ir sniegts grantu veidā veiks administratīvās pārbaudes un pārbaudes uz vietas tā, lai gūtu pārliecību, ka atbalsta saņēmēji ievēro visus atbilstības un atbalsta intervenču nosacījumus.

Dienests veic atbalsta pieteikumu administratīvās pārbaudes, kas ietver arī projekta īstenošanas vietas apmeklējumu gan klātienē, gan attālināti (in-situ visit), lai noteiktu, vai atbalsta saņēmēji ievēro visus atbilstības un atbalsta intervenču nosacījumus. Saimniecības apmeklējuma laikā (in-situ visit) gūst pārliecību, par projekta iesniegumā norādītās informācijas atbilstību dabā konstatētajam. Pieņemot lēmumus, vienmēr tiek piemērots „četrus acu” princips.

Administratīvajās pārbaudēs gūst pārliecību par atbalsta saņēmēja un projekta plānoto darbību atbilstību intervences nosacījumiem. Lai pārbaudītu atbalsta saņēmēja un investīciju atbilstību, tiek izmantotas dažādas datubāzes - Valsts ieņēmumu dienesta, reģistrētās traktortehnikas un reģistrētā autotransporta, Zemesgrāmatas, Lursoft, Sodū reģistra, ~~Lauksaimniecības datu centra (turpmāk LDC)~~, IAKS, u.c. administratīvo pārbaudzi ietvaros tiek pārbaudīti dažādi elementi.

Dubultfinansējuma kontrolei tiks izmantota līdzīga pieeja, kā iepriekšējā plānošanas periodā. Atbalsta saņēmējs iesniedzot projekta pieteikumu apliecina, ka par attiecīgajām investīcijām nav un netiks saņemts cits publiskais finansējums. Dienesta galvenie kontroļu rīki būs IT sistēmas, publiskajos meklētajos pieejamā informācija un pārbaudes uz vietas.

Viens no galvenajiem dubultfinansējuma rīkiem būs Dienesta līdz šim izveidotā informācijas sistēma, kurā ir pieejama informācija par atbalsta saņēmēja projektiem. Informācijas sistēmā esošajā kartē pieejami dati arī par attiecīgajā projekta īstenošanas vietā jau īstenotajiem projektiem. Tā pat pieejami dati par atbalsta saņēmēja projektiem, kurus līdzfinansē citi fondi, piemēram, ERAF, ESF, KF.

Izmaksu pamatotības noteikšanai tiks līdzīgi kā iepriekšējos periodos izmantotas iepirkumu procedūras, cenu aptaujas tirgus cenas noteikšanai, kā arī vienkāršotas izmaksas, pamatojoties uz Regulas (ES) Nr.

2021/1060 53.panta noteikto. Pārbaudei tiks izmantota arī informācija salīdzinot ar citiem līdzīgiem projektiem. Nepieciešamības gadījumā tiks piesaistīti arī nozaru eksperti.

Pārbažu ietvaros Dienests kā līdz šim pārbaudīs arī atbilstību publiskā iepirkuma nosacījumiem, kur tas ir attiecināms.

Pārbaudes uz vietas saimniecībā

Administratīvās pārbaudes pie atbalsta saņēmēja (in-situ visit) papildina ar pārbaudēm uz vietas (on-the spot check) pie atbalsta saņēmējiem, lai pārliecinātos par atbilstības nosacījumu ievērošanu atbilstoši atbalsta intervenču nosacījumiem.

Ne-IAKS kontrolēs plānots turpināt izmantot jaunāko tehnoloģiju iespējas. Proti, mobilā aplikācija, bezpilota lidaparātu izmantošana investīciju apsekošanai un precīzu mērījumu veikšanai, tālizpētes tehnoloģiju attīstības sniegto iespēju izmantošana specifisku investīciju kontrolēm un GPS tehnoloģiju attīstības iespēju izmantošana precīzu mērījumu veikšanai. Kā līdz šim kontrolēs, kur iespējams, tiks izmantotas kā pierādījums arī attēli ar geolokāciju. Iespēju robežās kontroles laikā tiks veiktas audio vai video intervijas, izmantojot attālinātu saziņas platformas (piemēram, Zoom, Skype, WhatsApp).

Lai veiktu pārbaudes uz vietas, Dienests veic projektu pieteikumu atlasī, kur tiek piemērota risku atlase un nejausā atlase. Izlase pārbaudēm uz vietas, ko veic katru gadu, aptver vidēji vismaz 5% no izdevumiem. Atkarībā no intervenču riska līmeņa un iepriekšējā gadā konstatēto kļūdu apjoma novērtējuma, ko analizē katru gadu, intervenču līmenī pārbažu uz vietas apjoms var tiks samazināts vai palielināts. Daļa pārbaudāmās kopas tiks veidota pamatojoties uz risku analīzi un vajadzības gadījumā daļa pēc nejausā principa saskaņā ar Regulas (EK) Nr.20021/2116 60.panta 1.punktu.

Ex-post pārbaudes tiks veiktas, izmantojot jau izveidoto ex-post kontroles sistēmu. Pārbaudes aptvers vismaz 1 % no ELFLA izdevumiem par ieguldījumu darbībām projektiem, kuriem vēl nav pagājuši pieci gadi no galīgā maksājuma saņemšanas. Pārbaudei pakļauto projektu pieteikumu atlase tiek balstīta uz riskiem un nejauso atlases metodi 20–25 % apmērā no kopējās atlases. Lai pārliecinātos, ka iegādātās investīcijas ir atbalsta saņēmēja īpašumā, tiek izmantotas dažādas datubāzes - Valsts ieņēmumu dienesta, reģistrētās traktortehnikas un reģistrētā autotransporta, Zemesgrāmatas, ~~LDC~~, tiek veiktas pārbaudes uz vietas, tiek pārbaudīti ieraksti atbalsta saņēmēja grāmatvedības reģistros.

Kontroles ziņojums

Veicot pārbaudes projekta īstenošanas vietā, tās tiek dokumentētas aizpildot kontroles ziņojumu, kas dod iespēju pārskatīt ziņas par veiktajām pārbaudēm un izdarīt secinājumus par atbilstības kritēriju, saistību un citu pienākumu ievērošanu. Kontroles ziņojumos tiek izvērtēta situācija dabā, kā arī detāli atrakstītas visas novirzes no projektā plānotā, ja tādas tiek konstatētas. Kontroles ziņojumā minēto un tā rezultātu apliecina fotofiksācijas no projekta īstenošanas vietas, kā arī mērījumu dati (ja projekta investīcijas ir pārmērītas ar GPS mērierīcēm), kas tiek uzglabāti IT sistēmā.

Finanšu instrumentu ieviešanai noslēgts finansēšanas nolīgums saskaņā ar Kopējo nosacījumu regulas 59.panta 5.punkta prasībām. Dienests pārvalda un kontrolē finanšu instrumentu ieviešanu, ievērojot finansēšanas nolīgumā noteikto. Ir nodrošināta finanšu līdzekļu atsevišķa uzskaitē aizdevumiem un kapitāla atlaidei. Maksājumi, ziņojumi un audīts tiek veikti saskaņā ar finanšu instrumentu noteikumiem. Īstenojot finanšu instrumentu pārbaudes tiek veiktas finanšu instrumentu ieviešana līmenī, saskaņā ar regulas Nr. 2021/2116 60 panta 2.punktu.

Atbalsta saņēmēju pārbaude notiek, kad tas tiek reģistrēts kā Dienesta maksājumu aģentūras klients klientu reģistrā. Atbalsta saņēmēju var pārbaudīt dažādos reģistros, piemēram, Iedzīvotāju reģistrā, Uzņēmumu reģistrā, Valsts ieņēmumu dienesta datu bāzē u.c.

Ražotāju organizāciju (RO) atzīšana, darbības programmu apstiprināšana un atbalsta pasākumi:

Nodrošinot aprakstā sniegto vienotu pieeju ne-IACS intervencēm, atbilstoši Kopienas un nacionālā regulējuma prasībām Dienests nodrošina pārbaudes RO pastāvīgās atzīšanas ietvaros, par RO darbības programmu un tās izpildi, darbības fondu un izmaiņām attiecībā uz jauniem atzīto produktu veidiem un/vai jauniem RO biedriem. Dienests veic administratīvās pārbaudes, pārbaudes uz vietas un kontroles ziņojuma sagatavošanu par katru RO iesniegumu.

Ražotāju organizāciju ikgadējā atzīšanas kritēriju izpildes kontrole iekļauj RO realizētās attiecināmās produkcijas apjoma, vērtības un izcelsmes pārbaudi, RO biedru attiecināmās produkcijas realizācijas jautājumu ārpus RO, RO darbības programmas ietvaros īstenoto investīciju un darbību dokumentāciju, RO darbības fonda pārbaudi (iemaksas un izdevumi).

Biškopības programmas/intervences īstenošana:

Nodrošinot aprakstā sniegto vienotu pieeju ne-IACS intervencēm, atbilstoši Kopienas un nacionālā regulējuma prasībām, intervences biškopības sektorā īstenošana notiek saskaņā ar Līgumu, ko Dienests noslēdz ar nozares biedrību, nosakot tā ietvaru saskaņā ar apstiprināto biškopības intervenču saturu. Tiek nodrošinātas administratīvās kontroles, uzraudzība un kontroles par intervences ietvaros īstenotajiem pasākumiem un investīcijām. Izlase pārbaudēm uz vietas, ko veic katru gadu, aptver vidēji vismaz 5% no biškopības nozares intervenču izdevumiem.

salīdzināt ziņojumu

7.4. Nosacījumu sistēma

7.4.4. Kompetentās kontroles struktūras, kas atbild par nosacījumu sistēmas praktiskās piemērošanas pārbaudēm, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības

Latvijā nosacījumsistēmas kontroles sistēmas koordinējošā iestāde ir Lauku atbalsta dienests. Pārbaudes par savas kompetences jomu veic attiecīgā kontroles iestāde: Lauku atbalsta dienests, Valsts augu aizsardzības dienests, Valsts meža dienests un Pārtikas veterinārais dienests.

SMR/LLVS	Maksājumu aģentūras nosaukums	Kontroles struktūras nosaukums	Par pārbaudi atbildīgās personas vārds, uzvārds	Adrese	E-pasts
GAEC01	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Girts Krūmiņš Andris Grundulis	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@lad Andris.Grundulis@lad.gov.lv
GAEC02	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Girts Krūmiņš Andris Grundulis	Republikas laukums 2, Rīga, LV- 1981	Girts.Krumins@lad Andris.Grundulis@lad.gov.lv
GAEC03	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Girts Krūmiņš Andris Grundulis	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@lad Andris.Grundulis@lad.gov.lv
GAEC04	Lauku atbalsta dienests	Valsts augu aizsardzības dienests	Direktore Kristine Lomakina	Lielvārdes iela 36, Rīga LV-1006	Kristine.Lomakina@vaad.gov.lv
GAEC05	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Girts Krūmiņš Andris Grundulis	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@lad Andris.Grundulis@lad.gov.lv
GAEC06	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Girts Krūmiņš Andris Grundulis	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@lad Andris.Grundulis@lad.gov.lv
GAEC07	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Girts Krūmiņš Andris Grundulis	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@lad Andris.Grundulis@lad.gov.lv
GAEC08	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Girts Krūmiņš Andris Grundulis	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@lad Andris.Grundulis@lad.gov.lv
GAEC09	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Girts Krūmiņš Andris Grundulis	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@lad Andris.Grundulis@lad.gov.lv

SMR01	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Ģirts Krūmiņš Andris Grundulis	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	girts.krumins@lad Andris.Grundulis@lad.gov.lv
SMR02	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests Valsts augu aizsardzības dienests	Direktors Ģirts Krūmiņš Andris Grundulis un Direktore Kristīne Lomakina	Lielvārdes iela 36, Rīga LV-1006	Kristine.Lomakina@vaad.gov.lv
SMR03	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests Valsts meža dienests	Meža un vides aizsardzības daļas vadītājs Generāldirektors Andis Purs un Direktors Ģirts Krūmiņš Andris Grundulis	13. janvāra iela 15, Rīga, LV-1932	Andis.Purs@vmd.gov.lv
SMR04	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Ģirts Krūmiņš Andris Grundulis	Republikas laukums 2, Rīga, LV- 1981	Girts.Krumins@lad Andris.Grundulis@lad.gov.lv
SMR05	Lauku atbalsta dienests	Pārtikas un veterinārais dienests	Direktors Māris Balodis	Peldu iela 30, Rīga, LV-1050	Maris.Balodis@pvd.gov.lv
SMR06	Lauku atbalsta dienests	Pārtikas un veterinārais dienests	Direktors Māris Balodis	Peldu iela 30, Rīga, LV-1050	Maris.Balodis@pvd.gov.lv
SMR07	Lauku atbalsta dienests	Valsts augu aizsardzības dienests	Direktore Kristīne Lomakina	Lielvārdes iela 36, Rīga LV-1006	Kristine.Lomakina@vaad.gov.lv
SMR08	Lauku atbalsta dienests	Valsts augu aizsardzības dienests	Direktore Kristīne Lomakina	Lielvārdes iela 36, Rīga LV-1006	Kristine.Lomakina@vaad.gov.lv
SMR09	Lauku atbalsta dienests	Pārtikas un veterinārais dienests	Direktors Māris Balodis	Peldu iela 30, Rīga, LV-1050	Maris.Balodis@pvd.gov.lv
SMR10	Lauku atbalsta dienests	Pārtikas un veterinārais dienests	Direktors Māris Balodis	Peldu iela 30, Rīga, LV-1050	Maris.Balodis@pvd.gov.lv
SMR11	Lauku atbalsta dienests	Pārtikas un veterinārais dienests	Direktors Māris Balodis	Peldu iela 30, Rīga, LV-1050	Maris.Balodis@pvd.gov.lv

V pielikums — papildu finansējums, ko valsts piešķir KLP stratēģiskā plāna satvarā

Pamats	Intervence	Budžets	lielāks labuma guvēju skaits	lielāka atbalsta intensitāte	finansējuma nodrošināšana noteiktām intervencē veiktām darbībām	Papildu informācija
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.–2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	ENVCLIM(70)—LA11 Bioloģiskā lauksaimniecība	39 788 062,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt sasniedzamo mērķa vērtību par 93 825 ha t.i. attiecīgi palielinot ieguldījumu R.14 (uz 353 000 ha); R.19.; R.21 un R29 (uz 368 000 ha) un R31 uz 340 570 ha.
Informatīvais ziņojums "Par valsts pamatbudžeta un valsts speciālā budžeta bāzi un izdevumu pārskatīšanas rezultātiem 2024., 2025. un 2026. gadam", pieņemts 2023.gada 15.augusta Ministru kabineta sēdē, Protokola Nr.40 43§. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	RISK(76)—LA17 Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija	5 000 000,00			X	Papildus finansējums nodrošinās pietiekamu atbalsta intensitāti.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.–2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā. Valsts atbalsta lietas numurs SA. 107542.	ASD(72)—LA12 Natura 2000 maksājums mežiem	21 000 000,00	X	X	X	Papildus finansējums nodrošinās augstākas atbalsta likmes un atbalsta pieejamību visu plānošanas periodu. Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķa platību par 7 000 ha t.i. no 53 000 ha uz 60 000ha = R.7. Atbalsta apmērs par vienu hektāru ir šāds: 196 EUR— aizliegta mežsaimniecisk
Ziņojums "Par valsts budžeta izdevumu pārskatīšanas rezultātiem un priekšl. par šo rezultātu izmantošanu likumpr. "Par vid.	RISK(76)—LA17 Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija	6 000 000,00	X			Finansējums – 3,5 milj. EUR (pārejošas saistības) tiks izmaksāts 2022.g. iegādāto apdrošināšanas polišu daļējai kompensēšanai, bet

Pamats	Intervence	Budžets	lielāks labuma guvēju skaits	lielāka atbalsta intensitāte	finansējuma nodrošināšana noteiktām intervencē veiktām darbībām	Papildu informācija
termiņa budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025.g." un likumpr. "Par valsts budžetu 2023.g." izstrādes procesā", 11.10.2022., Prot. Nr.52 5 § Interv. ietilpst LESD 42. p. jomā						pārējie 2,5 milj. EUR – 2023.g. iegādāto polišu daļējai kompensēšanai, lai katru gadu nodrošinātu atbilstošu finansējuma apjomu un atbalsta saņēmēju skaitu – 2300
Informatīvais ziņojums "Par priekšlikumiem valsts budžeta prioritārajiem pasākumiem 2024. gadam un budžeta ietvaram 2024.–2026. gadam", pieņemts 2023.gada 26. septembra Ministru kabineta sēdē, Protokola Nr.47-43 §. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	RISK(76) – LA17 Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija	4 000 000,00			X	Papildus finansējums nodrošinās pietiekamu atbalsta intensitāti
Inform. ziņ. "Par Latvijas KLP SP 2023. 2027.gadam", apstiprināts 18.01.2022. LV Ministru kabineta sēdē, Prot. Nr. 3; 34 §. Ministru kabineta 15.08.2023. sēdes prot. Nr.40, 43 § 36.p; Ministru kabineta 26.09.2023.sēdes prot. Nr.47-43 § 2.p. (1.piel.) Intervence ietilpst LESD 42. p. darbības jomā.	INVEST(73-74) – LA4.1.6 Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai	9 000 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi: R.9 uz 1370 saimniecībām.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.–2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	ENVCLIM(70) – LA10.5 Zālāju biotopu apsaimniekošana	14 516 120,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt sasniedzamo mērķa vērtību par 15 794 hektāriem t.i. R.31; R.14.; R.22 palielinot no 53 350 ha uz 69 144 ha.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.–2027.gadam", apstiprināts	INVEST(73-74) – LA4.6 Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana	1 000 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi par 130 projektiem t.i.

Pamats	Intervence	Budžets	lielāks labuma guvēju skaits	lielāka atbalsta intensitāte	finansējuma nodrošināšana noteiktām intervencē veiktām darbībām	Papildu informācija
2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.						R.32 no 260 uz 390. Līdz ar to kopumā tiks atjaunoti 2 000 ha bioloģiski vērtīgu zālāju, līdzšinējo 1 300 ha vietā.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā. Valsts atbalsta lietas numurs SA.109938.	INVEST(73-74) – LA7.1 Ieguldījumi meža ieaudzēšanai, nomaiņai, atjaunošanai un retināšanai	15 545 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās augstāku mērķa rādītāju sasniegšanu – par 30,4 tūkst. ha lielākā platībā veikt retināšanu.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	INVEST(73-74) - LA4.1.1 Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai	30 734 334,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi par 381 saimniecībām t.i. R.9 no 638 uz 1019.
Inform. ziņ. "Par Latvijas KLP SP 2023.-2027.gadam", apstiprināts 18.01.2022. LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr.3; 34 §. Jaukta tipa darbības, kas ietilpst un neietilpst LESD 42.p. darbības jomā. atbalsta daļai, kas neietilpst LESD 42. pantā, valsts atbalsta lietas Nr. ir SA.115921.	INVEST(73-74) - LA4.2 Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē	11 000 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi: R.39 no 96 uz 162 atbalsta saņēmējiem

Pamats	Intervence	Budžets	lielāks labuma guvēju skaits	lielāka atbalsta intensitāte	finansējuma nodrošināšana noteiktām intervencē veiktām darbībām	Papildu informācija
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	INVEST(73-74) - LA4.5 Mākslīgo mitrāju izveide	2 500 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi par 25 projektiem t.i. R.26 un R.32 no 15 uz 40.
Informatīvais ziņojums "Par priekšlikumiem valsts budžeta prioritārajiem pasākumiem 2024. gadam un budžeta ietvaram 2024.–2026. gadam", pieņemts 2023.gada 26. septembra Ministru kabineta sēdē, Protokola Nr.47 43 §. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	INVEST(73-74) - LA4.1.6 Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai	8 000 000,00			X	Papildus finansējums nodrošinās pietiekamu atbalsta apmēru procentu likmes daļējai dzēšanai vismaz līdz 4% no aizdevuma gada procentu likmes.
Ikgadēji plānotais valsts budžeta pieprasījums, Valsts budžeta apakšprogramma 65.10.00. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	RISK(76) - LA17 Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija	15 000 000,00			X	Papildus finansējums nodrošinās pietiekamu atbalsta intensitāti.
Ikgadēji plānotais valsts budžeta pieprasījums Valsts budžeta apakšprogramma 65.10.00 "Maksājumu iestādes izdevumi Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošanai (2023-2027)" Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	INVEST(73-74) - LA4.1.6 Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai	15 000 000,00			X	Papildus finansējums nodrošinās pietiekamu atbalsta apmēru procentu likmes daļējai dzēšanai vismaz līdz 4% no aizdevuma gada procentu likmes
Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulas (ES) Nr. 1303/2013 44.pants. Šī	INVEST(73-74) - LA4.1.5 Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem un apgrozāmajiem līdzekļiem lauku saimniecībās	22 000 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt labuma guvēju skaitu.

Pamats	Intervence	Budžets	lielāks labuma guvēju skaits	lielāka atbalsta intensitāte	finansējuma nodrošināšana noteiktām intervencē veiktām darbībām	Papildu informācija
intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.						Valsts budžeta līdzekļi, t.sk. atgrieztā nauda, kas ir noteikta Ministru kabineta 24.07.2018 not. Nr. 446 "Noteikumi par lauksaimniecības, lauku un zivsaimniecības saimnieciskās darbības veicēju aizdevumu programmu"
Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulas (ES) 2021/1060 (Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, 2021. gada 30. jūnija, Nr. L231) 62.pants. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	INVEST(73-74) - LA4.1.5 Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem un apgrozāmajiem līdzekļiem lauku saimniecībās	42 000 000,00	X			Papildus finan. nodrošinās iespēju palielināt labuma guvēju skaitu. Valsts budžeta līdzekļi, t.sk. atgrieztā nauda, kas noteikti MK 3.12.2019. not. Nr.582 "Kārtība, kādā īsteno valsts atbalsta progr. par aizdevumu piešķ. agr. līdz. iegādei
Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulas (ES) 2021/1060 (Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, 2021. gada 30. jūnija, Nr. L231) 62.pants. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	INVEST(73-74) - LA4.1.5 Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem un apgrozāmajiem līdzekļiem lauku saimniecībās	15 000 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt labuma guvēju skaitu. Valsts budžeta līdzekļi, tai skaitā atgrieztā nauda, kas tiks noteikta normatīvajos aktos par aizdevumiem ar kapitāla atlaidi lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicējiem
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā. Valsts atbalsta lietas numurs SA. 109939.	ENVCLIM(70) - LA8 Atbalsts meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai uzturēšanai	46 000,00			X	Papildu finansējums nodrošinās sekmīgāku atbalsta piešķiršanu noteiktām intervencē veiktām darbībām.

Pamats	Intervence	Budžets	lielāks labuma guvēju skaits	lielāka atbalsta intensitāte	finansējuma nodrošināšana noteiktām intervencē veiktām darbībām	Papildu informācija
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §.Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	ENVCLIM(70) - LA11 Bioloģiskā lauksaimniecība	39 788 062.00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt sasniedzamo mērķa vērtību par 93 825 ha t.i. attiecīgi palielinot ieguldījumu R.14 (uz 353 000 ha); R.19.; R.21 un R29 (uz 368 000 ha) un R31 uz 340 570 ha.
Informatīvais ziņojums "Par valsts pamatbudžeta un valsts speciālā budžeta bāzi un izdevumu pārskatīšanas rezultātiem 2024., 2025. un 2026. gadam", pieņemts 2023.gada 15.augusta Ministru kabineta sēdē, Protokola Nr.40 43§. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	RISK(76) - LA17 Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija	5 000 000,00			X	Papildus finansējums nodrošinās pietiekamu atbalsta intensitāti.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā. Valsts atbalsta lietas numurs SA. 107542.	ASD(72) - LA12 Natura 2000 maksājums mežiem	21 000 000,00	X	X	X	Papildus finansējums nodrošinās augstākas atbalsts likmes un atbalsta pieejamību visu plānošanas periodu. Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķa platību par 7 000 ha t.i. no 53 000 ha uz 60 000ha = R.7. Atbalsta apmērs par vienu hektāru ir šāds: 196 EUR – aizliegta mežsaimniecisk
Ziņojums "Par valsts budžeta izdevumu pārskatīšanas rezultātiem un priekšl. par šo rezultātu izmantošanu likumpr. "Par vid. termiņa budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025.g." un likumpr. "Par valsts budžetu 2023.g." izstrādes	RISK(76) - LA17 Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija	6 000 000,00	X			Finansējums ~3,5 milj. EUR (pārejošas saistības) tiks izmaksāts 2022.g. iegādāto apdrošināšanas polišu daļējai kompensēšanai, bet pārējie 2,5 milj. EUR - 2023.g. iegādāto polišu daļējai kompensēšanai, lai katru gadu

Pamats	Intervence	Budžets	lielāks labuma guvēju skaits	lielāka atbalsta intensitāte	finansējuma nodrošināšana noteiktām intervencē veiktām darbībām	Papildu informācija
procesā", 11.10.2022., Prot. Nr.52 5 § Interv. ietilpst LESD 42. p. jomā						nodrošinātu atbilstošu finansējuma apjomu un atbalsta sanēmēju skaitu - 2300
Informatīvais ziņojums "Par priekšlikumiem valsts budžeta prioritārajiem pasākumiem 2024. gadam un budžeta ietvaram 2024.–2026. gadam", pieņemts 2023.gada 26. septembra Ministru kabineta sēdē, Protokola Nr.47 43 §. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	RISK(76) - LA17 Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija	4 000 000,00			X	Papildus finansējums nodrošinās pietiekamu atbalsta intensitāti
Inform. ziņ."Par Latvijas KLP SP 2023.-2027.gadam ", apstiprināts 18.01.2022. LV Ministru kabineta sēdē, Prot. Nr. 3; 34 §. Ministru kabineta 15.08.2023. sēdes prot. Nr.40, 43 § 36.p; Ministru kabineta 26.09.2023.sēdes prot. Nr.47 43 § 2.p. (1.piel.) Intervence ietilpst LESD 42. p. darbības jomā.	INVEST(73-74) - LA4.1.6 Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes dalīšanai dzēšanai	9 000 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi: R.9 uz 1370 saimniecībām.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam ", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	ENVCLIM(70) - LA10.5 Zālāju biotopu apsaimniekošana	14 516 120,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt sasniedzamo mērķa vērtību par 15 794 hektāriem t.i. R.31; R.14.; R.22 palielinot no 53 350 ha uz 69 144 ha.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam ", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34	INVEST(73-74) - LA4.6 Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana	1 000 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi par 130 projektiem t.i. R.32 no 260 uz 390.

Pamats	Intervence	Budžets	lielāks labuma guvēju skaits	lielāka atbalsta intensitāte	finansējuma nodrošināšana noteiktām intervencē veiktām darbībām	Papildu informācija
§. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.						Līdz ar to kopumā tiks atjaunoti 2 000 ha bioloģiski vērtīgu zālāju, līdzšinējo 1 300 ha vietā.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā. Valsts atbalsta lietas numurs SA. 109938.	INVEST(73-74) - LA7.1 Ieguldījumi meža ieaudzēšanai, nomainai, atjaunošanai un retināšanai	15 499 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās augstāku mērķa rādītāju sasniegšanu - par 30,4 tūkst. ha lielākā platībā veikt retināšanu.

Valsts finansiālā palīdzība augļu un dārzeņu nozarē atbilstīgi Regulai (ES) 2021/2115

	2023. kalendārais gads	2024. kalendārais gads	2025. kalendārais gads	2026. kalendārais gads	2027. kalendārais gads	Kopā 2023.–2027. gads
Aplēstā valsts finansiālās palīdzības summa (EUR) (53. pants)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

salīdzināt ziņojumu